thriller & mystery

BORIS AKUNIN

AZAZEL

SERIA ERAST FANDORIN

La fel de rusesc și de internațional precum caviarul și votca.
Anne Perry

HUMANITAS

BORIS AKUNIN este pseudonimul literar al lui Grigori Şkartişvili (n. 1956, la Tbilisi), eminent editor, eseist şi traducător rus de origine georgiană. Sub acest nume, autorul a devenit un fenomen literar, mai întâi în Rusia, unde romanele sale au atins tiraje de milioane de exemplare, apoi în Europa, în America şi în restul lumii. Azi este tradus în peste treizeci şi cinci de limbi, iar cărţile lui s-au vândut în optsprezece milioane de exemplare. *Azazel* (1998) este primul roman din seria ce îl are drept protagonist pe atipicul şi carismaticul detectiv Erast Fandorin, ale cărui anchete nonconformiste rezolvă mistere ce zguduie Rusia ţaristă şi Europa la finele secolului al XlX-lea şi în primele două decenii ale secolului XX. Din 1998 încoace, Akunin a publicat douăzeci şi cinci de romane, în medie trei pe an. În anul 2000 a fost nominalizat la Premiul Smirnoff Booker, a fost numit „Scriitorul rus al anului” şi a câştigat Premiul Antibooker.

BORIS AKUNIN

AZAZEL

Traducere din rusă şi note de
DENISA FEJES

HUMANITAS
fiction

CAPITOLUL ÎNTÂI,

în care este descrisă o faptă de o cinică extravaganţă

La ceasurile trei ale după-amiezii de luni, 13 mai 1876, o zi în care prospeţimea primăverii se îngemăna cu plăcuta căldură a verii, numeroşi vizitatori ai Grădinii Aleksandrovski au fost martorii unui episod scandalos, care a depăşit orice limită.

Pe alei, printre tufe de liliac în floare şi înflăcărate straturi de lalele roşii, ieşise la promenadă un public distins – doamne sub umbreluţe din dantelă (contra pistruilor), bone având în grijă copii în costumaşe de marinar, tineri cu expresii blazate, în redingote la modă din şeviot, sau în jachete scurte după moda englezească. Nimic nu prevestea evenimente neplăcute – în văzduhul îmbibat de miresmele primăverii mature, sigure pe ea, se răspândeau încântate mulţumirea leneşă şi plictisul desfătător. Soarele dogorea, nu glumă, încât băncile aflate la umbră erau toate ocupate.

Pe una din ele, aşezată în apropiere de Grot, cu faţa spre grilajul din spatele căruia pornea strada Neglinnaia de unde se zărea zidul galben al Manejului, şedeau două cucoane. Una din ele, foarte tânără (se prea poate să nu fi fost nici pe

departe cucoană, ci domnişoară), citea o cărţulie legată în marochin, aruncând întruna cu o curiozitate distrată ocheade împrejur. Cea de-a doua, cu mult mai vârstnică, purtând o rochie de lână albastru-închis, de bună calitate, şi cizmuliţe comode, legate cu şireturi, împletea concentrată un lucruşor de un roz-otrăvit, mişcând ritmic andrelele. În timpul ăsta apuca să-şi învârtă capul când la dreapta, când la stânga, iar căutătura ei rapidă era atât de ageră, încât probabil că nu-i putea scăpa nimic cât de cât demn de atenţie.

Astfel că atenţia îi fu atrasă pe dată de tânărul îmbrăcat în pantaloni strâmţi, cadrilaţi, redingotă aruncată neglijent peste vesta albă şi pălărie-rotundă după moda elveţiană. Tânărul păşea mult prea ciudat pe alee: ba se oprea locului pironind cu privirea câte un trecător, ba făcea năvalnic câţiva paşi, ba înlemnea iarăşi. Brusc, individul dezorientat le privi pe cele două doamne ale noastre şi, ca şi când ar fi luat o decizie anume, se îndreptă cu paşi mari spre ele. Se opri în faţa băncii şi, adresându-i-se tinerei domnişoare, exclamă într-un falset de paiaţă:

— Domniţă! Ţi-a spus oare până acum cineva că eşti insuportabil de frumoasă?

Domnişoara care, ce-i drept, era frumoasă ca o cadră, îşi aţinti privirea asupra neobrăzatului şi, speriată, îşi întredeschise uşor buzele-fragă. Până şi însoţitoarea ei mai în vârstă rămase cu gura căscată în faţa unei asemenea nemaivăzute impertinenţe.

— Am fost răpus de la întâia privire! continuă să se maimuţărească necunoscutul, altminteri un tânăr cât se poate de prezentabil (tâmple tunse cum cerea moda, frunte înaltă şi palidă, ochii căprui, arzând de excitare). Îngăduie-mi, deci, să depun pe inocenta-ţi frunte un sărut încă mai inocent, absolut frăţesc!

— Domnule, zunteţ beat criţ! rosti, venindu-şi în fire, cucoana cu împletitura, prilej cu care se văzu că vorbeşte cu un accent tipic german.

— Sunt beat exclusiv de iubire, o asigură mizerabilul, şi pretinse pe acelaşi ton nefiresc, scâncit: Un sărut, un singur sărut, altminteri îmi pun pe dată capăt zilelor!

Domnişoara se lipi de spătarul băncii, întorcându-şi căpşorul spre ocrotitoarea sa. Iar aceasta, fără a lua în seamă natura îngrijorătoare a situaţiei, dovedi o deplină stăpânire de sine:

— Plecat imediat de aici! Zunteţ nebun! ridică ea tonul şi-şi înălţă dinainte-i împletitura cu andrelele ieşite belicos în afară. Chem la vardist!

Şi în acel moment se petrecu ceva de-a dreptul absurd.

— Aşa, deci! Am fost respins! răcni tânărul cu falsă disperare, îşi acoperi teatral ochii cu mâinile şi, brusc, scoase din buzunarul interior un mic revolver sclipitor, din oţel. Mai merită oare să trăiesc după asta? Un singur cuvânt şi voi trăi! Un singur cuvânt şi voi cădea mort! se adresă el domnişoarei, care încremenise şi ea, nici vie, nici moartă. Taci? Adio deci!

Apariţia acelui domn care îşi tot agita arma nu putea scăpa atenţiei celor aflaţi la promenadă. Câţiva dintre cei care se plimbau prin apropiere – o cucoană rotofeie cu un evantai în mână, un domn impozant cu Crucea Ordinului Sf. Ana aninată la gât, două eleve de pension îmbrăcate aidoma, în rochiţe cafenii şi cu pelerine – înlemniră, ba chiar şi de partea cealaltă a grilajului, pe trotuar, se opri locului un student. Într-un cuvânt, existau toate motivele să se poată spera că se va pune neîntârziat capăt acelei scene revoltătoare.

Dar ceea ce urmă se petrecu fulgerător, încât nimeni nu apucă să intervină.

— Cum mi-o fi norocul! zbieră beţivul (sau, poate, şi nebunul), îşi ridică, din nu se ştie ce pricină, mâna cu revolverul mult deasupra capului, învârti butoiaşul armei şi îşi lipi ţeava de tâmplă.

— Măscăriciule! Deşucheat scârbavnic! şuieră viteaza nemţoaică, dovedind că stăpâneşte destul de bine limba rusă vorbită curent.

Chipul tânărului, şi aşa palid, căpătă nuanţe cenuşii-verzui, el îşi muşcă buza de jos şi îşi miji ochii. Pentru orice eventualitate, domnişoara îşi închise la rându-i ochii.

Şi bine făcu – asta o scuti de o privelişte de coşmar: în secunda în care răsună împuşcătura, capul sinucigaşului se smuci brusc într-o parte, şi din gaura care apăruse în partea cealaltă, puţin desupra urechii stângi, irupse o mică arteziană roşalbă.

Urmă o scenă de nedescris. Nemţoaica începu să arunce priviri indignate în jur, chemându-i parcă pe toţi să fie martorii acestei infamii nemaiauzite, apoi se porni să chirăie cât o ţinea gura, alăturându-şi vocea zbieretelor stridente ale fetelor de pension şi ale doamnei durdulii, care scoteau de câteva secunde bune ţipete ascuţite. Domnişoara zăcea fără cunoştinţă – preţ de o clipă îşi întredeschise totuşi ochii, dar se înmuie imediat. De pretutindeni veneau în fugă oameni, iar studentul care stătuse până atunci lângă grilaj, fiind o natură simţitoare, din contră, se depărtă în goană de locul acela, luând-o peste caldarâm în direcţia străzii Mohovaia.

* * *

Ksaveri Feofilaktovici Gruşin, şeful Departamentului de Criminalistică de pe lângă Poliţia Centrală din Moscova, oftă uşurat şi puse deoparte în stânga lui, în vraful cu „cazuri cercetate”, lista cu cele mai importante delicte criminale din ajun. În nici una din cele douăzeci şi patru de secţii de poliţie ale oraşului care număra şase sute de mii de suflete nu se petrecuse în ultimele douăzeci şi patru de ore, adică în ziua de 13 a lunii mai, nimic demn de luat în seamă, care să fi făcut necesară intervenţia Departamentului. O crimă, urmare a unei încăierări la beţie între nişte meşteşugari (ucigaşul fusese arestat pe loc), două cazuri de tâlhărire a unor birjari (de asta n-au decât să se

ocupe cei de la secţiile de poliţie), dispariţia a şapte mii opt sute cincizeci şi trei de ruble şi patruzeci şi şapte de copeici din casieria Băncii Ruso-Asiatice (asta chiar că era de competenţa lui Anton Semionovici, de la secţia de malversaţiuni comerciale). Slavă Domnului, încetaseră să-i trimită la Departament toate flecuşteţele – furturi din buzunare, jupânese spânzurate, copii abandonaţi; pentru asemenea delicte exista acum „Raportul poliţiei municipale privind incidentele petrecute în oraş”, care era distribuit secţiilor în a doua jumătate a zilei.

Căscând mulţumit, Ksaveri Feofilaktovici se uită pe deasupra pince-nez-ului în ramă de baga la secretarul lui, Erast Petrovici Fandorin, funcţionar de rangul 14, care tocmai copia pentru a treia oară raportul săptămânal destinat domnului şef al poliţiei din Moscova. Nu-i nimic, îşi zise Gruşin, las' să deprindă de la fragedă vârstă acurateţea, o să-mi zică şi bogdaproste mai târziu. Ia de vezi ce modă i-a apucat acum – să pălăvrăgească în scris folosind peniţă de oţel, şi asta când se adresează direcţiunii. Nu, drăguţă, nu mi te pripi, fă-mi mătăluţă toate cele după obiceiul vechi, cu pană de gâscă şi cu toate înfloriturile şi colăceii ca la caligrafie. Înălţimea sa însuşi s-a format sub împăratul Nikolai Pavlovici, ştie ce înseamnă ordinea şi disciplina funcţionărească.

Ksaveri Feofilaktovici îi dorea sincer binele acestui flăcăiandru, era îngăduitor cu el ca un tată. Şi, ce-i drept, amarnic îl încercase soarta pe

proaspătul secretar. La doar nouăsprezece ani rămăsese orfan de ambii părinţi – pe maică-sa o pierduse pe când era mic copil, iar taică-său, fire aprinsă, îşi prăpădise averea în proiecte deşarte, ba mai dăduse apoi şi ortul popii. Febra construcţiei de căi ferate îl îmbogăţise, dar febra bursei îl ruinase. De cum începuseră în urmă cu un an să dea faliment, una după alta, băncile comerciale, mulţi oameni respectabili ajunseseră în sapă de lemn. Cele mai sigure hârtii de valoare se transformaseră în gunoi, praful se alesese de ele, încât şi domnul Fandorin, locotenent în retragere, care se stinsese curând din viaţă în urma loviturii primite, nu-i lăsase unicului fiu nimic altceva decât poliţe de plătit. Băiatul ar fi trebuit să termine gimnaziul, apoi să meargă la universitate, şi-n loc de asta – binevoieşte mătăluţă să ieşi în stradă din casa părintească şi să-ţi câştigi bucata de pâine. Ksaveri Feofilaktovici măcăi compătimitor. Orfanul dăduse examen pentru gradul de registrator de colegiu, fusese lucru simplu pentru un tânăr atât de instruit, dar de ce l-o fi tras aţa la munca în poliţie? Să-şi fi luat o slujbă în statistică, sau barem în vreo judecătorie. Tuturor ne umblă numai istorii romantice prin cap, toţi visăm să prindem nişte misterioşi Cardudali. Atâta doar că la noi, drăguţule, nu se prăsesc de-alde Cardudal (Ksaveri Feofilaktovici clătină dezaprobator din cap), la noi trebuie să-ţi toceşti cât poţi mai mult turul pantalonilor tot scriind la rapoarte despre felul în care Golopuzov, mic proprietar, beat fiind, le-a

venit de hac cu un topor nevestei legiuite şi celor trei copilaşi ai lor.

De trei săptămâni era angajat tânărul domn Fandorin la Departamentul de Criminalistică, iar Ksaveri Feofilaktovici, fost copoi trecut prin ciur şi prin dârmon, era ferm încredinţat că n-o să iasă nimic din flăcăiandrul ăsta. Prea era gingaş, prea era educat. Odată, chiar în prima săptămână, Gruşin îl luase cu el la locul crimei (când fusese spintecată precupeaţa Krupnova), şi Fandorin, de cum văzuse femeia ucisă, se înverzise tot şi, pe lângă zid, pe lângă gard, ieşise în curte. Acum, ce-i drept, priveliştea oferită de precupeaţă nu era deloc îmbietoare – beregata îi era retezată de la o ureche la alta, limba îi atârna, ochii îi ieşiseră din orbite, iar sânge, se-nţelege, curgea gârlă. Aşa că, până la urmă, Ksaveri Feofilaktovici trebuise să facă cercetarea prealabilă şi să întocmească procesul-verbal. La drept vorbind, cazul nu fusese complicat. Rândaşului Kuzîkin îi fugeau ochii în cap aşa de tare, încât Ksaveri Feofilaktovici îi poruncise pe dată vardistului să-l înşface de guler şi, la zdup cu el. De două săptămâni îmi şade acolo Kuzîkin, el tot tăgăduieşte, dar n-are a face, o să mărturisească, n-avea cine altul s-o taie pe precupeaţă – în privinţa asta, după treizeci de ani de slujbă, comisarul avea un miros care nu dădea greş. Cât despre Fandorin, e bun şi la cancelarie. E un tânăr conştiincios, scrie fără greşeli, ştie limbi străine, e isteţ şi are şi o purtare plăcută, nu ca Trofimov, beţivanul ăla înrăit, care fusese luna

trecută transferat din funcţia de secretar în aceea de adjunct al comisarului de poliţie de la secţia de pe Hitrovka. N-are decât să-şi bea acolo minţile şi să-i înjure pe şefi.

Gruşin bătu nervos darabana cu degetele în biroul îmbrăcat în pânză grosolană, fără culoare precisă, îşi scoase ceasul din buzunarul vestei (oh, mai era multişor până la prânz) şi trase cu hotărâre spre el ultimul număr al „Gazetei de Moscova”.

— Bu-un, să vedem cu ce ne mai uimesc azi, spuse el tare, iar tânărul secretar puse cu dragă inimă de-o parte nesuferita pană de gâscă, ştiind că acum şeful va începe să dea citire cu voce tare titlurilor şi altor multe vrute şi nevrute, însoţindu-şi lectura cu propriile comentarii -Ksaveri Feofilaktovici avea năravul ăsta.

— Ia uite aici, Erast Petrovici, chiar pe prima pagină, la vedere!

CEL MAI NOU CORSET AMERICAN
„LORD BYRON”
din cele mai trainice oase de balenă
pentru bărbaţii
care doresc să arate bine legaţi.
TALIE DE UN ŢOL, UMERI DE UN STÂNJEN!

— Şi uită-te la litere, litere de-o şchioapă. Şi dedesubt, mărunţel,

ÎMPĂRATUL PLEACĂ LA EMS.

— Te întrebi, de bună seamă, ce-o fi mai important, suveranul, sau „Lord Byron”?

Vorbele mormăite de preabunul Ksaveri Feofilaktovici produseră asupra secretarului un efect uimitor. Acesta se fâstâci, nu se ştie din ce pricină, rumeneala îi invadă obrajii, iar lungile-i gene feciorelnice tresăltară vinovate. Şi dacă tot a venit vorba de gene, ar cam fi locul pentru o descriere mai amănunţită a înfăţişării lui Erast Petrovici, dat fiind că îi va fi hărăzit să joace un rol-cheie în extraordinarele şi înfricoşătoarele evenimene ce urmează a se petrece în curând. E un tinerel foarte plăcut la vedere, cu păr negru (e mândru în taină de părul lui) şi cu ochi albaştri (oh, mai bine-ar fi fost tot negri), înăltuţ de stat, cu piele albă şi în obraji cu o blestemată rumeneală, cu neputinţă de înlăturat. Dar să dezvăluim cu această ocazie şi pricina pentru care se fâstâcise într-atât registratorul nostru de colegiu. Ea consta în aceea că în urmă cu două zile îşi cheltuise o treime din prima lui leafă pe o lună pe unul din corsetele atât de expresiv descrise. De două zile umbla cu un „Lord Byron” pe el, îndurând chinuri grozave în numele frumuseţii, iar acum îl rodea bănuiala (absolut lipsită de temei) că perspicacele Ksaveri Feofilaktovici ghicise de unde venea ţinuta de voinic din poveste a subalternului şi voia să-şi bată joc de el.

Comisarul însă citi mai departe:

ATROCITĂŢI COMISE DE BAŞBUZUCII TURCI ÎN BULGARIA

— Hm, asta nu-i o lectură potrivită înaintea prânzului...

EXPLOZIE PE LIGOVKA

Corespondentul nostru la Sankt-Petersburg ne informează că ieri, la ceasurile 6.30 ale dimineţii, pe strada Znamenskaia, în casa de raport aparţinând consilierului comercial Vartanov s-a produs o explozie care a făcut ţăndări un apartament de la etajul 4. Poliţia sosită la faţa locului a descoperit rămăşiţele unui tânăr desfigurat, aproape de nerecunoscut. Apartamentul fusese închiriat unui anume domn P., privat-dozent, şi, după toate probabilităţile, cadavrul era al lui. Judecând după aspectul locuinţei, acolo fusese instalat ceva în genul unui laborator chimic secret. Consilierul de stat Brilling, care conduce ancheta, bănuieşte că în apartament se fabricau maşinării infernale pentru o organizaţie teroristă a nihiliştilor. Ancheta continuă.

— Mda, slavă Domnului, Moscova nu-i Piter.[1]

Dacă e să judecăm după sclipirea ce-i apăruse în ochi, de data asta tânărul Fandorin era de altă părere. Expresia lui era grăitoare: iată, în capitală oamenii au cazuri importante de rezolvat, descoperă fabricanţi de bombe, nu copiază de câte zece ori nişte hârţoage în care, dacă e să fim cinstiţi, nu e nimic interesant.

---

[1] Piter – Denumire populară, uzuală a Petersburgului.

— Aşa-a, reluă Ksaveri Feofilaktovici foşnind gazeta, să vedem ce avem în pagina cu oraşul nostru.

PRIMUL ASTAIRNAT MOSCOVIT

Corespondentul nostru a fost informat de baroneasa Astair, faimoasa filantroapă englezoaică, prin a cărei osârdie fiinţează în felurite ţări aşa-numitele „astairnate”, orfelinate-model pentru băieţi, că şi în oraşul nostru cu-daurite-turle s-au deschis, în sfârşit, porţile primului aşezământ de acest fel. Lady Astair, care şi-a început activitatea în Rusia anul trecut şi care a izbutit deja să inaugureze un astairnat la Petersburg, a hotărât să-i copleşească pe micii orfani din Moscova cu binefacerile ei...

— Hm-m-m...

Recunoştinţa sinceră a tuturor moscoviţilor...

Unde-s Owenii şi Astairii noştri?

— ... Bun, Domnul fie cu ei, cu micii orfani. Dar ce-avem aici?

EXTRAVAGANŢĂ CINICĂ

Hm, interesant.

Ieri, în Grădina Aleksandrovski s-a petrecut o tragedie în stilul moravurilor cinice ale tineretului din ziua de azi. Dl. N., un tânăr prezentabil în

vârstă de 23 de ani, student la Universitatea din Moscova şi unic moştenitor al unei averi de milioane, s-a împuşcat sub ochii celor aflaţi la promenadă.

— Oho!

Potrivit martorilor oculari, înainte de a săvârşi această faptă smintită, N. s-a maimuţărit în faţa celor prezenţi, agitându-şi revolverul. Iniţial, martorii oculari au luat comportamentul lui drept bravadă de beţiv, N. însă nu glumea. S-a împuşcat în cap şi a murit pe loc. În buzunarul sinucigaşului a fost găsit un răvaş cu un conţinut de un ateism scandalos, din care rezultă limpede că fapta lui N. nu a fost urmarea unei crize de moment sau consecinţa unui atac de delirium tremens. *Iată, aşadar, cum această epidemie, la modă acum, de sinucideri nemotivate, flagel care până acum se abătuse doar asupra oraşului Petropol*[2] *bate acum şi la porţile măicuţei Moscova.* O tempora, o mores! *Pe ce treaptă a ateismului şi nihilismului a ajuns tânăra noastră generaţie de tineri de bani gata, încât să facă din propria moarte un spectacol de circ? Dacă faţă de propria lor viaţă aceşti Brutuşi ai noştri au o asemenea atitudine, de ce să ne mai mirăm că nu dau două parale pe viaţa altor oameni, cu mult mai merituoşi? Cât de bine se*

---

[2] Petropol – nume neoficial atribuit oraşului Petersburg, mai ales în scrierile literare. (N. tr.)

potrivesc aici cuvintele preavenerabilului Fiodor Mihailovici Dostoievski, din cartea Jurnalul unui scriitor, *care abia ce a văzut lumina tiparului în luna mai: „Încotro dragilor, bunilor, cinstiţilor (acestea toate sunt în voi!), de ce v-a devenit atât de drag acest mormânt întunecat şi părăsit? Priviţi, pe cer străluce al primăverii soare, copacii înfrunzit-au, şi voi aţi ostenit făr-a trăi măcar.”*

Ksaveri Feofilaktovici smârcâi înduioşat din nas şi aruncă o privire aspră în direcţia tânărului său secretar, să vadă dacă nu cumva îl prinsese asupra faptului, după care urmă mult mai sec.

— Bun, şi aşa mai departe, şi aşa mai departe. Şi, la drept vorbind, chestiunea cu „o tempora” nici n-are ce căuta aici. Ce mare lucru. La noi, în Rusia, există din timpuri străvechi zicala „i s-a urât omului cu binele”. Avere de milioane? Cine să fi fost individul? Că altfel, pungaşii ăştia de la secţii raportează toate flecuşteţele, şi evenimentul ăsta nici măcar nu l-au inclus în raport. Acum stai şi aşteaptă buletinul evenimentelor din oraş! Deşi, sigur, aici cazul e limpede ca lumina zilei, omul s-a împuşcat sub ochii martorilor... Şi totuşi, curios lucru, Grădina Aleksandrovski e în circumscripţia noastră, la secţia a doua. Uite ce e, Erast Petrovici, ţi-o cer prieteneşte, nu ca sarcină, dă dumneata o fugă până la ei, pe Mohovaia. Le zici acolo că, aşa şi pe dincolo, e pe linie de control, treburi de-astea. Vezi de află cine-i acest N. Şi, mai cu seamă, drăguţă, copiază neapărat răvaşul de adio, să i-l

arăt diseară Evdokiei Andreevna, că tare-i mai plac lucrurile ce-i înduioşează sufleţelul. Dar să nu zăboveşti, întoarce-te cât mai degrabă.

Ultimele cuvinte fuseseră adresate de-acum spinării secretarului, într-atât de grăbit să-şi părăsească masa mohorâtă, îmbrăcată în muşama, încât mai-mai să-şi uite chipiul.

* * *

Odată ajuns la secţie, tânărul funcţionar de la Departamentul de Criminalistică fu condus la însuşi şeful poliţiei. Acesta însă, văzând că i-a fost trimisă nu cine ştie ce persoană de vază, n-a stat să-şi piardă vremea cu explicaţii, ci şi-a chemat aghiotantul.

— Poftiţi, vă rog, de mergeţi cu Ivan Prokofievici, i se adresă şeful cu duioşie tinerelului (o fi fiind el plevuşcă, dar e, totuşi, de la Departament). Dumnealui vă va arăta şi vă va spune totul. Şi apoi, dumnealui a fost ieri la apartamentul răposatului. Şi transmiteţi-i lui Ksaveri Feofilaktovici adânca mea plecăciune.

Fandorin fu instalat la un pupitru înalt, i se aduse un dosar voluminos cuprinzând datele cazului. Erast Petrovici citi titlul:

> CAZUL privind sinuciderea onorabilului cetăţean Piotr Aleksandrov KOKORIN, nobil prin descendenţă, 23 de ani, student la Facultatea de drept a Universităţii Imperiale

din Moscova. Deschis în luna mai, ziua 13, anul 1876. Încheiat în luna... ziua... anul 18...

şi, cu degetele tremurând de anticipată satisfacţie, îi dezlegă şnuruleţele.

— Era feciorul lui Aleksandr Artamanovici Kokorin, îl lămuri Ivan Prokofievici, un vrednic slujbaş slăbănog şi lungan, cu o faţă boţită de-ai fi zis că-i rumegată de vacă. A fost om bogat rău. Proprietar de fabrică. Şi-a dat duhul acum trei ani. Toată averea i-a lăsat-o feciorului. Să tot fi trăit studentul, trai pe vătrai. Ce le-o fi lipsind oamenilor ăstora?

Erast Petrovici clătină din cap, căci nu ştia răspunsul la această întrebare, şi se adânci în lectura depoziţiilor date de martori. Procese-verbale erau destule, vreo zece, dar cele mai amănunţite erau cele întocmite după spusele Elizavetei von Evert-Kolokolţeva, 17 ani, fiica unui consilier titular privat, şi ale guvernantei sale, Emma Pfühl, 48 de ani, persoane cu care sinucigaşul discutase nemijlocit înainte de a se împuşca. Altminteri, Erast Petrovici nu culese din procesele-verbale vreo informaţie în plus faţă de cele cunoscute de-acum cititorului – toţi martorii repetau, mai mult sau mai puţin, aceleaşi fapte, deosebindu-se unul de altul doar prin ascuţimea spiritului de observaţie: unii ziceau că aspectul tânărului le-a trezit pe loc un presentiment neliniştitor („De cum m-am uitat în ochii lui smintiţi, m-am răcit toată pe dinăuntru” – relata d-na Hohriakova, nevastă de

consilier titular, care, totuşi, mărturisea ceva mai încolo că-l văzuse pe tânăr doar din spate); alţi martori, din contră, relatau despre un tunet prăvălit din senin.

Ultimul în dosar era un răvăşel mototolit scris pe o coală de hârtie albastră, cu monogram. Erast Petrovici îşi aţinti privirea pe rândurile neregulate (aşternute astfel, pesemne, din pricina tulburării sufleteşti).

Domnilor ce veţi trăi după mine!

De veţi citi mica mea scrisoare, se va chema că eu deja v-am părăsit şi am aflat taina morţii, care vouă vă este ascunsă sub şapte peceţi. Eu sunt liber, pe când voi mai aveţi încă de trăit, chinuiţi de spaime. Şi totuşi, pun rămăşag că acolo unde mă aflu eu acum – şi de unde, aşa cum s-a exprimat prinţul Danemarcei, nici un călător nu s-a întors până astăzi – nu există absolut nimic. Pe cei care nu sunt de acord cu mine, îi conjur respectuos să verifice. De altfel, nu am nimic cu nici unul dintre domniile voastre şi scriu acest răvăşel doar pentru ca nu cumva să vă treacă prin minte că mi-am luat zilele din cine ştie ce fleac sentimental. Mi s-a scârbit de lumea voastră şi, la drept vorbind, acesta este un temei arhisuficient. Iar despre faptul că nu sunt o brută patentată stă mărturie mapa mea de birou cu coperti din piele.

Nu prea pare scris ca urmare a unei tulburări sufleteşti – acesta fu primul gând ce-i veni în minte lui Erast Petrovici.

— În ce sens scrie despre mapa de birou? întrebă el.

Aghiotantul ridică din umeri.

— Nu avea asupra lui nici un fel de mapă. Dar ce vreţi, omul nu era în toate minţile. Poate avusese de gând ceva în genul ăsta, şi apoi şi-o fi schimbat gândul sau o fi uitat. După cum se vede treaba, omul era cam smucit. N-aţi citit cum tot învârtea butoiaşul revolverului? Din cele şase locaşe numai unul avea glonţ în el. De fapt, eu unul cred că n-avea deloc gândul să se împuşte, voia doar să-şi gâdile un picuţ nervii, ca să zic aşa, ca să trăiască senzaţii mai tari. Ca să-i pice apoi mai bine mâncarea şi mai cu chef distracţia.

— Numai un glonţ din şase? S-ar zice deci că a avut ghinion, observă, întristându-se pentru răposat, Erast Petrovici, căruia tot nu-i dădea pace gândul la mapa de piele.

— Unde locuieşte? Vreau să spun, locuia…

— Într-un apartament de opt camere, într-o casă nouă de pe Ostojenka, apartament ultra-luxos, ce mai, se porni cu dragă inimă Ivan Prokofievici să-şi împărtăşească impresiile. A moştenit de la taică-său o casă a lui, în Zamoskvorecie, un ditamai conacul cu acareturi cu tot, dar nu voia să

locuiască acolo, s-a mutat ca să stea mai departe de negustorime.

— Şi nici acolo nu s-a găsit mapa de piele?

Aghiotantul se minună:

— Cum vine asta, domnia voastră crede că ar fi trebuit să facem percheziţie? Vă spun eu, ăla-i aşa un apartament, că ţi-e şi frică să dai drumul agenţilor prin odăi – să nu-i împingă aghiuţă spre alte celea. Şi-apoi la ce bun? Egor Nikiforovici, judecătorul de instrucţie de la procuratura districtului, i-a dat un sfert de ceas valetului să-şi adune catrafusele – ba şi asta sub supravegherea vardistului, să nu care cumva, ferească sfântul, să şterpelească ceva de la stăpân – şi mi-a ordonat să pun sigiliu pe uşă. Până la înştiinţarea moştenitorilor.

— Şi cine-s moştenitorii? se interesă curios Erast Petrovici.

— Ei, aici e-aici. Valetul spune că domnul Kokorin n-avea nici fraţi, nici surori. Că ar exista nişte veri de-al doilea, dar că pe ăştia nici pragul nu-i lăsa să-i treacă. Pe mâna cui o ajunge atâta bănet? se întrebă Ivan Prokofievici lăsând să-i scape un oftat pizmaş. Ţi-e şi groază să te gândeşti... Eh, dar asta nu-i treaba noastră. Apar ei mâine-poimâine, ori avocatul, ori executorii testamentari. N-au trecut nici douăzeci şi patru de ore. Până atunci trupul lui zace la noi în gheţărie. Poate că mâine Egor Nikiforovici închide dosarul, şi abia atunci să te ţii.

— Şi totuşi, e ciudat, observă tânărul secretar, încruntându-se. Dacă înaintea morţii a făcut referire specială la o mapă anume, omul acela nu a făcut-o întâmplător. Şi e ceva neclar şi în legătură cu „bruta patentată”. Dacă în mapa aceea se află ceva important? Cum credeţi, dar eu aş fi percheziţionat neapărat apartamentul. Simt eu că mapa aceea a fost şi motivul pentru care a fost scris răvaşul. Aici se ascunde un mister, pe onoarea mea.

Erast Petrovici se îmbujora temându-se că-i scăpase vorba cu misterul ca unui băieţandru, dar aghiotantul nu găsi nimic ciudat în aceste consideraţiuni.

— Ei da, ar fi trebuit să cercetăm barem hârtiile din cabinet, recunoscu el. Dar Egor Nikiforîci e mereu zorit. Are o familie de opt suflete, de-asta are obiceiul să ne tot mâne din spate cu cercetarea şi ancheta, ca s-o şteargă mai repede acasă. E om bătrân, mai are un an pân' la pensie, ce vreţi... Dar uitaţi ce zic eu, domnule Fandorin. N-aţi dori să mergem acolo amândoi? Mergem împreună şi ne uităm. Şi aplic eu după aia sigiliu nou, că nu-i mare lucru. Lui Egor Nikiforîci n-o să-i fie cu supărare. Da' de unde, o să ne spună şi bogdaproste că nu l-am tulburat din nou. O să-i spun că a fost cerere venită de la Departament, ce ziceţi?

Lui Erast Petrovici i se păru că amărâtul acela de aghiotant jinduieşte pur şi simplu să cerceteze mai cu de-amănuntul apartamentul „ultra-luxos”, şi că nici chestiunea cu „aplicarea” unui nou sigiliu

nu era tocmai în regulă, dar ispita era prea mare. Aici chiar mirosea a mister.

* * *

Interiorul apartamentului în care locuise răposatul Piotr Kokorin (etajul luxos al unei bogate case de raport de lângă Precistenskie Vorota) nu produse asupra lui Fandorin o impresie deosebită – pe vremea bunăstării timpurii a tatălui său trăise şi el în palate cu nimic mai prejos. Drept pentru care registratorul de colegiu nu zăbovi în vestibulul de marmură, împodobit cu o oglindă veneţiană înaltă de trei arşini şi cu stucaturi aurite pe tavan, ci o porni drept înainte spre camera de zi – o încăpere spaţioasă, cu şase ferestre, mobilată în stil rustic rusesc, foarte în vogă: mici cufere pictate, gravuri din stejar sculptat pe pereţi şi o sobă cu dichis din teracotă smălţuită.

— Binevoia să trăiască ultraluxos, v-am spus doar, vorbi, nu se ştie de ce, în şoaptă însoţitorul, suflându-i în ceafă.

Erast Petrovici aducea acum uimitor cu un setter de un an lăsat pentru întâia oară slobod în pădure, năucit de mirosul intens şi ispititor al sălbăticiunii aflate prin apropiere. După ce-şi suci capul la stânga şi la dreapta, el indică fără greş:

— Uşa aceea dă spre cabinet?

— Întocmai.

— Să mergem, deci.

Nu a fost nevoie de prea mult timp ca să găsească mapa de birou învelită în piele – aceasta se lăfăia în mijlocul mesei de scris masive, între un serviciu de birou din malachit şi o scrumieră-scoică din sidef. Dar înainte ca mâinile nerăbdătoare ale lui Fandorin să atingă pielea maronie, scârţâitoare, privirea îi căzu pe fotografia în ramă de argint, aşezată tot acolo, pe birou, în locul cel mai vizibil. Chipul din fotografie era atât de ieşit din comun, încât Erast Petrovici uită până şi de mapă: cu faţa întoarsă pe jumătate, îl privea o Cleopatră cu o splendoare de păr, cu ochi imenşi, de un negru mat, cu gâtul lung, care-i dădea un aer trufaş, şi cu o umbră de cruzime abia schiţată în linia capricioasă a gurii. Cel mai mult îl vrăji însă pe registratorul de colegiu expresia de autoritate calmă şi siguranţă de sine, atât de surprinzătoare pentru un chip de fecioară (din cine ştie ce pricină, Fandorin şi-ar fi dorit ca acesta să nu fie o doamnă, ci neapărat o fecioară).

— Frumoasă-i, comentă fluierând Ivan Prokofievici, răsărit lângă el. Cine-i? Dacă permiteţi...

Şi fără dram de emoţie scoase cu mâna-i profanatoare icoana încântătoare din ramă şi întoarse cartonaşul pe dos. Acolo, cu litere înclinate, lăbărţate, era scris:

Lui Piotr K.
Şi Petru a ieşit afară şi a plâns cu amar.
Iubind, nu te lepăda de mine!
A.B.

— Îl aseamănă pe el cu Apostolul Petru, care va să zică, dumneaei ar trebui să i se asemene lui Iisus? Da' ştiu că are pretenţie! fornăi aghiotantul. Nu cumva din pricina acestei persoane şi-a pus studentul nostru capăt zilelor? Aha, iacătă şi mapa, n-am venit degeaba.

După ce deschise coperta de piele, Ivan Prokofievici scoase dintr-însa o singură coală de hârtie albastră, cunoscută de-acum lui Erast Petrovici, de astă-dată însă purtând o ştampilă notarială şi câteva semnături în josul paginii.

— Excelent, spuse poliţistul, dând satisfăcut din cap. S-a găsit şi testamentul. Ca să vezi, ce interesant!

Parcurse într-un minut documentul, dar lui Erast Petrovici minutul ăsta i se păru o veşnicie. Socoti însă că este sub demnitatea lui să privească peste umăr.

— Ha, na-ţi-o frântă că ţi-am dres-o! Ce mai cadou le-a făcut verilor de-al doilea! exclamă Ivan Prokofievici cu o bucurie de neînţeles pentru necazul altuia. Bravo lui Kokorin, le-a scurtat nasul la toţi. Asta numai la noi, la ruşi, se poate! Numai că nu prea e patriotic. Ia uitaţi aici, lămureşte omul şi chestiunea cu „bestia”.

Renunţând din nerăbdare la orice idee de bună-cuviinţă şi respect al ierarhiei, Erast Petrovici smulse hârtia din mâna superiorului în grad şi citi următoarele:

Testament

Eu, subsemnatul Piotr Aleksandrovici Kokorin, aflându-mă în plenitudinea facultăţilor mintale şi în deplinătatea memoriei, fac cunoscut, în prezenţa martorilor mai jos semnaţi, testamentul meu privitor la averea care îmi aparţine.

Las prin testament întreaga avere aflată în posesia mea, a cărei listă se află la împuternicitul meu, Semion Efimovici Berenzon, doamnei baronese Margaret Astair, supusă britanică, spre folosinţa tuturor acestor bunuri aşa cum va crede domnia sa de cuviinţă, în folosul instrucţiei şi educaţiei orfanilor. Sunt încredinţat că doamna Astair va folosi aceste mijloace mai înţelept şi mai cinstit decât generalii noştri care se ocupă de operele de caritate.

Acesta este testamentul meu ultim şi irevocabil, are putere de lege şi revocă testamentul meu anterior.

Îi desemnez drept executori testamentari pe avocatul Semion Efimovici Berenzon şi pe Nikolai Stepanovici Ahtîrţev, student la Universitatea din Moscova.

Prezentul act testamentar este redactat în două exemplare, dintre care unul rămâne la mine, iar al doilea se înmânează spre păstrare biroului de avocatură al domnului Berenzon.

Moscova, 12 mai 1876
PlOTR KOKORIN

CAPITOLUL AL DOILEA,

care nu cuprinde nimic altceva decât conversaţii

— Cum doriţi, Ksaveri Feofilaktovici, numai că e ciudat! repetă cu înflăcărare Fandorin. Aici se ascunde o taină, pe onoarea mea! exclamă el, şi sublinie îndărătnic: Da, întocmai, o taină! Judecaţi şi singur. În primul rând, s-a împuşcat oarecum dintr-o întâmplare stupidă, a mers la „cum i-o fi norocul”, cu singurul glonţ aflat în butoiaş, ai zice că nici prin minte nu i-a trecut să se împuşte! Ca să vezi ghinion fatal! Şi, trebuie să fiţi de acord cu mine, tonul răvaşului scris înaintea morţii este şi el întrucâtva ciudat, pare să fi fost scris la repezeală, ca într-o doară, dar, altfel, face în el referire la chestiunea esenţială. Nu-i de glumă! perora Erast Petrovici, cu vocea gâtuită de emoţie. Dar despre asta vorbim mai târziu, deocamdată – despre testament.

— Ce ţi se pare, drăguţă, suspect la el? mormăi Gruşin, frunzărind plictisit „Raportul poliţiei municipale” privind incidentele din ultimele douăzeci şi patru de ore.

De regulă, lectura raportului, nu lipsită de valoare instructivă, urma în a doua jumătate a zilei, dat fiind că documentul nu cuprindea chestiuni de mare însemnătate – în principal, erau raportate tot felul de găinării, nişte fleacuri de-a dreptul, dar se

întâmpla să mai pice şi câte ceva interesant. Era aici şi o informare despre sinuciderea din ajun, din Grădina Aleksandrovski, dar, aşa cum prevăzuse foarte experimentatul Ksaveri Feofilaktovici, fără nici un amănunt şi, fireşte, fără textul răvaşului scris înaintea morţii.

— Uitaţi care-i problema! Kokorin s-a împuşcat aşa, ca-n glumă, şi totuşi, testamentul, în ciuda tonului sfidător, este întocmit după toate regulile – cu notar, cu semnăturile martorilor, cu indicarea executorilor testamentari, reluă Fandorin, îndoindu-şi degetele unul după altul. Şi, nimic de zis, averea e uriaşă. M-am informat – două fabrici, trei uzine, case în mai multe oraşe, şantiere navale în Libava[3], numai hârtii de valoare la Banca de Stat, jumătate de milion!

— Jumătate de milion? icni Ksaveri Feofilaktovici, întrerupând lectura hârţoagelor. Mare noroc pe englezoaică, mare noroc.

— Dar explicaţi-mi şi mie, dacă tot veni vorba, ce legătură are lady Astair cu toate astea? De ce tocmai ei i-a lăsat averea, şi nu altcuiva? Ce legătură exista între ea şi Kokorin? Iată ce trebuie lămurit!

— Doar a scris omul că nu are încredere în delapidatorii noştri de bani publici, or, pe englezoaica asta o preamăresc ziarele de-atâtea luni încoace. Nu, drăguţă, dumneata mai bine uite ce

---

[3] Libava – vechiul nume al capitalei Letoniei, Liepaja.

să-mi spui. Cum se face că generaţia voastră pune aşa mic preţ pe viaţă? Una-două, poc-poc, ba o mai fac şi cu aroganţă, cu pompă, în dispreţul întregii lumi. Ce merite anume îndreptăţesc dispreţul acesta, ce merite? se mânie Gruşin, amintindu-şi cât de necuviincios şi nerespectuos îi vorbise aseară iubita lui fiică, Saşenka, o liceana de şaisprezece ani.

Şi totuşi, întrebarea lui era mai curând retorică, opinia secretarului său în această privinţă îl interesa prea puţin pe onorabilul comisar, drept pentru care îşi vârî nasul iarăşi în raport.

Erast Petrovici, în schimb, se însufleţi mai abitir:

— Este chiar problema despre care aş fi dorit să discutăm în mod deosebit. Luaţi un om ca acest Kokorin. Soarta îi dă totul – şi bogăţie, şi libertate, şi instrucţie, şi frumuseţe (despre frumuseţe Fandorin aminti şi el aşa, că tot s-a ivit prilejul, măcar că nu avea nici cea mai vagă idee despre aspectul exterior al răposatului). Iar el se joacă de-a moartea şi, în final, se sinucide. Vreţi să ştiţi pentru ce? Pe noi, pe tineri, ne scârbeşte lumea voastră – Kokorin a scris-o direct, doar că nu a dezvoltat subiectul. Idealurile voastre – cariera, banii, onorurile – nu înseamnă nimic pentru mulţi dintre noi. Nu acestea sunt acum năzuinţele noastre. Ce credeţi, degeaba se scrie acum despre această epidemie de sinucideri? Cei mai buni dintre tinerii instruiţi pleacă pentru că se sufocă în

lipsa oxigenului dat de spirit, iar voi, stâlpii societăţii, nu trageţi din asta nici o învăţătură!

Părea că întreg acest rechizitoriu patetic era îndreptat împotriva lui Ksaveri Feofilaktovici personal, dat fiind că prin preajmă nu se zăreau alţi „stâlpi ai societăţii”, şi totuşi Gruşin nu se supără defel, ba chiar clătină din cap cu vădită satisfacţie.

— Ascultă aici, icni el batjocoritor privind în raport, că veni vorba de lipsa oxigenului spiritual. *Pe stradela Cihacevskaia, în sectorul trei al raionului Meşceanskaia, la orele 10 ale dimineţii, a fost descoperit cadavrul cizmarului Ivan Eremeev Buldîghin, 27 de ani, care s-a spânzurat. Conform mărturiei rândaşului Piotr Silin, cauza sinuciderii a fost lipsa mijloacelor de trai când s-a trezit din mahmureală.* Uite, vezi cum pleacă dintre noi cei mai buni. Rămânem numai noi, proştii ăştia bătrâni.

— Râdeţi, grăi cu amărăciune în glas Erast Petrovici. Dar la Petersburg şi-n Varşovia nu e zi în care studenţii, ba chiar şi liceenii, să nu se otrăvească, să nu se împuşte, să nu se înece... Vi se pare caraghios...

„Vă veţi căi, Ksaveri Feofilaktovici, dar va fi prea târziu”, gândi el răzbunător, deşi până în acea secundă încă nu-i trecuse vreodată prin minte gândul sinuciderii – tânărul era prea plin de viaţă de felul lui. Se aşternu tăcerea. Fandorin îşi imagina micul mormânt modest şi fără cruce în spatele gardului care împrejmuia biserica, în

vreme ce Gruşin ba urmărea rândurile cu degetul, ba începea să foşnească paginile.

— Şi totuşi, chiar că-i o prostie, bodogăni el. Ce i-o fi apucat, au înnebunit cu toţii? Uite-aici, două rapoarte, unul de la secţia trei, raionul Miasniţkaia, pe pagina opt, celălalt de la secţia unu, raionul Rogojskaia, pe pagina nouă. Vasăzică: *La ora 12 şi 35 de minute, pe stradela Podkolokolnîi, a fost chemat la imobilul aparţinând „Societăţii de asigurare contra incendiilor” din Moscova comisarul de poliţie Fedoruk, la cererea moşieresei Avdotia Filippovna Spiţîna, din Kaluga (care locuieşte temporar la hotelul „Boiarskaia”). D-na Spiţîna a relatat că lângă intrarea în dugheana cu cărţi, chiar sub ochii ei, un domn de vreo 25 de ani, îmbrăcat cuviincios, a întreprins o tentativă de sinucidere – şi-a dus la tâmplă un pistol, dar se pare că s-a produs un rateu şi, cum n-a fost să fie, sinucigaşul s-a făcut nevăzut. D-na Spiţîna a cerut ca poliţia să-l găsească pe tânăr şi să-l predea autorităţii clericale, spre a fi supus penitenţei religioase. Nu s-au întreprins cercetări, dată fiind lipsa delictului.*

— Vedeţi, ce vă spuneam! jubilă Erast Petrovici, simţindu-se pe deplin răzbunat.

— Stai puţin, tinere, asta încă nu-i tot, îi stăvili comisarul avântul. Ascultă mai departe. Pagina nouă: *Raportează vardistul Semionov* (ăsta-i din raionul Rogojskaia). *La orele 11 a fost chemat de cetăţeanul Nikolai Kukin, vânzător la prăvălia „Brîkin şi fiii”, vizavi de podul Iauzski. Kukin a de-*

clarat că mai devreme cu câteva minute, pe o bornă de piatră a podului s-a căţărat un student, şi-a dus un pistol la cap, exprimând prin asta intenţia clară de a se împuşca. Kukin a auzit un ţăcănit metalic, dar n-a urmat nici o împuşcătură. După ţăcănit, studentul a sărit iute pe caldarâm şi a luat-o la fugă spre strada Iauzskaia. Nu s-au găsit alţi martori oculari. Kukin stăruie să fie postat un vardist pe pod, fiindcă anul trecut s-a înecat, tot acolo, o fată de moravuri uşoare, şi de-asta comerţul suferă pierderi.

— Nu înţeleg nimic, se minună Fandorin, desfăcându-şi braţele. Ce ritual mai e şi ăsta? N-o fi cumva vreo societate secretă de-a sinucigaşilor?

— Care societate, rosti tărăgănat Ksaveri Feofilaktovici, după care prinse a vorbi mai iute, tot mai iute, animându-se treptat, cu fiecare cuvânt. Nu e vorba de nici o societate, domnul meu, totul este mult mai simplu. Şi cu butoiaşul m-am lămurit, până acum nici nu-mi trecea prin minte! E vorba de unul şi acelaşi individ, de studentul dumitale şi al meu, de Kokorin, el se ţinea de năzbâtii. Ia uite aici.

Comisarul se ridică şi se apropie sprinten de harta Moscovei agăţată pe perete, lângă uşă.

— Uite podul Iauzski. De-aici a luat-o pe Iauzskaia, a umblat hai-hui vreo oră şi a ajuns în Podkolokolnîi, lângă Societatea de asigurări. A speriat-o pe moşiereasa Spiţîna şi a pornit mai departe, în direcţia Kremlinului. Şi la orele trei a

ajuns în Grădina Aleksandrovski, unde voiajul lui a luat sfârşit în felul pe care-l cunoaştem.

— Dar de ce? Şi ce înseamnă toate astea? întrebă Erast Petrovici, cu privirea aţintită pe hartă.

— Ce înseamnă asta – nu-i problema mea. Dar mă duce capul cum s-au petrecut lucrurile. Studentul nostru aristocrat, feciorul nostru de bani gata, a hotărât să le spună tuturor *adieu.* Dar înaintea morţii a vrut să-şi mai gâdile puţin nervii. Am citit pe undeva că jocul acesta se cheamă „ruleta americană”. În America l-au inventat, la minele de aur. Bagi în butoiaş un singur cartuş, îl învârţi şi – poc! Ai noroc, ai spart banca, vorba aia, ai ghinion – adio şi n-am cuvinte. Aşa că a pornit-o studentul nostru în voiaj prin Moscova să-şi pună la încercare ursita. Este foarte posibil să nu fi tras numai de trei ori, ci de mai multe ori, atâta doar că nu toţi martorii oculari cheamă poliţia. Moşiereasa aceea, tămăduitoare a sufletelor, la fel şi Kukin, cu interesul lui privat, au manifestat vigilenţă, dar câte tentative o fi întreprins Kokorin, numai Dumnezeu ştie. Sau, poate, o fi făcut o înţelegere cu el însuşi: adică, mă joc de atâtea ori cu moartea, după care, basta. Scap cu viaţă – aşa să fie. De fapt, astea-s de-acum fantezii de-ale mele. În Grădina Aleksandrovski n-a fost vorba de nici un fel de ghinion fatal, pur şi simplu la orele trei studentul îşi consumase deja întregul destin.

— Ksaveri Feofilaktovici, sunteţi un veritabil talent analitic, declară Fandori, sincer entuziasmat.

Parcă şi văd înaintea ochilor totul, aşa cum s-a petrecut.

Lauda binemeritată, venită fie şi din partea unui imberb, îi făcu plăcere lui Gruşin.

— Mă rog, mă rog. Mai e câte ceva de învăţat şi de la proştii ăştia bătrâni, rosti el pe un ton sentenţios. Să fi lucrat dumneata cu mine la anchete, dar nu în vremurile astea atât de breze, ci pe vremea împăratului Nikolai Pavlovici. Pe vremea aceea nu mai alegeai – că-i poliţie judiciară, că nu-i judiciară, în Moscova nu exista nici măcar departamentul nostru, nici secţie de investigaţii nu exista. Azi căutai criminali, mâine te postai la iarmaroc să bagi spaima-n norod, poimâine fugăreai prin cârciumi indivizii fără acte. În schimb, te alegeai cu spirit de observaţie, învăţai să te pricepi la oameni, mă rog, te alegeai şi cu pielea tăbăcită, fără asta nu se poate nicicum să lucrezi în poliţie, îşi încheie comisarul discursul cu o aluzie şi, brusc, băgă de seamă că secretarul nu-l prea ascultă, ci se încruntă unui gând numai de el ştiut şi, după toate probabilităţile, nu tocmai plăcut.

— Ei hai, ce ai mai clocit în minte, spune-o pe şleau.

— Păi, nu prea pricep ceva..., începu Fandorin, mişcându-şi nervos sprâncenele-i frumoase, ca două semilune. Acest Kukin spune că pe pod era un student...

— Un student, sigur, cine altul?

— Dar de unde putea să ştie Kukin că era student? Purta vestă şi pălărie, nici unul din martorii de la Grădina Aleksandrovski nu l-a luat drept student... în procesele verbale scrie doar „tânărul” sau „acel domn”. Enigmă!

— Dumitale numai enigme îţi umblă prin cap, ripostă Gruşin, dând din mână. Kukin ăsta al dumitale este un prostovan, şi cu asta basta. A văzut şi el un domnişor tinerel în haine civile şi ce şi-a zis – e student. Dar poate că vânzătorul are ochiul format şi şi-a dat seama că-i student, doar de dimineaţă până seara are de-a face cu tot soiul de cumpărători.

— În veci n-a văzut Kukin în dugheana aia cumpărători de soiul lui Kokorin, obiectă, întemeiat, Erast Petrovici.

— Şi ce-are a face asta?

— Păi are, că n-ar fi stricat să fie mai bine descusuţi moşiereasa Spiţîna şi vânzătorul Kukin. Nu-i de rangul dumneavoastră, Ksaveri Feofilaktovici, să vă ocupaţi de asemenea fleacuri, dar dacă mi-aţi îngădui, eu aş...

Erast Petrovici chiar se săltă niţeluş din scaun, într-atât îşi dorea ca Gruşin să-i dea voie.

Ksaveri Feofilaktovici avea de gând să se arate sever, dar îşi schimbă gândul. Las' să dea băiatul cu nasul de munca activă, să înveţe şi el să discute cu martorii. Poate iese şi ceva bun din asta. Aşa că rosti pe un ton plin de importanţă:

— Nu-ţi interzic.

Şi, preîntâmpinând exclamaţia de bucurie a registratorului de colegiu, adăugă:

— Dar mai întâi fă bine şi termină raportul pentru excelenţa sa. Şi uite ce e, drăguţă. Sunt deja ceasurile patru. Dacă nu-ţi e cu supărare, eu merg acasă. Iar dumneata o să-mi povesteşti mâine de unde i s-a năzărit lui Kukin că-i vorba de un student.

CAPITOLUL AL TREILEA,

în care apare „ştudentul zgârbov"

De pe strada Miasniţkaia, unde îşi avea sediul Departamentul de Criminalistică, până la hotelul „Boiarskaia", unde, potrivit raportului, „locuia temporar" moşiereasa Spiţîna, erau vreo douăzeci de minute de mers, şi Fandorin, în pofida nerăbdării chinuitoare, decise totuşi s-o ia pe jos. „Lord Byron", torţionarul care încleşta nemilos în balenele sale coastele secretarului, îi făcuse o gaură atât de adâncă în buget, încât costul unei plimbări cu birja ar fi urmat să se reflecte cât se poate de drastic în raţia zilnică de hrană. Mestecând din mers o plăcintă cu cozi de peşte cumpărată la colţul străduţei Gusiatnik (să nu uităm că, în febra cercetărilor, Erast Petrovici sărise peste prânz), el păşea sprinten pe Bulevardul Cistoprudnîi, unde nişte bătrânele antediluviene, în paltoane largi, demodate şi cu bonete pe cap, presărau firimituri unor porumbei graşi şi obraznici. Pe caldarâmul pietruit goneau vertiginos birje şi faetoane cu care Fandorin nu putea ţine pasul, aşa că în gândul lui se simţi ofensat. În fond, unui copoi îi e imposibil să se descurce fără o caleaşca şi nişte trăpaşi. Tot e bine că „Boiarskaia" e pe Petrovka, dar de acolo, pe jos, până pe

Iauzskaia, la vânzătorul Kukin, înseamnă încă o jumătate de oră în cap. În cazul ăsta, întârzierea poate fi de-a dreptul fatală, se aprinse Erast Petrovici (exagerând întrucâtva, dacă e să fim sinceri), iar domnul comisar se scumpeşte la cinşpe copeici acolo din vistieria statului. Păi sigur, lui departamentul îi alocă lunar câte optzeci de ruble numai pentru birjă permanentă. Astea-s privilegiile şefilor: unul merge cu birja personală acasă, şi altul – pe picioarele lui în interes de serviciu.

Dar la stânga, deasupra acoperişului cafenelei „Souchet”, se ivise deja clopotniţa Bisericii Sfânta Treime, lângă care se înălţa „Boiarskaia”, şi Fandorin iuţi pasul, savurând anticipat importantele sale descoperiri.

Jumătate de oră mai târziu, cu pas abătut şi înfrânt, îşi târa anevoie picioarele pe Bulevardul Pokrovski în jos, unde erau hrăniţi nişte porumbei la fel de ghiftuiţi şi de obraznici ca pe Cistoprudîi, dar nu de nişte doamne nobile, ci de nişte precupeţe.

Discuţia cu martora fusese dezamăgitoare. Erast Petrovici o prinsese pe moşiereasă chiar în ultima clipă – tocmai se pregătea să urce într-o droşcă ticsită de cuferaşe şi pachete, urmând să părăsească primul oraş de scaun al Rusiei pentru gubernia ei, Kaluga. Din raţiuni de economie, Spiţîna călătorea după moda veche, nu pe calea ferată, ci trasă de proprii ei bidivii.

Din acest punct de vedere, Fandorin avusese, fără îndoială, noroc, pentru că, dacă moşiereasă s-ar fi grăbit la gară, discuţia nici măcar nu ar fi putut avea loc. Dar miezul discuţiei cu martora limbută, pe care o abordase în fel şi chip, se rezumase la un singur lucru: Ksaveri Feofilaktovici avusese dreptate, Spiţîna îl văzuse chiar pe Kokorin – îşi amintise şi de jachetă, şi de melon, ba chiar şi de nişte pantofi de lac cu năsturei, despre care nu amintiseră martorii din Grădina Aleksandrovski.

Toată nădejdea îi stătea acum în Kukin, şi era foarte probabil ca Gruşin să fi avut dreptate şi în privinţa lui. Îl luase pe vânzătorul acela gura pe dinainte, şi acum bate tu, Fandorin, drumurile din pricina lui prin toată Moscova, fă-te tu de râs în faţa şefului.

Uşa cu geam a băcăniei „Brîkin şi fiii”, cu o căpăţână de zahăr zugrăvită pe ea, dădea chiar spre mal, încât de acolo podul se vedea ca-n palmă – Fandorin remarcă asta din prima clipă. Şi observă de asemenea că ferestrele băcăniei erau larg deschise (pesemne din pricina zăpuşelii), aşadar Kukin putuse auzi „ţăcănitul metalic”, căci până la cea mai apropiată bornă de piatră nu puteau fi mai mult de cincisprezece paşi. Din uşă îl privea intrigat un bărbat de vreo patruzeci de ani, în cămaşă roşie, vestă neagră de postav, pantaloni de bumbac şi cizme cu carâmbi strălucitori.

— Aţi dori oarece, înălţimea voastră? întrebă el. Sau aţi binevoit cumva să vă rătăciţi?

— Kukin? întrebă cu asprime Erast Petrovici, neîntrezărind nimic îmbucurător în viitoarele explicaţii.

— Chiar aşa, confirmă vânzătorul încordându-şi atenţia şi înălţându-şi sprâncenele stufoase, dar dumirindu-se imediat: Ei, dar înălţimea voastră trebuie să fie de la poliţie. Mulţumim prea plecat. Nu m-aşteptam la aşa grabnică atenţie. Domnul de la comisariat a zis că şefii or să cerceteze, dar nu m-aşteptam, nicicum nu m-aşteptam. Da' ce stăm aicea-n prag! Faceţi bine şi intraţi în băcănie. Oh, atâta-s de recunoscător, atâta-s de mulţumit!

Omul se ploconi, crăpă şi uşa, ba făcu şi un gest de poftire înăuntru – poftiţi, adică —, dar Fandorin nu se clinti din loc. I se adresă pe un ton plin de importanţă:

— Nu sunt de la poliţie, ci de la Departamentul de Criminalistică. Am ordin să-l găsesc pe stu... pe omul acela despre care l-ai informat pe inspectorul de poliţie.

— Pe scubent? îi suflă cu dragă inimă vânzătorul. Cum nu, înălţimea voastră, ţin minte la perfecţie. Ce spaimă am tras, să-mi fie cu iertare! Cum am văzut că dumnealui se caţără pe bornă şi-şi lipeşte arma de cap, am înţepenit – gata, mi-am zis, o să fie ca mai an, să promiţi marea cu sarea că tot n-o să mai intre nimeni în băcănie. Şi ce vină avem noi? Ce-are locul ăsta, e uns cu miere, de vor toţi să-şi lase aici zilele? Du-te, dom'le, la râul Moscova, că-i şi mai adâncuţ, şi podu-i mai 'nălţuţ.

— Opreşte-te o clipă, Kukin, îi reteză vorba Erast Petrovici. Mai bine descrie-mi-l pe student. Cum era îmbrăcat, cum arăta şi, în general, de unde-ai luat-o că era student.

— Păi, cum asta, era scubent în toată regula, înălţimea voastră, se minună vânzătorul. Şi mondir avea, şi nasturi, şi sticle pe nas.

— Ce mundir? exclamă Fandorin, săltându-şi brusc capul. Purta uniformă de student?

— Da' cum altfel? făcu uimit Kukin, privindu-l cu compasiune pe funcţionarul greu de cap. Dacă n-avea, de unde să-mi dea mie-n gând că-i scubent sau nu-i scubent? Adicătelea, ce, nu pot eu să deosebesc după mondir un scubent de-un conţopist?

La această judicioasă remarcă Erast Petrovici nu avu replică, îşi scoase din buzunar un mic blocnotes îngrijit, cu creion – special pentru consemnarea mărturiilor. Fandorin îşi cumpărase blocnotesul înainte de a intra în slujbă la departament, îl plimbase cu el trei săptămâni de pomană, şi abia azi îi era de trebuinţă – în cursul dimineţii, registratorul de colegiu umpluse deja trei păginuţe cu scris mărunt.

— Povesteşte-mi cum arăta omul acela.

— Păi, om ca toţi oamenii. Nu tocmai chipeş, avea şi ceva bubuliţe pe faţă. Şi mai avea şi sticle la ochi…

— Ce fel de sticle – ochelari, sau pince-nez?

— De-alea cu şnuruleţ.

— Deci, pince-nez, preciza Fandorin, hârşâind cu creionul în blocnotes. Avea şi alte semne particulare?

— Tare mai era gârbov dumnealui. Umerii aproape că-i avea mai sus de cap... Altfel, scubent ca toţi scubenţii, cum v-am zis...

Kukin îl privea nedumerit pe „conţopist”, dar acela tăcu lungă vreme, îşi făcuse ochii mici, mişca din buze, tot răsfoia caietul acela mititel. Gândea omul la ceva, de bună seamă.

„Uniformă de student, coşuri, pince-nez, foarte gârbov” – fu consemnat în blocnotes. Mă rog, câteva coşuri – asta-i un fleac. Despre pince-nez nu se spune un cuvânt în inventarul lucrurilor găsite asupra lui Kokorin. Să-l fi scăpat pe jos? Posibil. Nici martorii n-au amintit nimic despre un pince-nez, dar nici nu au fost chestionaţi în mod special în legătură cu aspectul exterior al sinucigaşului – şi la ce bun s-o facă? Gârbov? Hm. Ţin minte că în „Ziarul de Moscova” era descris ca fiind un tânăr chipeş şi prezentabil, dar reporterul nu fusese de faţă la incident, nu-l văzuse pe Kokorin, era deci posibil să fi lipit acel „chipeş şi prezentabil” de dragul efectului. Rămânea chestiunea cu mundirul studenţesc – la asta nu mai existau argumente. Dacă pe pod fusese Kokorin, ar reieşi că în intervalul dintre ora unsprezece şi ora douăsprezece şi jumătate se schimbase, nu se ştie de ce, în redingotă. Interesant, unde a făcut-o? De la râul Iauza până pe Ostojenka şi îndărăt, la

„Societatea de asigurări contra incendiilor”, nu e cale scurtă, n-o poţi dovedi într-o oră şi jumătate.

Şi pricepu atunci Fandorin, cu o strângere de inimă, că nu-i rămânea decât o ieşire: să-l înşface de guler pe vânzător, să-l ducă la secţie, pe Mohovaia, unde, împresurat de gheaţă, zăcea în continuare la morgă cadavrul sinuciaşului, şi să aranjeze o recunoaştere. Erast Petrovici îşi imagină ţeasta sfărâmată, cu o crustă uscată de sânge şi creier, şi, printr-o asociere absolut firească, îşi aminti de precupeaţa Krupnova, femeia aceea care fusese înjunghiată şi care îi mai vizita şi acum coşmarurile. Nu, hotărât lucru, nu voia să meargă la „gheţărie”. Dar între studentul de pe podul Iauzski şi sinuciderea din Grădina Aleksandrovski exista o legătură pe care trebuia neapărat să o desluşească. Cine oare îi putea spune dacă acel Kokorin avea bubiţe şi era gârbov, dacă purta sau nu pince-nez?

În primul rând, moşiereasă Spiţîna, dar aceasta, fără îndoială că se apropia de-acum de graniţa guberniei Kaluga. În al doilea rând, valetul răposatului – cum l-o fi chemând oare? Nu contează, oricum anchetatorul l-a dat afară din casă, caută acum de poţi acul în carul cu fân. Rămân martorii din Grădina Aleksandrovski şi, înainte de toate, cele două doamne cu care Kokorin vorbise în ultimele clipe ale vieţii sale. Doar ele îl putuseră admira, fără doar şi poate, în toate amănuntele. Iată ce scrie în blocnotes: „Eliz. Aleksandr-na von Evert-Kolokolţeva, fiică consilier titular privat, 17

a., d-şoara Emma Gotlibovna Pfühl, 48 a., str. Malaia Nikitskaia, casă partic.”

Şi totuşi, nu se putea descurca fără să dea bani pe o birjă.

* * *

Ziua se vădi a fi lungă. Mai de voie, mai de nevoie, inimosul soare de mai, care luminase neobosit oraşul-cu-turle-de-aur, luneca spre linia acoperişurilor atunci când Erast Petrovici, mai sărac cu douăzeci de copeici, coborî din birjă lângă o elegantă casă cu coloane dorice, faţadă ornamentată şi verandă de marmură. Văzând că tânărul său client se oprise descumpănit, birjarul îi zise:

— Chiar asta-i casa generalului, să n-ai nici o îndoială. Nu-i primul an de când umblu prin Moscova.

„Dar dacă n-or să-mi dea drumul înăuntru?” gândi Erast Petrovici cu inima cât un purice. Apucă ciocănelul sclipitor de aramă şi bătu de două ori. Uşa masivă, cu două boturi de leu din bronz aplicate pe ea, se dădu pe dată în lături şi apăru un portar înveşmântat într-o livrea bogată, cu ceaprazuri aurite.

— La domnul baron? De la autorităţi? întrebă el cu un aer preocupat. Să-i raportaţi, sau numai să-i înmânaţi vreun document? Dar poftiţi.

În vestibulul spaţios, puternic luminat şi de un candelabru, şi de becuri cu gaz, vizitatorul se pierdu cu totul.

— De fapt, am venit la Elizaveta Aleksandrovna, îi explică el. Erast Petrovici Fandorin, de la Departamentul de Criminalistică. Într-o chestiune urgentă.

— De la Departamentul de Criminalistică? repetă, strâmbându-se dispreţuitor, paznicul uşilor. Doar nu cumva pentru întâmplarea de ieri? Nici să nu vă gândiţi. Domnişoara a plâns aproape jumătate de zi şi a dormit şi rău azi-noapte. Nu vă las şi nici nu-i raportez. Înălţimea sa i-a şi ameninţat pe oamenii de la departamentul vostru că le ia capul, pentru că au chinuit-o ieri pe Elizaveta Aleksandrovna cu audierile. Vă rog, poftiţi în stradă, în stradă, rogu-vă.

Şi nemernicul începu să-l împingă cu pântecele lui burduhănos spre ieşire.

— Dar guvernanta Pfühl? exclamă disperat Erast Petrovici. Emma Gotlibovna, patruzeci şi opt de ani? Măcar cu dumneaei să schimb câteva cuvinte. E o problemă de stat!

Portarul plescăi cu importanţă din buze.

— Fie, la dumneaei vă las. Uitaţi colo, sub scară. Pe coridor la dreapta, a treia uşă. Acolo stă doamna guvernantă.

La bătaia lui în uşă deschise o creatură înaltă şi ciolănoasă, care îşi pironi asupra vizitatorului privirea ochilor ei rotunzi şi căprui.

— De la poliţie. Fandorin. Doamna Pfühl? rosti şovăielnic Erast Petrovici şi, pentru orice eventualitate, repetă în germană:

— Polizeiamz. Sind Sie Fräulein Pfühl? Gutten Abend.

— Buna seara, îi răspunse pe un ton sever ciolănoasă. Da, zunt Emma Pfühl. Intraţ. Luaţ loc la şcaun.

Fandorin luă loc acolo unde i se poruncise – pe un scaun vienez, cu spătar arcuit, lângă o măsuţă de scris pe care erau rânduite în modul cel mai ordonat cu putinţă nişte manuale şi un mic top de hârtie de scris. Era o odaie bună, luminoasă, dar teribil de searbădă, parcă nu avea viaţă în ea. Doar pe pervaz tronau trei ghivece cu muşcate înfoiate – singura pată luminoasă din întreaga încăpere.

— Aţ venit pentru acel tiner care z-a împuşcat? întrebă guvernanta Pfühl. Am răspuns ieri la toate intrebari de la domnul poliţai, dar dacă mai vreţ întrebaţ, puteţ intrebaţ. Eu inţelegem foarte bine, munca de poliţai este foarte important. Unchiul meu, Günter, a fost în politia zaxonă, a fost *obervachtmeister.*

— Eu sunt registrator de colegiu, o lămuri Erast Petrovici, nedorind să fie luat tot drept vagmistru. Sunt funcţionar de rangul paisprezece.

— Da, ştiu să deosebesc la ranguri, încuviinţă din cap nemţoaica, arătând cu degetul petliţa de pe uniforma lui de funcţionar public. Aşadar, domnule registrator de colegiu, eu ascult.

În acel moment, fără vreo bătaie prealabilă, uşa se deschise de perete şi în odaie năvăli ca-n zbor o domnişoară cu păr bălai şi cu obrăjori îmbujoraţi fermecător.

— *Fräulein Pfühl! Morgen fahren wir nach Kuntsevo!*[4] Pe onoarea mea! Mi-a dat voie papa! debită ea într-un suflet încă din prag.

Văzându-l însă pe străin, îşi înghiţi brusc cuvintele şi amuţi fâstâcită, dar ochii ei cenuşii se aţintiră cu vie curiozitate asupra tânărului funcţionar.

— Baronese educate nu aleargă, ele merg, îi spuse guvernanta cu prefăcută asprime. Mai ales dacă are zaptesprezece ani în cap. Dacă nu alerga, ci mergea, avea vreme ză vadă domn străin şi ză zalute cuviincios.

— Bună ziua, domnule, şopti miraculoasa făptură apărută din senin.

Fandorin zvâcni din scaun şi făcu o plecăciune, simţindu-se mizerabil. Fata îi plăcea peste măsură, şi bietul registrator se temea că acuş-acuş se înamorează de ea la prima vedere, aşa ceva nu se cădea defel. Nici chiar în fostele vremuri de prosperitate ale tatălui său o asemenea prinţesă nu i-ar fi putut fi în nici un caz pereche, cu atât mai puţin acum.

— Bună ziua, i se adresă el foarte sec şi se încruntă cu severitate, adăugând în sinea lui: „Îţi trece cumva prin minte să mă pui într-o postură jalnică, ceva în genul «El – consilier titular, ea –

[4] „Mâine mergem la Kunţevo!" (germ.).

fiică de general»? A, nu, domnişoară, să nu te aştepţi la una ca asta! Şi ca să ajung titular mai am încă de muncit, şi încă foarte mult!”

— Registrator de colegiu Fandorin Erast Petrovici, Departamentul de Criminalistică, se prezentă el pe un ton oficial. Fac o anchetă suplimentară în legătură cu nefericitul eveniment de ieri, din Grădina Aleksandrovski. S-a dovedit necesar să mai punem unele întrebări. Dar dacă asta vă este neplăcut – căci înţeleg prea bine cât aţi fost de tulburată – îmi va fi de ajuns o discuţie doar cu doamna Pfühl.

— Oh, da, a fost îngrozitor.

Ochii domnişoarei, şi aşa enormi, se făcură şi mai mari.

— Ce-i drept, am închis ochii şi apoi mi-am pierdut simţirea... Dar mă interesează foarte mult! *Fräulein* Pfühl, pot să rămân şi eu? Te rog! De altfel, sunt martoră în aceeaşi măsură ca şi dumneata!

— În ce mă priveşte, în interesul anchetei, şi eu aş prefera ca domnişoara baroneasă să asiste, spuse cam pierit Fandorin.

— Ordine e ordine, îl aprobă printr-un gest din cap Emma Gotlibovna. Eu, Lischen, mereu repet: *Ordnung muss sein.* Trebuie să fie supunere la lege. Poţ rămâne.

Lizanka (astfel îi spunea deja în sinea lui Fandorin, care-şi pierdea vertiginos stăpânirea de sine) se aşeză hotărâtă pe divanul tapiţat în piele, toată numai ochi pentru eroul nostru.

El îşi luă inima-n dinţi şi, întorcându-se spre Fräulein Pfühl, o întrebă:

— V-aş ruga să-mi descrieţi aspectul exterior al acelui domn.

— Al domnului care z-a împuşcat? preciză ea. *Na ja.* Ochi căprui, păr castaniu, deştul de înalt, nu mustaţă şi nu barbă, nici favorit, faţă foarte tiner, dar nu foarte frumos. Acum, îmbrăcăminte.

— Despre îmbrăcăminte, mai târziu, o întrerupse Erast Petrovici. Spuneţi că nu era frumos. De ce? Din pricina coşurilor?

— *Pickeln,* traduse, roşind, Lizanka.

— A, *ja,* coşi, repetă cu plăcere guvernanta cuvântul pe care nu-l pricepuse la început. Nu, domnul acela nu avea coşi. Avea piele bună, zănătos. Dar faţa nu era foarte frumos.

— De ce?

— Era rău. Ze uita ca şi cum nu pe zine voia ză omoare, pe cu totul altul. Oh, a fost un coşmar! mai zise Emma Gotlibovna, excitată de această aducere-aminte. Primăvara, zoare pe cer, doamne şi domni la promenada, grădini minunate tot în floace!

La aceste ultime cuvinte Erast Petrovici fu năpădit de roşeaţă privi cu coada ochiului spre Lizanka, dar aceasta probabil că se obişnuise de mult cu felul special de a vorbi al guvernantei sale, încât privirea îi era la fel de încrezătoare şi luminoasă.

— Dar purta pince-nez? Poate că nu pus pe nas, poate se vedea că îl ţine în buzunar? Pe un şnuruleţ de mătase? îşi turna fără încetare Fandorin

întrebările. Şi nu vi s-a părut că ar fi gârbov? Şi încă ceva. Ştiu că era în redingotă, dar arăta ceva din îmbrăcămintea lui că ar fi fost student? Pantaloni de uniformă, bunăoară? N-aţi observat?

— Eu obzerv întotdeauna totul, răspunse cu demnitate nemţoaica. Pantaloni avea cadrilaţi din ştofă scumpă. Pince-nez nu avea deloc. Nici zgârbov nu era. Domnul avea bună ţinută.

Chibzui preţ de o clipă, apoi, pe neaşteptate, întrebă:

— Zgârbov, pince-nez şi ştudent? De ce spuneaţi aşa?

— Dar care-i problema? replică Erast Petrovici cu atenţia încordată.

— Ciudat. Era acolo un domn. Un ştudent zgârbov cu pince-nez.

— Cum aşa!? Unde? izbucni Fandorin.

— Am văzut aşa un domn... *jenseits*... pe partea cealaltă la grilaj, pe stradă. Stătea şi ze uita la noi. Chiar mă gândeam că domnul ştudent o ză ne ajute ză-l gonim pe omul acela îngrozitor. El era foarte zgârbov. L-am văzut mai târziu, după ce omul acela ze împuşcase deja. Ştudentul z-a întors şi z-a dus iute-iute. Şi am văzut atunci ce zgârbov era. Aşa ze întâmplă când copiii nu zunt învăţaţi de mici ză stea corect. Ză stai corect este foarte important. Elevele mele stau întotdeauna corect. Ia priviţ la *fräulein* baroneasa. Vedeţi cum ţine spinare? Foarte frumos!

În acel moment, Elizaveta Aleksandrovna se îmbujoră, dar atât de dulce, încât Fandorin pierdu

pentru moment firul discuţiei, deşi declaraţia guvernantei Pfühl era, neîndoielnic, de o importanţă excepţională.

CAPITOLUL AL PATRULEA,

în care se vorbeşte despre puterea nefastă a frumuseţii

A doua zi, la orele unsprezece ale dimineţii, Erast Petrovici, binecuvântat de şef şi chiar înzestrat de acesta cu trei ruble pentru speze excepţionale, ajunse la clădirea zugrăvită în galben a Universităţii de pe Mohovaia. Misiunea nu era complicată, dar avea nevoie de ceva şansă: să-l dibuiască pe studentul cel gârbov, nu prea chipeş, cu ceva coşuri pe faţă, cu pince-nez prins pe şnuruleţ de mătase. Era foarte posibil ca acest domn suspect să nici nu studieze pe Mohovaia, ci la Institutul Tehnic Imperial, la Academia de Silvicultură sau chiar la Institutul de Ingineri Hotarnici, şi totuşi, Ksaveri Feofilaktovici (care-l privise pe tânărul său secretar cu bucuroasă uimire) fusese pe deplin de acord cu supoziţia lui Fandorin, potrivit căreia „zgârbovul” şi răposatul Kokorin studiau cel mai probabil la Universitate şi, foarte posibil, la aceeaşi Facultate de Drept.

Îmbrăcat civil, Erast Petrovici zbură ca vântul pe treptele roase, din fontă, ale aripii principale, trecu pe lângă un slujbaş bărbos în livrea verde şi ocupă o poziţie foarte convenabilă în ambrazura semicirculară a unei ferestre, de unde putea ţine perfect sub observaţie şi vestibulul unde se afla garderoba, şi curtea, ba chiar şi intrările în

celelalte două aripi ale clădirii. Pentru întâia oară de când îi murise tatăl şi viaţa tânărului se abătuse de la calea ei dreaptă şi luminoasă, Erast Petrovici privea zidurile galbene sacre ale universităţii fără dorul acela lăuntric după ce s-ar fi putut împlini şi nu se împlinise. Încă nu se ştie care anume existenţă este mai atrăgătoare şi mai folositoare societăţii – toceala studenţească, sau viaţa dură a unui agent de investigaţii, care îndeplineşte o importantă şi periculoasă misiune. (Mă rog, poate nu chiar periculoasă, dar, totuşi, de excepţională importanţă şi ultrasecretă.)

Cam tot al patrulea student care nimerea în raza vizuală a vigilentului nostru observator purta pince-nez, şi mulţi dintre ei îl aveau prins cu şnuruleţ de mătase. Cam tot al cincilea avea fizionomia spuzită de o anumită cantitate de coşuri. Erau destul de mulţi şi dintre cei aduşi de spate. Totuşi, toate cele trei semnalmente nu doreau nicicum să se adune într-un singur individ.

La ora două, Fandorin, flămând, îşi scoase din buzunar un sandvici cu salam şi mai prinse ceva puteri, fără însă a-şi părăsi postul. La ora aceea apucase deja să stabilească relaţii cât se poate de amicale cu portarul bărbos, care îi ordonase să-i spună Mitrici şi reuşise să-i dea tânărului câteva sfaturi extrem de preţioase privind modul în care se intră la „nivirsitate”. Fandorin, care se recomandase bătrânelului limbut drept un provincial care visează la nasturii sacrii cu blazonul universităţii gravat pe ei, se întreba deja dacă nu

ar trebui să schimbe versiunea şi să-l interogheze direct pe Mitrici cu privire la „zgârbovi” şi buboşi, când portarul începu iarăşi să se agite, îşi scoase chipiul de pe cap şi deschise larg uşa. Mitrici executa acest ritual de câte ori trecea prin preajmă un profesor sau unul dintre studenţii bogaţi, gest pentru care era răsplătit din când în când ba cu o copeică, ba cu un pitac. Erast Petrovici îşi aruncă privirea într-acolo şi văzu îndreptându-se spre ieşire un student care tocmai primise de la garderobă o manta foarte elegantă din catifea, cu paftale în formă de labe de leu. Pe nasul fantelui sclipea un pince-nez, fruntea îi era împurpurată de o spuzeală de coşuri. Fandorin îşi încorda atenţia, încercând să vadă cum stă studentul cu ţinuta, dar blestemata pelerină a mantalei şi gulerul ei ridicat îl împiedicau să pună un diagnostic.

— Bună seara, Nikolai Stepanîci. Nu porunciţi o birjă? îl întrebă, ploconindu-se, portarul.

— Ce-i, Mitrici, s-a oprit ploicica? întrebă bubosul cu glas subţirel. Atunci merg pe jos, m-am săturat de atâta stat.

Şi cu două degete înmănuşate în alb lăsă în palma întinsă o mică monedă.

— Cine-a fost acela? şopti Erast Petrovici, privind încordat spinarea filfizonului. Nu cumva e ghebos?

— Ahtîrţev Nikolai Stepanîci. Bogat cât cuprinde, sânge de prinţ, îl informă Mitrici cu evlavie, niciodată nu-mi lasă mai puţin de cinşpe copeici.

Pe Fandorin îl trecură fiorii. Ahtîrţev! Nu cumva era cel desemnat drept executor testamentar?

Mitrici se ploconi în faţa următorului universitar – un profesor, magistru de fizică, cu plete lungi, dar când se întoarse îl aştepta o surpriză: pe onorabilul provincial parcă îl înghiţise pământul.

Mantaua neagră de catifea se zărea de departe, şi în doi timpi şi trei mişcări Fandorin îl ajunse din urmă pe suspect, dar nu se hotărî să-l strige: ce învinuire îi putea aduce, de fapt, acestui Ahtîrţev? Mă rog, să zicem că îl vor recunoaşte şi vânzătorul Kukin, şi fata bătrână Pfühl (ajuns la acest gând, Erast Petrovici oftă amarnic, amintindu-şi iarăşi, a câta oară, de Lizanka). Aşadar, cu ce s-ar alege? N-ar fi mai bine să urmeze învăţăturile marelui Fouché, neîntrecutul corifeu al investigaţiilor, şi să purceadă la filajul individului?

Zis şi făcut. Mai cu seamă că se vădi a fi cât se poate de simplu de urmărit: Ahtîrţev mergea fără grabă, în pas de plimbare, spre Tverskaia, nu-şi întorcea capul, doar când şi când petrecea cu privirea câte o modistă drăgălaşă. Luându-şi inima-n dinţi, Erast Petrovici se furişase în câteva rânduri, pe neobservate, chiar până lângă el, ba îl şi auzise pe student fluierând serenada lui Smith din „Frumoasa fată din Perth”. Se pare că sinucigaşul căruia nu-i reuşise tentativa (dacă el era acela) se afla într-o excelentă dispoziţie. Lângă tutungeria lui Korf, studentul se opri şi privi vreme

îndelungată pachetele de ţigări din vitrină, dar de intrat nu intră. Fandorin începu să fie din ce în ce mai convins că „obiectivul” trage de timp până la o anumită oră. Această convingere i se întări atunci când Ahtîrţev îşi scoase ceasul de aur, îi deschise capacul cu un ţăcănit, după care, iuţind puţin pasul, o luă pe trotuar în sus, trecând la interpretarea energicului „Cor al băieţilor” din opera foarte la modă „Carmen”.

După ce coti pe aleea Kamergherski, studentul încetă să fluiere şi începu să meargă atât de sprinten, încât Erast Petrovici se văzu nevoit să rămână puţin în urmă – altfel prea ar fi bătut la ochi. Din fericire, până să ajungă la salonul de modă de dame Darzans, „obiectivul” mai încetini pasul şi curând se opri cu totul. Fandorin traversă strada şi îşi fixă postul de observaţie lângă o brutărie, din care se răspândea o plăcută aromă de cozonac proaspăt.

Cincisprezece minute, poate chiar douăzeci, Ahtîrţev, dând semne tot mai vădite de nervozitate, se preumblă încoace şi încolo pe lângă uşile de stejar cu ornamente geometrice, pe care intrau cucoane cu un aer preocupat şi pe care ieşeau comisionari cu pachete şi cutii elegante. De-a lungul trotuarului aşteptau câteva echipaje, unele chiar cu blazoane zugrăvite pe portierele lăcuite. La orele paisprezece şi şaptesprezece minute (Erast Petrovici văzu cât era ora pe ceasul din vitrină), studentul tresări şi se repezi spre o doamnă zveltă, cu voaletă pe faţă, care tocmai

ieşise din magazin. Îşi scoase şapca şi începu să-i spună ceva, desfăcându-şi braţele. Fandorin traversă strada cu un aer blazat – asta-i bună, poate avea şi el chef să arunce o privire în magazinul lui Darzans.

— Nu am acum timp de dumneata, se făcu auzită vocea cristalină a doamnei îmbrăcate după ultima modă de la Paris – rochie liliachie de moar, cu trenă. Vorbim mai târziu. Vino la ora opt ca de obicei, vom hotârî acolo totul.

Fără să-i mai arunce vreo privire lui Ahtîrţev, rămas tulburat locului, ea se îndreptă spre un faeton cu două locuri, cu coviltirul lăsat pe spate.

— Amalia! Amalia Kazimirovna, dar dă-mi voie! strigă studentul în urma ei. Eu mă aşteptam oarecum la o discuţie în particular!

— După, după! îi aruncă dama. Acum mă grăbesc!

O adiere uşoară îi ridică puţintel voaleta imponderabilă de pe faţă şi Erast Petrovici încremeni. El văzuse deja aceşti ochi galeşi, negri ca noaptea, acest oval egiptean al feţei, această şerpuire capricioasă a gurii, şi odată văzut, acest chip nu poate fi uitat în veci. Iat-o, deci, pe enigmatica A.B., care nu-i îngăduise nefericitului Kokorin să se lepede de ea! Cazul căpăta, pare-se, un cu totul alt tâlc şi o altă culoare.

Ahtîrţev înlemnise pierdut pe trotuar, îndesându-şi dizgraţios capul între umeri (e gârbov, chiar e gârbov, se încredinţa Erast Petrovici), în timp ce faetonul o purta pe regina

egipteană spre Petrovka. Trebuia să ia o decizie, şi Fandorin, chitind că studentul oricum n-are unde să mai dispară acum, îl lăsă în plata Domnului şi o luă la goană înainte, spre colţul cu Bolşaia Dmitrovka, unde se înşirau câteva trăsuri de piaţă.

— Poliţia! îi şopti el unui Vanka oarecare, un birjar aţipit, cu şapcă şi caftan vătuit. Ia-te repede după echipajul ăla! Mişcă odată! Nu-ţi fă griji, o să te plătesc cu vârf şi-ndesat!

Vanka îşi compuse o mină plină de morgă, îşi suflecă mânecile cu zel exagerat, scutură hăţurile, ba mai trase şi-un răcnet, şi căluţul bălţat prinse a-şi tropoti sonor copitele pe caldarâm.

Colţ cu Rojdestvenska se târa de-a curmezişul străzii o căruţă încărcată cu cherestea, blocând tot locul. Erast Petrovici sări din loc emoţionat la culme, şi chiar se săltă pe vârfuri, privind în urma faetonului, care izbutise cumva să se strecoare. Bine măcar că apucă să vadă cum coteşte pe Bolşaia Lubianka.

Dar Dumnezeu e milostiv. Ajunseră din urmă faetonul chiar lângă strada Sretenka, şi tocmai la timp – faetonul se înfundă într-o ulicioară îngustă şi cu hârtoape. Roţile prinseră a sălta peste hopuri. Fandorin văzu faetonul oprindu-se şi îl împunse în spinare pe birjar, dându-i de înţeles să mâne înainte, să nu-l dea de gol. Iar el se întoarse anume cu spatele, văzând însă cu coada ochiului cum, la intrarea într-o căsuţă îngrijită, din piatră, cu curte, dama în liliachiu este întâmpinată de un individ înalt, în livrea. Chiar după primul colţ, Erast

Petrovici dădu drumul birjei şi o porni agale, ca şi cum s-ar fi plimbat, chipurile, în direcţie opusă. Iată căsuţa – acum o putea examina cum se cuvine: un mezanin cu acoperiş verde, muşcate la ferestre, scara principală cu streaşină ieşită în afară. Pe uşă nu părea să fie vreo tăbliţă de aramă.

În schimb, pe o băncuţă de lângă zid şedea de i se ura de atâta şedere un portar cu şorţ dinainte şi cu o şapcă mototolită pe cap. Spre el se îndreptă Erast Petrovici.

— Spune-mi, frăţioare, începu el apropiindu-se şi scoţând din buzunar o monedă de douăzeci de copeici din banii statului, a cui e casa asta?

— Se ştie-a cui e, răspunse vag portarul, urmărind cu interes degetele lui Fandorin.

— Ţine aici. Cine-i doamna care a intrat adineauri?

După ce luă moneda, portarul răspunse cu un aer solemn:

— Casa-i a generălesei Maslova, numai că 'mneaei nu şade aici, a dat-o cu chirie. Şi de venit a venit chiriaşa, doamna Bejeţkaia Amalia Kazimirovna.

— Şi cine-i dumneaei? insistă Erast Petrovici. De mult locuieşte aici? Vine lume multă la ea?

Portarul îl privi în tăcere, molfăind din buze. În creierul lui avea loc o activitate ciudată.

— Uite ce-i, boierule, spuse el, ridicându-se din senin şi înşfăcându-l strâns pe Fandorin de-o mânecă. Ia stai mătăluţă niţel.

Cu toate că Erast Petrovici se împotrivi, acesta îl împinse spre verandă şi smuci brusc limba clopoţelului de bronz.

— Ce te-a apucat? se îngrozi Fandorin, încercând zadarnic să se elibereze. Îţi arăt eu... Ştii tu cu cine ai...?!

Uşa se dădu de perete şi în prag se ivi o matahală în livrea, dotată cu uriaşi favoriţi nisipii şi cu bărbia rasă – se vedea cât de colo că nu are sământă de rus în el.

— Îmi umblă p-acilea şi-ntreabă de Amalia Kazimirovna, îl denunţă cu voce mieroasă portarul netrebnic. Şi bani mi-a zis că-mi dă. Da' eu n-am luat. Că eu, Djon Karlîci, aşa am chibzuit că...

Majordomul (majordom, asta fără doar şi poate, din moment ce era englez) îl măsură pe cel reţinut cu privirea impasibilă a ochilor lui mici şi tăioşi, îndesă în tăcere în buzunarul lui Iuda o monedă de argint de cincizeci de copeici şi se trase puţin mai la o parte.

— Bine, dar e o neînţelegere la mijloc, protestă Fandorin, încă nereuşind să-şi vină în fire. *It's ridiculous! A complete misunderstandingl*[5] trecu el la engleză.

— A, nu, de ce, poftiţi, domnule, poftiţi, bâzâi în spatele lui portarul şi, pentru mai mare siguranţă, îl apucă pe Fandorin şi de cealaltă mânecă împingându-l înăuntru.

Erast Petrovici se pomeni într-un vestibul destul de spaţios, faţă-n faţă cu un urs împăiat care

---

[5] E ridicol. E o totală neînţelegere (eng.).

ţinea în labe o tavă de argint – acolo se depuneau cărţile de vizită. Ochii de sticlă ai fiarei îmblănite îl priveau fără urmă de compasiune pe registratorul aflat la ananghie.

— Cine? De ce? întrebă majordomul scurt, cu puternic accent, ignorând cu desăvârşire engleza cât se poate de cuviincioasă a lui Fandorin.

Erast Petrovici păstră tăcerea, nedorind pentru nimic în lume să-şi deconspire identitatea.

— *What's the matter, John?*[6] răzbătu glasul limpede, cunoscut de-acum lui Fandorin.

Pe treptele acoperite cu traversă, ducând pesemne la mezanin, se afla gazda, care apucase să-şi scoată pălăria şi voaleta.

— A, tânărul brunet, rosti ea batjocoritor, adresându-i-se lui Fandorin, care o sorbea din ochi. Te-am observat încă de pe Kamergherski. Se poate să te holbezi în halul ăsta la nişte doamne necunoscute? Mare pişicher, nimic de zis. M-ai urmărit! Eşti student, sau vreun pierde-vară?

— Fandorin, Erast Petrovici, se prezentă el neştiind ce să adauge acestei recomandări, dar, pare-se, Cleopatra îi interpretase deja în felul ei apariţia.

— Îmi plac oamenii curajoşi, spuse ea cu un surâs. Mai cu seamă dacă sunt şi atât de drăguţi. Dar nu-i frumos să spionezi. Dacă te interesează persoana mea în asemenea grad, vino diseară – doar mă vizitează atâta lume. Atunci îţi vei putea satisface pe deplin curiozitatea. Dar te îmbraci în

---

[6] Ce se întâmplă, John? (eng.).

frac, manierele mele sunt libertine, dar bărbaţii, dacă nu sunt militari, trebuie obligatoriu să se prezinte în frac – asta-i regula.

* * *

Spre seară, Erast Petrovici era înarmat cu de toate. Ce-i drept, fracul de la tatăl lui se dovedise cam lărguţ la umeri, dar preabuna Agrafena Kondratievna, nevasta secretarului gubernial, de la care Fandorin închiriase odaia, îl prinsese în bolduri pe la cusături şi ieşise cât se poate de onorabil, mai cu seamă dacă nu-l încheiai. Garderoba bogată care numai mănuşi albe conţinea cinci perechi, era singura avere moştenită de fiu de la investitorul ghinionist. Cel mai bine se prezentau vesta de mătase de la Burgess şi pantofii de lac de la Pironet. Nu arăta rău nici ţilindrul aproape nou de la Blanc, atâta doar că îi cam cădea pe ochi. Dar asta nu avea mare importanţă – oricum i-l dă lacheului la intrare, şi problema-i rezolvată. Decise să nu ia şi bastonul – nu mai era de bon-ton. Se învârti în faţa oglinzii ştirbite din antreul întunecat şi rămase mulţumit de sine, cu deosebire de talia pe care o sublinia ideal drasticul „Lord Byron”. În buzunăraşul vestei odihnea o rublă de argint, primită de la Ksaveri Feofilaktovici pentru un bucheţel de flori („cuviincios, dar nu fantezist”). Ce mare fantezie îţi poţi permite de-o rublă, îşi spuse oftând Fandorin, şi hotărî să adauge şi propria sa

monedă de cincizeci de copeici – aşa o să-i ajungă de un bucheţel de violete de Parma.

Din pricina bucheţelului, se văzu nevoit să se lipsească de birjă, încât Erast Petrovici ajunse la palatul Cleopatrei (porecla dată i se potrivea de minune Amaliei Kazimirovna Bejeţkaia) abia la opt şi un sfert.

Oaspeţii se adunaseră deja. Odată lăsat de jupâneasă să intre, secretarul auzi încă din vestibul rumoare de voci bărbăteşti, dar din când în când răzbătea fermecătoare şi vocea *aceea* cristalină. După ce rămase scurtă vreme în prag, Erast Petrovici îşi luă inima-n dinţi şi intră nonşalant, sperând să dea impresia că face parte din înalta societate şi că e umblat prin lume. Strădania era de prisos – nimeni nu se întoarse spre noul sosit.

Fandorin văzu un salon mobilat cu divane confortabile din marochin, scaune tapiţate în catifea, măsuţe cochete – totul foarte stilat şi modern. În mijloc, călcând în picioare o blană de tigru aşternută pe jos, şedea gazda gătită ca o spanioloaică – rochie roşie cu corsaj şi camelie purpurie în păr. Era atât de frumoasă, încât lui Erast Petrovici i se opri inima-n piept. Pe oaspeţi nu îi examină la început, remarcă doar că în salon erau numai bărbaţi şi că printre ei se afla şi Ahtîrţev – aşezat ceva mai departe şi palid din cale-afară.

— Ei, dar iată-l şi pe noul meu admirator, rosti Bejeţkaia, privindu-l pe Fandorin cu un zâmbet ironic. Acum chiar avem duzina diavolului, suntem

treisprezece. Nu ţi-i voi prezenta pe toţi, ar dura prea mult, prezintă-te singur. Ţin minte că eşti student, dar ţi-am uitat numele de familie.

— Fandorin, piui Erast Petrovici cu vocea tremurându-i trădătoare, şi repetă, de data asta mai ferm: Fandorin.

Îl priviră cu toţii, dar în treacăt: era limpede că tânărul nou-sosit nu-i interesa. Destul de curând a reieşit că centrul interesului acestei societăţi era unul singur. Oaspeţii aproape că nu conversau între ei, adresându-i-se mai cu seamă gazdei, şi toţi, inclusiv un bătrânel cu aer solemn şi cu o stea din briliante, se întreceau pe rupte să câştige un singur lucru – să atragă asupră-le atenţia ei şi să-i pună, preţ de o clipă măcar, în umbră pe ceilalţi. O purtare aparte aveau doar doi oaspeţi: taciturnul Ahtîrţev, care trăgea neîntrerupt câte un gât de şampanie din cupă, şi un ofiţer de husari, un tânăr cu aspect înfloritor, cu ochi neastâmpăraţi, uşor bulbucaţi, şi cu un zâmbet gen „dinţi albi-mustaţă neagră”. Acesta din urmă părea că se plictiseşte de moarte şi aproape că nici n-o privea pe Amalia Kazimirovna, cercetându-i cu un zâmbet batjocoritor pe ceilalţi. Cleopatra îi acorda în mod vădit o atenţie deosebită obrăznicăturii ăsteia, îi spunea simplu „Ippolit”, iar privirea pe care ea i-o lansă în vreo două rânduri îi strînse lui Erast Petrovici inima întristată.

Fandorin se încordă brusc. Un domn cu obrazul ras, cu o cruce albă agăţată la gât, tocmai spunea, folosindu-se de o pauză în conversaţie:

— Dumneata, Amalia Kazimirovna, ne-ai interzis să mai trăncănim vreodată pe socoteala lui Kokorin, numai că eu am aflat ceva destul de interesant.

Domnul făcu o scurtă pauză, satisfăcut de efectul produs: toţi se întorseseră spre el.

— Nu ne mai perpeli Anton Ivanovici, vorbeşte, nu mai putu răbda un grăsun cu fruntea bombată, părând, după aspect, să fie un avocat de succes.

— Da, da, nu ne perpeli, îl susţinură ceilalţi.

— Omul nu s-a împuşcat pur şi simplu, a făcut-o prin metoda numită „ruleta americană” – mi-a şoptit mie cineva astăzi la cancelaria generalului-guvernator, declară cu pompă bărbatul cel ras. Ştiţi ce este asta?

— E lucru ştiut, interveni Ippolit, ridicând din umeri. Iei un revolver, îl încarci cu un singur cartuş. E o prostie, dar este excitant. Păcat că l-au scornit americanii, şi nu ai noştri.

— Şi ce legătură are asta cu ruleta, conte? nu pricepu bătrânul cu steaua de briliante.

— Cu soţ, fără soţ, roşu sau negru, totul sau nimic! zbieră Ahtîrţev şi izbucni în hohote nefireşti de râs, privind-o sfidător pe Amalia Kazimirovna (cel puţin aşa i se păru lui Fandorin).

— V-am prevenit: pe cel care va flecari pe tema asta îl dau afară! i-o reteză gazda, mâniată de-a binelea. Şi-i interzic pentru totdeauna să-mi mai calce pragul! V-aţi şi găsit subiect de bârfă!

Se aşternu o tăcere stânjenitoare.

— Şi totuşi, pe mine nu vei cuteza să mă dai afară din casă, o informă pe acelaşi ton obraznic Ahtîrţev. Se pare că eu mi-am câştigat dreptul de a spune tot ce gândesc.

— Şi prin ce anume, dacă-mi este îngăduit să aflu? se săltă din loc un căpitan îndesat, în uniformă de ofiţer de gardă.

— Prin faptul că s-a îmbătat criţă, mucosul, răspunse pornit în mod clar pe scandal Ippolit, pe care bătrânelul îl numise „conte”. Îmi permiţi, Amélie, să-l scot un pic la aer curat?

— Când voi avea nevoie de intervenţia dumitale, Ippolit Aleksandrovici, te voi înştiinţa neapărat, răspunse, nu fără venin în glas, Cleopatra, confruntarea fiind astfel înăbuşită în faşă. Dar, domnii mei, mai bine uitaţi cum facem. Dat fiind că nu am a mă aştepta din partea domniilor voastre la o conversaţie interesantă, eu zic să jucăm gajuri. Data trecută a fost chiar nostim – Frol Lukici a pierdut şi a cusut flori la gherghef, şi-a împuns toate degetele cu acul.

Izbucniră cu toţii veseli în râs, mai puţin un domn bărbos, tuns castron, pe care fracul stătea cam şui.

— Ei, şi dumneata, Amalia Kazimirovna, ai făcutără haz de-un biet negustor. Aşa mi-a trebuitără, prostul de mine, spuse el smerit, cu vădit accent provincial. Numai că-n negustoria cinstită, datornicul la plată se cunoaşte. Deunăzi noi ne-am riscatără rangul în faţa dumitale, acum n-ar strica să rişti şi dumneata.

— Dar ştiţi că are dreptate consilierul nostru comercial? exclamă avocatul. Om cu scaun la cap! Să dea dovadă şi Amalia Kazimirovna de curaj. Domnilor, iată ce propun! Acela dintre noi căruia îi va ieşi gajul câştigător să-i ceară radioasei noastre doamne... păi... ceva deosebit.

— Just! Bravo! răzbătură voci de pretutindeni.

— Răzmeriţă, aşadar? Răscoala lui Pugaciov? izbucni în râs răpitoarea gazdă. Şi ce doriţi de la mine?

— Ştiu eu! exclamă Ahtîrţev dezmeticindu-se. Un răspuns sincer la orice întrebare. Fără ocoliş, fără jocuri de-a şoarecele şi pisica. Şi obligatoriu între patru ochi.

— De ce între patru ochi? dădu să protesteze căpitanul. Vom fi cu toţii curioşi să auzim.

— Dacă-i vorba de „toţi”, nu mai poate fi vorba de sinceritate, replică Bejeţkaia, şi ochii îi fulgerară. Bine, să ne jucăm de-a sinceritatea, fie aşa cum doriţi. Dar nu-i va fi teamă fericitului ales să audă adevărul din partea mea? Adevărul poate fi şi dezagreabil.

Contele îşi dădu ironic cu părerea, graseind în cel mai pur stil franţuzesc:

— J'en ai le frisson que d'y penser[7]*.* Auzi acolo, adevărul. Cine are nevoie de el? N-ar fi mai bine să jucăm ruleta americană? Nu vă ispiteşte?

— Ippolit, dacă nu mă înşel, te-am avertizat! îl fulgeră zeiţa. Nu voi repeta! Despre *asta* – nici un cuvânt!

---

[7] Mi-e frică numai când mă gândesc (fr.).

Ippolit amuţi şi chiar îşi ridică mâinile – voi fi mut ca peştele, adică.

În timpul ăsta, sprintenul căpitan aduna deja gajurile în cascheta sa. Erast Petrovici puse batista fină a tatălui său, cu monograma P.F.

Sarcina de a extrage gajurile îi fu încredinţată lui Anton Ivanovici, cel cu obrazul ras.

Primul gaj extras din caschetă fu ţigara pe care el însuşi o depusese acolo, şi el întrebă, cu voce insinuantă:

— Care-i primul gaj?

— Gaura de la covrig, răspunse Cleopatra, care se întorsese cu faţa la perete, şi toţi, mai puţin domnul cel cu obrazul ras, izbucniră într-un râs răutăcios.

— Dar acesta? întrebă impasibil Anton Ivanovici, după ce extrase creionul din argint al căpitanului.

— Zăpada de mai an.

Au urmat un ceas-medalion („urechile peştelui”), o carte de joc *(mes condoléances),* chibrituri cu fosfor („ochiul drept al lui Kutuzov”), un ţigaret de chihlimbar („griji de pomană”), o bancnotă de o sută de ruble („de trei ori nimic”), un pieptănaş din baga („de patru ori nimic”), o boabă de strugure („chica bogată a lui Orest Kirilovici” – hohote prelungi de râs pe seama unui domn cu ordinul Sf. Vladimir prins pe petliţă, care era cu desăvârşire chel), o garoafă („pentru gajul ăsta – niciodată şi pentru nimic în lume”). În caschetă mai rămăseseră doar două gajuri – batista

lui Erast Petrovici şi inelul de aur cu piatră preţioasă al lui Ahtîrţev. Când între degetele celui care făcea anunţurile scânteie inelul, studentul îşi aplecă tot corpul înainte, şi Fandorin văzu cum fruntea-i acneică i se îmbrobonise de sudoare.

— Pe acesta să-l alegem oare? întrebă, întinzând mâna, Amalia Kazimirovna, căreia, se pare, i se cam urase să distreze publicul.

Ahtîrţev se săltă uşor din scaun şi, necrezându-şi propriei fericiri, îşi smulse pince-nez-ul de pe nas.

— A, nu, cu voia dumneavoastră, nu pe acesta, ci pe ultimul, încheie amfitrioana.

Toţi se întoarseră spre Erast Petrovici, privindu-l pentru întâia oară cu atenţie la modul serios. Cât despre el, în ultimele câteva minute, pe măsură ce şansele îi creşteau, chibzuia tot mai febril la ceea ce se va întâmpla în caz de reuşită. Îndoielile i se risipiseră. Trebuie că era mâna destinului.

În acel moment, Ahtîrţev, ţâşnind de pe scaun, se apropie în fugă de el şi-i şopti febril:

— Lasă-mi mie locul, te implor. Dumneata ce să... eşti pentru prima oară aici, pe când eu, soarta mea... La urma urmei, vinde-mi-l. Cât vrei? Cinci sute, o mie? Mai mult?

Cu o hotărâre calmă, surprinzătoare şi pentru el însuşi, Erast Petrovici îl îndepărtă pe cel care îi şoptea toate astea, se ridică în picioare, se apropie de amfitrioană şi o întrebă, cu o plecăciune:

— Unde porunceşti să stăm?

Ea îl privi cu o curiozitate amuzată pe Fandorin. Privire care îl ameţi de-a dreptul.

— Să zicem, în colţul acela. Pentru că mi-e teamă să rămân singură cu un domn atât de temerar ca dumneata.

Fără să ia în seamă hohotul batjocoritor de râs al celorlalţi, Erast Petrovici o urmă până într-un ungher îndepărtat al salonului şi se aşeză pe un divan cu spătar sculptat. Amalia Kazimirovna îşi înfipse ţigara într-un ţigaret de argint, şi-o aprinse şi trase cu nesaţ fumul în piept.

— Deci, cât ţi-a propus pentru mine Nikolai Stepanîci? Doar ştiu ce ţi-a şoptit.

— O mie de ruble, îi răspunse cinstit Fandorin. Chiar mai mult.

— Oho, cât e de nerăbdător. Dar ce, dumneata eşti milionar?

— Nu, nu sunt un om bogat, mărturisi cu modestie Erast Petrovici. Dar consider josnic să-ţi târguieşti şansa.

Oaspeţii se saturaseră de tras cu urechea la conversaţia lor – oricum nu se auzea nimic – şi, împărţindu-se în grupuleţe, înfiripară propriile conversaţii, deşi fiecare dintre ei făcea ce făcea şi tot mai trăgea cu ochiul spre ungherul îndepărtat.

În acest timp, Cleopatra îl studia cu ironie nedisimulată pe vremelnicul ei stăpân.

— Ce doreşti să mă întrebi?

Erast Petrovici ezita.

— Răspunsul va fi cinstit?

— Cinstea este apanajul celor cinstiţi, iar în jocurile noastre afli prea puţină cinste, răspunse Bejeţkaia surâzând cu o umbră de amărăciune. Dar sinceritate îţi promit. Numai să nu mă dezamăgeşti întrebându-mă prostii. Te consider un exemplar interesant.

Iar Fandorin, fără o clipă de gândire, atacă:

— Ce ştii despre moartea lui Piotr Aleksandrovici Kokorin?

Amfitrioana nu se sperie, nu tresări, dar lui Erast Petrovici i se păru că pentru o frântură de secundă ochii i se îngustaseră abia perceptibil.

— De ce vrei să ştii asta?

— Îţi explic după. Mai întâi răspunde-mi.

— Bine, îţi voi răspunde. Pe Kokorin l-a ucis o doamnă foarte crudă.

Bejeţkaia îşi plecă o clipă genele-i dese şi negre şi îl arse pe sub ele cu o privire fulgerătoare, ca o lovitură de sabie.

— Numele acestei doamne, continuă ea, este „iubire".

— Iubirea pentru dumneata? Deci, şi el venea aici în vizită?

— Venea. Şi am imprsia că aici, în afară de mine, nu ai de cine să te îndrăgosteşti. Poate doar de Orest Kirillovici, adăugă ea, izbucnind în râs.

— Şi n-ai pic de milă pentru acel Kokorin? o întrebă Fandorin, uluit de atâta lipsă de sensibilitate.

Regina egipteană ridică indiferentă din umeri:

— Suntem, fiecare din noi, stăpâni pe propria soartă. Ajunge cu întrebările, nu?

— Nu! exclamă grăbit Erast Petrovici. Ce legătură a avut Ahtîrţev cu povestea asta? Şi ce semnificaţie are acel testament în favoarea lui lady Astair?

Larma vocilor se înteţise, şi Fandorin se întoarse înciudat.

— Nu-ţi place tonul meu? întreba cât îl ţinea gura Ippolit, îmbulzindu-se în Ahtîrţev deja cherchelit. Ia uite-aici, păstaie, asta o să-ţi placă? zise el şi-l împinse pe student, atingându-i aparent fără forţă fruntea cu palma, dar pirpiriul Ahtîrţev zbură într-un fotoliu, se prăbuşi greoi în el şi rămase locului, clipind buimac, fără să priceapă nimic.

— Dă-mi voie, conte, nu se poate aşa ceva, se repezi Erast Petrovici. Faptul că eşti mai puternic nu-ţi dă dreptul să...

Insă pledoaria lui confuză, pe care contele abia de-o lua în seamă, fu acoperită de glasul de clopoţel al amfitrioanei:

— Ippolit, ieşi afară! Şi să nu mai calci pe aici până nu te trezeşti!

Contele înjură şi porni tunând şi fulgerând spre ieşire. Ceilalţi oaspeţi îl examinau cu interes pe Ahtîrţev, care se înmuiase de tot, arăta jalnic din cale-afară şi nu făcea nici cea mai mică tentativă de a se ridica.

— Eşti singurul de-aici care aduce cât de cât a om, îi şopti Amalia Kazimirovna lui Fandorin,

îndreptându-se spre coridor. Condu-l. Şi nu-l lăsa în plata Domnului.

Apăru instantaneu matahala de John, care îşi schimbase livreaua cu o redingotă neagră şi un plastron scrobit; el îl ajută pe Fandorin să-l ducă pe student până la uşă şi-i îndesă aceluia ţilindrul pe cap. Bejeţkaia nu ieşi să-şi ia rămas bun, iar Erast Petrovici, privind fizionomia ursuză a majordomului, pricepu că e cazul să plece.

Capitolul al cincilea,

în care pe erou îl ameninţă serioase neplăceri

Odată ajuns în stradă, după ce trase în piept aerul proaspăt, Ahtîrţev se învioră cât de cât – stătea mai zdravăn pe picioare, nu se împleticea, încât Erast Petrovici socoti că nu mai era necesar să-l susţină de un cot.

— Să mergem până pe Sretenka, spuse Fandorin. Acolo te urc într-o birjă. E departe de-aici până la dumneata acasă?

— Acasă?

În lumina pâlpâitoare a felinarului cu gaz lampant figura palidă a studentului aducea cu o mască.

— Nu, acasă pentru nimic în lume! Să mergem undeva, ce zici? Am chef de vorbă. Doar ai văzut şi dumneata... cum se poartă cu mine. Cum te cheamă? A, da, mi-aduc aminte, Fandorin, caraghios nume. Pe mine – Ahtîrţev. Nikolai Ahtîrţev.

Erast Petrovici se înclină uşor, încercând să rezolve o complicată problemă de ordin moral: se cuvine oare să se folosească de starea de slăbiciune a lui Ahtîrţev spre a-i smulge mărturiile necesare, cu atât mai mult cu cât „zgârbovul” pare a dori el însuşi să-şi deschidă un pic inima?

Decise că nu e nici o problemă, că se cuvine. Şi-apoi, tare îl mai cuprinsese dorinţa de a afla.

— Aici, pe-aproape, e „Crimeea”, chibzui Ahtîrţev. Şi nu-i nevoie de birjă, mergem pe jos. E o speluncă, aşa-i, dar au nişte vinuri excelente. Mergem, da? Eşti invitatul meu.

Fandorin nu îl refuză, şi cei doi o luară încet, în pas domol (totuşi studentul se mai clătina uşor), pe o ulicioară întunecoasă, de unde se zăreau în depărtare luminile de pe strada Sretenka.

— Dumneata, Fandorin, mă consideri fără îndoială un laş, nu-i aşa? începu să vorbească Ahtîrţev cam împleticit. Pentru că nu l-am provocat pe conte la duel, pentru că i-am tolerat jignirea şi m-am prefăcut beat? Nu sunt laş, s-ar putea să-ţi povestesc ceva care te va convinge de asta... Dar m-a provocat intenţionat. Ea l-a instigat, probabil ca să scape de mine şi să nu-şi plătească datoria... Oh, femeia asta este ceva incredibil, dumneata n-o cunoşti!.. Iar Zurov ucide un om aşa cum striveşti o muscă. Trage la ţintă cu pistolul în fiecare dimineaţă câte o oră. Se spune că nimereşte un pitac de la douăzeci de paşi. Ăsta mai e duel? El nu-şi asumă nici un risc. Ăsta-i asasinat, atâta doar că poartă alt nume. Dar cel mai important este că el nu ar păţi nimic. S-ar descurca. S-a descurcat nu o dată. O să plece să se plimbe în străinătate. Dar eu acum vreau să trăiesc, mi-am câştigat acest drept.

Cotiră de pe Sretenka pe altă ulicioară nu tocmai arătoasă, luminată totuşi de felinare – nu cu

petrol, ci cu gaz – iar în faţă li se arătă un imobil cu două etaje, cu ferestrele scăldate în lumină strălucitoare. Trebuie că era vorba chiar de „Crimeea”, gândi cu o strângere de inimă Erast Petrovici, care auzise multe despre acest faimos stabiliment rău famat din Moscova.

Nimeni nu-i întâmpină pe veranda largă, cu lămpi strălucitoare. Ahtîrţev împinse cu gestul unui obişnuit al locului uşa înaltă, împodobită cu modele decorative, aceasta se deschise cu uşurinţă şi dinăuntru îi izbi o pală de căldură, miros de mâncare şi băutură, şi se rostogoli vacarmul vocilor şi scârţâitul strident al viorilor.

După ce îşi lăsară la garderobă ţilindrele, cei doi tineri încăpură pe mâna unui individ mărunţel şi dezgheţat în cămaşă stacojie, care îl numi pe Ahtîrţev „luminăţia voastră” şi îi promise cea mai bună măsuţă, special rezervată pentru el.

Măsuţa se afla lângă perete şi, slavă Domnului, departe de scena pe care se tânguia şi zdrăngănea din dairele un cor de ţigani.

Erast Petrovici, nimerit pentru întâia oară într-un veritabil cuib al depravării, îşi răsucea capul în toate părţile. Clienţi erau de tot felul, dar treaz, pare-se, nu era nici unul. Tonul îl dădeau negustorii şi jucătorii la bursă cu părul pomădat pieptănat cu cărare – doar se ştie cine are bani în zilele noastre –, dar mai zăreai din întâmplare şi câte un domn al cărui aspect îi trăda obârşia neîndoielnic aristocratică, iar pe ici, pe colo sclipea pe câte un epolet o monogramă aurie de ofiţer de

gardă. Dar cel mai viu interes i-l treziră registratorului de colegiu fetele care luau loc la măsuţe la cel mai mic semn al mesenilor. Aveau asemenea decolteuri, că Erast Petrovici se îmbujoră, cât despre fuste – acelea aveau tăieturi prin care ieşeau neruşinat în afară genunchii rotunjori, strânşi în ciorăpei ajuraţi.

— Ce-i, îţi desfeţi privirile cu fetele? întrebă cu un surâs satisfăcut Ahtîrţev, după ce-i comandase chelnerului vin şi gustări calde. Eu, după Amalia, nu le mai consider creaturi de sex feminin. Dumneata câţi ani ai, Fandorin?

— Douăzeci şi unu, răspunse Erast Petrovici, adăugând de la el un anişor.

— Eu am douăzeci şi trei, şi am văzut deja multe la viaţa mea. Nu te holba la cele de vânzare, nu merită nici banii, nici timpul. Şi te cuprinde şi scârba după. Dacă tot e să iubeşti, iubeşte o regină! De fapt, ce te tot bat eu la cap… Doar n-ai apărut la Amalia fără un gând anume. Te-a vrăjit? Îi place chestia asta, să colecţioneze, şi apoi să-şi înnoiască neapărat exponatele. Cum e aria aceea de operetă, *elle ne pense au'a exciter les hommes*[8]*…* Dar totul are un preţ, iar eu am plătit acest preţ. Vrei să-ţi povestesc o întâmplare? Nu ştiu de ce, dar îmi placi într-un fel. Te pricepi admirabil să taci. Şi ţi-ar fi de folos să afli cu ce fel de femeie ai de-a face. Poate te dezmeticeşti

[8] N-are decât un gând: să sucească mintea bărbaţilor (fr.). (N. tr.)

înainte de a te trage la fund, ca pe mine. Sau te-a tras deja, Fandorin? Ce i-ai tot şopotit acolo?

Erast Petrovici îşi plecă privirile.

— Ascultă atunci, îşi începu Ahtîrţev istorisirea. Uite, dumneata m-ai bănuit adineauri de laşitate pentru că l-am lăsat în pace pe Ippolit, nu l-am provocat la duel. Dar eu am avut un duel cum Ippolit al dumitale nici n-a visat. Ai auzit doar că ea ne-a interzis să vorbim despre Kokorin. E şi normal! Are conştiinţa pătată cu sânge, conştiinţa ei. Şi a mea, fireşte. Numai că eu mi-am ispăşit păcatul printr-o spaimă vecină cu moartea. Kokorin mi-a fost coleg de an. Noi doi am fost prieteni cândva, dar din pricina ei am devenit duşmani. Kokorin era ceva mai înfipt ca mine, şi avea şi un chip mai atrăgător, dar, *entre nous,* feciorul de negustor tot fecior de negustor rămâne, tot plebeu, măcar că studiază la universitate. Amalia se distra destul de bine pe seama noastră – când şi-l apropia pe unul, când pe celălalt. Îţi spune *Nikolas* şi te tutuieşte ca şi când ai fi ajuns un fel de favorit al ei, după care, pentru te miri ce fleac, îi cazi în dizgraţie: îţi interzice să i te mai arăţi în faţa ochilor o săptămână şi trece din nou la „dumneavoastră”, trece din nou la „Nikolai Stepanîci”. Ce-i pică în undiţă nu-i mai scapă, asta-i politica ei.

— Dar ce-i este acest Ippolit? întrebă precaut Fandorin.

— Contele Zurov? Nu ştiu exact, dar între ei există ceva special... Fie el deţine puterea asupra

ei, fie ea asupra lui... Dar nu este gelos, nu el e problema. O asemenea femeie nu ar permite nimănui să fie gelos. Într-un cuvânt, este o regină.

Ahtîrţev amuţi, pentru că la măsuţa vecină porni să facă larmă mare un grup de negustori chercheliţi – se pregăteau să plece şi dezbăteau aprins cine să plătească. Chelnerii adunară cât ai zice peşte faţa de masă murdară, aşternură alta, şi după un minut, la măsuţa abia eliberată luase deja loc un funcţionar aghesmuit zdravăn, cu ochi alburii, aproape transparenţi (pesemne din cauza stării de beţie). De chefliu se apropie ca în zbor o şatenă durdulie, îl cuprinse pe după umeri şi îşi petrecu teatral un picior peste celălalt picior – Erast Petrovici nu-şi putea dezlipi privirea de micuţul genunchi strâns într-un *fil de Perse* roşu.

Iar studentul, după ce goli paharul plin cu vin de Rin, îşi înfipse furculiţa în biftecul în sânge şi continuă:

— Crezi cumva că Pierre Kokorin şi-a pus capăt zilelor din pricina unei iubiri neîmpărtăşite? Măcar de-ar fi fost aşa. Eu l-am ucis.

— Ce? exclamă Fandorin, necrezându-şi urechilor.

— Ce-ai auzit, răspunse cu mândrie Ahtîrţev, dând afirmativ din cap. Îţi voi povesti totul, numai să stai liniştit şi să nu mă baţi la cap cu întrebări. Da, l-am ucis, şi nu regret câtuşi de puţin. L-am ucis cinstit, în duel. Da, cinstit! Pentru că duel mai cinstit ca al nostru nu a existat de când lumea. Când doi indivizi care se duelează cu pistolul stau

unul în faţa celuilalt, există întotdeauna o anume înşelătorie: unul ţinteşte mai bine, altul mai prost, sau unul este mai gras şi mai uşor de nimerit, sau n-ai avut somn noaptea şi-ţi tremură mâinile. Pe când în cazul meu şi al lui Pierre, totul s-a petrecut fără şmecherii. Ea ne-a spus – asta se petrecea la Sokolniki, pe corso, ne plimbam tustrei într-o caleaşcă – ea ne-a spus, deci: „M-am săturat de amândoi, nu sunteţi decât nişte băieţandri bogaţi şi depravaţi. Măcar dacă v-aţi ucide unul pe altul, zău aşa". Şi porcul de Kokorin îi spune: „Îl ucid, dacă pentru asta voi primi o recompensă din partea dumitale". Şi eu: „Pentru o recompensă, şi eu îl ucid. Recompensa să fie de aşa natură, încât să nu poată fi împărţită în două. Aşadar, unul dintre noi doi trebuie să-şi aştearnă cărare direct spre groapa jilavă, dacă nu se lasă el însuşi păgubaş". Vezi, deci, până unde ajunsesem, Kokorin şi cu mine. „Aşadar, să înţeleg că mă iubiţi atât de mult?" a întrebat ea. El: „Mai presus de propria viaţă". Eu am răspuns la fel. „Bine", a spus ea, „eu cel mai mult preţuiesc la un om curajul, tot restul poate fi remodelat. Ascultaţi, deci, care mi-e voia. Dacă unul din voi chiar îl va ucide pe celălalt, va fi răsplătit, şi ştiţi şi voi care va fi această răsplată." Şi a izbucnit în râs. „Dar sunteţi amândoi doar nişte palavragii", a mai spus ea. „Nu veţi ucide pe nimeni. În afara averii părinteşti, nu aveţi nimic demn de interes." Eu mi-am ieşit din fire. „Pentru Kokorin", am spus, „nu garantez, dar eu, de dragul unei asemenea recompense, nu voi cruţa nici viaţa

mea, nici pe a altuia.” Dar ea ne-a spus supărată: „Ştiţi ceva, m-am săturat de sporovăială voastră înfumurată. Deci am hotărât: vă veţi împuşca, dar nu în duel, nu poţi evita scandalul în asemenea situaţii. Şi-apoi duelul nu este edificator. Îi găureşte unul mâna celuilalt şi mi se înfiinţează apoi pe post de învingător. Nu, unul să aibă parte de moarte, celălalt – de dragoste. Să fie cum va hotărî soarta. Daţi cu zarul. Cel cu numărul mai mic se împuşcă. Şi lasă un răvaş, ca să nu se creadă că a făcut-o din pricina mea. Dar ce-i, v-a cuprins teama? Dacă v-aţi speriat, încetaţi, măcar de ruşine, să mă mai vizitaţi – n-ar avea nici un rost”. Pierre s-a uitat la mine şi a spus: „Nu ştiu ce gânduri are Ahtîrţev, dar eu nu mă tem”... Aşa că ne-am hotărât...

Studentul amuţi şi îşi plecă fruntea. Apoi venindu-şi în fire, îşi umplu cupa până la buză şi o bău dintr-o suflare. La măsuţa vecină, dama cu ciorapi roşii izbucni într-un râs gâlgâit – ochi-albi îi şoptea ceva la ureche.

— Dar ce-i cu testamentul acela? întrebă Erast Petrovici şi îşi muşcă limba, pentru că, vezi bine, nu s-ar fi cuvenit să aibă ştire despre el.

Ahtîrţev însă, cum era cufundat în amintiri, clătină doar molatec din cap.

— A, testamentul... A fost ideea ei. „Aţi vrut să mă cumpăraţi cu bani?” a zis. „Bine, fie şi cu bani, dar nu cu o sută de mii, cum mi-a făgăduit Nikolai Stepanîci” (aşa a fost, am vrut să-i ofer suma asta odată, era cât pe ce să mă dea afară). „Şi nu cu

două sute de mii. Ci cu tot ceea ce aveţi. Cel care va avea parte de moarte, să plece gol pe lumea cealaltă. Numai că eu”, a mai spus ea, „nu am nevoie de banii voştri, i-aş dărui cu mâna mea oricui doriţi. Mă gândesc ca banii aceştia să fie folosiţi pentru o cauză bună – un lăcaş sfânt, sau ceva de felul acesta. Pentru mântuirea păcatului de a vă fi luat viaţa. Ce zici, Petruşa, iese o lumânare destul de groasă din milionul tău?” Kokorin însă era ateu, şi încă unul dintre cei militanţi. Aşa că s-a înfuriat. „Oricui, numai popilor nu. Mai bine îi las femeilor pierdute, să-şi cumpere fiecare câte o maşină de cusut şi să-şi schimbe meseria. Să nu rămână în Moscova picior de femeie de stradă, de asta să fie legată memoria lui Piotr Kokorin.” Amalia însă a spus: „Pe cea care a apucat calea pierzaniei n-o mai poţi întoarce din drum. Trebuia făcut asta mai devreme, la vârsta inocenţei”. Kokorin a fluturat din mână şi a zis: „Fie, atunci unor copii, unor orfani, să zicem. Unui orfelinat”. Ea s-a luminat pur şi simplu la faţă: „Pentru asta, Petruşka, ai fi iertat de multe păcate. Vino să te sărut”. Pe mine m-a cuprins furia. „Or să-ţi pungăşească milionul într-un orfelinat”, am spus. „N-ai citit ce scrie în gazete despre orfelinatele statului? Şi sunt şi îngrozitor de multe. Mai bine i-am da englezoaicei aceleia, baroneasa Astair, ea măcar nu i-ar şterpeli.” Amalia m-a sărutat şi pe mine – „Haideţi”, zice, „să le arătăm obrazul patrioţilor noştri ruşi”. Asta se întâmpla pe data de unsprezece, era într-o sâmbătă. Duminică, Kokorin

şi cu mine ne-am întâlnit şi am pus totul la punct. Discuţia noastră a fost bizară. El o tot făcea pe viteazul, se fandosea, eu mai mult tăceam, şi nu ne priveam unul pe altul în ochi. Eu, unul, parcă mă tâmpisem... Am chemat un avocat, am redactat testamentele după tot tipicul. Eu l-am desemnat pe Pierre martor şi executor testamentar, el m-a desemnat pe mine. Avocatului i-am dat fiecare câte cinci mii de ruble, să-şi ţină gura. De fapt, nu ar fi avut nici un interes să trăncănească. Iar cu Pierre înţelegerea a fost următoarea – chiar el a făcut propunerea: să ne întâlnim a doua zi dimineaţa la ora zece în Taganka (eu locuiesc pe strada Goncearnaia). Aveam fiecare în buzunar un revolver de şase focuri, şi un singur cartuş în butoiaş. Urma să ne plimbăm separat, dar în aşa fel încât să ne vedem unul pe celălalt. Cel căruia îi va ieşi zarul cu numărul mai mic urma să încerce primul. Kokorin citise pe undeva despre ruleta americană şi îi plăcuse ideea. „Din cauza mea şi a ta, Kolea”, mi-a zis el, „or s-o boteze «ruleta rusească», o să vezi”. Şi mi-a mai spus că n-are nici un haz să te împuşti acasă, hai, zice, să organizăm o promenadă cu mascaradă. Am fost de acord, îmi era totuna. Trebuie să recunosc, îmi cam pierise curajul, mă gândeam că voi pierde. Şi-n cap îmi zvâcnea un singur gând: luni, treiprezece, luni, treisprezece. Noaptea n-am închis un ochi, am vrut chiar s-o şterg în străinătate, dar la gândul că el va rămâne cu ea şi vor râde amândoi de mine... Ce mai, am rămas. Şi iată ce s-a petrecut a doua zi

dimineaţa. A sosit Pierre, era spilcuit, îmbrăcase o vestă albă şi era vesel nevoie mare. Era un tânăr norocos, spera pesemne că şi de astă dată norocul va fi de partea lui. Am dat cu zarurile la mine în cabinet. Lui i-a ieşit nouă, mie – trei. Dar eu eram deja pregătit pentru aşa ceva. „Nu merg nicăieri”, am spus. „Mai bine mor aici.” Am învârtit butoiaşul, mi-am lipit ţeava de inimă. „Stai!” m-a oprit el. „Nu trage în inimă. Dacă glonţul trece oblic, agonia ar dura prea mult. Mai bine în tâmplă sau în gură.” „Îţi mulţumesc pentru sfat”, i-am spus, şi în clipa aceea l-am urât în asemenea hal, încât l-aş fi împuşcat fără nici un fel de duel. Dar i-am ascultat sfatul. Nu voi uita niciodată ţăcănitul acela, primul. A trosnit lângă ureche într-un fel, aşa…

Ahtîrţev fu scuturat de un fior şi îşi mai turnă în pahar. Cântăreaţa, o ţigancă grasă înfăşurată într-un şal auriu, îngâna cu voce guturală o melodie tărăgănată, care îţi întorcea sufletul pe dos.

— ... Şi am auzit vocea lui Pierre: „Acum e rândul meu. Să ieşim la aer”. Abia atunci am realizat că sunt în viaţă. Ne-am dus pe colina Şvivaia, de acolo se deschide panorama oraşului. Kokorin în faţă, eu – la vreo douăzeci de paşi în urma lui. A stat o vreme pe buza unei văioage, nu-i vedeam chipul. Apoi şi-a ridicat mâna cu pistolul în aşa fel încât eu să i-o văd, a învârtit butoiaşul şi a tras rapid în tâmplă – un clănţănit. Dar eu ştiam că nu va păţi nimic, nici măcar nu speram asta. Am aruncat iarăşi zarurile – din nou eu urma să trag

primul. Am coborât spre Iauza, ţipenie de om. M-am cocoţat pe o bornă de pe pod, pentru ca după aceea să cad direct în apă... Iar nimic. Ne-am tras mai într-o parte şi Pierre mi-a spus: „Devine de-acum plicticos. Ce-ar fi să băgăm spaima-n burtă-verzime?” Avea o excelentă stăpânire de sine, jos pălăria. Am ieşit într-o străduţă, acolo era lume puhoi, treceau echipaje. Eu m-am postat pe partea cealaltă a străzii. Kokorin şi-a scos pălăria, s-a înclinat în stânga şi-n dreapta, şi-a ridicat braţul, a învârtit butoiaşul – nimic. În sfârşit, trebuia să ne luăm rapid picioarele la spinare, se porniseră ţipete, zarvă, cucoanele zbierau. Am cotit pe sub bolta unei porţi, eram de-acum pe Maroseika. Am aruncat zarurile – ce crezi? Eu, iarăşi primul! Lui îi căzuse şase-şase, mie, unu-unu, pe onoarea mea! Gata, mi-am zis, *finito,* mai simbolic de-atât nici că se poate. Unul – totul, celălalt – nimic. A treia oară m-am împuşcat lângă Biserica Kosma şi Damian, acolo am fost botezat. Am urcat în pridvor, unde-s cerşetorii, i-am dat fiecăruia câte o rublă, mi-am scos chipiul... Deschid ochii – trăiesc. Şi un smintit îmi spune: „Te mustră cugetul, te iartă Domnul – Te mustră cugetul, te iartă Domnul”, am ţinut minte asta. Bun, deci, am fugit şi de acolo. Kokorin a ales un loc mai şic, chiar lângă Pasajul Goliţîn. Pe Neglinnaia a intrat într-o cofetărie, a luat loc, eu eram afară, în spatele ferestrelor. I-a spus ceva unei cucoane de la măsuţa vecină, aceea a zâmbit. El a scos atunci revolverul, a apăsat pe trăgaci – am văzut asta. Cucoana a râs mai cu poftă. El şi-a

pus revolverul la loc, a mai pălăvrăgit ceva cu ea, a băut cafea. Eram deja ca paralizat, nu mai simţeam nimic. În cap aveam un singur gând: acum trebuie să dăm iar cu zarurile.

Am dat cu zarurile pe Ohotnîi Riad, lingă hotelul „Loskutnaia”, de data asta el trebuia să încerce primul. Mie-mi ieşise şapte, lui – şase. Şapte şi şase – un singur punct diferenţă. Am mers până la cârciuma lui Gurov împreună, ne-am despărţit acolo unde e în construcţie Muzeul de Istorie – el a intrat în Grădina Aleksandrovski, a luat-o pe o alee, eu am luat-o pe trotuarul din spatele grilajului. Ultimul lucru pe care mi l-a spus a fost: „Proşti mai suntem amândoi, Kolea. Dacă nici de data asta nu se întâmplă nimic, dau totul dracului”. Am vrut să-l opresc, pe cuvântul meu, am vrut, dar nu l-am oprit. De ce – nu ştiu. Mint, ştiu... Mi-a venit un gând meschin şi josnic. Las' să mai învârtă butoiaşul o dată, vedem atunci... Poate atunci terminăm... Numai ţie, Fandorin, îţi mărturisesc asta. Ţi-o spun ca la spovedanie...

Ahtîrţev mai bău, ochii îi erau roşii şi tulburi sub pince-nez. Fandorin aştepta cu respiraţia tăiată, deşi evenimentele ulterioare îi erau, în linii mari, cunoscute. Nikolai Stepanovici scoase din buzunar o ţigară şi, cu mâna tremurândă, aprinse un chibrit. Uimitor cât de puţin se asorta ţigara lungă şi groasă cu figura lui dezagreabilă, infantilă. Alungând cu mâna fumul de ţigară din faţa ochilor, Ahtîrţev se ridică brusc.

— Chelner, nota! Nu mai pot sta aici. E gălăgie, nu e aer.

Îşi smuci cravata de mătase de la gât.

— Să mergem în altă parte. Sau să facem câţiva paşi.

Pe verandă se opriră. Ulicioara era întunecată şi pustie, în afara ferestrelor de la „Crimeea”, la toate celelalte luminile se stinseseră. În felinarul cel mai apropiat pâlpâia şi clipea flăcăruia gazului lampant.

— Sau ah thebui şă mehgem acaşă? molfăi Ahtîrţev cuvintele cu ţigara strânsă între dinţi. Aişi, după colş, ar thebui hă hie nişte thăşuhi.

Se deschise uşa şi pe verandă ieşi, cu chipiul pe-o ureche, vecinul de masă de mai înainte, funcţionarul acela cu ochi alburii. Sughiţând sonor, îşi vârî mâna în buzunarul redingotei sale de funcţionar şi scoase o ţigară.

— Bi-binevoiţi să mă îndatoraţi cu un foc? întrebă el, apropiindu-se de cei doi tineri.

Fandorin îi remarcă accentul – era fie german baltic, fie finlandez.

Ahtîrţev se scotoci printr-un buzunar, apoi prin celălalt – se auziră zuruind chibriturile. Erast Petrovici aştepta răbdător. Ca din senin, în aspectul exterior al lui ochi-albi se petrecu o schimbare de neînţeles. Deveni parcă mai mic de stat şi se înclină uşurel într-o parte. În secunda următoare, în mâna stângă îi crescu, cu de la sine putere parcă, un tăiş scurt şi lat şi, cu o mişcare

elastică, făcută cu economie, funcţionarul i-l înfipse lui Ahtîrţev în partea dreaptă a corpului.

Evenimentele care urmară se petrecură rapid, în două-trei secunde, dar lui Erast Petrovici i se păru că timpul s-a oprit în loc. Izbuti în acest răstimp să observe multe, să se gândească la multe, dar de mişcat nu se putea mişca nicicum, ca şi cum sclipirea tăişului l-ar fi hipnotizat.

În primul moment, lui Erast Petrovici îi trecu prin minte: *l-a înjunghiat în ficat,* şi îşi aminti ca din senin definiţia din manualul de biologie din liceu: *Ficatul este acea măruntaie din corpul animalului care separă sângele de fiere.* Apoi văzu cum moare Ahtîrţev. Erast Petrovici nu văzuse niciodată până atunci cum se moare, dar înţelese pe loc, nu ştia nici el cum, că Ahtîrţev chiar moare. Ochii îi deveniră cumva sticloşi, buzele i se căscară spasmodic, din ele se prelinse un firicel vişiniu-închis de sânge. Funcţionarul extrase foarte lent şi, aşa cum i se păru lui Fandorin, chiar cu eleganţă, lama care nu mai strălucea, se întoarse încet spre Erast Petrovici şi îşi apropie foarte mult faţa de a lui: ochi luminoşi cu punctişoarele negre ale pupilelor, buze delicate, palide. Buzele acestea fremătară şi rostiră limpede: „Azazel”. În acel moment, timpul îşi pierdu elasticitatea, se strânse ca un arc şi, destinzându-se, îl plesni impetuos pe Erast Petrovici în dreapta, în coaste, cu atâta forţă, încât el căzu şi se lovi dureros cu ceafa de parapetul verandei. *Ce înseamnă asta? Ce „azazel”?* gândi Fandorin. *Dorm cumva?* Şi mai

gândi: *A nimerit cu lama în „Lord Byron”. Os de balenă. Talie de-un ţol.*

Uşile se trântiră de perete şi pe verandă năvăli, râzând în hohote, un grup zgomotos.

— Oho, domnilor, dar aici a avut loc un adevărat Borodino! strigă cu voioşie o voce de negustor beat. Storşi de vlagă, drăguţii de ei! Nu ştiu să bea!

Erast Petrovici se săltă în capul oaselor, ţinându-se cu mâna de coasta lovită, fierbinte şi umedă, ca să-l privească pe ochi-albi.

Dar curios lucru, nici urmă de ochi-albi. Ahtîrţev zăcea acolo unde căzuse – cu faţa în jos, de-a curmezişul treptelor; ceva mai încolo era ţilindrul care i se rostogolise, iar funcţionarul dispăruse fără urmă, se evaporase parcă în văzduh. Şi nici ţipenie de om pe toată strada, doar felinarele, luminând tulbure locul.

Brusc, cu felinarele se întâmplă ceva straniu – porniră a se învârti, a se roti, şi la început se făcu lumină mare, apoi beznă neagră.

CAPITOLUL AL ŞASELEA,

în care apare omul viitorului

— Stai culcat, drăguţă, stai culcat, spuse din prag Ksaveri Feofilaktovici când Fandorin îşi coborî stânjenit picioarele de pe divanul lui tare. Ce ţi-a poruncit doctorul? Ştiu totul, m-am informat. Două săptămâni după ce ieşi din spital – regim la pat, ca să ţi se cicatrizeze tăietura cum trebuie şi să ţi se aşeze la locul lor creierii zdruncinaţi, şi mătăluţă n-ai stat la pat nici zece zile.

Se aşeză şi îşi şterse chelia stacojie cu o batistă cadrilată.

— Uf, că tare mai pripeşte soarele, tare mai pripeşte. Ţi-am adus, uite, nişte marţipan şi cireşe proaspete, ospătează-te. Unde să le pun?

Comisarul dădu roată cu privirea prin chiţimia lunguiaţă în care locuia cu chirie registratorul de colegiu. Nu avea unde să pună plăsuţa cu bunătăţi: pe canapea era culcat amfitrionul, pe scaun şedea Ksaveri Feofilaktovici în persoană, masa era ticsită cu cărţi. Alt mobilier în odăiţă nu exista, nici măcar un şifonier nu era – numeroasele obiecte vestimentare erau atârnate în cuie bătute în pereţi.

— Cum e, te doare?

— Câtuşi de puţin, minţi întru câtva Erast Petrovici. Şi mâine-mi pot fi scoase firele. Numai

prin coaste mă mai trece aşa câte un junghi, altfel n-am nimic. Iar capul mi-e foarte în regulă.

— Ce tot spui, stai şi boleşte liniştit, că leafa-ţi merge.

Ksaveri Feofilaktovici se încruntă, arborând un aer vinovat:

— Mătăluţă să nu te superi, sufleţelule, că nu te-am vizitat atâta vreme. Pesemne ai gândit rău despre mine – ce ţi-ai zis, de cum ţi-ai scris raportul, te-am repezit la spital, şi după aia, dacă nu mi-ai mai fost de folos, nici nasul nu mi l-am mai arătat pe-acolo. Să ştii că am trimis la doctor să se intereseze, dar personal nu am izbutit nicicum să ajung. La noi la departament se petrec nişte lucruri! Zi şi noapte stăm acolo, pe onoarea mea.

Comisarul clătină din cap şi îşi coborî secretos vocea:

— Ahtîrţev al dumitale nu era un fitecine, era nici mai mult nici mai puţin decât nepotul luminăţiei sale cancelarul Korceakov.

— Ce tot spuneţi! exclamă Fandorin.

— Taică-său e trimisul nostru în Olanda, e însurat a doua oară, iar cunoştinţa dumitale locuia la Moscova în casa unei mătuşi, prinţesa Korceakova, care avea palatul ei pe strada Goncearnaia. Prinţesa şi-a dat obştescul sfârşit anul trecut şi toată averea i-a lăsat-o moştenire lui, şi tot lui îi rămăsese de la răposata maică-sa o avere frumuşică. Ei, şi din cauza asta s-a stârnit la noi debandada, stai să-ţi spun. Întâi şi-ntâi, s-a cerut să fie verificat cazul de însuşi generalul-guvernator,

de prinţul Dolgoruki personal. Numai că noi nu aveam nici un fel de caz, nu aveam de unde-l porni. În afară de dumneata, nimeni nu l-a văzut pe asasin. Pe Bejeţkaia, aşa cum ţi-am spus data trecută, ia-o de unde nu-i. Casa e goală. Nu tu servitori, nu tu hârtii. Caută acul în carul cu fân. Cine-i femeia asta – e neclar, de-unde a apărut – nu se ştie. Potrivit paşaportului, ar fi o doamnă nobilă din Vilnius. Am trimis depeşă la Vilnius – acolo nu există o asemenea persoană. Bun. M-a chemat în urmă cu o săptămână excelenţa sa. „Să-mi fie cu iertare, Ksaveri, zice, te cunosc de mult şi te respect ca ofiţer conştiincios ce te afli, dar cazul de faţă depăşeşte competenţa dumitale. Va veni de la Petersburg un anchetator special, un funcţionar cu însărcinări speciale pe lângă comandantul Jandarmeriei şi pe lângă şeful Secţiei a treia, excelenţa sa general-aghiotantul Mizinov Lavrenti Arkadievici. Pricepi dumneata ce pasăre rară-i anchetatorul ăsta? E unul dintre oamenii cei noi, intelectual provenit din popor, omul viitorului. Face totul după ştiinţă. Maestru al cazurilor încâlcite, nu-i de nasul meu şi al dumitale”.

Ksaveri Feofilaktovici pufni supărat:

— Acela, vasăzică, e omul viitorului, iar Gruşin e omul trecutului. Bun. După trei zile, dimineaţa, omul a sosit. Asta era deci miercuri, pe douăzeci şi doi. Îl cheamă Ivan Franţevici Brilling, e consilier de stat. La treizeci de ani! Ei, şi s-a pornit caruselul. Uite, azi e sâmbătă şi sunt la slujbă de azi-dimineaţă de la nouă. Şi ieri am tot deliberat şi

am făcut la scheme până seara la unsprezece. Ţii minte oficiul unde beam noi ceai? Acum s-a pus acolo în locul samovarului un aparat de telegrafiat, şi un telegrafist stă de veghe la el douăzeci şi patru din douăzeci şi patru. Poţi trimite depeşă chiar şi la Vladivostok, şi la Berlin, şi vine răspunsul cât ai clipi din ochi. A dat afară jumătate din agenţi, a adus o jumătate cu el de la Piter, şi ăştia ascultă numai de el. Pe mine m-a întrebat cu de-amănuntul despre toate cele şi m-a ascultat cu mare luare-aminte. Credeam c-o să fiu trimis în retragere, dar nu, deocamdată încă mai e de trebuinţă comisarul Gruşin. De fapt, eu drăguţă, uite de ce am venit, spuse Ksaveri Feofilaktovici aducându-şi aminte. Vreau să te previn. Acum el are de gând să vină la dumneata, vrea să te chestioneze personal. Dar nu te perpeli, nu eşti învinuit de nimic. Ba ai mai fost şi rănit în exerciţiul funcţiunii. Şi dac-o fi să fie ceva, nu băga în bucluc un om bătrân ca mine. Parcă cine ştia ce întorsătură aveau să ia lucrurile?

Erast Petrovici îşi examina cu întristare locuinţa mizeră. Bună impresie o să-şi mai facă despre el mărimea aceea venită de la Petersburg.

— Poate ar fi mai bine să vin chiar eu la departament? Pentru că mă simt foarte bine, pe cuvânt.

— Nici să nu te gândeşti! spuse Gruşin, fluturând din mâini. Vrei să afle că am venit să te previn? Rămâi la pat. Şi-a notat adresa, azi vine precis.

„Omul viitorului” veni seara la orele şapte, aşa că Erast Petrovici apucă să se pregătească temeinic în vederea vizitei. Îi spuse Agrafenei Kondratievna că va sosi un general, deci să facă bine Malaşka şi să frece podelele în tindă, să scoată de acolo cufărul putred şi, mai ales, să nu care cumva să fiarbă ciorbă de varză. Rănitul făcu în odăiţă curăţenie generală: aşeză hainele agăţate în cuie în poziţii mai avantajoase privirii, îndesă cărţile sub pat, lăsă pe masă doar un roman franţuzesc, *Eseurile filosofice* de David Hume în limba engleză şi *Însemnările unui detectiv parizian* de Jean Debret. Apoi îl dădu de-o parte pe Debret şi puse în locul lui *Sfaturi privind respiraţia corectă, date de un brahman indian adevărat, dl Chandra Johnson,* după care el făcea în fiecare dimineaţă exerciţii menite a-i fortifica sistemul respirator. Să vadă maestrul cazurilor încâlcite că aici locuieşte un om sărac, dar care nu şi-a pierdut respectul de sine. Spre a sublinia gravitatea rănilor, Erast Petrovici puse pe scaunul aşezat lângă divan un flacon cu nu se ştie ce mixtură (luat cu împrumut de la Agrafena Kondratievna), şi se culcă, înfăşurându-şi capul cu un fular alb. Părea să fi ieşit totul cum trebuie – ceva bărbătesc, în pofida durerii.

Într-un sfârşit, tocmai când i se urase peste măsură să zacă astfel, se auzi o bătaie scurtă în uşă şi imediat, fără să aştepte răspuns, intră un domn cu un aer energic, îmbrăcat într-o jachetă uşoară, comodă, pantaloni de culoare deschisă şi cu capul

gol. Părul castaniu deschis, pieptănat cu grijă, lăsa să se vadă fruntea înaltă, în colţurile gurii cu trăsături hotărâte erau săpate două cute zeflemitoare, bărbia rasă, cu gropiţă în mijloc, emana încredere în sine. Ochii cenuşii, pătrunzători, examinară într-o clipită odaia şi se opriră asupra lui Fandorin.

— Văd că nu e nevoie să mă prezint, spuse musafirul cu veselie în glas. Ceea ce este mai important în ce mă priveşte ai aflat deja, deşi am fost prezentat într-o lumină nefavorabilă. S-a plâns Gruşin de telegraf?

Erast Petrovici flutură din gene, rămas fără replică.

— Este vorba de metoda deductivă, scumpul meu Fandorin. Recompunerea tabloului general graţie unor detalii mărunte. Esenţial în această metodă este să nu o iei razna, să nu ajungi la o concluzie incorectă dacă informaţia de care dispui se pretează la interpretări diferite. Iar în ce-l priveşte pe Gruşin, lucrurile sunt foarte simple. Proprietăreasa dumitale s-a ploconit în faţa mea până aproape de podea şi mi s-a adresat cu „excelenţa voastră” – asta e unu la mână. După cum vezi, nu aduc deloc a „excelenţă” şi deocamdată nici nu sunt aşa ceva, căci la gradul meu mi se cuvine doar apelativul „înălţimea voastră” – asta-i doi. Nu i-am împărtăşit nimănui altcuiva în afară de Gruşin intenţia mea de a te vizita – asta-i trei. E limpede că domnul comisar nu se poate exprima altfel decât prea puţin măgulitor în legătură cu

activitatea mea – asta-i patru. Iar telegraful, fără de care, trebuie să fii de acord, nu-i aşa, astăzi este absolut imposibilă o anchetă, a produs asupra întregului vostru departament o impresie de-a dreptul nepieritoare, iar adormitul nostru Ksaveri Feofilaktovici nu putea sub nici o formă să nu-ţi vorbească despre el – asta-i cinci. Am dreptate?

— Aveţi.

Fandorin, zguduit, îl trăda astfel în chip ruşinos pe preacumsecadele Ksaveri Feofilaktovici.

— Dar ce-i cu dumneata, ai hemoroizi la o vârstă atât de fragedă? îl întrebă agerul musafir, mutând mixtura pe masă şi luând el însuşi loc pe scaun.

— Nu! exclamă Erast Petrovici îmbujorându-se şi lepădându-se în felul ăsta şi de Agrafena Kondratievna. Este... A încurcat proprietăreasa flacoanele. Ea, înălţimea voastră, veşnic încurcă totul. E o femeie atât de grea de cap...

— Înţeleg. Să-mi spui Ivan Franţevici sau, şi mai bine, „şefule”, pentru că vom lucra împreună. Am citit raportul dumitale, continuă Brilling fără cea mai mică tranziţie. Temeinic. Perspicace. Eficient. Sunt plăcut surprins de intuiţia dumitale – în meseria noastră este calitatea cea mai de preţ. Deşi încă nu ştii cum va evolua cazul, intuiţia îţi sugerează să iei măsuri de precauţie. Cum de-ai ghicit că vizita la Bejeţkaia ar putea fi primejdioasă? De ce ai considerat necesar să îmbraci un corset de protecţie? Bravo!

Erast Petrovici se îmbujora încă mai violent ca prima oară.

— Da, excelentă idee. Sigur, nu te putea feri de glonţ, dar pentru arme albe nu-i rău deloc. Voi da dispoziţie să se cumpere un lot de asemenea corsete pentru agenţii trimişi în misiuni periculoase. Ce marcă e?

Fandorin răspunse timid:

— „Lord Byron”.

— „Lord Byron”? repetă Brilling, notându-şi asta într-un carneţel învelit în piele. Şi acum, spune-mi când te-ai putea apuca de lucru? Am anumite intenţii în ce te priveşte.

— Ei, Doamne, chiar şi mâine, exclamă cu înflăcărare Fandorin, privindu-l ca un îndrăgostit pe noul său superior, pardon, şef. Dau mâine fuga la doctor să-mi scoată firele şi veţi putea dispune de mine.

— Excelent. În ce fel ai putea-o caracteriza pe Bejeţkaia?

Erast Petrovici se pierdu cu firea şi începu destul de dezlânat, ajutându-se din belşug de gesturi:

— Este... Este o femeie extraordinară. O Cleopatră. O Carmen... De o frumuseţe de nedescris, dar nici măcar frumuseţea nu e problema... Are o privire magnetică. Nu, nici privirea nu e problema... Iată esenţialul: simţi sălăşluind în ea o putere uriaşă. O putere atât de mare, încât pare că s-ar juca cu toţi ceilalţi. Un joc cu reguli neclare, dar un joc crud. După părerea

mea, femeia aceasta este foarte vicioasă şi, în acelaşi timp... absolut inocentă. Lasă impresia că în copilărie a fost greşit îndrumată. Nu ştiu cum să explic...

Fandorin se îmbujoră, realizând că spune doar neghiobii, dar termină totuşi ceea ce avea de spus:

— Am impresia că nu e atât de rea pe cât vrea să pară.

Consilierul de stat îl cercetă scrutător pe tânăr şi şuieră ştrengăreşte:

— Ia te uită... Aşa-mi ziceam şi eu... Acum îmi dau eu seama că Amalia Bejeţkaia este o fiinţă de-a dreptul primejdioasă... Mai ales pentru tinereii romantici aflaţi la pubertate.

Mulţumit de efectul pe care gluma aceasta o produsese asupra interlocutorului, Ivan Franţevici se ridică de pe scaun şi mai privi o dată în jur.

— Pentru odăiţă plăteşti zece ruble?

— Douăsprezece, răspunse cu demnitate Erast Petrovici.

— Stilul îmi e familiar. Şi eu am locuit cândva într-o asemenea odaie. Pe când eram elev de gimnaziu în renumitul oraş Harkov. Vezi dumneata, şi eu mi-am pierdut părinţii pe când eram foarte tânăr. În sfârşit, asta este chiar de folos pentru formarea personalităţii. Ai leafă treizeci şi cinci de ruble potrivit statului de plată? se interesă, iarăşi fără nici o legătură, consilierul de stat.

— Şi un spor trimestrial pentru orele suplimentare.

— Voi da ordin să ţi se plătească din fondul special cinci sute de ruble ca primă. Pentru devotament şi pentru pericolul la care ai fost expus. Pe mâine, deci. Să vii, vom lucra la versiuni.

Şi uşa se închise în urma uimitorului musafir.

* * *

Departamentul de Criminalistică al Poliţiei era într-adevăr de nerecunoscut. Pe coridoare alergau la trap, cu un aer preocupat, nişte domni necunoscuţi cu dosare la subsuoară, până şi vechii colegi nu mai umblau cu pas legănat, ci în pas sprinten şi disciplinat. La fumoar – minune mare! – ţipenie de om. Erast Petrovici îşi aruncă din curiozitate privirea prin fostul oficiu şi, într-adevăr, în locul samovarului şi al ceşcuţelor, pe masă trona un aparat Baudot, iar un telegrafist în uniformă îl privi sever şi întrebător pe intrus.

Cartierul general al Departamentului se stabilise în cabinetul şefului respectivului departament, pentru că domnul colonel fusese din ajun trecut pe linie moartă. Erast Petrovici, încă puţin palid la faţă după procedura dureroasă a scoaterii firelor, bătu la uşă şi privi înăuntru. Şi cabinetul suferise transformări: fotoliile confortabile, tapiţate în piele, dispăruseră, în locul lor apăruseră trei şiruri de scaune simple, iar lângă perete erau instalate două table, ca acelea de şcoală, acoperite pe de-a-ntregul cu tot felul de scheme. Şedinţa, pare-se, tocmai se încheiase -Brilling îşi ştergea cu

o cârpă mâinile prăfuite de cretă, iar funcţionarii şi agenţii, discutând animat între ei, se îndreptau spre ieşire.

— Intră, Fandorin, intră, nu sta în prag, îl zori noul stăpân al cabinetului pe Fandorin, care se cam fâstâcise. Te-au peticit? Excelent. Dumneata vei lucra nemijlocit cu mine. Nu-ţi repartizez o masă separată, oricum nu vei avea timp să şezi. Păcat că ai venit târziu, am avut aici o discuţie interesantă cu privire la „Azazel”, numele care apare în raportul dumitale.

— Deci există aşa ceva? Nu m-a înşelat auzul? sări Erast Petrovici, ciulind urechile. Mă temeam că mi s-a năzărit.

— Nu ţi s-a năzărit. Azazel este un înger căzut. Ce notă ai avut la religie? Ţii minte lecţia despre ţapii ispăşitori? Aşadar, dacă ţii minte, aceştia au fost doi. Unul i-a fost menit, în semn de ispăşire a păcatelor, lui Dumnezeu, iar al doilea, lui Azazel, pentru ca acesta să nu se mânie. La evrei, în „Cartea lui Enoh”, Azazel îi învaţă pe oameni tot soiul de blestemăţii: pe bărbaţi, să se războiască şi să făurească arme, iar pe femei, să se sulemenească şi să-şi lepede pruncii, într-un cuvânt, este un demon răzvrătit, un duh al surghiunului.

— Dar ce poate însemna asta?

— Un asesor de colegiu dintre ai voştri de la Moscova a dezvoltat pe tema asta o întreagă teorie. Despre o organizaţie secretă iudaică. Ne-a vorbit şi despre Sanhedrinul iudaic, şi despre sângele

pruncilor creştini. În viziunea lui, Bejeţkaia a devenit copila lui Israel, iar Ahtîrţev – mielul de sacrificiu adus prinos pe jertfelnicul Dumnezeului evreu. În general, nişte prostii. Îmi sunt prea bine cunoscute de la Petersburg aiurelile astea iudeofobe. Dacă te urmăreşte ghinionul şi pricina ţi-e neclară, pomeneşti pe dată Sanhedrinul.

— Şi dumneavoastră ce credeţi... şefule? pronunţă Fandorin neobişnuitul apelativ, nu fără un freamăt lăuntric.

— Binevoieşte să-ţi arunci o privire aici, spuse Brilling, apropiindu-se de una din table. Iată, cele patru cerculeţe desenate sus reprezintă patru versiuni. În primul cerculeţ, după cum vezi, este desenat un semn de întrebare. Este versiunea cel mai puţin probabilă: ucigaşul a acţionat de unul singur, iar dumneata şi Ahtîrţev i-aţi căzut întâmplător victime. Poate e vorba de un maniac obsedat de satanism. În cazul dat, nu putem acţiona dacă nu se comit crime similare. Am trimis mesaje telegrafice în toate guberniile ca să aflu dacă au ştiinţă că s-ar fi săvârşit pe acolo crime similare. Mă îndoiesc de succesul acestei acţiuni – dacă un asemenea maniac s-ar fi manifestat până acum, aş fi aflat. În cel de-al doilea cerculeţ sunt literele AB – e vorba de Amalia Bejeţkaia. Este, fără îndoială, suspectă. De la ea de acasă dumneata şi Ahtîrţev puteaţi fi cu uşurinţă urmăriţi până la „Crimeea”. Apoi, fuga ei. Şi totuşi, nu este clar mobilul crimei.

— A fugit deci este implicată, sublinie energic Fandorin. De unde reiese că ochi-albi nu este nicidecum un ucigaş solitar.

— Ba nu reiese, nu reiese deloc asta. Ştim că Bejeţkaia este o impostoare şi că avea documente false. Posibil să fi fost o aventurieră. Posibil să fi trăit pe spezele unor protectori bogaţi. Dar să ucidă, şi încă cu mâna unui individ atât de dibaci? Judecând după raportul dumitale, individul nu era un diletant oarecare, era un ucigaş profesionist get-beget. O asemenea lovitură la ficat este opera unui maestru. Am fost la morgă, l-am examinat pe Ahtîrţev. Să nu fi fost corsetul, zăceai acum şi dumneata acolo, iar poliţia ar fi considerat că a fost vorba de un jaf sau de o încăierare la beţie. Dar să revenim la Bejeţkaia. Ea putea afla despre cele petrecute de la vreun servitor – „Crimeea” e la câteva minute de mers pe jos de casa ei. Şi apoi, s-a stârnit destul de mare zarvă – poliţie, o mulţime de gură-cască treziţi din somn. Vreuna din slugi sau, să zicem, portarul l-a recunoscut în cel ucis pe oaspetele doamnei Bejeţkaia şi i-a dat de ştire. Iar ea, temându-se pe bună dreptate de ancheta poliţiei şi de inevitabila demascare a propriei persoane, s-a făcut imediat nevăzută. Timp a avut berechet – Ksaveri Feofilaktovici al dumitale a sărit şi el cu ordinele abia a doua zi după-amiază. Ştiu, ştiu, dumneata erai în stare de şoc, nu ţi-ai revenit imediat din leşin. Până ai dictat raportul, până s-a scărpinat conducerea după ceafă... Pe scurt, eu am dat-o pe Bejeţkaia în urmărire. Cel mai probabil nu

se mai află la Moscova. Cred că nici în Rusia nu se mai află, au trecut zece zile, e ceva vreme. Întocmim o listă a celor care o vizitau, cei mai mulţi sunt oameni cât se poate de respectabili, aici e nevoie de tact. Bănuieli serioase îmi stârneşte doar unul.

Ivan Franţevici împunse cu beţigaşul cel de-al treilea cerculeţ, în care stătea scris CZ.

— Contele Zurov, Ippolit Aleksandrovici. Amantul doamnei Bejeţkaia, fără doar şi poate. Un individ lipsit de principii morale, cartofor, duelgiu, un individ cam ciudat. Genul „Tolstoi american”. Există indicii indirecte. Era într-o stare de puternică iritare după o ceartă cu cel ucis – unu la mână. Avea posibilitatea să-l pândească, să-l urmărească şi să trimită în secret un ucigaş – asta-i doi. Portarul a depus mărturie că Zurov s-a întors acasă abia spre dimineaţă – asta-i trei. Mobilul, deşi firav, există şi el: gelozia sau setea morbidă de răzbunare. Este posibil să mai fi fost şi altceva. Principala rezervă: Zurov nu se numără printre cei care ucid cu mâna altuia. De altfel, potrivit informaţiilor primite de la agenţi, în jurul lui roiesc veşnic tot felul de indivizi dubioşi, aşa încât această versiune mi se pare promiţătoare. Dumneata, Fandorin, te vei ocupa chiar de această versiune. De Zurov se ocupă un întreg grup de agenţi, dar dumneata vei acţiona de unul singur, este ceva la care te pricepi. Vom discuta mai târziu amănuntele misiunii, acum să trecem la ultimul cerculeţ. De el mă voi ocupa eu.

Erast Petrovici îşi încruntă fruntea, încercând să ghicească semnificaţia iniţialelor ON.

— Organizaţie nihilistă, îl lămuri şeful. Există unele indicii privind un complot, dar nu evreiesc, unul mai serios. De fapt, pentru asta am fost trimis aici. Adică m-a rugat şi prinţul Korceakov, fireşte – după cum ştii, Nikolai Ahtîrţev a fost fiul răposatei sale fiice. Dar aici s-ar putea dovedi că nu e totul chiar atât de simplu. Revoluţionarii noştri ruşi sunt în pragul unei sciziuni. Cei mai decişi şi mai nerăbdători dintre aceşti robespieri s-au săturat să lumineze minţile mujicilor – asta cere timp, migală, pentru aşa ceva nu-ţi ajunge o singură viaţă. Bomba, pumnalul şi revolverul sunt pentru ei de departe mai demne de interes. Mă aştept în viitorul foarte apropiat la o mare vărsare de sânge. Cele de până acum au fost floare la ureche. Teroarea îndreptată împotriva clasei la putere poate atinge proporţii de masă. De o vreme încoace mă ocup în cadrul Secţiei a treia de cazurile legate de grupările teroriste clandestine cele mai înverşunate. Patronul meu, Lavrenti Arkadievici Mizinov, care conduce corpul jandarmeriei şi Secţia a treia, m-a însărcinat să investighez acest „Azazel” apărut la Moscova. Demonul este un simbol cât se poate de revoluţionar. Aici, Fandorin, soarta Rusiei se joacă pe-o singură carte.

Nici urmă nu rămăsese din obişnuitul ton zeflemitor al lui Brilling, glasu-i era încărcat de îndârjire.

— Dacă nu extirpăm tumoarea în germene, romanticii ăştia ne pregătesc peste vreo treizeci de ani, ba chiar şi mai curând, o asemenea *revolution,* încât ghilotina francezilor va părea o ştrengărie nostimă. Nu ne vor lăsa să îmbătrânim în pace, pe dumneata şi pe mine, ţine minte vorba mea. Ai citit romanul *Demonii* al domnului Dostoievski? Acolo există o prognoză elocventă.

— Aşadar sunt patru versiuni? întrebă şovăitor Erast Petrovici.

— Nu sunt destule? Ne scapă oare ceva din vedere? Hai spune, dă-i drumul, când sunt în exerciţiul funcţiunii nu iau seama la ranguri, îl încuraja şeful. Şi nu te jena dacă pari ridicol, se poate întâmpla la tinereţea dumitale. Mai bine să spui prostii decât să laşi să-ţi scape ceva important.

Fandorin, la început sfielnic, apoi înfierbântându-se treptat, începu să vorbească:

— Mie mi se pare, înalţ... adică, şefule, că n-ar fi cazul să o lăsaţi de-o parte pe lady Astair. Domnia sa este, de bună seamă, o persoană cât se poate de venerabilă şi respectabilă, dar... dar este vorba de o moştenire de un milion! Bejeţkaia nu are nimic de câştigat din asta, nici contele Zurov, iar nihiliştii – poate doar în ideea binelui obştesc... Nu ştiu ce legătură are lady Astair cu afacerea asta, poate chiar nu are nici o legătură, dar pentru a respecta regulile, ar trebui să... Doar există şi un principiu în activitatea de investigaţii: *cui prodest* – cine are de câştigat?

— *Merçi* pentru traducere, îi replică Ivan Franţevici cu o plecăciune, şi Fandorin se fâstâci. Observaţia dumitale este perfect legitimă, numai că în povestirea lui Ahtîrţev, relatată în raportul dumitale, totul este clarificat în amănunt. Numele baronesei a apărut întâmplător. Nu am inclus-o pe lista suspecţilor în primul rând pentru că timpul nostru este preţios, iar în al doilea rând, pentru că eu o cunosc întru câtva pe această lady, am avut fericirea să o întâlnesc, zise Brilling, zâmbind amabil. Altminteri, din punct de vedere formal, dumneata, Fandorin, ai dreptate. Nu doresc să-ţi impun concluziile mele. Gândeşte cu capul dumitale şi nu crede pe nimeni pe cuvânt. Fă-i o vizită baronesei, întreab-o ce crezi de cuviinţă. Sunt încredinţat că, pe lângă toate celelalte impresii, cunoştinţa cu ea îţi va produce şi satisfacţie. Ofiţerii de la Biroul municipal îţi vor da adresa din Moscova a baronesei. Şi încă ceva: înainte de a pleca, treci pe la atelierul de croitorie să ţi se ia măsurile. Nu mai veni la serviciu în uniformă de funcţionar. Şi transmite-i preaplecatele mele salutări baronesei, iar când te vei întoarce, ceva mai înţelepţit, ne vom ocupa de caz, adică de contele Zurov.

Capitolul al şaptelea,

în care se afirmă că pedagogia este cea mai importantă dintre ştiinţe

Ajuns la adresa primită de la ofiţerul de serviciu, Erast Petrovici văzu un imobil impunător, cu două etaje, aducând întru câtva la prima vedere cu o cazarmă, dar înconjurat de o grădină şi cu porţile deschise primitor. Era chiar nou-înfiinţatul astairnat al baronesei engleze. Dintr-o gheretă vopsită în dungi privea afară un portar înveşmântat într-o redingotă de gală, cu galoane argintii; acesta îi explică bucuros că doamna *milady* nu locuieşte aici, ci în corpul secundar al clădirii, cu intrarea prin străduţă, cum faci colţul la dreapta.

Fandorin văzu dând buzna afară pe uşile imobilului un pâlc de băieţaşi în uniforme micuţe albastre, care se porniră să zburde cu ţipete sălbatice pe gazon, jucând leapşa. Servitorului nici prin minte nu-i trecea să-i cheme pe sturlubatici la ordine. Prinzând privirea nedumerită a lui Fandorin, îl lămuri:

— Nu-i interzis. În pauză n-au decât să se dea şi de-a berbeleacul, numai bunurile să nu le strice. Aşa-i regula.

Nimic de zis, se părea că aici orfanii trăiesc liberi, nu ca elevii de la liceul de gubernie printre care se numărase foarte recent şi registratorul nostru de colegiu. Bucurându-se pentru aceşti

amărâţi, Erast Petrovici o porni de-a lungul gardului în direcţia indicată.

După colţ pornea o ulicioară întunecoasă, din cele care aici, în districtul Hamovniki, erau fără de număr: caldarâm prăfuit, căsuţe somnolente cu mici grădiniţe în faţă, plopi rămuroşi din care curând va zbura puful alb. Anexa cu un cat în care îşi stabilise reşedinţa lady Astair era unită de corpul principal printr-o galerie lungă. Lângă plăcuţa de marmură cu inscripţia *Primul Astairnat din Moscova. Direcţia*, se încălzea la soare un portar impozant, cu favoriţi neteziţi până căpătaseră lustru. Fandorin nu văzuse nici măcar la intrarea în reşedinţa generalului-guvernator asemenea portari falnici, cu ciorapi albi în picioare şi tricorn cu cocardă aurită pe cap.

— Azi nu e vizită, vorbi ienicerul, săltându-şi braţul ca pe o barieră de cale ferată. Veniţi mâine. Pentru chestiuni oficiale de la zece la douăsprezece, pentru particulare de la două la patru.

Nu, hotărât lucru, Erast Petrovici nu se pricepea să lege bune relaţii cu tribul portarilor. Fie că aspectul lui nu era îndeajuns de impozant, fie ceva nu era în regulă cu faţa lui.

— De la poliţia judiciară. La lady Astair, urgent, strecură el printre dinţi, răzbunător, savurând anticipat momentul în care stana asta de piatră cu fireturi aurite se va ploconi brusc înaintea lui.

Dar stana de piatră nici măcar nu-şi plecă urechea.

— Nici să nu vă gândiţi să intraţi la excelenţa sa, nu vă dau voie. Dacă doriţi, îi pot raporta lui mister Cunningham.

— Nu am trebuinţă de nici un fel de Cunningham, se oţărî Erast Petrovici. Raportează-i urgent baronesei, porcule, că altfel o să-mi înnoptezi la comisariat! Aşa să-i şi spui: de la Departamentul de Criminalistică, într-o chestiune de stat urgentă!

Portarul îl măsură pe funcţionarul mânios cu o privire încărcată de îndoială, dar dispăru totuşi în spatele uşii. Ce-i drept, ticălosul nu-l invită pe vizitator înăuntru.

Fandorin se văzu nevoit să aştepte destul de mult şi chiar avea de gând să intre neinvitat, când, din spatele uşii, îl privi iarăşi figura aceea ursuză cu favoriţi.

— De primit vă primeşte, dar domnia sa nu prea ştie limba noastră, iar mister Cunningham n-are vreme de tradus, că-i ocupat. Numai dacă puteţi să vă-nţelegeţi pe franţuzeşte...

Se ghicea însă după totul vocii că portarul credea prea puţin într-o asemenea posibilitate.

— Pot şi englezeşte, dădu sec din cap Erast Petrovici. Încotro s-o iau?

— Vă conduc. Urmaţi-mă.

Fandorin îl urmă pe ienicer, trecând printr-un vestibul curăţel, tapiţat în damasc, printr-un coridor luminos inundat de soare, cu un şir de ferestre înalte în stil olandez, până la o uşă în alb şi auriu.

Erast Petrovici nu se temea de o conversaţie în limba engleză. Crescuse sub oblăduirea lui *nanny* Lizbeth (în momentele ei de severitate, *missis* Jason), o guvernantă englezoaică veritabilă. Era o persoană afectuoasă şi plină de solicitudine, dar fiind fată bătrână, era teribil de afectată, şi trebuia totuşi să-i spui nu „miss”, ci „missis”, din respect pentru profesiunea ei onorabilă. Lizbeth îşi învăţase elevul să se scoale vara la şase şi jumătate dimineaţa şi iarna la şapte şi jumătate, să facă gimnastică până la prima picătură de transpiraţie, după care să se frecţioneze cu apă rece, să se spele pe dinţi până ajunge cu numărătoarea la două sute, să nu mănânce niciodată până se umflă, precum şi o mulţime de alte lucruri absolut obligatorii pentru un gentleman.

La bătaia lui în uşă răspunse o voce blândă de femeie:

— *Come in! Entrez!*

Erast Petrovici îi dădu portarului chipiul şi intră.

Se pomeni într-un cabinet spaţios, bogat mobilat, în care locul din centru era ocupat de un birou foarte larg, din mahon. La birou stătea o doamnă căruntă, cu o înfăţişare nu doar plăcută, ci extrem de agreabilă. Din spatele pince-nez-ului în ramă de aur sclipeau plini de inteligenţă şi bunăvoinţă nişte ochişori de un albastru luminos. Faţa urâţică, mobilă, cu nas de răţuşcă şi gură mare, zâmbitoare, îi plăcu pe dată lui Fandorin.

El se prezentă în engleză, dar păstră tăcerea asupra scopului vizitei.

— Ai o pronunţie excelentă, sir, îl lăudă lady Astair în aceeaşi limbă, articulând răspicat fiecare sunet. Sper că fiorosul nostru Timothy... Timofei nu te-a speriat prea tare? Ca să fiu sinceră, chiar şi eu mă tem de el, dar la direcţie vin adesea oficialităţi, şi atunci Timofei este pur şi simplu de neînlocuit, este mai bun decât un lacheu englez. Dar ia loc, tinere. Mai bine acolo, în fotoliu, e mai comod. Aşadar, lucrezi la poliţia judiciară? Trebuie să fie o ocupaţie foarte interesantă. Şi cu ce se ocupă tatăl dumitale?

— Tatăl meu a murit.

— Regret nespus, sir. Şi mama?

— Şi ea a murit, mormăi Fandorin, nemulţumit de întorsătura pe care o luase conversaţia.

— Bietul băiat. Ştiu cum e să fii singur. Eu de patruzeci de ani ajut asemenea băieţi nefericiţi să se vindece de singurătate şi să-şi afle calea.

— Să-şi afle calea, milady? întrebă nu tocmai dumirit Fandorin.

— O da, rosti însufleţindu-se lady Astair, ajunsă neîndoielnic pe propriul teren. A-ţi găsi calea este esenţial în viaţa oricărui om. Sunt profund încredinţată că fiecare om este înzestrat cu un talent irepetabil, că în fiecare om a fost sădită sămânţa harului divin. Tragedia omenirii constă în aceea că nu ştim şi nici nu sperăm să descoperim şi să cultivăm acest har în copil. La noi geniul este o raritate, chiar o minune, dar ce este acela un

geniu? Este doar un om norocos. Soarta i s-a orânduit în aşa fel, încât înseşi condiţiile în care a trăit l-au împins spre alegerea justă a căii. Un exemplu clasic este Mozart. S-a născut în familia unui muzician şi a nimerit de la fragedă vârstă într-un mediu care i-a hrănit perfect talentul cu care l-a înzestrat natura. Iar acum imaginează-ţi, dragă domnule, că Wolfgang Amadeus s-ar fi născut în familia unui ţăran. Ar fi ieşit din el un cioban necioplit, care ar fi distrat vacile cu cântul lui vrăjit din fluier. Dacă s-ar fi născut în familia unui soldăţoi, din el ar fi ieşit un ofiţer incapabil, care însă ar fi adorat marşurile militare. O, crede-mă, tinere, fiecare copil, dar fiecare, fără excepţie, ascunde în el o comoară, însă pentru a ajunge la ea trebuie să ştii să sapi! Există un scriitor nord-american foarte drăguţ, pe numele lui Mark Twain. I-am sugerat ideea unei povestiri în care oamenii să fie apreciaţi nu potrivit statutului lor social actual, ci potrivit potenţialului, talentului cu care i-a înzestrat natura. Abia atunci se va vedea că un croitor obscur, care nici măcar nu a făcut armata, este cel mai mare comandant de oşti al tuturor timpurilor, şi cel mai faimos pictor n-a ţinut niciodată o pensulă în mână, pentru că toată viaţa a fost cizmar. Sistemul meu de educaţie este în aşa fel gândit, încât marele conducător de oşti să ajungă obligatoriu într-o slujbă militară, iar marele pictor să aibă la timpul potrivit acces la culori. Pedagogii mei cercetează scrupulos şi cu răbdare

alcătuirea sufletească a fiecărui elev, căutând în el scânteia divină, şi în nouă cazuri din zece o găsesc!

— Aha, deci ea nu există totuşi în toţi! exclamă Fandorin, ridicând triumfător un deget.

— Există în toţi, dragă tinere, în absolut toţi, doar că noi, pedagogii, nu suntem îndeajuns de dibaci. Sau copilul este înzestrat cu un talent care nu-şi află utilitatea în lumea de azi. Este posibil ca un asemenea om să fi fost necesar în comuna primitivă, sau poate geniul lui şi-ar putea găsi recunoaşterea într-un viitor îndepărtat – într-un domeniu pe care noi astăzi nici nu ni-l putem imagina.

— Bun, despre viitor nu mă pot pronunţa, începu Fandorin să dezbată subiectul, entuziasmat fără să vrea. Dar privitor la comuna primitivă nu mi-e prea clar. Ce anume talente aveţi în vedere?

— Nu ştiu nici eu, băiete dragă, zâmbi dezarmată lady Astair. Dar să presupunem că avea harul de a ghici unde este apă sub pământ. Sau darul de a adulmeca o fiară din pădure. Sau, poate, capacitatea de a face diferenţa între rădăcinile comestibile şi cele necomestibile. De un singur lucru sunt sigură: în acele vremuri îndepărtate, aceşti oameni erau adevăratele genii, iar dacă mister Darwin sau Herr Schopenhauer s-ar fi născut într-o peşteră, ar fi fost trataţi de prostănaci în tribul lor. Dacă tot a venit vorba de asta, copiii care în prezent sunt consideraţi înapoiaţi mintal sunt şi ei înzestraţi cu har. Nu este vorba, fireşte, de talente de natură raţională, dar sunt la fel de

preţioase. La mine, în Sheffield, există un astairnat special pentru cei pe care pedagogia tradiţională îi respinge. Doamne, ce miracole de geniu scot la iveală aceşti băieţei! Am acolo un copil care la cei treisprezece ani ai lui abia a învăţat să vorbească, dar care vindecă orice migrenă prin simpla atingere a capului cu palma. Un altul, care este cu desăvârşire mut, îşi poate ţine respiraţia patru minute şi jumătate. Un al treilea încălzeşte cu privirea un pahar cu apă, îţi poţi închipui aşa ceva?

— Incredibil! Dar de ce numai băieţi? De ce nu şi fetiţe?

Lady Astair oftă, desfăcându-şi braţele:

— Ai dreptate, prietene. Ar trebui, fireşte, să lucrăm şi cu fetiţe. Dar experienţa îmi spune că talentele ascunse în natura feminină au adesea un specific pe care morala societăţii moderne nu este încă pregătită să îl accepte aşa cum trebuie. Trăim în secolul bărbaţilor şi trebuie să luăm asta în considerare. Într-o societate în care bărbaţii sunt cei care conduc, o femeie excepţională, o femeie talentată stârneşte suspiciuni şi ostilitate. N-aş dori ca protejatele mele să se simtă nefericite.

— Şi totuşi cum funcţionează sistemul dumneavoastră? În ce fel are loc sortarea, ca să zic aşa, a copiilor? întrebă Fandorin animat de cel mai viu interes.

— Te interesează cu adevărat? întrebă bucuroasă baroneasa. Să mergem în corpul principal al clădirii, vei vedea cu propriii ochi.

Şi baroneasa sări de pe scaun cu o sprinteneală uimitoare pentru vârsta ei, gata să-l conducă şi să-i arate.

Fandorin se înclină, şi milady îl conduse pe tânăr, trecând prin coridor, apoi prin galeria aceea lungă, spre corpul principal al clădirii.

Pe drum îi povesti:

— Aşezământul de faţă este foarte nou, s-a deschis doar de trei săptămâni şi activitatea este abia la început. Oamenii mei au adunat de prin orfelinate şi direct din stradă o sută douăzeci de băieţi orfani cu vârste între patru şi doisprezece ani. Dacă sunt mai vârstnici, e greu să mai faci ceva cu ei, personalitatea li s-a format deja. Pentru început băieţii sunt împărţiţi în grupe de vârstă, şi fiecare grup are propriul profesor specializat pentru vârsta respectivă. Principala sarcină a profesorului este să supravegheze copiii şi să le dea treptat diferite teme simple. Aceste teme sunt un fel de jocuri, dar cu ajutorul lor poţi cu uşurinţă afla tendinţa generală de dezvoltare a caracterului. În prima etapă trebuie aflat unde anume sălăşluieşte harul în acel copil – în trup, în minte sau în intuiţie. Copiii sunt apoi împărţiţi în grupe, de astă-dată nu pe criteriul vârstei, ci pe al profilului: raţionalişti, artişti, meseriaşi, lideri, sportivi şi aşa mai departe. Treptat, profilul se îngustează tot mai mult, iar băieţii mai vârstnici se pregătesc adesea individual. Lucrez de patruzeci de ani cu copiii, şi nici nu-ţi poţi închipui cât de

multe au realizat protejaţii mei, şi în domeniile cele mai diverse.

— Este un proiect grandios, milady! se entuziasmă Erast Petrovici. Dar unde poţi afla atâţia experţi pedagogi?

— Îmi plătesc foarte bine profesorii, pentru că pedagogia este cea mai importantă dintre ştiinţe, declară baroneasa cu profundă convingere. Şi în plus, mulţi dintre foştii mei protejaţi îşi exprimă dorinţa de a rămâne educatori în astairnate. Este firesc, doar astairnatul este singura familie pe care au cunoscut-o.

Cei doi intrară într-o sală spaţioasă de recreaţie, spre care dădeau uşile câtorva clase.

— Unde să te duc? se întrebă pe gânduri lady Astair. Să mergem la ora de fizică. Tocmai prezintă o lecţie demonstrativă doctor Blank, un excepţional absolvent al astairnatului din Zürich, fizician de geniu. L-am ademenit la Moscova după ce i-am pus la punct un laborator pentru experienţe în domeniul electricităţii. Şi, dacă tot e aici, trebuie să le arate copiilor tot felul de trucuri din sfera fizicii, să le trezească interesul pentru această ştiinţă.

Baroneasa bătu la una din uşi şi cei doi aruncară o privire în clasă. În bănci şedeau vreo cincisprezece băieţi în uniforme albastre, cu litera A brodată cu fir de aur pe guler. Priveau toţi cu răsuflarea tăiată cum un domn tânăr, cu favoriţi uriaşi, îmbrăcat într-o redingotă destul de ne-

îngrijită şi o cămaşă nu tocmai curată, învârtea un fel de roată de sticlă care scuipa scântei albastre.

— *Ich bin sehr beschäftigt, miladyl* strigă mânios doctor Blank. *Später, später!*[9]

Şi, trecând la o rusă stricată, se adresă apoi copiilor:

— Zi acum, domnii mei, vedeţ mic curcubeu adevărat! Ze cheamă „Blank Regenbogen”, „Curcubeul lui Blank”. Eu născocit la el când tiner a fost ca voi.

Brusc, un mic curcubeu în şapte culori, de o neobişnuită strălucire, porni dinspre roata aceea ciudată spre masa ticsită cu toate instalaţiile fizice posibile, şi băieţii izbucniră în strigăte de entuziasm.

— E uşor ţicnit, dar e un geniu veritabil, îi şopti lady Astair lui Fandorin.

În clipa aceea, din clasa vecină răzbătu un ţipăt puternic de copil.

— Doamne! exclamă milady, ducându-şi mâna la inimă. Asta-i din sala de gimnastică! Să dăm fuga acolo!

Lady Astair o luă la goană pe coridor, Fandorin – după ea. Se năpustiră împreună într-o sală goală, luminată, ale cărei duşumele erau acoperite aproape în întregime cu saltele din piele, iar de-a lungul pereţilor erau rânduite echipamente sportive dintre cele mai diverse: spaliere, inele,

---

[9] „Sunt foarte ocupat, milady! Mai târziu, mai târziu!” (germ.). (N. tr.)

frânghii groase, trambuline. Floretele şi măştile de scrimă se învecinau cu mănuşile de box şi halterele. Un grup de băieţandri de vreo şapte-opt anişori se îngrămădise în jurul uneia dintre saltele. Dând la o parte copiii, Erast Petrovici văzu un băieţel chircit de durere, deasupra căruia stătea aplecat un tânăr de vreo treizeci de ani, în tricou de gimnastică. Avea bucle de un roşu-flacără, ochi verzi şi o faţă, spuzită de pistrui, care arăta o fire voluntară.

— Hai, hai drăguţule, vorbi el ruseşte cu uşor accent străin. Arată-mi piciorul, nu-ţi fie frică. N-o să te doară. Fii bărbat, rabdă. *Fell from the rings, m'lady,* îi explică el baronesei. *Weak hands. I am afraid the ankle is broken. Would you please tell M. Iziumoff?*[10]

Milady încuviinţă din cap în tăcere şi, trăgându-l după ea pe Erast Petrovici, ieşi repede din sală.

— Mă duc după mister Iziumov, medicul nostru, îl informă ea, vorbind precipitat. Asemenea accidente se produc adesea, asta e, băieţii tot băieţi... Acela este Gerald Cunningham, mâna mea dreaptă. Absolvent al astairnatului londonez. Pedagog strălucit. Conduce întreaga filială rusă. În doar jumătate de an şi-a însuşit limba voastră dificilă, ceea ce eu nu reuşesc nicicum. Toamna trecută, Gerald a inaugurat un astairnat la

---

[10] „A căzut de la inele, milady. Are mâinile slabe. Mă tem că şi-a fracturat glezna. Spuneţi-i, vă rog, domnului Iziumov” (eng.). (N. tr.)

Petersburg, acum lucrează aici temporar, ne ajută să punem treburile pe picioare. Fără el sunt ca fără mâini.

La uşa cu inscripţia „Doctor” ea se opri.

— Să-mi fie cu iertare, sir, dar trebuie să întrerupem conversaţia. Continuăm altă dată, bine? Vino mâine să terminăm discuţia. Parcă veniseşi la mine într-o problemă, nu?

— Nimic important, milady, spuse Fandorin, îmbujorându-se. De fapt... voi veni altă dată. Vă urez succes în nobila dumneavoastră misiune.

Se înclină stângaci şi ieşi grăbit afară. Erast Petrovici era foarte ruşinat.

* * *

— Ei, cum e, ai prins criminala-n flagrant? îl întâmpină cu veselie şeful pe foarte ruşinatul Fandorin, ridicându-şi fruntea aplecată asupra unor diagrame complicate.

În cabinet storurile erau trase, iar lampa de pe masă era aprinsă, pentru că afară începuse deja să se întunece.

— Lasă-mă să ghicesc. Despre mister Kokorin milady n-a auzit în viaţa ei, despre miss Bejeţkaia nici atât, iar vestea despre testamentul sinucigaşului a zguduit-o profund. Aşa-i?

Erast Petrovici oftă doar.

— Am întâlnit-o pe această lady la Petersburg. Cererea ei de a desfăşura activităţi pedagogice în Rusia a fost analizată la noi, la Secţia a treia. Ţi-a

povestit despre debilii geniali? Bun, să trecem la treabă. Ia loc la masă, îl pofti el. Avem în faţă o noapte captivantă.

Erast Petrovici simţi în piept o gâdilătură de agitaţie plăcută – era senzaţia pe care i-o producea îndeobşte comunicarea cu domnul consilier de stat.

— Ţinta dumitale este Zurov. L-ai văzut deja, ţi-ai format cât de cât o idee despre el. La conte se ajunge cu uşurinţă, nu ai nevoie de recomandări. Ţine acasă ceva în genul unui tripou, nici măcar nu e mascat ca lumea. Tonul îl dau husarii şi ofiţerii din gardă, dar se vântură pe-acolo şi tot soiul de lepădături. O casă la fel a ţinut Zurov la Piter, iar după o descindere a poliţiei s-a mutat la Moscova. Este un domn libertin, la regimentul lui figurează deja de trei ani în permisie nelimitată. Îţi prezint misiunea. Încearcă să te apropii pe neobservate cât mai mult de el, să-i studiezi anturajul. Te pomeneşti că se arată pe-acolo şi ochi-albi, cunoştinţa dumitale. Dar fără iniţiative personale, un om ca dumneata nu se poate descurca de unul singur cu un individ ca el. De fapt, nici nu cred că-l vei întâlni acolo... Nu exclud posibilitatea ca însuşi contele să fie interesat de persoana dumitale – doar v-aţi întâlnit la Bejeţkaia, care în mod cert nu-i este indiferentă. Acţionează în funcţie de împrejurări. Vezi numai să nu întreci măsura. Cu domnul acesta nu-i de glumit. Trişează, sau, cum se spune în cercul lui, „el face norocul”, iar dacă e prins cu ocaua mică, tot el face scandal. Are la activ vreo zece dueluri, şi încă nu se ştie despre

toate. Dar îţi poate crăpa ţeasta şi fără duel. În '72 de pildă, la iarmarocul de la Nijgorod s-a certat la cărţi cu un negustor, Svişciov îl chema, şi i-a dat brânci bărbosului pe fereastră. De la primul etaj. Negustorul s-a rănit, o lună a zăcut fără limbă, nu putea decât să mormăie. Iar contele n-a păţit nimic, s-a descurcat. Are rude influente în sferele înalte. Ce-s astea? întrebă Ivan Franţevici ca de obicei, fără nici o legătură cu tema, punând pe masă un pachet de cărţi de joc.

— Cărţi de joc, răspunse uimit Fandorin.

— Joci?

— Absolut deloc. Tata mi-a interzis să pun mâna pe ele, spunea că a jucat el destul şi pentru el, şi pentru mine, şi pentru încă trei generaţii de Fandorini de-aici înainte.

— Păcat, spuse cu îngrijorare Brilling. Fără asta n-ai ce face la conte. Bun, ia o hârtie şi scrie…

Un sfert de oră mai târziu, Erast Petrovici putea deja să deosebească fără greş culorile şi ştia care carte-i mai mare şi care-i mai mică, numai la cele cu poză se mai încurca – uita mereu care-i mai mare, dama sau valetul.

— Nici o speranţă, rezumă şeful. Oricum, la conte nu se joacă preferans sau alte jocuri mai inteligente. Acolo este la mare preţ primitivismul de cea mai joasă speţă, pentru ca totul să se petreacă rapid şi să se câştige bani cât mai mulţi. Agenţii raportează că Zurov preferă jocul de stos, dar şi acela simplificat. Îţi voi explica regulile. Cel care împarte cărţile se numeşte bancher. Celălalt

jucător se cheamă pontator. Şi unul, şi celălalt primesc câte un pachet de cărţi. Pontatorul trage din pachetul lui o carte – să zicem, un nouar. Şi o pune cu reversul în sus.

— Reversul este modelul de pe dosul cărţii de joc? ţinu să i se precizeze Fandorin.

— Da. Acum, pontatorul pune o miză – să zicem, zece ruble. Bancherul începe să „ţină banca”: pune în dreapta, cu faţa în sus, prima carte de deasupra din pachetul lui (cartea asta se numeşte „fruntea”), pe următoarea – în stânga (cartea asta se numeşte „carte de vise”).

„Fruntea – dr., de vise – st.”, nota sârguincios Erast Petrovici în blocnotes.

— Acum, pontatorul îşi întoarce nouarul. Dacă „fruntea” este tot un nouar, indiferent de culoare, bancherul ia miza. Asta se cheamă „să omori nouarul”. În acest caz banca, adică suma pe care se joacă, creşte. Dacă nouarul este „carte de vise”, adică a doua carte, a câştigat pontatorul şi se spune că „a găbjit nouarul”.

— Şi dacă nici una dintre cele două cărţi nu e nouar?

— Dacă în prima pereche de cărţi nu a fost un nouar, bancherul ia următoarea pereche de cărţi. Şi tot aşa, până nimereşte un nouar. Asta-i tot jocul. E cât se poate de simplu, dar rişti să pierzi în prostie, mai ales dacă eşti pontator şi dublezi întruna miza. Aşa că fii atent, Fandorin: dumneata trebuie să joci numai ca bancher. E simplu: arunci o carte la dreapta, una la stânga; carte la dreapta,

carte la stânga şi tot aşa. Bancherul nu pierde mai mult decât prima miză. Să nu te aşezi pe locul pontatorului, iar dacă locurile sunt trase la sorţi şi locul acela îţi cade ţie, fixează o miză mică. La stos nu poţi merge mai mult de cinci runde, după care tot restul băncii îi revine bancherului. Vei primi imediat de la casierie două sute de ruble pentru cazul în care pierzi.

— Două sute în cap? icni Fandorin.

— Nu „două sute în cap”, ci „doar două sute”. Încearcă să faci în aşa fel încât să-ţi ajungă suma asta cât ţine noaptea. Iar dacă pierzi rapid, nu e absolut obligatoriu să pleci imediat, mai poţi rămâne şi sta la palavre o vreme. Dar fără să trezeşti bănuieli, clar? Vei juca în fiecare seară, până vei ajunge la un rezultat. Iar dacă se va dovedi că Zurov nu este implicat – va fi şi acesta un rezultat. O versiune mai puţin.

Erast Petrovici îşi mişca buzele, privind în fiţuică.

— „Cupă” sunt inimioarele roşii?

— Da. Uneori li se mai zice şi *coeurs.* Coboară la croitorie. Ţi s-a pregătit pe măsura ta un schimb de haine, iar până mâine la prânz ai gata o întreagă garderobă pentru orice ocazie posibilă. Marş, marş, Fandorin, am şi fără dumneata o mulţime de treburi. Imediat ce pleci de la Zurov, te înfiinţezi aici. La orice oră. Înnoptez la departament.

Şi Brilling îşi vârî nasul în hârţoagele lui.

CAPITOLUL AL OPTULEA,

în care iese inoportun din pachetul de cărţi valetul de pică

În salonul îmbâcsit de fum de ţigară se juca la şase măsuţe de joc verzi, fie în grupuri compacte de câte patru jucători, fie doar de câte doi. Lângă fiecare dintre măsuţe se înghesuiau privitori: puţini unde miza era mică, mai mulţi unde *spiel*-ul o lua în sus. La conte nu se serveau vin şi gustări, amatorii puteau merge în camera de oaspeţi ca să trimită lacheul la birt, dar acesta era trimis numai după şampanie, când se întâmpla să dea vreun mare noroc peste câte un jucător. Răzbăteau de pretutindeni exclamaţii scurte, de neînţeles pentru un nejucător.

— *Je coupe!*

— *Je passe!*

— Runda a doua!

— *Retournez la cartel*

— Şi totuşi, domnilor, s-a tras!

— Am omorât asul! şi aşa mai departe.

Cei mai mulţi erau adunaţi lângă o măsuţă la care se juca pe miză mare, unu contra unu. Ţinea banca amfitrionul însuşi, iar pontator era un tânăr domn asudat, îmbrăcat într-o redingotă teribil de strâmtă. Se pare că pontatorul nu avea noroc – îşi muşca buzele, se înfierbântase, contele însă era calmul personificat, doar zâmbea mieros pe sub

mustăţile negre, învăluindu-se în fumul unui ciubuc turcesc arcuit. Degetele puternice, îngrijite, împodobite cu inele strălucitoare, aruncau cu îndemânare cărţile – una la dreapta, una la stânga.

Printre privitori, ţinându-se modest ceva mai la o parte, se afla un tânăr cu păr negru şi rumen la faţă, a cărui fizionomie nu corespundea câtuşi de puţin cu aceea a unui jucător. Un observator experimentat sesiza pe loc că tânărul este de familie bună, că participă pentru întâia oară la un joc de stos şi că nu se simte în largul lui aici. În câteva rânduri, nişte domni unşi cu toate alifiile, cu păr dat cu briantină şi pieptănat cu cărare, îi propuseră „să întoarcă o carte”, dar se dezumflară – tânărul nu punea mai mult de cinci ruble şi era clar că nu dorea „să se arunce”. Gromov, fost cartofor notoriu, cunoscut de de toţi jucătorii de cărţi din Moscova, chiar îi întinse tânărului o „nadă” – pierdu anume o sută de ruble în folosul acestuia, dar îşi pierdu banii de pomană. Ochii tânărului rumen nu scăpărară şi mâinile nu prinseră a-i tremura. Aveau de-a face cu un client deloc promiţător, un autentic ratat.

Şi în tot acest timp, Fandorin (căci, se-nţelege, despre el este vorba) credea că se strecoară prin salon ca o umbră nevăzută, fără să atragă în nici un fel atenţia asupra persoanei sale. Ce-i drept, până acum nu se prea strecurase. La un moment dat, văzuse cum un domn cu aspect foarte respectabil îşi însuşise pe furiş de pe masă o monedă de aur de jumătate de imperial,

retrăgându-se apoi foarte demn într-un ungher. Doi ofiţeraşi, şoptind destul de tare cât să fie auziţi, se certau pe coridor, dar Erast Petrovici nu pricepu o iotă din conversaţia lor: un locotenent de dragoni îl încredinţa cu înflăcărare pe celălalt că el nu-i te miri ce acolo, o caracudă, şi n-o să-şi joace arapul la cărţi cu prietenii, în vreme ce husarul îl învinovăţea de o anume înşelătorie.

Fandorin făcea ce făcea şi tot ajungea în preajma lui Zurov, care, evident, se simţea în această societate ca peştele în apă, şi nu ca orice peşte, ci ca peştele cel mare. Un singur cuvânt de-al lui era de-ajuns pentru a înăbuşi în faşă un scandal pe cale să izbucnească; la un moment dat, la un singur semn al gazdei, doi zdrahoni de lachei îl apucaseră de subsuori pe un scandalagiu care nu avea de gând să se potolească şi îl scoseseră din salon în doi timpi şi trei mişcări. Hotărât lucru, contele nu-l recunoscuse pe Erast Petrovici, deşi în câteva rânduri Fandorin prinsese asupră-şi privirea rapidă şi ostilă a acestuia.

— Runda a cincea, domnul meu, anunţă Zurov şi, nu se ştie de ce, acest anunţ îl tulbură peste măsură pe pontator.

— Îndoi raţa! exclamă el cu voce tremurată şi îndoi două colţuri ale cărţii lui.

Un murmur veni dinspre spectatori, iar tânărul cel asudat, îndepărtându-şi de pe frunte o şuviţă de păr, aruncă pe masă un teanc de hârtiuţe multicolore.

— Ce înseamnă „raţă”? îl întrebă sfios, cu jumătate de gură, Erast Petrovici pe un bătrânel cu nasul roşu, care i se păru lui cel mai inofensiv.

— Asta înseamnă să creşti potul de patru ori, îi răspunse îndatoritor vecinul. Domnia sa doreşte să-şi ia pe de-a-ntregul revanşa în ultima rundă.

Contele slobozi nepăsător un norişor de fum şi întoarse în dreapta o rigă, iar în stânga – un şesar.

Pontatorul prezentă un as de cupă. Zurov clătină din cap şi puse rapid un as negru la dreapta şi o rigă roşie la stânga.

Fandorin prinse şoapta entuziasmată a cuiva:

— Lovitură de maestru!

Înfăţişarea domnului asudat era demnă de milă. El urmări cu privirea vraful de bancnote care se muta sub cotul contelui şi întrebă pierit:

— Nu v-ar aranja să continuăm pe datorie?

— Nu m-ar aranja, răspunse alene Zurov. Cine mai doreşte, domnilor?

Pe neaşteptate, privirea i se opri asupra lui Erast Petrovici.

— Nu cumva ne-am mai întâlnit? întrebă amfitrionul cu un zâmbet neplăcut. Domnul Fedorin, dacă nu mă înşel?

— Fandorin, îl corectă Erast Petrovici, roşind violent.

— Pardon. Ce te tot holbezi? N-ai venit la teatru. Odată ce-ai venit, joacă. Fă-mi plăcerea, zise contele, arătând spre scaunul care se eliberase.

— Să alegi dumneata pachetele de cărţi, îi fâşâi în ureche bunul bătrânel.

Erast Petrovici luă loc şi, urmând instrucţiunile, spuse cât se poate de hotărât:

— Dar să-mi permiteţi, luminăţia voastră, să ţin eu banca. Ca un privilegiu acordat unui novice. Şi aş prefera pachetele... uitaţi, acesta şi acesta.

Şi luă de pe tava cu pachetele de cărţi nedesfăcute două din cele aflate la bază. Zurov zâmbi încă mai puţin plăcut.

— Fie, domnule novice, condiţiile îţi sunt acceptate, dar încheiem o înţelegere: dacă sparg banca, să n-o iei la goană. Îmi dai şi mie dreptul să ţin banca după asta. Bun, care-i potul?

Fandorin se înmuie de tot, hotărârea îl părăsi la fel de neaşteptat precum îl vizitase.

— O sută de ruble? întrebă el timid.

— Glumeşti? Aici nu-i tractir.

— Bine, trei sute.

Şi Erast Petrovici îşi depuse pe măsuţă toţi banii, inclusiv suta câştigată ceva mai devreme.

— Le jeu n'en vaut pas la chandelle,[11] zise contele, ridicând din umeri. Dar, mă rog, pentru deschidere, merge.

Scoase din pachetul său o carte, aruncă neglijent pe ea trei hârtii de câte o sută:

— Merg pe toată suma.

„Fruntea” la dreapta, îşi aminti Erast Petrovici şi puse cu grijă la dreapta o damă cu inimioare roşii, iar la stânga – un şapte de pică.

---

[11] „Mai mare daraua decât ocaua” (expr. fr.). (N. tr.)

Ippolit Aleksandrovici întoarse cu două degete cartea sa şi se crispă uşor. Era o damă de tobă.

— Ia te uită la el, novicele, spuse cineva cu un fluierat. Ştiu că a fost isteţ când a tras dama asta.

Fandorin amestecă stângaci cărţile.

— Pe tot potul, spuse batjocoritor contele, punând pe masă şase bancnote. Ha, nu cauţi pe dracu', nu câştigi.

Cum se cheamă cartea pe care o pui în stânga? se chinuia Erast Petrovici să-şi amintească. Asta-i fruntea, şi a doua... la naiba. Ce jenant. Dacă-l întreabă? Ar fi total nelalocul lui să arunce o privire în blocnotes.

— Bravo! prinseră să vocifereze spectatorii. Conte, *c'est un jeu intéressant,* nu găseşti?

Erast Petrovici văzu că iarăşi câştigase.

— Faceţi-mi plăcerea şi nu vă mai franţuziţi! Ce-i obiceiul ăsta idiot, zău aşa, să bagi la jumătatea frazei ruseşti una franţuzească, se răsti Zurov, cercetându-l iritat cu privirea pe cel care vorbise, măcar că şi el le întorcea pe franţuzeşte. Hai, Fandorin, împarte cărţile, împarte-le. Cartea nu-i cal să te-apuce dimineaţa călare pe ea. Joc pe tot potul.

La dreapta – un valet, ăsta-i „fruntea”, la stânga – un optar, ăsta-i...

Ippolit Aleksandrovici întoarse un decar. Fandorin îi „omorî” decarul în runda a patra.

Masa era de-acum împresurată de privitori, iar succesul lui Erast Petrovici era apreciat după merit.

— Fandorin, Fandorin, mormăi Ippolit Aleksandrovici cu gândul aiurea, bătând darabana pe pachetul de cărţi.

Extrase în sfârşit o carte şi numără două mii patru sute de ruble.

Un şase de pică stătea pe poziţia „frunte” încă de la prima rundă.

— Dar ce nume de familie mai e şi ăsta! exclamă contele turbând de furie. Fandorin! E grecesc? Fandoraki, Fandoropulo!

— De ce grecesc? întrebă ofensat Erast Petrovici, în amintirea căruia erau încă vii zeflemelile unor puşlamale de colegi din liceu asupra acestui vechi nume de familie (porecla din liceu a lui Erast Petrovici fusese „Funduk”). Familia noastră, conte, este la fel de rusească precum a domniei voastre. Fandorinii au slujit la curte încă pe vremea ţarului Aleksei Mihailovici.

— Sigur, chiar aşa, prinse viaţă bătrânelul de mai înainte, cel cu nasul roşu, care fusese binevoitor cu Erast Petrovici. Pe vremea Ecaterinei cea Mare a existat un anume Fandorin, a lăsat nişte însemnări dintre cele mai interesante.

— Însemnare, însemnare, azi norocul nu mă are, rimă posac Zurov, alcătuind din bancnote o veritabilă colină. Pe toată banca! Întoarce cartea, dracu' să te ia!

— *Le dernier coup, messieursl* se auzi din mulţime.

Priveau toţi cu aviditate cele două grămezi de bancnote mototolite, egale ca înălţime: una – în faţa bancherului, cealaltă – în faţa pontatorului.

În tăcerea deplină, Fandorin deschise două pachete noi de cărţi de joc, gândindu-se la unul şi acelaşi lucru: în stânga – carte de tobă? Tobă de carte?

În dreapta – as, în stânga, tot as. Zurov avea rigă. În dreapta – damă. În stânga – decar. În dreapta valet, în stânga damă (care-i totuşi mai mare, valetul sau dama?). În dreapta – şeptar, în stânga – şesar.

— Nu-mi mai sforăiţi în ceafă! strigă furios contele şi toţi se depărtară de el.

În dreapta – optar, în stânga – nouar. În dreapta – rigă, în stânga – decar. Rigă!

Toţi în jur vuiau şi hohoteau. Ippolit Aleksandrovici şedea pe loc, înmărmurit.

Carte de vise! îşi aminti Erast Petrovici şi zâmbi bucuros. Cartea din stânga se cheamă cartea de vise. Ciudată denumire.

Zurov se înclină brusc peste masă şi-l trase pe Fandorin de buze cu degete de oţel, alungindu-i-le în formă de tubuleţ.

— Să nu-ndrăzneşti să fii ironic! M-ai stors de-un purcoi de bani, aşa că ai buna creştere şi te poartă civilizat! şuieră contele furios, aproape lipit de el.

Ochii lui invadaţi de sânge erau înfricoşători. În secunda următoare îl împunse pe Fandorin în

bărbie, se lăsă pe speteaza scaunului şi îşi puse mâinile pe piept.

— Conte, asta-i deja prea mult! exclamă unul din ofiţeri.

— Îmi pare că nu dau bir cu fugiţii, spuse printre dinţi Zurov, fără să-şi dezlipească privirea de la chipul lui Fandorin. Dacă cineva se simte lezat, sunt gata să-i dau satisfacţie.

Se înstăpâni o linişte cu adevărat mormântală.

Lui Erast Petrovici îi vuiau îngrozitor urechile şi de un singur lucru se temea acum – să nu se arate laş. De fapt se mai temea şi că vocea îi va tremura, trădându-l.

— Sunteţi un ticălos lipsit de onoare. Pur şi simplu nu vreţi să plătiţi, spuse Fandorin – vocea îi tremură totuşi, dar îi era deja totuna. Vă provoc la duel.

— O faci pe eroul în faţa publicului? spuse Zurov cu buzele crispate. Vedem noi cum o să-mi dansezi în cătarea armei. Cu douăzeci de paşi distanţă între bariere. Tragem fiecare când i se năzare, dar apoi ne ducem obligatoriu fiecare la bariera lui. Ce zici, nu te ia groaza?

Mă ia, îşi zise Erast Petrovici. Ahtîrţev spunea că Zurov nu fruntea, ci un pitac poate nimeri de la douăzeci de paşi. Sau, în cel mai rău caz, un stomac. Fandorin se înfioră. În viaţa lui nu ţinuse un pistol de duel în mână. Odată, Ksaveri Feofilaktovici îl dusese la sala de tir a poliţiei să tragă cu un Colt, dar asta-i cu totul altceva. Contele îl va ucide, şi-l va ucide pentru o nimica

toată. Şi lucrează curat, n-o să i se poată reproşa nimic. E plin de martori în jur. O ceartă la masa de joc. Caz curent. Contele o să-mi şadă o lună la arest şi o să iasă, are rude influente, pe când Erast Petrovici nu are pe nimeni. Şi-o să mi-l aşeze pe registratorul de colegiu într-un sicriu de scânduri, şi-o să mi-l vâre-n pământ, şi nimeni n-o să-i vină la înmormântare. Poate doar Gruşin, a, da, şi Agrafena Kondratievna. Iar Lizanka va citi despre asta în ziar şi va gândi în treacăt: păcat, era un poliţist atât de delicat şi atât de tânăr! Ba nu, nu va citi, precis Emma nu-i dă ziare. Iar şeful va spune desigur: am avut încredere în el, idiotul, şi el s-a lăsat prins în cursă ca un căţel. A vrut să se dueleze, să-şi gâdile ambiţiile aristocratice. Ba o să şi scuipe în urma mea.

— De ce taci? întrebă Zurov cu un zâmbet feroce. Sau te-ai răzgândit?

Lui Erast Petrovici îi răsări însă în minte o idee salvatoare. Doar nu urmau să se-mpuşte chiar acum, ci cel mai devreme mâine dimineaţă. Fireşte, ar fi josnic şi nedemn să dea fuga să se plângă şefului. Dar Ivan Franţevici îi spusese că la cazul lui Zurov lucrează şi alţi agenţi. Este chiar foarte posibil ca şi aici, în acest salon, să se afle vreun om de-al şefului. Putea primi provocarea aşa, ca să nu-şi păteze onoarea, iar dacă mâine, bunăoară, va năvăli de cu zori aici poliţia şi îl va aresta pe contele Zurov pentru deţinere de tripou, nu Fandorin va fi vinovat. El nici măcar nu va şti asta –

Ivan Franţevici va găsi şi fără el cea mai bună soluţie.

Salvarea-i era, se poate spune aşa, în buzunar, dar vocea lui Erast Petrovici căpătă brusc o viaţă de sine stătătoare, independentă de voinţa stăpânului, şi începu să debiteze nişte lucruri incredibile şi, uimitor lucru, nu mai tremura:

— Nu m-am răzgândit. Dar de ce mâine? Haideţi s-o facem chiar acum. Dumneavoastră, conte, după cum spune lumea, exersaţi de dimineaţă până seara pe bănuţi de-un pitac şi exact de la o distanţă de douăzeci de paşi?

Zubov se congestionă.

— Haidem deci să procedăm altfel, dacă nu vă temeţi.

Ca să vezi ce bine se nimerise povestea lui Ahtîrţev! Nici nu mai trebuia inventat altceva. Totul era gata inventat.

— Să tragem la sorţi, continuă el, şi cel care iese la sorţi, se duce în curte şi se împuşcă. Fără nici un fel de bariere. În felul acesta şi neplăcerile ulterioare ar fi minime: asta e, ce vreţi, a pierdut omul la cărţi şi şi-a tras un glonte-n ţeastă – ceva obişnuit. Iar domnii aici de faţă îşi vor da cuvântul de onoare că totul va rămâne secret. Aşa este, domnii mei?

Domnii începură să murmure, părerile lor erau împărţite: unii îşi exprimară acordul ca onoarea să-şi spună imediat cuvântul, în timp ce alţii propuseră ca sfada să fie dată uitării şi să se bea pentru împăcare. Un maior cu mustăţi stufoase

chiar exclamă: „Ei, dar tinerelul ăsta e de toată isprava!” – ceea ce spori elanul lui Erast Petrovici.

— Ce ziceţi, conte? exclamă el cu impertinenţă disperată, scăpând definitiv hăţurile. Este oare mai uşor să nimereşti un pitac decât propria frunte? Sau vă e teamă că vă murdăriţi?

Zurov tăcea, privindu-l cu interes pe tinerelul cel neînfricat şi arătând de parcă ar fi chibzuit la ceva.

— Ei bine, mormăi el într-un sfârşit cu neobişnuită stăpânire de sine, accept condiţiile. Jean!

Un lacheu sprinten se apropie într-o clipită de el. Ippolit Aleksandrovici îi spuse:

— Revolverul, un pachet de cărţi şi o sticlă de şampanie.

Şi îi mai şopti ceva la ureche.

În două minute Jean reveni cu o tavă. Se văzu nevoit să-şi croiască drum prin mulţime, căci, hotărât lucru, în jurul acelei măsuţe se adunaseră toţi oaspeţii contelui.

Zurov lăsă în jos cu o mişcare agilă, fulgerătoare, butoiaşul revolverului Lefaucheux cu şase cartuşe, arătând astfel că toate sunt la locul lor.

— Iată pachetul de cărţi.

Degetele lui rupseră cu un pârâit agreabil învelitoarea îndesată.

— Acum e rândul meu să întorc, zise el şi izbucni în râs, aflându-se pesemne într-o excelentă dispoziţie sufletească. Regulile sunt simple: cel care trage primul o carte de culoare neagră, îşi sloboade un glonte-n ţeastă. De acord?

Fandorin încuviinţă în tăcere din cap, începând să înţeleagă că va fi înşelat, tras pe sfoară în chip monstruos şi, ar putea să spună, ucis, ba chiar mult mai sigur decât de la douăzeci de paşi. L-a jucat pe degete abilul Ippolit, l-a jucat definitiv! Cum să nu tragă un asemenea cartofor de elită cartea care trebuie, şi încă din propriul lui pachet de cărţi! Individul are negreşit un întreg depozit de cărţi măsluite.

Între timp Zurov, închinându-se teatral, întoarse cartea de deasupra. Era o damă de tobă.

— Aceasta este Venus! spuse contele cu un zâmbet insolent. Veşnic mă salvează. E rândul dumitale, Fandorin.

Era umilitor să protesteze şi să se târguiască, iar să ceară alt pachet era prea târziu. Şi era ruşinos să tărăgăneze.

Erast Petrovici întinse mâna şi întoarse un valet de pică.

CAPITOLUL AL NOUĂLEA,

în care lui Fandorin i se deschid frumoase perspective în carieră

— Iar acesta este Momus-poznaşul, îl lămuri Ippolit şi se întinse cu desfătare. Este totuşi cam târzior. Bei nişte şampanie să prinzi curaj sau mergem direct în curte?

Erast Petrovici şedea acolo roşu ca racul. Se sufoca de furie, dar nu pe conte, ci pe sine, pentru că se dovedise un idiot sadea. Un idiot ca el nici n-are de ce să mai trăiască.

— O voi face chiar aici, mormăi el mânios, hotărând ca măcar să-i pricinuiască ceva neplăceri stăpânului casei. Va şterge duşumelele după aceea îndemânaticul dumneavoastră Jean. Cât despre şampanie, să-mi fie cu iertare, dar îmi dă dureri de cap.

La fel de furios, străduindu-se să nu se gândească la nimic, Fandorin înşfacă revolverul greu, ridică cocoşul şi, după o clipă de ezitare (unde să tragă?), îşi zise: mi-e totuna, îşi vârî ţeava în gură, numără în gând: „trei, doi, unu” şi apăsă atât de tare pe trăgaci, încât ţeava îi strivi dureros limba. Nu urmă însă nici o împuşcătură, doar un clănţănit sec. Neînţelegând nimic, Erast Petrovici mai apăsă o dată – alt clănţănit, de data asta însă metalul scrâşni dezagreabil pe un dinte.

— Ei gata, ajunge! spuse Zurov, îi luă revolverul şi îl bătu pe umăr. Eşti un tânăr de ispravă! Şi ai făcut-o bărbăteşte, fără istericale. Straşnică e noua noastră generaţie, sunteţi de acord, domnilor? Jean, toarnă şampania, domnul Fandorin şi cu mine vom ciocni pentru *bruderschaft.*[12]

Erast Petrovici, pradă unei ciudate abulii, îl ascultă supus: bău încet udeala spumoasă până la fund, se sărută moale cu contele, care îi porunci ca de acum înainte să-i spună pe nume, Ippolit. Toţi cei din jur vociferau şi râdeau, dar vocile lor ajungeau înfundat la urechile lui Fandorin. Din pricina şampaniei simţea înţepături în nas şi în ochi i se iviseră lacrimi.

— Cum ziceai că e Jean? îl întrebă contele râzând în hohote. A scos într-o clipită toate capsele. E îndemânatic, ia zi, Fandorin?

— Îndemânatic, se învoi apatic Erast Petrovici.

— Aşa ziceam şi eu. Cum te cheamă?

— Erast.

— Să mergem, Erastus din Rotterdam, să stăm puţin la mine în cabinet şi să bem un coniac. M-am săturat de mutrele ăstora.

— Erasmus, îl corectă maşinal Fandorin.

— Poftim?

— Nu Erastus, Erasmus.

---

[12] Vechi obicei rusesc, potrivit căruia doi meseni beau pentru prietenie şi din acel moment încep să se tutuiască (din germ. *bruderschaft* – frăţie). (N. tr.)

— Scuze, n-am înţeles bine. Să mergem, Erasmus.

Fandorin se ridică supus şi îl urmă pe stăpânul casei. Traversară o anfiladă întunecoasă şi pătrunseră într-o încăpere rotundă, în care domnea o dezordine exemplară – erau aruncate acolo de-a valma ciubuce şi lulele, sticle goale, pe masă se lăfăiau nişte pinteni de argint, iar într-un colţ zăcea, nu se ştie din ce pricină, o şa englezească de toată frumuseţea. De ce această încăpere purta numele de „cabinet” – iată ceva ce Fandorin nu pricepea: nu zăreai urmă de carte, nici de unelte de scris.

— Grozavă şa, ce zici? se lăudă Zurov. Am câştigat-o ieri la un pariu.

Turnă în pahare băutura brun-roşcată dintr-o carafă pântecoasă, se aşeză lângă Erast Petrovici şi îi vorbi foarte serios, chiar cu multă simţire:

— Tu să ierţi un dobitoc ca mine pentru gluma asta. Mi-e lehamite, Erasmus. Am lume multă-n jur, dar oameni nu. Am douăzeci şi opt de ani, Fandorin, şi parcă aş avea şaizeci. Mai cu seamă dimineaţa când mă deştept. Seara, noaptea, încă mai merge – fac scandal, o fac pe măscăriciul. Dar mă dezgustă asta. Pe vremuri n-aveam probleme, acum însă toate astea mă dezgustă tot mai mult. Mă crezi sau nu, dar adineauri, când trăgeam la sorţi, mi-am zis aşa, nitam-nisam: ce-ar fi să mă împuşc de-adevăratelea? Şi gândul ăsta devenise atât de ispititor... Dar tu de ce taci întruna? Dă-o încolo de treabă, Fandorin, nu fi supărat. Îmi

doresc foarte mult să nu mă ţii de rău. Ce să fac ca să mă ierţi, zi, Erasmus?

Şi în acel moment Erast Petrovici rosti cu voce stridentă, dar cât se poate de limpede:

— Vorbeşte-mi despre ea. Despre Bejeţkaia.

Zurov îşi dădu la o parte de pe frunte o şuviţă învoltă de păr.

— A da, uitasem. Faci parte din „trenă”.

— Din ce?

— Eu aşa-i spun. Amalia este o regină, nu-i aşa, are nevoie de o trenă – o trenă formată din bărbaţi. Cu cât e mai lungă trena, cu atât mai bine. Ascultă aici o povaţă înţeleaptă: scoate-ţi-o din cap, căci te va pierde. Uit-o.

— Nu pot, răspunse cinstit Erast Petrovici.

— Eşti încă un ţânc, Amalia te va trage negreşit în vârtej, cum i-a tras deja pe mulţi alţii. Poate că după mine i s-au aprins călcâiele tocmai pentru că nu am vrut s-o urmez acolo. Nu am nevoie s-o fac, am vârtejul meu. Nu la fel de adânc precum al ei, dar n-are a face, mie-mi ajunge cu vârf şi-ndesat.

— O iubeşti? îl întrebă verde-n faţă Fandorin, profitând de privilegiul omului ofensat.

— Îmi inspiră teamă, spuse Ippolit, zâmbind posomorât. Mai mult decât dragoste. Şi, în fond, asta nici nu e dragoste. Ai încercat vreodată să fumezi opium?

Fandorin negă printr-o clătinare a capului.

— Dacă încerci o dată, toată viaţa te va ispiti. Aşa e şi ea. Nu-ţi mai dă drumul! Şi doar îmi dau seama că mă dispreţuieşte, că doi bani nu dă pe

mine, dar a văzut ea ceva în mine. Spre nefericirea mea! Ştii, mă bucur că a plecat, slavă Domnului. Uneori mă gândeam s-o ucid, vrăjitoarea. S-o sugrum cu propriile-mi mâini, ca să nu mă mai chinuie. Ea a simţit prea bine asta. O, frăţioare, e o femeie deşteaptă! De-asta mă şi îndrăgea – se putea juca cu mine aşa cum te joci cu focul: când îl stingea, când îl aţâţa, dar fără să uite o clipă că poate dezlănţui un incendiu şi că asta ar putea-o costa viaţa. Altminteri, ce nevoie avea ea de mine?

Erast Petrovici îşi zise cu invidie că un tânăr chipeş şi necugetat cum era Ippolit putea fi chiar foarte bine îndrăgit şi fără dezlănţuirea vreunui incendiu. Un tânăr chipeş ca el precis e asaltat de femei. Cum pică asemenea fericire pe câte unii? Ei, dar asemenea consideraţiuni nu aveau legătură cu acest caz.

— Cine e, de unde e?

— Nu ştiu. Nu-i prea place să vorbească despre propria persoană. Ştiu doar că a crescut undeva în străinătate. În Elveţia, pare-se, într-un pension.

— Şi unde e acum? întrebă Erast Petrovici, fără a miza de altfel pe un răspuns.

Zurov însă întârzia în chip vădit cu răspunsul, şi Fandorin îngheţă tot pe dinăuntru.

— Dar ce-i, ţi s-a lipit în aşa hal de inimă? se interesă posac contele, şi o grimasă ostilă îi urâţi o clipă trăsăturile frumoase şi capricioase ale chipului.

— Da!

— Mda, fluturaşul care zboară spre lumânare îşi pârleşte oricum aripioarele...

Ippolit scotoci pe masă printre pachete de cărţi de joc, batiste mototolite şi facturi de la magazine.

— Unde dracu' e? A, da, mi-am adus aminte. Deschise o casetă japoneză lăcuită, cu un fluture de sidef încrustat pe capac.

— Ţine. Mi-a venit cu poşta.

Erast Petrovici apucă cu degete tremurânde plicul îngust, pe care era aşternut cu un scris înclinat, impetuos: *Luminăţiei sale contele Ippolit Zurov. Stradela Iakovo-Apostolski, casă particulară.* Judecând după ştampila poştei, scrisoarea fusese expediată pe 16 mai – chiar în ziua în care dispăruse Bejeţkaia!

În plic găsi un răvaş scurt, nesemnat, în limba franceză:

Am fost nevoită să plec fără să-mi iau rămas-bun. Scrie-mi pe adresa: London, Gray Street, hotel Winter Queen, pentru mrs. Olsen. Aştept. Şi să nu îndrăzneşti să mă uiţi.

— Eu însă voi îndrăzni, ameninţă cu aprindere Ippolit, dar se înmuie pe loc. În orice caz, voi încerca... Ia-o, Erasmus. Fă ce vrei cu ea... Dar încotro?

— Plec... spuse Fandorin, vârând plicul în buzunar. Trebuie să mă grăbesc.

— Ehei, spuse contele, clătinând compătimitor din cap. Du-te, zboară spre flacără. E viaţa ta, nu a mea.

În curte, pe Erast Petrovici îl ajunse în fugă Jean, cu o legăturică în mână.

— Uitaţi, domnu', v-aţi uitat asta!

— Dar ce-i asta? întrebă Fandorin grăbit, privindu-l înciudat.

— Vă arde-a glumă, domnu'? E câştigul dumneavoastră. Luminăţia sa mi-a poruncit să vă ajung numaidecât din urmă şi să vi-l dau în mână.

* * *

Erast Petrovici avu un vis bizar.

Se făcea că stă în bancă, într-o sală de clasă, la liceul din gubernia lui. Avea destul de des asemenea vise, de regulă tulburătoare şi dezagreabile, cum că este iarăşi elev de liceu şi „o scaldă” la tablă la ora de fizică sau de algebră. De data asta însă atmosfera din vis nu era doar tristă, era de-a dreptul înfricoşătoare. În visul acesta nu era la tablă, ci în bancă, iar în jur erau aşezaţi colegii de clasă: Ivan Franţevici, Ahtîrţev, un nu ştiu ce tânăr chipeş cu frunte înaltă şi palidă şi cu ochi căprui impertinenţi (în vis, Erast Petrovici ştia despre el că este Kokorin), două liceene cu şorţuri albe de uniformă şi încă o persoană în banca din faţa lui, cu spatele spre el. De cel întors cu spatele spre el Fandorin se temea şi încerca să nu-l privească, în schimb îşi tot sucea gâtul ca să le vadă mai bine pe fete – una smeadă, una bălaie. Stăteau în aceeaşi bancă, îşi ţineau mâinile delicate încrucişate cuminte în faţă. Una era Amalia, cealaltă – Lizanka.

Prima îl ardea cu privirea ochişorilor ei negri şi scotea limba la el, cealaltă în schimb zâmbea sfielnic şi îşi pleca genele mătăsoase. În acel moment Erast Petrovici văzu că la tablă, în picioare, se află lady Astair cu un beţigaş în mână, şi totul se lămuri: era vorba de cea mai nouă metodă englezească de educaţie, conform căreia băieţii şi fetele învăţau lalolaltă. Şi era chiar foarte plăcut. De parcă i-ar fi ghicit gândurile, lady Astair zâmbi cu amărăciune şi spuse: „Nu e vorba de învăţământ mixt, este vorba de clasa mea de orfani. Sunteţi cu toţii orfani, şi eu trebuie să vă arăt calea”. „Dar, daţi-mi voie, milady, spuse cu uimire Fandorin, eu ştiu totuşi *cu precizie* că Lizanka nu este orfană, este fiica unui consilier titular privat.” „Ah, *my sweet boy,* i se adresă cu un zâmbet încă mai trist milady. Este o victimă inocentă, ceea ce e totuna cu a fi orfană.” Insul cel înfricoşător care stătea în banca din faţă se întoarse lent şi, privindu-l ţintă cu ochii lui alburii, transparenţi, şopti: „Şi eu, Azazel, sunt un orfan.” Îi făcu apoi complice cu ochiul şi, întrecând orice măsură, vorbi cu vocea lui Ivan Franţevici: „Şi de aceea, tânărul meu prieten, va trebui să te ucid, fapt pe care îl regret sincer... Ei, Fandorin, nu-mi sta ca buşteanul. Fandorin!”

— Fandorin!

Cineva îl scutura de umăr pe Erast Petrovici, trezindu-l din chinuitorul coşmar.

— Trezeşte-te odată, e deja dimineaţă!

Fandorin tresări, îşi săltă capul, şi-l răsuci încoace şi încolo. Se pare că adormise în cabinetul şefului, somnul îl doborâse aşezat chiar acolo, la masă. Prin draperiile date la o parte se revărsa pe fereastră lumina veselă a dimineţii, iar alături, în picioare, se înălţa Ivan Franţevici, îmbrăcat, nu se ştie de ce, în straie de târgoveţ: şapcă cu cozoroc de pânză, caftan cu pliuri şi cizme-armonică pline de noroi.

— Ce-i, ai aţipit, n-ai mai avut putere să m-aştepţi? îl întrebă şeful voios. Să-mi ierţi straiele astea de bal mascat, a trebuit să lipsesc o vreme noaptea asta într-o problemă urgentă. Dar spală-te odată, nu te mai holba aşa la mine. Fuga, marş!

În vreme ce mergea să se spele, Fandorin îşi aminti evenimentele nopţii trecute, îşi aminti cum, fugind ca din puşcă din casa lui Ippolit, sărise într-o trăsură de piaţă cu un birjar aţipit pe capră şi îi poruncise s-o ţină tot într-o goană pe Miasniţkaia, atât era de nerăbdător să-i vestească şefului izbânda, dar nu-l găsise pe Brilling acolo. Erast Petrovici făcuse mai întâi o treabă care nu suferea amânare, apoi se aşezase în cabinet să-l aştepte, şi nici nu băgase de seamă când se prăvălise în somn.

Când se întoarse în cabinet, îl găsi pe Ivan Franţevici cu hainele deja schimbate, purta acum un costum deschis la culoare şi bea ceai cu lămâie. Un al doilea pahar în suport de argint aburea vizavi de el, şi pe o tavă erau covrigei şi chifle.

— Să luăm micul dejun, propuse şeful, şi-n acelaşi timp stăm de vorbă. Aventurile dumitale

nocturne îmi sunt pe de-a-ntregul cunoscute, dar aş mai avea unele întrebări.

— De unde vă sunt cunoscute? întrebă Erast Petrovici posomorându-se , căci savurase anticipat plăcerea istorisirii sale din care, cinstit vorbind, intenţiona să facă uitate unele detalii.

— Am avut agentul meu la Zurov. M-am întors acum o oră, dar mi-a fost milă să te trezesc. Am stat deci şi am citit raportul lui. O lectură captivantă, aşa că nici măcar nu am apucat să mă schimb.

Bătu cu palma nişte coli de hârtie aşternute cu un scris mărunt.

— E un agent isteţ, dar are un stil îngrozitor de înflorat. Are impresia că e înzestrat cu talent literar, în ziare semnează cu pseudonimul „Maximus Zorki”[13], visează la o carieră de cenzor. Dar ascultă, o să-ţi pară interesant. Unde-i… A, da.

Descrierea subiectului. Numele – Erasmus von Dorn sau von Doren (transcriere după auz). Vârsta – nu mai mult de douăzeci de ani. Portret verbal – înălţime: doi arşini şi opt versoci; constituţie trupească: uscăţivă; păr negru drept; barbă şi mustăţi nu are şi nici nu pare să se fi ras vreodată; ochi albastru deschis, aşezaţi aproape, puţin oblici la colţuri; piele albă, curată; nas fin, drept; urechi lipite, nu prea mari, cu lobi mici. Semn particular: nu-i dispare din obraji rumeneala. Impresii personale: reprezentant tipic al tineretului nostru depravat şi desfrânat, tineret de bani gata, cu

---

[13] Vigilent, perspicace (rus.). (N. tr.)

excepţionale însuşiri de duelgiu. După evenimentele relatate mai sus, s-a retras cu Jucătorul în cabinetul acestuia din urmă. Au discutat vreme de douăzeci şi două de minute. Vorbeau cu voce mică şi cu pauze. Din cauză de uşă nu s-a auzit aproape nimic, dar am desluşit limpede cuvântul „opium” şi încă ceva despre un foc. Am socotit necesar să pornesc în urmărirea lui von Doren, dar acesta, fără îndoială, m-a descoperit – s-a îndepărtat foarte abil şi a plecat cu o birjă. Propun... Mă rog, mai departe nu-i interesant.

Şeful îl privi cu curiozitate pe Erast Petrovici.

— Deci, ce aţi dezbătut acolo privitor la opium? Nu mă mai perpeli, ard de nerăbdare.

Fandorin îi expuse pe scurt miezul discuţiei cu Ippolit şi-i arătă scrisoarea. Brilling îl ascultă cu cea mai mare atenţie, îi mai puse câteva întrebări clarificatoare şi tăcu o bucată de vreme, cu privirea aţintită pe fereastră. Pauza se prelungi ceva vreme, aproape un minut. Erast Petrovici stătea cuminte, se temea să nu tulbure procesul de gândire al acestuia, deşi avea şi el de expus propriile consideraţiuni.

— Sunt foarte mulţumit de dumneata, Fandorin, grăi şeful, revenind la viaţă. În primul rând, este cât se poate de limpede că Zurov nu este implicat în crimă şi nu cunoaşte natura ocupaţiei dumitale. Altfel ţi-ar fi dat adresa Amaliei? Asta ne scapă de versiunea numărul trei. În al doilea rând, ai avansat foarte mult în versiunea Bejeţkaia. Acum ştim unde s-o căutăm pe dama asta. Bravo.

Intenţionez să-i direcţionez pe toţi agenţii care s-au eliberat, inclusiv pe dumneata, spre versiunea numărul patru, care mie mi se pare a fi versiunea principală.

Brilling împunse cu degetul spre tablă, unde erau scrise cu cretă iniţialele NO în al patrulea cerculeţ.

— Cum asta? exclamă impacientat Fandorin. Dar şefule, daţi-mi voie…

— Azi-noapte am reuşit să intru pe o pistă foarte promiţătoare, care duce la o anumită vilă din împrejurimile Moscovei, îl informă cu vădită satisfacţie Ivan Franţevici (se explicau astfel şi cizmele înnămolite). Acolo se întrunesc nişte revoluţionari, şi încă unii extrem de periculoşi. Se pare că un firicel duce şi la Ahtîrţev. Trebuie să ne punem pe treabă. În acţiunea asta voi avea nevoie de toţi oamenii. Cât despre „versiunea Bejeţkaia”, după părerea mea, nu are viitor. În orice caz, nu-i nici o grabă cu ea. Le trimitem englezilor o cerere pe canale diplomatice, îi rugăm să o reţină pe această miss Olsen până la clarificarea cazului şi cu asta basta.

— Este exact ceea ce nu trebuie să facem în nici un caz! strigă Fandorin, şi încă atât de vehement, încât Ivan Franţevici chiar rămase cu gura căscată.

— Şi de ce, mă rog?

— Chiar nu vedeţi cum se înlănţuie totul aici?

Şi Erast Petrovici porni să turuie rapid, de teamă să nu fie întrerupt:

— Eu despre nihilişti nu ştiu, s-ar putea să existe, înţeleg şi importanţa unui asemenea caz, dar şi ce spun eu are importanţă, şi tot importanţă de stat! Priviţi, Ivan Franţevici, ce tablou ni se înfăţişează. Bejeţkaia s-a ascuns la Londra – asta-i unu (Fandorin nici măcar nu observă că preluase maniera de exprimare a şefului). Majordomul ei este englez, şi încă unul foarte suspect, un individ ca el te taie fără să i se mişte un muşchi de pe faţă. Asta-i doi. Ochi-albi, cel care l-a ucis pe Ahtîrţev, vorbea cu accent şi părea şi el englez după înfăţişare – asta-i trei. Şi acum patru: lady Astair este desigur o persoană cu un suflet foarte nobil, dar este tot englezoaică, şi, orice aţi spune, moştenirea lui Kokorin i-a revenit totuşi domniei sale! Doar e limpede că Bejeţkaia i-a jucat pe curtezanii ei în aşa fel încât aceia să redacteze testamentul în favoarea englezoaicei!

— Stop, stop, îl opri Brilling, încruntându-se. Ce anume suspectezi? Spionaj?

— Dar e limpede ca lumina zilei! exclamă Erast Petrovici, plesnindu-şi palmele. Sunt uneltiri de-ale englezilor. Ştiţi prea bine ce relaţii avem acum cu Anglia. Nu vreau să spun nimic în acest sens despre lady Astair, pesemne ea nu ştie nimic, dar acel aşezământ al ei ar putea fi foarte bine folosit drept acoperire, ca un cal troian, pentru infiltrări în Rusia!

— Sigur, zise zâmbind ironic şeful. Reginei Victoria şi domnului Disraeli nu le mai ajung aurul Africii şi diamantele Indiei, şi-au pus în gând să

înhaţe şi fabrica de postav a lui Petruşka Kokorin, şi cele trei mii de deseatine ale lui Nikolka Ahtîrţev.

Atunci Fandorin scoase asul din mânecă:

— Nu-i vorba de fabrică, nici măcar de bani! Mai ţineţi minte inventarul averii? Nici mie nu mi-a atras atenţia la început! Kokorin, pe lângă alte întreprinderi, avea şi un şantier naval la Libava, iar acolo sunt plasate comenzi militare, m-am informat.

— Când ai apucat s-o faci?

— În timp ce vă aşteptam. Am trimis o depeşă telegrafică Ministerului Marinei Militare. Şi acolo se face dejurnă noaptea.

— Aşa, aşa. Şi altceva?

— Altceva este că Ahtîrţev, pe lângă deseatine, case şi capital, mai avea şi puţuri petroliere la Baku rămase de la o mătuşă. Şi doar am citit în gazetă cât visează englezii să-şi croiască drum spre petrolul caspic. Or, în cazul nostru -poftiţi de-l luaţi în modul cel mai legal! Şi totul a fost gândit astfel încât ei să aibă oricum un câştig asigurat: fie şantierul din Libava, fie petrolul, în oricare din variante englezii au ceva de câştigat! Faceţi cum ştiţi, Ivan Franţevici, continuă aprins Fandorin, dar eu asta n-o las aşa. Voi îndeplini toate însărcinările pe care mi le veţi încredinţa, dar după slujbă voi săpa singur. Şi voi dezgropa!

Şeful îşi aţinti iarăşi privirea pe fereastră, şi de data asta păstră o tăcere mai lungă ca data tre-

cută. Erast Petrovici era un pachet de nervi, dar îşi ţinu firea.

Într-un sfârşit Brilling oftă şi începu să vorbească – domol, ezitant, gândindu-se la ceva în timp ce îşi spunea părerea.

— E mai curând o prostie. Edgar Poe, Eugène Sue. Simple coincidenţe. Şi totuşi ai dreptate într-o privinţă – nu ne vom adresa englezilor... Nici prin rezidenţa noastră de la Londra nu se poate. Dacă te înşeli – şi te înşeli fără doar şi poate – o să apărem ca nişte idioţi de-a binelea. Şi chiar dacă presupunerile dumitale sunt corecte, ambasada tot nu va putea face nimic – englezii or s-o ascundă pe Bejeţkaia sau or să ne spună cine ştie ce minciună... Şi-apoi, ambasadorii noştri au mâinile legate, vai de capul lor... Gata, am decis, conchise Ivan Franţevici şi îşi repezi energic pumnul în aer: Fandorin, chiar şi aici mi-ai fi putut fi de folos, asta fără îndoială dar, cum se spune-n popor, dragoste cu sila nu se poate. Ţi-am citit fişa, am văzut că ştii nu doar franceza şi germana, ştii şi engleza. Domnul fie cu tine, du-te la Londra, la acea *femme fatale* a dumitale. Nu-ţi dau instrucţiuni speciale, am încredere în intuiţia dumitale. Îţi dau un om de la ambasadă, Pîjov e numele lui. Are o funcţie măruntă, este secretar, ceva cam de rangul dumitale, dar se ocupă de altfel de treburi. Pe statele Ministerului Afacerilor Externe figurează ca secretar gubernial, dar pe statele noastre are şi un alt rang, mai înalt. Este un domn înzestrat cu multiple talente. Cum ajungi, te duci glonţ la el. E

grozav de descurcăreţ. Sunt convins de altfel că voiajul va fi inutil. Dar, la urma urmelor, ţi-ai câştigat dreptul de a greşi. Admiră Europa, călătoreşte pe spezele statului. Deşi acum dumneata ai şi mijloace băneşti proprii?

Şeful arătă din priviri spre legăturica orfană, aşezată pe scaun.

Erast Petrovici, pe care cele auzite îl lăsaseră perplex, tresări:

— Iertare, e câştigul de la cărţi. Nouă mii şase sute de ruble, le-am numărat. Am vrut să le depun la casierie, dar era închis.

— O, lua-te-ar dracu', zise Briling, fluturând disperat din mână. Eşti în toate minţile? Ce părere ai, ce va scrie casierul în registrul de încasări? Încasare de la jocul de stos al registratorului de colegiu Fandorin?.. Hm, aşteaptă un moment. Nu e-n regulă ca un amărât de registrator să fie trimis în misiune în străinătate.

Se aşeză la masă, îşi înmuie peniţa în călimară şi începu să scrie mormăind cu voce tare:

— Deci. *Telegramă urgentă. Prinţului Mihail Aleksandrovici Korceakov, personal. O copie se va înmâna generalului-aghiotant Lavrenti Arkadievici Mizinov. Excelenţa voastră, în interesul rezolvării cazului cunoscut domniei voastre, precum şi ca re-cunoaştere a meritelor sale deosebite, vă rog ca în mod cu totul excepţional şi fără a i se lua în considerare vechimea, să îl promovaţi pe registratorul de colegiu Erast Petrovici Fandorin...”* Eh, fie ce-o fi, direct în rândul titularilor. Sigur, nu-

i nici asta cine ştie ce scofală, dar totuşi, *„...la rangul de consilier titular. Vă rog, de asemenea, să îl înscrieţi temporar pe Fandorin pe statele de plată ale Ministerului Afacerilor Externe pe un post de curier diplomatic clasa întâi.* Asta ca să nu te întârzie cei de la graniţă, îl lămuri Brilling. Aşa. Data, semnătura. De altminteri vei transporta şi vei lăsa pe drum şi poşta diplomatică – la Berlin, Viena, Paris. Asta ca să fii mai bine acoperit, să nu trezeşti bănuieli de prisos. Obiecţii?

Ochii lui Ivan Franţevici sclipiră poznaş.

— De nici un fel, îngăimă Erast Petrovici, neizbutind să ajungă din urmă cu gândul evenimentele.

— Iar de la Paris te vei îndrepta incognito spre Londra. Cum ziceai că se cheamă hotelul?

— „Winter Queen”, „Regina iernii”.

CAPITOLUL AL ZECELEA,

în care apare o mapă albastră

Pe data de 28 iunie pe stil occidental, 16 iunie pe cel rusesc, pe înserate, în faţa hotelului „Winter Queen” de pe Gray Street, opri o caretă închiriată. Vizitiul, cu ţilindru pe cap şi cu mănuşi albe, sări de pe capră, lăsă jos scăriţa şi deschise cu o plecăciune uşiţa neagră, lăcuită, pe care stătea scris:

DUNSTER & DUNSTER
SINCE 1848
LONDON REGAL TOURS

Mai întâi pe uşiţă ieşi o cizmă scumpă din marochin, bătută cu ţinte de argint, apoi sări sprinten pe trotuar un tânăr gentleman cu o mină înfloritoare, cu mustăţi stufoase, care se potriveau ca nuca-n perete cu chipul lui proaspăt. Purta o pălărie tiroleză cu pană şi o manta largă de alpinist. Tânărul privi în stânga şi-n dreapta, zări o ulicioară liniştită, care nu-ţi atrăgea atenţia prin nimic, şi îşi pironi neliniştit privirea asupra unei clădiri. Era un imobil cu trei etaje în stil georgian, destul de prăpădit, care în mod vădit cunoscuse şi vremuri mai bune.

După ce zăbovi acolo scurt timp, gentlemanul murmură ruseşte:

— Eh, ce-o fi, o fi.

După această frază enigmatică, urcă treptele şi intră în holul hotelului.

Exact în secunda următoare, dintr-o cârciumă aflată vizavi de hotel ieşi un ins într-o mantie neagră şi, trăgându-şi până pe ochi cascheta înaltă, cu cozoroc strălucitor, începu să se preumble pe lângă uşile hotelului.

Acest eveniment deosebit scăpă totuşi atenţiei noului sosit, care se afla deja lângă pupitru, examinând portretul inexpresiv al unei dame medievale cu jabou înfoiat – trebuie că o înfăţişa tocmai pe „Regina iernii”. Recepţionerul care moţăia în spatele pupitrului îl salută destul de placid pe străin, dar după ce văzu cum acesta îi dă un şiling întreg unui *boy,* doar pentru că îi adusese sacul de voiaj, îl mai salută o dată, mult mai amabil, ba i se adresă acum oaspetelui nu cu obişnuitul *sir,* ci cu *your honour.*

Tânărul îl întrebă dacă sunt camere libere, o ceru pe cea mai bună, cu apă caldă şi ziare, şi semnă în registrul de oaspeţi cu numele Erasmus von Dorn din Helsingfors, după care hotelierul primi, nitam-nisam, jumătate de liră de aur şi începu să-i spună smintitului străin *your lordship.*

În timpul ăsta, pe „domnul von Dorn” îl încercau serioase îndoieli. Îi venea greu să-şi imagineze că strălucitoarea Amalia Kazimirovna a tras

la acest hotel de mâna a treia. E clar, aici ceva nu era în regulă.

Îl întrebă chiar dezorientat pe hotelierul încovoiat tot de atâta zel dacă nu se află în Londra şi un alt hotel cu acest nume şi i se garantă sub jurământ nu doar că nu există, dar nici n-a existat vreodată, asta dacă nu se ia în considerare acel „Winter Queen” care s-a înălţat odinioară pe locul actual şi care a ars din temelii cu peste o sută de ani în urmă.

Să fi fost oare totul în zadar? Şi turul de douăzeci de zile prin întreaga Europă, şi mustăţile lipite, şi echipajul de lux închiriat la gara Waterloo în locul unui *cab* obişnuit, şi, în fine, jumătatea de liră de aur aruncată în vânt?

Ei las' că o să-mi munceşti pentru bacşişul ăsta, guguştiucule, îşi zise Erast Petrovici (îl vom numi aşa, în pofida identităţii sale false).

— Spune-mi, stimabile, n-a tras cumva aici o anume miss Olsen? întrebă el cu prefăcută nepăsare, proptindu-şi coatele pe pupitru.

Răspunsul absolut previzibil îi strânse lui Fandorin inima.

— Nu, my lord, o lady cu acest nume nu a locuit şi nu locuieşte la noi.

Citind tulburarea din ochii noului său locatar, recepţionerul păstră o pauză pentru efect, după care îl înştiinţa cu un aer nevinovat:

— Şi totuşi numele amintit de luminăţia voastră nu-mi este cu totul necunoscut.

Erast Petrovici se clătină uşor pe picioare şi scoase din buzunar încă o monedă de aur.

— Dă-i drumul.

Omul se aplecă în faţă şi şopti, împroşcându-l cu miros de apă de colonie ieftină:

— Primim la noi poşta pe numele acestei persoane, în fiecare seară la ora zece vine un anume mister Morbid, cred că este ceva servitor sau majordom, şi ridică scrisorile.

— Uriaş de statură, favoriţi mari şi blonzi, arată ca şi când n-ar fi zâmbit în viaţa lui? întrebă precipitat Erast Petrovici.

— Da, my lord, el este.

— Şi vin des scrisori?

— Des, my lord, aproape în fiecare zi, ba se întâmplă să nu fie doar una. Azi bunăoară – şi hotelierul privi semnificativ raftul cu căsuţe poştale – au venit chiar trei în cap.

Aluzia fu înţeleasă pe loc.

— M-aş uita puţin pe plicuri – doar aşa, din pură curiozitate, declară Fandorin, ciocănind în pupitru cu o nouă jumătate de liră.

— În general, my lord, asta este strict interzis, dar... Dacă-i doar să vă uitaţi pe plicuri...

Erast Petrovici înşfacă avid scrisorile, dar îl aştepta o deziluzie – pe plicuri nu erau trecute adresele expeditorilor. Se pare că a treia monedă fusese pierdută în van. E adevărat că şeful îi aprobase orice cheltuieli „în limite rezonabile şi în interesul cazului”... Ei, dar ce ştampile sunt astea?

Ştampilele poştale îl puseră pe gânduri: o scrisoare venea din Stuttgart, a doua – de la Washington, a treia – tocmai de la Rio de Janeiro! Asta-i bună!

— Şi de multă vreme primeşte corepondenţa aici miss Olsen? întrebă Erast Petrovici, calculând în minte în cât timp ajung scrisorile de peste ocean.

Bine-bine, dar înainte de asta trebuia anunţată în Brazilia adresa de aici! Asta era ciudat. Căci Bejeţkaia ajunsese în Anglia cel mai devreme cu trei săptămâni în urmă.

Răspunsul fu surprinzător:

— De multă vreme, my lord. Când eu mi-am început slujba aici – şi sunt patru ani de atunci – scrisorile soseau deja.

— Cum aşa?! Nu încurci cumva lucrurile?

— Vă garantez, my lord. Într-adevăr, mister Morbid nu lucrează de mult la miss Olsen, să zic aşa, cam de la începutul verii. În orice caz, înaintea lui venea după corespondenţă mister Mebius, şi mai înainte, mister... m... m... scuzaţi, i-am uitat numele. Era un gentleman şters şi la fel de puţin vorbăreţ.

Îşi dorea cu disperare să arunce o privire în plicuri. Erast Petrovici îşi privi iscoditor informatorul. Probabil ar ceda. Însă în acel moment, proaspăt numitului consilier titular şi curier diplomatic clasa întâi îi veni o idee mai bună.

— Spuneai că acest mister Morbid vine în fiecare seară la zece?

— Precis ca un ceas, my lord.

Erast Petrovici puse a patra monedă de aur pe pupitru şi, aplecându-se peste el, îi şopti norocosului hotelier ceva la ureche.

Îşi petrecu timpul rămas până la ora zece în modul cel mai folositor cu putinţă.

Întâi de toate, Erast Petrovici îşi unse şi-şi încarcă revolverul Colt de curier. Apoi trecu în camera de baie şi, apăsând pe rând pedalele de apă caldă şi de apă rece, umplu cada cam în cincisprezece minute. Jumătate de oră se desfată în cadă, iar când apa se răci, planul următoarelor acţiuni era deja pus la punct.

După ce îşi lipi iar mustăţile şi se admiră puţin în oglindă, Fandorin se îmbrăcă precum un englez de rând: melon negru, jachetă neagră, pantaloni negri, cravată neagră. Se prea poate ca la Moscova să fi fost luat drept cioclu, dar la Londra era de presupus că va trece drept omul invizibil. Iar noaptea este exact ce-i trebuie – n-are decât să-şi ascundă piepţii cămăşii cu reverele hainei, să-şi tragă manşetele şi se va topi în îmbrăţişarea întunericului, ceea ce, era de extremă importanţă pentru planul lui.

Îi mai rămăsese un ceas şi jumătate pentru o plimbare ca să se familiarizeze cu împrejurimile. Erast Petrovici coti de pe Gray Street pe o stradă largă, plină de echipaje, şi se pomeni aproape imediat lângă faimosul teatru „Old Vic”, descris amănunţit în ghidul de călătorie. Mai făcu vreo

câţiva paşi şi – minune! – zări contururile cunoscute ale gării Waterloo, de unde careta făcuse patruzeci de minute bune până la „Regina iernii” – cinci şilingi îi luase pehlivanul acela de vizitiu. I se arătă apoi privirii şi Tamisa cenuşie şi deloc îmbietoare în umbrele amurgului. Privindu-i apele murdare, pe Erast Petrovici îl trecu un mic fior şi îl năpădi cine ştie din ce pricină un presentiment sumbru. În general, în oraşul ăsta străin nu se simţea în largul lui. Trecătorii îl ocoleau cu privirea, nici unul nu îl privea drept în faţă, ceea ce, trebuie să fiţi de acord, la Moscova ar fi de-a dreptul de neimaginat. Cu toate acestea, pe Fandorin nu-l părăsea senzaţia ciudată că o privire malefică e pironită în spinarea lui. În câteva rânduri tânărul privi împrejur şi o dată i se păru că observă o siluetă în negru ascunzându-se brusc după o coloană a teatrului. Imediat după acest episod, Erast Petrovici îşi struni firea, se ocărî pentru asemenea ipohondrii şi nu se mai întoarse. Numai nervii ăştia blestemaţi sunt de vină! Chiar stătu scurtă vreme în cumpămă – n-ar fi mai bine să amâne aplicarea planului până mâine seară? Ar putea astfel face de dimineaţă o vizită la ambasadă, unde l-ar putea întâlni pe misteriosul secretar Pîjov, despre care-i vorbise şeful. Dar prudenţa laşă este un sentiment ruşinos, şi nici nu voia să mai piardă timpul. Şi aşa se irosiseră pe fleacuri aproape trei săptămâni.

Călătoria prin Europa i se păruse entuziastului Fandorin mai puţin plăcută decât se aşteptase.

Teritoriul care se întindea dincolo de punctul de frontieră Verjbolov îl descurajă prin izbitoarea sa lipsă de asemănare cu modestele plaiuri natale. Erast Petrovici privea pe fereastra vagonului, tot aşteptând ca sătucurile curăţele şi orăşelele ca de jucărie să se sfârşească şi să înceapă un peisaj *normal,* dar cu cât trenul se îndepărta de graniţa rusească, cu atât căsuţele deveneau mai albe, iar orăşelele – mai pitoreşti. Fandorin devenea tot mai posac şi mai posac, dar îşi interzicea să se lamenteze. La urma urmei, nu tot ce străluceşte este aur, îşi spunea el în sinea lui, şi cu toate astea îşi simţea inima grea.

Apoi toate trecuseră, se obişnuise cu peisajul şi începuse deja să-i pară că la Moscova nu este cu mult mai murdar decât la Berlin, şi-apoi nemţii nici în vis nu visează Kremlin ca al nostru şi cupole aurite ca pe la noi. Altceva îl chinuise: ataşatul militar al ambasadei ruse, căruia Fandorin îi înmânase pachetul sigilat, îi poruncise să nu plece mai departe, ci să aştepte corespondenţa secretă care urma să fie transmisă la Viena. Aşteptarea asta se lungise o săptămână, şi lui Erast Petrovici i se urase tot umblând fără rost prin umbrosul Unter den Linden şi tot admirând înduioşat lebedele îmbuibate din parcurile berlineze.

Acelaşi lucru se petrecuse la Viena, doar că aici trebuise să aştepte cinci zile pachetul destinat ataşatului militar de la Paris. Erast Petrovici era nervos, îşi închipuia că „miss Olsen” părăsise hotelul fără să mai aştepte o mică veste de la

Ippolit al ei, şi că acum nu îi va mai da de urmă. Din pricina enervării Fandorin petrecuse multă vreme în cafenele, mâncase multe prăjituri cu migdale şi băuse litri întregi de *cream-soda.*

La Paris, în schimb, luase iniţiativa în propriile mâini: făcuse o vizită de numai cinci minute la reprezentanţa Rusiei, îi înmânase documentele unui colonel din ambasadă şi îl informase fără drept de apel că are o misiune specială şi nu poate zăbovi acolo nici măcar un ceas. Drept pedeapsă pentru timpul irosit inutil, nu stătuse nici cât să viziteze oraşul, trecuse într-un fiacru doar pe bulevardele noi, recent construite de baronul Haussmann, şi de acolo – direct la Gara de Nord. Pe drumul de întoarcere va avea timp să-l viziteze.

La zece fără un sfert, ascuns în spatele unui număr din *The Times* în care practicase o găurică să poată supraveghea, Erast Petrovici luase deja loc în holul hotelului „Regina iernii”. Afară îl aştepta un *cab* închiriat dinainte pentru orice eventualitate. Potrivit instrucţiunilor primite, recepţionerul nu se uita – şi făcea asta în mod demonstrativ – în direcţia oaspetelui care nu era îmbrăcat în haine de vară şi care se încăpăţâna să privească în partea opusă.

La ora zece şi trei minute se auzi clinchetul clopoţelului, uşa se deschise larg şi intră un bărbat cu statură de uriaş, într-o livrea cenuşie. Era chiar el, „John Karlîci”! Fandorin îşi lipi ochiul de pagina

de ziar în care se relata despre balul dat de Prinţul de Wales.

Recepţionierul trase hoţeşte cu coada ochiului spre mister von Dorn – ca să vezi, tocmai atunci se găsise să citească gazeta – ba începu nerodul să-şi mişte în sus şi-n jos sprâncenele stufoase, dar din fericire „obiectivul” nu băgă de seamă sau socoti că e sub demnitatea lui să se întoarcă.

Închirierea unui *cab* se dovedi oportună, pentru că majordomul nu venise pe jos, ci cu o „egoistkă” – un echipaj cu un singur loc, la care era înhămat un bidiviu voinic, negru-pana corbului. La ţanc pică şi ploaia care se înteţi – „John Karlîci” îşi trase deasupra coviltirul de piele, aşa că acum, şi să fi vrut, nu mai putea să descopere că este urmărit.

Pe vizitiu nu îl miră câtuşi de puţin porunca de a-l urmări pe individul în livrea cenuşie, plesni din biciul lung şi planul intră în prima sa fază.

Se întunecase. Pe străzi ardeau felinarele, dar Erast Petrovici, care nu cunoştea Londra, îşi pierdu curând simţul de orientare în cartierele cu clădiri din piatră, identice ale acestui oraş străin, învăluit într-o tăcere ameninţătoare. De la un timp, casele deveniră mai scunde şi mai rare, contururile copacilor pluteau parcă în ceaţă, şi peste alte cincisprezece minute se perindau pe lângă ei căsuţe înconjurate de grădini. Lângă una din ele „egoistka” se opri, din ea se desprinse silueta gigantică, şi aceasta deschise porţile înalte, zăbrelite. Plecându-se afară din *cab,* Fandorin văzu

echipajul intrând în curte, după care porţile se închiseră la loc.

Vizitiul perspicace opri din proprie iniţiativă calul, se răsuci spre el şi întrebă:

— Trebuie să anunţ călătoria asta la poliţie, sir?

— Uite aici o coroană şi hotărăşte singur, îi răspunse Erast Petrovici, care luă decizia să nu-i ceară vizitiului să-l aştepte, prea era ager. Şi apoi nici nu ştia când avea să se întoarcă. De aici încolo îl aştepta incertitudinea absolută.

Să sară gardul se dovedi a fi un lucru uşor, în anii de liceu sărise peste obstacole mai ceva ca ăsta.

Grădina îl speria cu umbrele ei, crengile noduroase îi şfichiuiau neospitalier obrajii. Înaintea lui, printre copaci, se vedea ca prin ceaţă silueta albă a unei case cu un cat, cu acoperişul înclinat. Străduindu-se să nu facă zgomot, Fandorin se furişă până la ultimele tufe (miroseau a liliac, era pesemne un soi englezesc de liliac) şi porni în explorare. Nu era o simplă casă, era o vilă. La intrare avea un felinar. La parter ferestrele erau luminate, dar acolo se pare că erau dependinţele. Mult mai interesantă era fereastra luminată de la al doilea etaj (în acel moment îşi aminti că la englezi etajului ăstuia i se spune, nu se ştie de ce, etajul întâi[14]), dar cum să ajungă acolo? Din fericire, în apropierea ferestrei era instalat

[14] În Rusia, parterul este considerat etajul întâi. (N. tr.)

burlanul, iar zidul era năpădit de o vegetaţie urât mirositoare, dar părând destul de potrivită pentru căţărat. Năravurile copilăriei nu prea îndepărtate se puteau dovedi din nou folositoare.

Erast Petrovici, ca o umbră neagră, făcu un salt până la zid şi scutură burlanul. Părea solid şi nu zdrăngănea. Dat fiind că problema esenţială era să nu facă zgomot, ascensiunea decurse mai lent decât şi-ar fi dorit. Într-un sfârşit, piciorul pipăi un prichici ieşit în afară foarte convenabil, care forma un brâu de-a lungul întregului etaj, şi Fandorin, agăţându-se precaut de iederă, sau viţă sălbatică, sau liane – dracu' ştie cum se chemau vrejii aceia şerpuitori – începu să se apropie cătinel-cătinel de fereastra râvnită.

În prima secundă îl cuprinse o disperare năprasnică – în odaie nu era nimeni. Lampa de sub abajurul roz lumina un birou elegant pe care se aflau nişte hârtii, într-un colţ se zărea ceva alb, care părea să fie un pat. Nu-ţi puteai da seama dacă încăperea aceasta era cabinet sau dormitor. Erast Petrovici aşteptă vreo cinci minute, dar nu se petrecu nimic altceva decât că pe lampă, tremurându-şi aripioarele catifelate, se aşeză un fluture de noapte gras. Ar trebui oare să coboare îndărăt? Sau să rişte şi să pătrundă în odaie? Împinse uşurel rama şi fereastra se întredeschise. Fandorin stătu la îndoială, dojenindu-se pentru ezitare şi tergiversare, dar se dovedi că procedase corect tergiversând – uşa se deschise şi în odaie pătrunseră două persoane, o femeie şi un bărbat.

La vederea femeii, lui Erast Petrovici mai să-i scape un strigăt de triumf: Bejeţkaia! Cu păru-i negru pieptănat drept şi încins cu o panglică purpurie, într-un *peignoir* din horbotă peste care avea aruncat un şal ţigănesc înflorat, ea îi păru lui Fandorin de o frumuseţe orbitoare. O, unei asemenea femei îi poţi ierta orice păcat!

Întorcându-se spre bărbat – chipul aceluia rămăsese în umbră, dar, judecând după statură, era mister Morbid – Amalia Kazimirovna glăsui într-o engleză impecabilă (e spioană, e cu siguranţă spioană!):

— Eşti sigur că el e?

— Da, ma'am. Fără umbră de îndoială.

— De unde atâta siguranţă? L-ai văzut cumva?

— Nu, ma'am. Dar astăzi a stat de veghe Franz. A raportat că tinerelul a sosit la ora şapte. Descrierea a corespuns sută la sută, s-a adeverit chiar şi previziunea domniei voastre că va avea mustăţi.

Bejeţkaia izbucni în hohote sonore de râs.

— Şi totuşi nu trebuie să-l subestimezi, John. Băiatul face parte din stirpea norocoşilor, iar eu cunosc foarte bine genul acesta de oameni – sunt impredictibili şi foarte periculoşi.

Lui Erast Petrovici îi sări inima din loc. Doar nu cumva despre el era vorba? O, nu, imposibil.

— Fleacuri, ma'am. Trebuie doar să daţi poruncă... Merg cu Franz şi terminăm cu el dintr-o mişcare. Camera cincisprezece, etajul doi.

Întocmai! În camera cincisprezece, la etajul trei (doi la englezi) trăsese Erast Petrovici. Dar cum de-au aflat? De unde? Fără să ia în seamă durerea, Fandorin îşi smulse dintr-o mişcare infamele şi inutilele mustăţi.

Amalia Kazimirovna, sau cum o fi chemând-o în realitate, se încruntă, vocea ei căpătă inflexiuni metalice:

— Să nu cutezi! Eu am greşit, eu voi îndrepta greşeala. O dată în viaţă am avut încredere într-un bărbat şi... Mă miră doar că nu am fost înştiinţaţi de cei de la ambasadă despre sosirea lui.

Fandorin era numai urechi. Deci au oamenii lor în ambasada rusă! Extraordinar! Şi Ivan Franţevici se mai îndoia! Spune cine-i, spune!

Bejeţkaia însă schimbă subiectul:

— Au venit scrisori?

— Astăzi chiar trei, ma'am, spuse majordomul şi-i înmână cu o plecăciune plicurile.

— Bine, John, te poţi duce la culcare. Astăzi nu mai am nevoie de dumneata, zise ea înăbuşindu-şi un căscat.

După ce uşa se închise în urma lui mister Morbid, Amalia Kazimirovna aruncă neglijent scrisorile pe birou, după care se apropie de fereastră. Fandorin sări îndărăt pe prichiciul ieşit în afară, cu inima bătându-i bezmetic. Privind absentă cu ochii ei enormi bezna muiată de burniţă (să nu fi fost geamul, Fandorin o putea atinge cu mâna), Bejeţkaia murmură îngândurată în rusă:

— Ce plictiseală de moarte, iartă-mă, Doamne. Mi s-a acrit de văgăuna asta...

Apoi se comportă foarte straniu. Se apropie de braţul unei cochete lămpiţe de perete în formă de Cupidon şi apăsă cu degetul buricul din bronz al nevârstnicului zeu al iubirii. O gravură agăţată alături (o scenă de vânătoare, pare-se) lunecă fără zgomot la o parte, descoperind o uşiţă de aramă cu mâner rotund. Bejeţkaia îşi scoase de sub mâneca vaporoasă delicatu-i braţ gol, învârti mânerul încolo şi încoace şi uşiţa se deschise cu un clinchet melodios. Erast Petrovici îşi lipi nasul de geam, temându-se să nu piardă esenţialul.

Amalia Kazimirovna, semănând mai mult ca oricând cu o regină egipteană, se întinse cu graţie, luă ceva din seif şi se întoarse. Avea în mâini o mapă albastră de catifea.

Se aşeză la birou, scoase din mapă un plic mare, galben, şi din el – o coală pe care era aşternut un scris mărunt. Deschise scrisorile primite cu un cuţitaş şi copie ceva din ele pe coala aceea. Asta nu-i luă mai mult de două minute. Apoi, după ce puse la loc scrisorile şi coala în mapă, Bejeţkaia îşi aprinse o *pahitoska*[15] şi trase adânc în piept câteva fumuri, privind îngândurată undeva în spaţiu.

Lui Erast Petrovici îi înţepenise mâna cu care se ţinea de vrejuri, în şold i se înfipsese dureros mânerul Coltului, începuseră să-l înjunghie şi

---

[15] Ţigaretă subţire din tabac, învelită în frunze de porumb. (N. tr.)

tălpile, sucite incomod pe prichici. Nu putea rezista multă vreme în poziţia asta.

În sfârşit Cleopatra stinse pahitoska, se ridică şi se îndreptă spre un ungher mai îndepărtat şi slab luminat al odăii, o uşă scundă se deschise acolo şi se închise la loc, apoi răzbătu un sunet de apă curgând. Acolo se afla fără îndoială camera de baie.

Pe birou odihnea ispititor mapa albastră, iar femeile, e lucru ştiut, dedică mult timp toaletei de seară... Fandorin împinse canatul ferestrei, îşi puse un genunchi pe pervaz şi în doi timpi şi trei mişcări pătrunse în odaie. Privind din când în când în direcţia băii, de unde răzbătea în continuare uniform gâlgâitul apei curgând, începu să scotocească prin mapă.

Înăuntru erau un vraf gros de scrisori şi plicul galben amintit. Pe plic, adresa:

MR. NICHOLAS N. CROOG, POSTE RESTANTE, L'HOTEL DES POSTES, S.-PETERSBOURG, RUSSIE

Ei da, asta era deja ceva. în plic se aflau nişte formulare liniate, completate în limba engleză cu scrisul acela înclinat, bine cunoscut deja lui Erast Petrovici. În prima coloană era trecut un nu ştiu ce număr, în a doua – numele ţării, într-a treia – rangul sau funcţia ocupată, într-a patra – data, într-a cincea – o altă dată: erau zile diferite ale lunii iunie, în ordine crescătoare. Bunăoară, ultimele trei însemnări care, judecând după felul în care

arăta cerneala, tocmai fuseseră scrise, arătau astfel:

No.1053 F	*Brazilia*	*şeful pazei personale a împăratului*	*expediată la 30 mai*	*primită la 28 iunie 1876*
No. 852F	*Statele Unite ale Americii*	*vicepreşedinte comitet senatorial*	*expediată la 10 iunie*	*primită la 28 iunie 1876*
No. 354F	*Germania*	*preşedinte tribunal districtual*	*expediată la 25 iunie*	*primită la 28 iunie 1876*

Stop! Scrisorile sosite astăzi la hotel pe numele lui miss Olsen erau din Rio de Janeiro, Washington şi Stuttgart. Erast Petrovici scotoci prin vraful de scrisori, o găsi pe cea din Brazilia, în plic era un bileţel fără vreo formă de adresare sau semnătură, conţinând un singur rând:

30 mai, şeful pazei personale a împăratului, No 1053F.

Aşadar Bejeţkaia copia, având un motiv anume, conţinutul scrisorilor primite pe nişte tabele, pe care apoi le expedia la Petersburg unui anume monsieur Nikolai Croog, sau mai degrabă, unui anume mister Nicholas Croog. De ce? De ce la Petersburg? Şi ce înseamnă toate astea în general?

Întrebările se îmbrânceau una pe alta gata să dea năvală, dar el nu avea vreme să le pună în ordine – în baie apa se oprise. Fandorin înghesui

rapid hârtiile şi scrisorile înapoi în mapă, dar nu izbuti s-o şteargă englezeşte pe fereastră. În spaţiul uşii de la baie încremenise o siluetă albă, delicată.

Erast Petrovicii îşi smulse revolverul de la brâu şi porunci cu o şoaptă şuierătoare:

— Miss Bejeţkaia, un cuvânt şi te-mpuşc! Apropie-te şi ia loc! Mai repede!

Ea se apropie în tăcere, privindu-l fascinată cu ochii adânci, lucitori, şi se aşeză lângă birou.

— Dar ce este, nu mă aşteptai? se interesă sarcastic Erast Petrovici. M-ai luat drept prostănac?

Amalia Kazimirovna tăcea, urmărindu-l cu atenţie şi cu o uşoară uimire, ai fi zis că îl vede pentru întâia oară pe Fandorin.

— Ce reprezintă aceste liste? întrebă el, agitându-şi Coltul în aer. Ce amestec are Brazilia aici? Cine se ascunde sub aceste cifre? Răspunde odată!

— Te-ai maturizat, prinse brusc să vorbească Bejeţkaia cu voce calmă, visătoare. Se pare că ai devenit bărbat în toată firea.

Ea îşi lăsă un braţ în jos şi rochia de casă îi lunecă de pe umărul rotund şi alb într-atât, încât Erast Petrovici înghiţi în sec.

— Prostuţ viteaz şi colţos, spuse ea cu vocea la fel de coborâtă, privindu-l drept în ochi. Dar un prostuţ foarte, foarte drăguţ.

— Dacă ţi-ai pus în gând să mă seduci, îţi pierzi vremea de pomană, îngăimă el, împurpurându-se. Nu sunt atât de prostuţ pe cât îţi închipui.

Amalia Kazimirovna rosti cu tristeţe:

— Eşti un biet băieţaş care nici nu ştie în ce s-a băgat. Un biet băieţaş frumos. Iar eu nu te voi mai putea salva acum…

— Mai bine te-ai gândi la propria salvare!

Erast Petrovici se străduia să nu privească blestematul acela de umăr care se dezgolea tot mai mult. Există oare piele atât de strălucitoare, de un alb ca neaua şi ca laptele?

Bejeţkaia se ridică fără veste şi el se dădu brusc îndărăt, întinzând înainte ţeava armei.

— Stai jos!

— Nu-ţi fie teamă, prostuţule. Cât eşti de îmbujorat. Pot să te ating?

Ea întinse mâna şi degetele îi mângâiară uşor obrajii:

— Arzi… Ce să mă fac eu cu tine?

Cealaltă mână i se aşeză delicat pe degetele care strângeau revolverul. Ochii ei opaci, imobili, erau atât de aproape, încât Fandorin zări în ei două mici luminiţe roz de la veioză. O stranie prostraţie îl cuprinse pe tânăr, şi el îşi aminti avertismentul lui Ippolit în legătură cu fluturii, dar şi-l aminti cumva departe de el, ca şi când nu-l privea.

Şi iată ce s-a petrecut mai departe. Cu mâna stângă, Bejeţkaia îi dădu Coltul la o parte, iar cu cea dreaptă îl apucă de guler pe Erast Petrovici şi îl trase brusc spre ea, lovindu-l simultan cu fruntea în nas. Durerea ascuţită îl orbi pe Fandorin, care oricum nu ar fi văzut nimic, pentru că veioza căzu cu zgomot pe podea şi în odaie se înstăpâni o

beznă deplină. Ca efect al următoarei lovituri – cu genunchiul în vintre – tânărul se îndoi de mijloc, degetele i se încleştară spasmodic, şi odaia fu luminată de o explozie bruscă de lumină şi zguduită de zgomotul focului de armă. Amalia trase convulsiv aer în piept, emise un sunet între sughiţ şi ţipăt şi nimeni nu îl mai lovi pe Erast Petrovici, nimeni nu îi mai strânse încheietura mâinii. Se auzi bufnetul unui corp prăbuşindu-se. Urechile îi vuiau, pe bărbie i se prelingeau două pârâiaşe de sânge, şi în josul pântecelui simţea ceva atât de scârbos, încât nu-şi mai dorea decât să se strângă ghem şi să aştepte, să îndure, să geamă până va trece această insuportabilă durere. Dar nu avea vreme să se tânguiască, de jos se auzeau voci puternice, zgomot de paşi.

Fandorin înşfacă mapa de pe masă, o aruncă pe fereastră, încălecă pervazul şi era cât pe ce să cadă, căci mâna lui încă strângea revolverul. Nu mai ţinea minte cum alunecase înapoi pe burlan în jos, se temea îngrozitor că nu va dibui mapa în întuneric, aceasta însă era foarte vizibilă pe pietrişul alb. Erast Petrovici o culese şi o luă la goană drept printre tufe, mormăind mărunt pe sub nas: „Grozav curier diplomatic... A ucis o femeie... Doamne, ce mă fac, ce mă fac... Numai ea e de vină... Mie nici prin gând nu mi-a... încotro s-o iau acum... O să mă caute poliţia... Sau ăştia... ucigaşii... La ambasadă e imposibil... Să fug mai repede din ţară... Nici asta nu se poate... Or să mă caute prin gări, prin porturi... Pentru mapa lor or

să întoarcă pământul cu fundu-n sus... Să mă ascund... Doamne, Ivan Franţevici, ce să fac, ce să fac?..” În goana lui, Fandorin privea mereu în jur şi la un moment dat zări ceva atât de neaşteptat, încât se împiedică şi era cât pe ce să cadă. Între tufe aştepta o siluetă neagră, înveşmântată într-o pelerină lungă. În lumina lunii se distingea, alb, un chip împietrit, ciudat de cunoscut. Contele Zurov!

Scoţând ţipete stridente, Erast Petrovici îşi pierdu definitiv capul, sări peste gard, se repezi când spre dreapta, când spre stânga (dincotro îl adusese oare *cab*-ul?) şi, ajungând la concluzia că e totuna, o luă la goană spre dreapta.

CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA,

În care este descrisă o noapte foarte lungă

Pe Insula Câinilor, pe străduţele înguste din spatele docurilor Millwall, noaptea se lasă repede. N-apuci să te uiţi bine, că amurgul devine din cenuşiu cafeniu, iar rarele felinare sunt aprinse unul din două. Este un loc murdar, posomorât, dinspre Tamisa trage a umezeală, dinspre gropile de gunoi duhneşte a putregai. Şi e pustiu pe străzi, doar în preajma cârciumilor dubioase şi a caselor cu camere mobilate freamătă o viaţă deşucheată şi primejdioasă.

În camerele de la „Ferry Road" locuiesc marinarii consemnaţi la mal, micii escroci şi târfele îmbătrânite din port. Dai şase pence pe zi şi trăieşti într-o odaie separată cu pat – şi nimeni nu-şi vâră nasul în treburile tale. Cu o singură condiţie: pentru stricăciuni aduse mobilierului şi pentru zbierete noaptea, proprietarul, Hugh-Umflatul, te amendează cu un şiling, iar dacă refuzi să plăteşti, te dă pe uşă afară. Hugh-Umflatul stă de dimineaţă până seara proţăpit în spatele oficiului său de la intrare. Este o poziţie strategică – de-acolo se vede cine a venit, cine a plecat, cine ce a adus sau, dimpotrivă, cine ce vrea să ducă. Clientela e pestriţă, de la asemenea oameni te poţi aştepta la orice.

Bunăoară, pictorul acela franţuz cu plete roşcovane care tocmai s-a furişat în grabă pe lângă proprietar spre camera lui din colţ. Are broscoiul ăsta bani gârlă – a plătit pe o săptămână înainte fără să se tocmească, nu bea, stă tot timpul încuiat, azi se arată la faţă prima oară de când a venit. Hugh, fireşte, folosise prilejul şi aruncase o privire în camera lui, şi ce credeţi? Cică-i pictor, şi-n cameră nu tu vopsele, nu tu pensule. Te miri că o fi vreun ucigaş, cine să-l ştie, altminteri de ce şi-ar ascunde ochii după ochelarii aceia întunecaţi la culoare? Să-i spună oare poliţistului? Că oricum omul plătise-n avans.

Iar pictorul cel roşcovan, fără să bănuiască în ce direcţie primejdioasă apucaseră gândurile lui Hugh-Umflatul, se închise pe dinăuntru cu cheia, comportându-se chiar mai mult decât suspect. Mai întâi de toate trase cu grijă draperiile. Puse apoi cumpărăturile pe masă – o jimblă, brânză şi o sticlă de bere neagră –, îşi scoase de la brâu revolverul şi îl vârî sub pernă. Dezarmarea ciudatului franţuz nu se opri aici. El extrase din tureatcă un Derringer – un pistolet cu un singur cartuş, aflat de regulă în dotarea damelor şi a politicienilor ucigaşi; aşeză arma asta cu aspect de jucărie lângă sticla de bere. Apoi chiriaşul dădu la iveală dintr-o mânecă un stilet îngust şi scurt, pe care îl înfipse în jimblă. Abia după aceea aprinse lumina, îşi scoase ochelarii albaştri şi îşi frecă ostenit ochii. Examină fereastra ca nu cumva să nu fie trase draperiile, şi, după ce îşi scoase peruca roşcovană, pictorul se

dovedi a fi nimeni altul decât Erast Petrovici Fandorin.

Masa luă sfârşit în cinci minute – consilierul titular şi ucigaşul fugar avea, se vede, treburi mai importante. După ce adună firimiturile de pe masă, Erast Petrovici îşi şterse mâinile de bluzonul lung, boem, se apropie de fotoliul jerpelit instalat într-un colţ, scotoci în tapiţeria acestuia şi scoase de acolo o mică mapă albastră. Abia aştepta să îşi continue treaba care îi ocupase întreaga zi şi care îl condusese la o descoperire de maximă importanţă.

După tragicele evenimente din noaptea trecută, Erast Petrovici fusese totuşi nevoit să dea o fugă la hotel ca să-şi ia de acolo măcar banii şi paşaportul. Iar acum, Ippolit, binevoitorul lui prieten, acest ticălos de Ippolit, laolaltă cu acoliţii lui, n-are decât să-l caute pe „Erasmus von Dorn” prin gări şi porturi. Cui îi va trezi interesul un prăpădit de pictor francez care a tras la cea mai mizeră cloacă din mahalalele londoneze? Şi dacă totuşi fusese nevoit să rişte o incursiune până la poştă, avusese pentru asta un scop întemeiat.

Dar şi Zurov ăsta, ce om! Rolul lui în această istorie nu îi era pe deplin lămurit, oricum însă era unul reprobabil. Luminăţia sa nu-i un personaj simplu, nu, nu-i deloc simplu. Ce ingenioase manevre a pus la cale acest brav husar, acest suflet sincer! Cu câtă dibăcie îi vârâse pe gât adresa, cât de bine calculase totul! Într-un cuvânt – un cartofor de elită. Ştia că peştişorul cel prostuţ o să muşte,

ba chiar o să-nghită momeala cu cârlig cu tot. Sau poate nu, nu era chiar aşa, doar luminăţia sa folosise comparaţia aceea cu fluturaşul. Şi uite că a zburat fluturaşul spre flacără, a zburat fără să pregete! Şi mai-mai să-şi ardă aripioarele. Aşa i-a şi trebuit dac-a fost prost. Doar era limpede că pe Bejeţkaia şi pe Ippolit îi leagă un anume interes comun. Numai un tembel romanţios cum era consilierul titular (altminteri, cocoţat în rangul ăsta o luase înaintea altora, mai merituoşi) putea crede la modul serios într-o pasiune fatală în stil castilian. Ba îl mai şi tocase la cap pe Ivan Franţevici cu prostiile lui. Ce ruşine! Ha-ha! Bine-a mai zis Ippolit Aleksandrovici: „O iubesc şi mă tem de ea, o s-o sugrum cu mâinile mele pe vrăjitoarea asta”. Şi uite, pesemne se distrase grozav pe seama unui ţânc! Şi cu câtă măiestrie pusese totul la cale, întocmai ca atunci, în istoria cu duelul. Calculul i-a fost simplu şi fără cusur: să se posteze lângă hotelul „Winter Queen” şi să aştepte liniştit până ce „Erasmus”, fluturaşul tembel, va zbura spre flacără. Aici nu-i Moscova, nu-i nici departament de criminalistică, nu-s nici jandarmi, îl înhaţ pe Erast Fandorin cu mâinile goale. Şi gata – n-am văzut, n-am auzit. Nu cumva Zurov este chiar acel „Franz” despre care amintise majordomul? Oh, conspiratori mârşavi! Cine o fi la ei acolo mai mare – Zurov sau Bejeţkaia? S-ar părea totuşi că ea... Erast Petrovici se chirci amintindu-şi întâmplările din noaptea trecută şi ţipătul jalnic cu care se prăbuşise la pământ

Amalia, după ce o împuşcase. Poate este doar rănită, poate că nu e moartă? Dar trista răceală ce-i cuprinse inima îi şopti că este moartă, că este moartă splendida regină, şi că el, Fandorin, va trebui să poarte până la sfârşitul zilelor sale această grea povară.

Ce-i drept, era foarte posibil ca acest sfârşit să fie foarte aproape. Zurov ştie cine e ucigaşul, l-a văzut. Mai mult ca sigur Fandorin este acum vânat în întreaga Londră, în întreaga Anglie. Dar de ce Zurov l-a făcut scăpat în noaptea aceea, de ce l-a lăsat să fugă? S-a speriat de revolverul din mâna lui? Mister...

Exista însă un mister mai greu de descifrat – conţinutul mapei. Multă vreme Fandorin nu se putuse nicicum dumiri ce reprezintă lista misterioasă. Confruntarea dovedise că lista cuprindea exact atâtea însemnări câte scrisori şi că toate datele lor concid. Atâta doar că, pe lângă data expediţiei indicată în scrisoare, Bejeţkaia adăugase şi data primirii.

Erau în total patruzeci şi cinci de asemenea însemnări. Cea mai veche data din 1 iunie, ultimele trei apăruseră chiar în prezenţa lui Erast Petrovici. Numerele de ordine trecute în scrisori erau cât se poate de diferite: cel mai mic era No 47F (Regatul Belgiei, director de departament, primită la 15 iunie), cel mai mare – No 2347F (Italia, locotenent de dragoni, primită la 9 iunie). Ţările de expediţie erau în număr de nouă. Cel mai adesea se întâlneau Anglia şi Franţa. Rusia era o singură dată

(No 994F, consilier de stat titular, primită la 26 iunie, pe plic era ştampila din Petersburg – 7 iunie. Uf, să nu se-ncurce-n calendare: 7 iunie înseamnă 19 iunie după calendarul european. Aşadar, ajunsese la destinaţie într-o săptămână). Funcţiile şi rangurile erau de regulă înalte – generali, ofiţeri superiori, un amiral, un senator, chiar şi un ministru portughez, dar mai aflai şi plevuşcă, precum locotenentul acela din Italia, un judecător de instrucţie din Franţa sau un căpitan de grăniceri din Austro-Ungaria.

Impresia generală era că Bejeţkaia ar fi un fel de intermediar, un fel de inel de legătură, o cutie poştală vie, căreia îi revenea obligaţia de a înregistra informaţiile primite şi de a le retransmite mai departe – după câte se pare, lui mister Nicholas Croog, la Petersburg. Existau temeiuri să presupui că listele erau expediate o dată pe lună. Era clar şi faptul că înaintea Amaliei, rolul lui „miss Olsen” fusese jucat de o altă persoană, lucru pe care recepţionerul nu-l bănuia.

Cu asta inventarul elementelor de domeniul evidenţei se încheia şi se impunea cu necesitate apelul la metoda deductivă. Ehei, să fi fost şeful aici, la minut ar fi enumerat versiunile posibile şi toate s-ar fi rânduit de la sine care unde-i era locul. Şeful era însă departe, iar concluzia care se desprindea era următoarea: Brilling avusese dreptate – de o mie de ori dreptate. Există o organizaţie secretă ramificată, cu membri în multe ţări – asta e unu. Regina Victoria şi Disraeli nu au

nici o legătură cu asta (altminteri de ce ar fi trimise informaţiile la Petersburg?) – asta-i doi. În ce priveşte spionii englezi, Erast Petrovici dăduse cu bâta-n baltă, aici chiar mirosea a nihilişti – asta-i trei. Şi apoi firele duceau nici unde altundeva decât în Rusia, unde se adună cei mai cumpliţi şi mai neîmpăcaţi nihilişti. Asta-i patru. Iar printre ei se numără Zurov, acest vârcolac ticălos.

Chiar dacă şeful avusese dreptate, nici Fandorin nu-şi risipise în vânt banii de călătorie. Nici măcar într-un coşmar Ivan Franţevici nu şi-ar fi închipuit cât de puternică era hidra împotriva căreia pornise acest război. Aici nu-i vorba de studenţi şi domnişoare isterice înarmaţi cu bombiţe şi pistolaşe, aici e vorba de un întreg ordin secret din care fac parte miniştri, generali, procurori, ba chiar şi un consilier de stat titular din Petersburg!

Ei bine, acesta fusese momentul în care asupra lui Erast Petrovici catadicsise să coboare duhul iluminării (asta se întâmplase la sfârşitul după-amiezii). Consilier de stat titular – nihilist? Asta era ceva ce scăpa înţelegerii lui. În ce-l priveşte pe şeful pazei imperiale braziliene, mai treacă-meargă – Erast Petrovici nu fusese în viaţa lui acolo şi nu avea de unde să ştie care le sunt regulile, dar imaginaţia lui refuza categoric să îşi închipuie un consilier titular rus cu o bombă. Fandorin cunoştea destul de bine un asemenea consilier titular – e vorba de Fiodor Trifonovici Sevriughin, directorul liceului gubernial în care studiase vreme de aproape şapte ani. El şi terorist? Haida-de!

Şi brusc lui Erast Petrovici i se strânse inima. Aceştia nu sunt nici pe departe terorişti, sunt cu toţii oameni onorabili şi respectabili! Sunt victime ale terorii! Ideea era că nihiliştii din diferite ţări, ascunşi fiecare sub numărul lui de cod, raportează statului major revoluţionar central actele teroriste comise!

Deşi nu, parcă în luna iunie nu ştie să fi fost ucişi miniştri în Portugalia, în toate gazetele s-ar fi scris neapărat despre aşa ceva. Mă rog, înseamnă că sunt prezumtivi candidaţi la statutul de victime, asta e! „Numerele” cer permisiunea statului major pentru săvârşirea actului terorist. Iar numele nu sunt indicate din raţiuni conspirative.

Şi astfel totul se aşeză în matcă, totul se limpezi. Doar îi spusese ceva Ivan Franţevici despre un anume fir care duce de la Ahtîrţev la o anume vilă din împrejurimile Moscovei, dar n-a stat Fandorin să-l asculte până la capăt pe şef, înfierbântat cum era de aiurelile lui despre spioni.

Stop. Dar la ce le trebuia un locotenent de dragoni? Că, zău aşa, ăsta-i o pradă tare măruntă. Păi e foarte simplu, îşi răspunse pe loc Erast Petrovici. Pesemne un obscur italian le-a tăiat calea. La fel cum la vremea lui, asasinului ochi-albi îi tăiase calea un tânăr registrator de colegiu de la poliţia judiciară moscovită.

Ce-i de făcut? El stă aici la adăpost, în vreme ce pe atâţia oameni onorabili îi pândeşte moartea! Şi tare-i mai părea rău lui Fandorin de acel general petersburghez necunoscut. Este fără doar şi poate

un domn respectabil, nu tocmai tânăr, un om distins, are copii mici... Şi-apoi, după toate aparenţele, carbonarii ăştia îşi trimit lunar rapoartele lor scelerate. Înseamnă că în întreaga Europă nu e zi în care să nu se verse sânge! Iar firele nu duc nu se ştie unde, duc la Piter. Şi îi reveniră lui Erast Petrovici în minte vorbele spuse cândva de şef: „Aici soarta Rusiei se joacă pe-o carte”. Ehei, Ivan Franţevici, ehei, domnule consilier de stat, nu doar soarta Rusiei – soarta întregii lumi civilizate.

Trebuie înştiinţat Pîjov, secretarul acela de la ambasadă. În taină, pentru ca trădătorul infiltrat în ambasadă să nu miroasă ceva. Dar cum? Căci trădător putea fi oricare dintre ei, şi era oricum periculos ca Fandorin să apară prin preajma ambasadei, fie şi deghizat în francez roşcovan cu bluzon de artist... Va trebui să rişte. Să trimită un mesaj prin poşta orăşenească pe numele secretarului gubernial Pîjov şi să adauge „personal”. Mesajul să nu cuprindă nimic de prisos, doar adresa sa şi salutări din partea lui Ivan Franţevici. E om deştept, o să priceapă totul şi singur. Şi se spune că poşta orăşenească de aici livrează destinatarului scrisoarea în numai două ore...

Zis şi făcut. Aşa procedă Fandorin, şi acum, pe seară, aştepta să audă o bătaie precaută în uşă.

Nu bătu nimeni. Totul se petrecu altfel.

Seara târziu, era trecut deja de miezul nopţii, Erast Petrovici şedea în fotoliul cel jerpelit în care

era ascunsă mapa albastră şi picotea, toropit de somn. Lumânarea de pe masă aproape se sfârşise, în ungherele odăiţei se îndesea un semiîntuneric rău prevestitor, din spatele ferestrei răzbăteau neliniştitor la răstimpuri tunetele furtunii care se apropia. Aerul era apăsător şi înăbuşitor, de parcă cineva nevăzut ţi s-ar fi aşezat pe piept, îngreunându-ţi respiraţia. Fandorin se legăna uşor undeva, la graniţa aceea tulbure dintre starea de veghe şi somn. Gândurile importante, la obiect, se îndreptau fără veste spre fleacuri inutile, şi atunci tânărul nostru, dându-şi brusc seama, scutura din cap, ca să nu se prăbuşească în abisul somnului.

În timpul unuia din aceste momente de luciditate se petrecu ceva straniu. Mai întâi se auzi un piuit delicat, ininteligibil. Apoi, nevenindu-i să-şi creadă ochilor, Erast Petrovici văzu cum cheia care se iţea din broasca ei prinse a se roti cu de la sine putere. Scârţâind dezagreabil, canatul uşii lunecă spre înăuntru şi în prag răsări o arătare bizară: un domn mărunt la stat, pipernicit, cu o vârstă incertă, cu o feţişoară rasă, rotundă şi cu ochi înguşti, împresuraţi de raze de riduri mărunte.

Crispându-se, Fandorin înşfacă de pe masă pistolaşul, în vreme ce arătarea, zâmbind amabil şi clătinând mulţumit din cap, ganguri cu voce mieroasă de tenor, extrem de plăcută:

— Ei, iată-mă-s, băiete dragă. Porfiri Pîjov, fiul lui Martin, robul lui Dumnezeu şi secretar gubernial. Am zburat la primul semn. Ca vântul la chemarea zeului Eol.

— Cum aţi descuiat uşa? şopti speriat Erast Petrovici. Ţin minte că am întors de două ori cheia în broască.

— Uite cu ce, cu un şperaclu magnetic, îi explică cu dragă inimă mult-aşteptatul oaspete şi îi arătă o ţevuşcă prelungă, care îi dispăru pe dată în buzunar. Un flecuşteţ extrem de util. Mi l-am însuşit de la un hoţ autohton. Prin natura ocupaţiunilor mele, sunt nevoit să intru în raporturi cu indivizi îngrozitori, care populează cele mai de jos straturi ale societăţii. Nişte *misérables* get-beget, te asigur. Monsieur Hugo nici n-a visat asemenea indivizi. Dar sunt şi ei suflete, poţi afla şi către ele o cale. Mie chiar îmi sunt dragi bestiile astea şi, într-o oarecare măsură, le colecţionez. Cum a spus poetul: fiecare cum poate se distrează, pe toţi aceeaşi moarte îi retează. Sau cum spune teutonul: *Jedes Tierchen hat sein Plasierchen* – oricare pui de fiară are a lui jucărioară.

După cât se părea, ciudatul personaj avea capacitatea de a sporovăi fără cea mai mică dificultate pe orice temă, însă ochii lui înfipţi nu îşi pierdeau vremea de pomană: scotoceau temeinic şi persoana lui Erast Petrovici, şi interiorul chiţimiei mizere.

— Eu sunt Erast Petrovici Fandorin. Din partea domnului Brilling. În legătură cu un caz de extremă importanţă, spuse tânărul, măcar că prima şi a doua afirmaţie fuseseră deja cuprinse în scrisoare, iar pe cea de-a treia Pîjov o ghicise fără îndoială şi

singur. Dar nu mi-a dat nici o parolă. A uitat probabil.

Erast Petrovici îl privi neliniştit pe Pîjov, de care acum depindea salvarea sa, acesta însă doar îşi plesni una de alta pălmuţele cu degeţele scurte:

— Dar nu-i nevoie de parolă! Astea-s fleacuri, jocuri de copii. Ei bravos, ce, nu se recunoaşte rus cu rus? Mie unul îmi e de-ajuns să-ţi privesc ochişorii limpezi (zicând asta, Porfiri Martînovici aproape se lipi de Fandorin), ca să văd totul ca-n palmă. Eşti un tânăr curat la suflet, curajos, cu idealuri nobile şi patriot. E şi normal, în instituţia noastră nici nu încap altfel de oameni.

Fandorin se încruntă – avea impresia că secretarul gubernial îl ia peste picior, îl tratează ca pe un copil fără minte. Drept pentru care Erast Petrovici îi relată întreaga istorie scurt şi sec, fără emoţie. Prilej cu care se vădi că Porfiri Martînovici avea nu doar capacitatea de a sporovăi, ci şi pe aceea de a asculta cu cea mai mare atenţie – avea în această privinţă un veritabil talent. Pîjov se aşezase pe pat, îşi pusese mânuţele pe pântece, ochii, şi aşa aducând cu două fante mici, i se strânseseră cu totul, şi el însuşi, aşa cum şedea acolo, parcă nici n-ar mai fi existat. Adică era numai urechi, la propriu. Pîjov nu-şi întrerupse interlocutorul, nu se foi măcar o singură dată. Totuşi, la răstimpuri, în momente-le-cheie ale povestirii, de sub pleoapele închise fulgera câte o scânteie pătrunzătoare.

Erast Petrovici nu îi împărtăşi propria ipoteză privind scrisorile – păstra secretul ăsta pentru Brilling, aşa încât în final îi spuse:

— Aşadar, Porfiri Martînovici, aveţi în faţă un fugar şi un ucigaş fără voie. Trebuie să ajung urgent pe continent. Trebuie să ajung la Moscova, la Ivan Franţevici.

Pîjov molfăi din buze, aştepta să vadă dacă tânărul mai are ceva de spus, apoi îl întrebă încetişor:

— Şi măpşoara? N-ar fi mai bine s-o trimitem prin curier diplomatic? Ar fi mai sigur. Nu ştii ce se poate întâmpla... După cum mi se pare mie, domnii aceia sunt serioşi, or să te caute şi prin Europa. Peste canal, îngeraşule, o să te trec fireşte, nu-i mare lucru. Dacă nu-ţi repugnă o luntre pescărească şubredă, mâine chiar vei pluti cu Dumnezeu înainte. Şi un vânt bun la pupa îţi doresc.

Ce-i tot dă cu „vântul” şi cu „pupa” lui, gândi mânios Erast Petrovici, care, sincer vorbind, tare nu-şi dorea să se despartă de mapa obţinută cu un preţ atât de mare. Iar Porfiri Martînovici, ca şi când nici n-ar fi observat ezitarea interlocutorului, îşi continuă vorba:

— Eu nu-mi bag nasul în treburile altora. Pentru că sunt om discret şi nu sunt curios. Simt însă că nu-mi spui multe lucruri până la capăt. Şi bine faci, băiatul meu ca piersicuţa, cuvântul este de argint, tăcerea însă e de aur. Brilling Ivan Franţevici este o pasăre de mare anvergură. Aş

putea spune – mândru vultur printre mierle, care nu ar încredinţa un caz important unui fitecine.

— În ce sens?

— În legătură cu mapa. Eu aş fi pecetluit-o pe toate părţile cu ceară roşie, i-aş fi încredinţat-o celui mai destoinic curier şi ar fi ajuns într-o clipită la Moscova, ca-n troica cu zurgălăi. Ba aş mai fi trimis şi o telegramă cifrată: primiţi-l pe nepreţuitul purtător al darului celest.

Erast Petrovici nu râvnea nici la decoraţii, nici măcar la glorie, martor îi era Dumnezeu. I-ar fi dat lui Pîjov mapa pentru succesul misiunii, fiindcă, ce-i drept, era mai sigură expedierea ei printr-un curier. Dar imaginaţia lui zugrăvise de atâtea ori tabloul întoarcerii lui triumfale la şef – momentul spectaculos al înmânării preţioasei mape, povestea captivantă a aventurilor trăite... Este posibil oare ca nimic din toate acestea să nu se mai petreacă?

Şi Fandorin se dovedi slab de înger. Spuse cu severitate:

— Mapa este ascunsă într-un loc sigur. Şi o voi duce eu însumi. Răspund cu capul pentru ea. Dar dumneavoastră, Porfiri Martînovici, să nu vă supăraţi.

— O, nu, bineînţeles că nu, răspunse Pîjov şi nu mai insistă. Voia dumitale. Aşa sunt şi mai liniştit. Nu am nevoie de secretele altora, sunt sătul de ale mele. Dacă-i la loc sigur, la loc sigur să stea.

Se ridică, îşi trecu privirea peste pereţii goi ai odăiţei şi rosti:

— Deocamdată odihneşte-te, tânărul meu prieten. Eu, ca orice moşneag, sufăr de insomnie, aşa încât până una-alta mă voi ocupa de bărcuţă. Mâine (de fapt, astăzi), cum se luminează de ziuă, sunt aici. Te duc până la malul mării, te pup de despărţire şi-mi fac cruce. Iar eu orfan rămâne-voi şi făr'de adăpost pe-acest meleag străin. Oh, decât pâine şi miere pe drumuri străine, mai bine uscături în colibă la tine.

În acel moment Porfiri Martînovici înţelese pesemne că prea îşi împănase vorbirea cu citate siropoase şi îşi desfăcu braţele cu un aer vinovat:

— Recunosc, m-am lăsat furat de vorbe. Dar mi-e dor de limba rusă vie, vorbită, de întorsăturile ei graţioase de frază. Deşteptţii noştri de la ambasadă se exprimă mai mult în franceză, nu am în faţa cui să-mi descarc dorul.

Afară tunetele deveniseră deja puternice, părea că pornise şi ploaia. Pîjov începu să se agite, pregătindu-se de plecare.

— Plec. O-ho-ho! Năvalnic se-nvolbur-afară mânioasa natură!

Ajuns în prag se întoarse, îl mângâie în final cu privirea pe Fandorin şi, după ce făcu o plecăciune adâncă, se mistui în bezna coridorului.

Erast Petrovici zăvorî uşa, îşi strânse înfiorat umerii – un tunet bubuise chiar lângă acoperiş.

E întuneric şi sinistru în cămăruţa mizeră, a cărei unică fereastră dă spre curtea pavată cu piatră, pustie, fără un firicel de iarbă crescut în ea.

Acolo în curte, e o vreme câinească, e vijelie şi ploaie, dar pe cerul de un negru cenuşiu luna mai scormoneşte printre zdrenţele norilor. O rază galbenă furişată printr-o crăpătură a draperiei retează chiţimia în două, o spintecă până la patul în care Fandorin, copleşit de coşmaruri, se zbuciumă scăldat în sudoare rece. E îmbrăcat din cap până-n picioare, e încălţat şi înarmat, doar revolverul e vârât ca şi până atunci sub pernă.

Conştiinţa împovărată de crimă îi trimise lui Erast Petrovici o viziune înfricoşătoare. Se făcea că răposata Amalia stă aplecată deasupra patului său. Are ochii întredeschişi, de sub pleoape se prelinge o picătură de sânge, în mâna dezgolită ţine un trandafir negru.

— Ce ţi-am făcut eu? geme tânguitor cea răpusă. Eram tânără şi frumoasă, eram nefericită şi singură. M-au prins în plasa lor, m-au amăgit şi m-am abătut de la drumul drept. Singurul om pe care l-am iubit m-a trădat. Ai săvârşit un păcat groaznic, Erast, ai ucis frumuseţea, iar frumuseţea, se ştie, este un miracol divin. Tu ai strivit un miracol divin. Şi de ce, pentru ce?

Stropul de sânge se desprinde de pe obrazul ei şi picură drept pe fruntea chinuitului Fandorin, el tresare înfrigurat şi îşi deschide ochii. Vede că, slavă Domnului, nu e nici o Amalie. Un vis, un simplu vis. Dar pe frunte îi picură iarăşi ceva rece ca gheaţa.

Ce-i asta, îşi zise Erast Petrovici cutremurat de groază, trezindu-se de-a binelea, şi auzi vuietul

vântului, plesnetul ploii, bubuitul înfundat al tunetului. Ce-i cu picăturile astea? Nimic supranatural. Picură din tavan. Linişteşte-te, inimă proastă, domoleşte-te.

Şi totuşi din spatele uşii răzbătu imediat, încet dar limpede, un şopot:

— De ce? Pentru ce?

Şi iarăşi:

— De ce? Pentru ce?

Asta-i conştiinţa mea încărcată, îşi spuse Fandorin. Din pricina conştiinţei încărcate am halucinaţii. Judecata mea sănătoasă, raţională, încă nu s-a eliberat de spaima odioasă, vâscoasă care mi-a pătruns prin pori în întreg corpul.

Părea că s-a lăsat tăcerea. Un fulger lumină pereţii cenuşii şi goi, şi se înstăpâni iarăşi întunericul.

Şi peste un minut, se auzi un ciocănit uşor la fereastră. Cioc-cioc. Şi iarăşi: cioc-cioc-cioc.

Calm! E vântul. Copacul. Bat crengile-n geam. Fenomen natural.

Cioc-cioc. Cioc-cioc-cioc.

Copac? Care copac? Fandorin se aşeză dintr-un salt pe pat. Nu-i nici un copac acolo în spatele ferestrei! Acolo-i o curte pustie. Dumnezeule, ce înseamnă asta?

Fanta gălbuie dintre draperii se stinse, deveni cenuşie, luna intră în nori, iar în clipa următoare la fereastră se undui ceva întunecat, sinistru, misterios.

Orice, numai să nu mai zacă aşa, simţind cum îl furnică rădăcinile firelor de păr. Numai să nu-şi piardă minţile.

Erast Petrovici se ridică din pat şi o porni spre fereastră pe picioarele care nu îl ascultau, fără să-şi ia ochii de la pata aceea neagră, înfricoşătoare. În secunda în care dădu deoparte draperiile, cerul fu luminat de ţâşnetul brusc al unui fulger, şi Fandorin zări în spatele geamului, chiar în faţa lui, un chip de un alb cadaveric cu găvanele negre ale ochilor. O mână licărind de un sclipăt nepământean, cu degete răşchirate ca nişte raze, lunecă încet pe geam. Erast Petrovici reacţionă stupid, copilăreşte: izbucni într-un plâns cu sughiţuri, spasmodic, şi, retrăgându-se spre pat, se azvârli în el cu faţa în jos, acoperindu-şi capul cu palmele.

Să se trezească! Să se trezească mai repede din somn! Tatăl nostru carele eşti în Ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta...

Ciocănitul în geam încetă. El îşi smulse faţa din pernă, privi precaut cu coada chiului în direcţia ferestrei, dar nu văzu nimic înfricoşător – noapte, ploaie, ţâşnete dese de fulger. I s-a năzărit. Precis i s-a năzărit.

Din fericire Erast Petrovici îşi aminti învăţăturile brahmanului indian Chandra Johnson, de la care aflase cum să respire şi să trăiască în mod corect. Înţeleapta carte glăsuia:

> Respiraţia corectă este temelia vieţii corecte. Ea te va susţine în momentele dificile ale vieţii de zi cu zi, în ea îţi vei afla salvarea, împăcarea şi iluminarea. După ce inspiri *prana,* forţa vitală, nu te grăbi să o expiri, reţine-o în plămâni. Cu cât mai lungă şi mai regulată îţi va fi respiraţia, cu atât mai multă vorţă vitală vei aduna în tine. Atinge iluminarea acela care, inspirând *prana* seara, nu o va expira până în zorii zilei următoare.

Mă rog, mai avea cale lungă Erast Petrovici până la iluminare, dar mulţumită exerciţiilor pe care le făcea în fiecare dimineaţă, ajunsese să îşi ţină respiraţia până la o sută de secunde. La această metodă demnă de încredere apelă şi acum. Trase adânc aer în piept şi încremeni aşa, „se transformă în copac, în piatră, în iarbă”. Metoda îl ajută: bătăile inimii se domoliră cât de cât, groaza îl părăsi. Când numărătoarea ajunse la o sută, Fandorin expiră zgomotos, încurajat de triumful spiritului asupra prejudecăţilor.

Dar sunetul care răzbătu în clipa aceea îi făcu dinţii să clănţăne zgomotos. Cineva zgrepţănea în uşă.

— Dă-mi drumul, şoptea vocea. Priveşte-mă. Mi-e frig. Dă-mi drumul...

Asta e deja prea mult, se revoltară în Fandorin ultimele rămăşiţe de mândrie. Voi deschide uşa şi mă voi trezi. Sau... Sau voi vedea că nu e un vis.

Din două salturi ajunse la uşă, trase zăvorul şi smuci canatul spre el. Cu asta elanul disperat i se epuiză.

În prag stătea Amalia. Era într-un peignoir alb de horbotă ca atunci, doar părul îi era răvăşit de ploaie, iar pe piept i se lăbărţa o pată sângerie. Cel mai cumplit arăta însă faţa ei, scăldată într-o sclipire nepământeană, cu ochi ficşi, stinşi. Mâna albă, din care izbucneau scântei, se întinse spre faţa lui Erast Petrovici şi îi atinse un obraz – întocmai ca atunci, doar că acum degetele-i emanau o răceală de gheaţă, încât nefericitul Fandorin se dădu un pas îndărăt, scos din minţi.

— Unde-i mapa? întrebă fantoma într-o şoaptă şuierătoare. Unde-i mapa mea? Mi-am pierdut viaţa pentru ea.

— Nu ţi-o dau! izbucni de pe buzele uscate ale lui Erast Petrovici.

El merse de-a-ndăratelea până la fotoliul în măruntaiele căruia era pitită mapa furată, se trânti cu zgomot pe el şi, pentru mai multă siguranţă, îl cuprinse cu braţele.

Năluca se apropie de masă. Scapără un chibrit, aprinse o lumânare şi, brusc, strigă cu voce sonoră:

— Your turn now! He's all yours![16]

În odaie năvăliră doi indivizi: Morbid, înalt, al cărui cap aproape că atingea pragul de sus al uşii, şi încă unul, mărunţel şi zglobiu.

---

[16] „Acum e rândul vostru! Vi-l predau!” (eng.) (N. tr.)

Totalmente buimăcit, Fandorin nici măcar nu tresări atunci când majordomul îi puse un cuţit la gât, iar celălalt îl scotoci cu îndemânare şi îi găsi în carâmb pistoletul Derringer.

— Găseşte revolverul, porunci Morbid englezeşte, iar zglobiul nu pregetă – descoperi într-o clipită Coltul ascuns sub pernă.

În tot acest răstimp Amalia rămase lângă fereastră, ştergându-şi cu o batistă faţa şi mâinile.

— Ei, sunteţi gata? întrebă ea nerăbdătoare. Ce mizerie fosforul ăsta. Mai ales că toată mascarada asta a fost de pomană. N-a avut nici atâta minte cât să ascundă mapa ca lumea. John, caută în fotoliu.

Nu se uita la Fandorin, ai fi zis că acesta se transformase subit într-un obiect neînsufleţit.

Morbid îl extrase cu uşurinţă pe Erast Petrovici din fotoliu, cu tăişul lipit în continuare de gâtul lui, iar zglobiul îşi vârî mâna în fundul fotoliului şi scoase de acolo mapa albastră.

— Dă-o-ncoace.

Bejeţkaia se apropie de masă, verifică conţinutul mapei.

— Totul e la locul lui. N-a apucat să le expedieze. Slavă Domnului. Franz, adu-mi pelerina, sunt rebegită de frig.

— Aşadar totul a fost un spectacol? rosti Fandorin cu voce tremurătoare, luându-şi inima-n dinţi. Bravo. Eşti o mare actriţă. Mă bucur că glonţul meu te-a ratat. Era păcat să se prăpădească asemenea talent…

— Nu uita căluşul, i se adresă Amalia majordomului şi, punându-şi pe umeri pelerina adusă de Franz, ieşi din odaie – nici măcar nu se uită de rămas-bun spre Erast Petrovici acoperit acum de ruşine.

Piticul acela zglobiu – deci el, şi nicidecum Zurov ţinuse sub observaţie hotelul – scoase din buzunar un ghem de sfoară subţire şi legă strâns braţele prizonierului de coapse. Apoi îl apucă pe Fandorin cu două degete de nas, iar când, simţind că se sufocă, Erast Petrovici deschise gura, îi îndesă în ea o pară de cauciuc.

— E-n regulă, anunţă Franz cu un uşor accent german, satisfăcut de rezultat. Aduc sacul.

O zbughi în coridor şi reveni rapid. Ultimul lucru văzut de Erast Petrovici înainte de a i se trage pe umeri până la genunchi un sac grosolan fu fizionomia absolut impasibilă, ca de piatră, a lui John Morbid. Păcat că la despărţire lumea aceasta îi arăta lui Erast Petrovici nu cel mai îmbietor chip al său, dar în bezna prăfoasă a sacului se vădi a fi încă mai crâncen.

— Mai dă-mi nişte sfoară, să-l leg şi peste sac, se auzi vocea lui Franz. N-avem mult de mers, dar aşa e mai sigur.

— Unde să se ducă? vorbi cu voce baritonală Morbid. Să mişte numai, că-i bag cuţitu-n burtă.

— Şi totuşi o să-l încingem şi peste sac, îngână Franz şi înfăşură frânghia atât de strâns, încât Erast Petrovici abia mai putea respira.

— Să mergem, ordonă majordomul şi-l împunse pe prizonier, care porni orbeşte înainte, neînţelegând pe deplin de ce nu poate fi înjunghiat direct aici, în odaie.

Se împiedică în două rânduri, iar în pragul hotelului era cât pe ce să cadă, însă laba lui John îl înşfacă la timp de umăr.

Mirosea a ploaie, caii fornăiau.

— Voi doi, cum terminaţi, reveniţi aici şi strângeţi tot, se auzi vocea Amaliei. Noi ne întoarcem acasă.

— Nu vă faceţi griji, ma'am, murmură majordomul. Domnia voastră şi-a făcut treaba, noi o s-o facem pe-a noastră.

Oh, cât îşi dorea Erast Petrovici să-i spună Amaliei la final ceva ieşit din comun, ceva deosebit, pentru ca ea să şi-l păstreze în amintire nu ca pe un băieţandru nătâng şi mort de frică, ci ca pe un tânăr viteaz, căzut bărbăteşte în încleştarea inegală cu o întreagă armată de nihilişti. Dar căluşul blestemat îl lipsi până şi de această din urmă satisfacţie.

Şi în acest moment, deşi ai fi zis că, după toate câte îndurase, nu mai putea primi alte lovituri, bietul tânăr avu parte de încă un şoc.

— Amalia Kazimirovna, sufleţelule, grăi ruseşte o voce cunoscută, plăcută, de tenor. Permite-i unui bătrânel să facă o plimbare în caretă cu dumneata. Mai vorbim de una, de alta, şi-o să fie şi mai uscat, vedeţi doar, sunt leoarcă. Iar Patrick al dumitale

poate merge cu droşcuţa mea şi poate veni în urma noastră. N-ai nimic împotrivă, dulcineea mea?

— Urcă, răspunse sec Bejeţkaia. Numai că Pîjov, nu sunt în nici un fel sufleţelul tău, şi cu atât mai puţin dulcinee.

Erast Petrovici icni înfundat, pentru că era absolut imposibil să plângă în hohote cu para aceea în gură. Lumea întreagă tăbărâse asupra nefericitului Fandorin. De unde să adune în el atâta putere cât să ţină piept unei întregi hoarde de sceleraţi? Căci nu afli-n jur decât trădători şi năpârci veninoase (ptiu, s-a molipsit de la blestematul de Porfiri Martînovici cu înfloriturile astea stilistice). Şi Bejeţkaia cu asasinii ei, şi Zurov, ba chiar şi acest cameleon de Pîjov – duşmani cu toţii. În clipa aceea pe Erast Petrovici îl covârşiră atâta dezgust şi atâta oboseală, încât pur şi simplu nu mai avea chef să trăiască.

Între noi fie vorba, nici nu îl îndemna cineva în mod special să trăiască. Se pare că escorta sa avea în ce îl priveşte planuri de cu totul altă natură.

Mâini puternice îl înhăţară pe prizonier şi îl aşezară pe banchetă. În stânga lui se înghesui masivul Morbid, în dreapta – uşurelul Franz, se auzi plesnet de bici şi Erast Petrovici fu proiectat spre spate.

— Încotro? întrebă majordomul.

— Ni s-a poruncit să-l ducem la digul şase. Acolo apa-i mai adâncă şi curentul e mai puternic. Tu ce zici?

— Mie mi-e totuna. Dacă-i la şase, la şase să fie.

Aşadar viitorul apropiat al lui Erast Petrovici se creiona destul de clar. Îl vor duce la un chei dosnic, vor lega de el o piatră şi îl vor trimite pe fundul Tamisei, să putrezească acolo printre lanţuri ruginite de ancoră şi sticle sparte. Va dispărea fără urmă consilierul titular Fandorin, căci se va afla că nici un suflet viu nu-l mai văzuse pe acesta după ce se întâlnise cu ataşatul militar de la Paris. Şi va înţelege Ivan Franţevici că protejatul său s-a poticnit pe undeva, dar nu va afla nicicând adevărul. Şi nici prin minte nu le va trece gândul celor de la Moscova şi Piter că în serviciul lor secret s-a aciuat o viperă mârşavă. Uite cine trebuia demascat.

Dar poate că l-au şi demascat.

Chiar aşa, legat fedeleş în sacul lung şi prăfos, Erast Petrovici se simţea incomparabil mai bine decât cu douăzeci de minute în urmă, când se zgâise la el pe fereastră fantoma aceea fosforescentă şi când, de spaimă, judecata îi fusese paralizată.

Şi asta pentru că prizonierul nostru întrevedea o şansă de salvare. O fi fiind el Franz îndemânatic, dar nu-i trecuse prin cap să-i pipăie şi mâneca dreaptă. În această mânecă se afla stiletul, în el îi stătea toată nădejdea. Dacă ar fi destul de dibaci şi dacă ar izbuti să apuce stiletul cu degetele... Oh, nu-i lucru simplu atunci când braţul ţi-e legat de coapsă. Cât o fi de mers până la digul ăla numărul şase? O să aibă timp?

— Stai potolit, i se adresă Morbid şi îl împunse cu cotul în coaste pe prizonierul care se zvârcolea (de groază, bineînţeles).

— Şi-apoi amice, că mi te suceşti, că mi te-nvârteşti totuna-i, remarcă filozofic Franz.

Omul din sac se mai smuci cam un minut, apoi hâcâi scurt, înfundat, şi se domoli împăcându-se pesemne cu soarta (înainte de a se lăsa tras afară, blestematul stilet îi tăiase dureros încheietura mâinii).

— Am ajuns, anunţă John şi se ridică pe jumătate, scrutând împrejurimile. Nu e nimeni.

— Păi cin' să fie aici, pe ploaie şi în toiul nopţii? întrebă Franz, ridicând din umeri. Hai, mişcă-te. Trebuie să ne şi întoarcem acolo.

— Apucă-l de picioare.

Apucară sulul înfăşurat în sfoară şi îl cărară spre un debarcader de scânduri, înălţat ca o săgeată deasupra apei negre.

Erast Petrovici auzi trosnind scândurile sub picioarele lor, auzi plescăitul râului. Salvarea era aproape. De cum apele Tamisei ţi se vor închide deasupra capului, izbeşti cu lama în funii, tai sacul şi ieşi la suprafaţă sub debarcader. Stai acolo până pleacă ei, şi gata – salvarea, viaţa, libertatea. Atât de simplu şi firesc îşi imagina că se vor desfăşura toate astea, încât o voce lăuntrică îi şopti brusc lui Fandorin: nu, Erast, în viaţă nu se întâmplă aşa, intervine obligatoriu o mârşăvie care-ţi zădărniceşte întregul tău plan minunat.

Vai, cobise vocea lăuntrică, îi prevestise nenorocul. Căci într-adevăr, mârşăvia nu întârzie să se profileze – şi venită nu din partea acelui înspăimântător mister Morbid, ci la iniţiativa blajinului Franz.

— Stai puţin, John, spuse acesta după ce se opriră chiar la capătul debarcaderului şi îşi puseră încărcătura pe planşeul de scânduri. Nu se face să arunci în apă un om viu, aşa, ca pe un pisoi. Tu ai vrea să fii în locul lui?

— Nu, răspunse John.

— Păi vezi, se bucură Franz. Ce-ţi spuneam. Săncepi să înghiţi la apă dintr-o cloacă împuţită şi spurcată – br-r-r. Nu-i doresc nimănui una ca asta. Hai s-o facem mai omeneşte: taie-l mai întâi, să nu se chinuie. Hârşt – şi gata, ce zici?

Lui Erast Petrovicii i se aplecă de atâta omenie, dar dragul, ciudatul mister Morbid mârâi:

— Păi da, să-mi mânjesc eu cuţitul cu sânge. Ba să mă stropesc şi pe mâneci. Ajunge, am avut destulă bătaie de cap cu ţângăul ăsta. Mai dă-l încolo, şi aşa o să crape. Dacă eşti tu aşa milostiv, sugrumă-l cu sfoara, eşti meşter în de-alde astea, până atunci eu mă duc să caut o bucată de fier, ceva.

Paşii lui grei se îndepărtară, iar Fandorin rămase singur cu omenosul Franz.

— N-ar fi trebuit să-l leg şi peste sac, rosti acesta îngândurat. Am folosit toată sfoara.

Erast Petrovici mugi în semn de îmbărbătare – nu-i nimic, adică, nu-ţi face sânge rău, mă descurc eu cumva.

— Of, suflet amărât, oftă Franz. Auzi-l cum geme, ţi se rupe sufletul, zău aşa. Lasă, flăcău-le, nu-ţi fie frică. Unchiul Franz nu-şi cruţă pentru tine nici propria curea.

Se auziră paşi apropiindu-se.

— Uite aici o bucată de şină. O să fie numai bună, răsună vocea majordomului. I-o vâri pe sub funie. Mai înainte de-o lună nu iese el deasupra.

— Stai un picuţ, vreau numai să-i petrec laţul ăsta pe după gât.

— Mai termină cu delicateţurile tale! Vremea nu stă-n loc, acuşi se crapă de ziuă!

— Eh, iartă-mă, flăcăule, spuse Franz pe un ton compătimitor. Se vede că aşa ţi-a fost scris. *Das hast du dir selbst zu verdanken.*[17]

Îl ridicară din nou pe Erast Petrovici, apoi îl legănară.

— Azazel! strigă Franz cu voce gravă, solemnă, şi în secunda următoare corpul legat fedeleş căzu cu un plescăit în apa clocită.

Fandorin nu simţi nici frigul, nici apăsarea uleioasă a carapacei de apă în vreme ce ciopârţea cu stiletul sfoara îmbibată. Cel mai rău îi dădu de furcă mâna dreaptă, odată aceasta eliberată, treaba a mers strună: hârşt! – şi mâna stângă în-cepu s-o ajute pe cea dreaptă; şi iar hârşt! – şi

[17] „Numai tu eşti de vină” (germ.). (N. tr.)

sacul era tăiat de sus până jos; şi încă un hârşt! – şi bucata grea de şină se afunda în mâlul moale!

Acum mai trebuia doar să nu iasă la suprafaţă înainte de vreme. Erast Petrovici se împinse în picioare, în vreme ce bâjbâia prin bezna tulbure cu mâinile întinse. Undeva pe aici, foarte aproape, trebuie să fie pilonii pe care e înălţat debarcaderul. Şi uite, degetele au atins lemnul lunecos, năpădit de alge. Acum încet, fără grabă, în sus, pe lângă pilon. Nu cumva să plescăie apa, nu cumva să facă cel mai mic zgomot.

Sub podina de scânduri a debarcaderului era beznă deplină. Apa neagră scoase deodată la iveală fără zgomot, din afundul ei, o pată albă rotundă. În cercul acela alb se formă imediat un altul, mic şi negru – era consilierul titular Fandorin, care hăpăia cu nesaţ aerul. Mirosea a putregai şi a petrol. Era mirosul magic al vieţii.

În acest timp, sus, pe debarcader, avea loc o conversaţie liniştită. Cel ascuns dedesubt auzea fiece cuvânt. Se întâmpla uneori ca Fandorin să se înduioşeze până la lacrimi imaginându-şi cuvintele cu care îl vor pomeni, prieteni şi duşmani, pe el, eroul căzut prematur, cuvântările care vor răsuna deasupra mormântului ce-i era destinat. S-ar putea spune că în întreaga lui tinereţe se lăsase furat de asemenea reverii. Este deci de înţeles indignarea care îl cuprinse pe tânăr când auzi despre ce fleacuri pălăvrăgeau cei care se socoteau ucigaşii lui! Nici un cuvânt despre cel deasupra căruia se închiseseră apele întunecate – despre omul care

avusese minte şi inimă, un suflet nobil şi năzuinţe înalte!

— Of, dar ştiu c-o să m-aleg cu o criză de reumatism după plimbărica asta, oftă Franz. Vezi doar ce trage umezeala. Păi, la ce bun să mai stăm? Mergem, da?

— E devreme.

— Ascultă, cu toată alergătura asta, am rămas fără cină. Ce crezi, or să ne dea ceva de mâncare, sau se mai găseşte vreo trebşoară pentru noi?

— Asta nu ne priveşte pe noi. Cum ne-or spune, aşa om face.

— Măcar să îmbucăm la repezeală nişte friptură rece de viţel. Îmi chiorăie maţele... Că doar n-o s-o ştergem noi din locul ăsta în care ne-am învăţat? Abia ne-am aşezat şi noi, ne-am găsit un rost. Şi-atunci, de ce mai stăm? Doar totul a mers foarte bine.

— Ştie ea de ce. Dacă aşa a poruncit, se cheamă că aşa trebuie.

— Asta aşa-i. Ea nu greşeşte. De dragul ei aş face orice, nici pe taică-meu nu l-aş cruţa. Dacă l-aş avea, bineînţeles. Nici mama noastră care ne-a făcut n-ar fi făcut pentru noi câte a făcut ea.

— Se-nţelege... Gata, mergem.

Erast Petrovici aşteptă până se stinse zgomotul paşilor în depărtare şi, pentru mai multă siguranţă, numără până la trei sute, abia apoi o luă spre mal.

Când izbuti, cu un uriaş efort, să se caţăre pe parapetul scund, dar aproape vertical al digului, după ce căzu înapoi în apă de câteva ori, întu-

nericul începuse de-acum să se risipească, împins de la spate de revărsatul zorilor. Înecatul ce nu fusese să se înece era zgâlţâit de frisoane, îi clănţăneau dinţii, ba îl picnise şi sughiţul – înghiţise, pesemne, apă mucezită din râu. Dar oricum era minunat să trăieşti. Erast Petrovici cuprinse cu o privire drăgăstoasă întinderea aurie a râului (pe celălalt mal sclipeau blând nişte luminiţe), rămase înduioşat de trăinicia antrepozitului scund, privi cu îngăduinţă legănarea ritmică a remorcherelor şi şalupelor înşirate de-a lungul cheiului. Faţa udă, cu o dungă de păcură pe frunte, a celui înviat din morţi se lumină de un zâmbet senin. Se întinse cu desfătare şi încremeni în această poziţie idioată – dintr-un colţ al antrepozitului se desprinse şi o porni fuga-fuguţa în întâmpinarea lui o siluetă mărunţică şi sprintenă.

— Brutele, bestiile, se tângui silueta cu o voce subţirică, pe care o auzeai de departe, în vreme ce se apropia. Nu le poţi da nimic de făcut, trebuie să stai după ei să-şi ducă treaba la bun sfârşit. Ce v-aţi face cu toţii fără Pîjov, ce v-aţi face? V-aţi prăpădi ca nişte căţei fără ochi, v-aţi prăpădi.

Fandorin se năpusti înainte cuprins de pioasă mânie. Trădătorul îşi închipuia pesemne că satanica lui apostazie rămăsese nedescoperită.

Numai că în mâna secretarului gubernial sclipi malefic ceva metalic, şi Erast Petrovici mai întâi se opri, apoi dădu îndărăt.

— Ai judecat corect, căpşunelul meu, îi încuviinţă Pîjov gestul, şi Fandorin remarcă atunci

umbletul lui elastic, ca de pisică. Eşti un flăcău cu judecată, mi-am dat imediat seama. Dar ştii dumneata ce-i ăsta din mâna mea?

Pîjov agită obiectul acela metalic şi Fandorin văzu un pistol cu două ţevi, cu un calibru neobişnuit de mare.

— Este un lucruşor teribil. În jargonul din partea locului al lumii interlope se cheamă *smasher.* Uite-aici, binevoieşte să vezi, se pun două mici gloanţe explozive – chiar din cele pe care le-a interzis convenţia de la Sankt-Petersburg din '68. Numai că Erastuşka, vezi dumneata, criminalii sunt nişte sceleraţi. Ce înseamnă pentru ei o convenţie creştinească? Iar glonţul exploziv, cum nimereşte în ceva moale, cum se deschide tot aşa cum floarea îşi deschide micile petale. Cărniţă, osişoare, vinişoare – totul se transformă într-o tocătură. Aşa că, blândeţea mea, fă bine şi-mi şezi acolo fără să te smuceşti, că altfel trag de spaimă un foc, şi nu-mi voi ierta în veci asemenea gest. Căci dacă glonţul nimereşte în pântece sau undeva prin zonă, e tare dureros.

Fandorin strigă încă sughiţând, de data asta nu de frig, ci de spaimă:

— Iuda Iscarioteanul! Ţi-ai vândut patria pe treizeci de arginţi!

Şi se dădu alţi câţiva paşi îndărăt din faţa ţevii prevestitoare de rău.

— După cum grăit-a marele Derjavin, nestatornicia este destinul muritorilor. Dar mă jigneşti degeaba, micul meu prieten. Nu pentru treizeci de

şekeli m-am lăsat eu ispitit, ci pentru o sumă cu mult mai substanţială, transferată în cât se poate de bună regulă la o bancă elveţiană – să fie acolo la bătrâneţe, să nu crăp sub vreun zăplaz. Dar pe dumneata, copil zevzec, ce vânt te-a adus pân-aici? La cine ţi-ai pus tu în gând să chelălăi? Tragi în piatră, păcat de săgeată. Aici e vorba de o forţă colosală! Piramida lui Keops! Nici măcar n-o zgârii dând cu fruntea-n ea.

În timpul ăsta Erast Petrovici se tot trăsese îndărăt, până ajunsese la parapetul falezei, unde se văzuse nevoit să se oprească, simţind cum muchia lui scundă i se înfige în gleznă. După cât se pare, asta şi urmărise Pîjov.

— Aşa e bine, excelent, vorbi el cântat, oprindu-se la zece paşi de victima sa. Altfel nu mi-ar fi deloc uşor să trag după aceea până la apă un tânăr atât de bine hrănit. Dumneata, rubinelul meu, nu-ţi face griji, Pîjov îşi cunoaşte meseria. Poc – şi gata. Şi-n loc de faţă roşie – chisăliţă roşie. Chiar dacă te vor pescui, nu te vor recunoaşte. Iar sufletul înălţa-ţi-se-va pe dată la îngeri. Căci n-a apucat încă sufletu-ţi tânăr să fie dus în ispită.

În timp ce rostea cuvintele acestea îşi ridică arma, îşi închise pe jumătate ochiul stâng şi zâmbi pofticios. Nu se grăbea să tragă, savura clipa. Fandorin aruncă o privire disperată spre malul pustiu, scăldat în lumina palidă a zorilor. Nici ţipenie de om. Gata, acesta chiar era sfârşitul. Lângă antrepozit parcă-parcă se stârni un oarece freamăt, dar nu apucă să vadă ceva – tună un foc

de armă îngrozitor de puternic, mai puternic decât cel mai puternic tunet, şi Erast Petrovici, balansându-se spre spate, se nărui cu un urlet disperat în apa din care, cu câteva minute în urmă, atât de anevoie răzbise la liman.

CAPITOLUL AL DOISPREZECELEA,

în care eroul află că are un nimb în jurul capului

Cunoştinţa nu-l părăsi totuşi pe cel împuşcat, ba mai mult, nu se ştie de ce, nu simţea nici o durere. Nedumerit la culme, Erast Petrovici începu să bată apa cu braţele. Ce-i asta? E mort sau viu? Şi dacă-i mort, de ce-i atâta umezeală?

Peste parapetul falezei răsări capul lui Zurov. Fandorin nu se miră câtuşi de puţin: în primul rând, în momentul cu pricina era în general greu să-l mai mire ceva, iar în al doilea rând, pe lumea aceea (dacă fireşte asta era lumea aceea) se puteau petrece lucruri mai dihai.

— Erasmus! Trăieşti? Te-am atins cumva? striga cu zbucium în glas capul lui Zurov. Dă-mi mâna.

Erast Petrovici îşi scoase din apă mâna dreaptă şi, dintr-o singură smucitură zdravănă, Zurov îl trase pe uscat. Primul lucru pe care îl văzu odată ridicat în picioare fu o siluetă măruntă zăcând cu faţa la pământ, cu un revolver masiv în mâna întinsă înainte. Printre firişoarele de păr jilave de la ceafă, înspicate de cărunţeală, se zărea o pată neagră, iar dedesubt se lăbărţa o mică băltoacă întunecată.

— Eşti rănit? întrebă îngrijorat Zurov, învârtindu-se în jurul lui Erast Petrovici şi tot

pipăindu-l. Nu pricep cum s-a putut întâmpla una ca asta. E pur şi simplu o *révolution dans la balistique.* A, nu, e imposibil.

— Dumneavoastră sunteţi, conte? hârâi Fandorin, dumirindu-se într-un sfârşit că nu se află încă în lumea aia, ci în lumea asta.

— Nu „dumneavoastră”, ci „tu”. Doar am băut pentru *bruderschaft,* sau ai uitat?

— Dar d-de ce? întrebă Fandorin, pe care îl apucase din nou dârdâiala. Vreţi cu tot dinadinsul să terminaţi personal cu mine? Dar ce, v-a promis Azazel ăsta al vostru un premiu pentru asta? Trageţi dar, trageţi, blestemat să fiţi! M-am săturat de voi mai rău ca de griş fiert!

Nu era prea clar de unde-i răsărise comparaţia cu grişul fiert – pesemne din ceva împrejurări de mult uitate din copilărie. Erast Petrovici vru chiar şi cămaşa să şi-o sfâşie – uite-mi pieptul, trage! – dar Zurov îl scutură de umeri fără pic de jenă.

— Termină cu aiurelile astea, Fandorin. Care Azazel? Care griş? Stai că te-aduc eu acum în simţiri.

Şi Zurov îi trânti fără zăbavă lui Erast Petrovici, aşa vlăguit cum era, o pereche răsunătoare de palme.

— Sunt eu, Ippolit Zurov. Nu-i de mirare că după atâtea grozăvii ţi s-au zdruncinat creierii. Reazemă-te de mine, spuse Zurov, luându-l pe tânăr pe după umeri. Te duc imediat la hotel. Am aici priponit un căluţ, lângă droşca ăstuia (şi împunse cu piciorul trupul lui Pîjov). Ajungem iute

ca vântul. Te încălzeşti, dai pe gât un grog şi îmi explici şi mie ce-i cu circul ăsta de mi-l jucaţi voi aici.

Fandorin îl îmbrânci violent pe conte:

— Ba nu, tu să-mi explici! De unde (hâc) ai apărut aici? De ce m-ai urmărit? Eşti mână-n mână cu ei?

Zurov îşi răsuci descumpănit mustaţa neagră.

— Asta nu se poate explica în două cuvinte.

— Nu face nimic, am (hâc) timp. Nu mă mişc de-aici!

— Bine, ascultă deci.

Şi iată ce i-a povestit Ippolit.

* * *

— Crezi că ţi-am dat fără un gând ascuns adresa Amaliei? Nu, frate Fandorin, aici e la mijloc o întreagă filozofie. Mi-ai plăcut, mi-ai plăcut teribil. Ai tu ceva anume… Ştiu şi eu, e ceva ca un fel de pecete. Am un miros al meu special pentru oameni ca tine. Văd deasupra capului acelui om un fel de nimb, ceva ca o aură uşoară. Oamenii ăştia cu nimb sunt oameni aparte, soarta îi ocroteşte, îi fereşte de toate primejdiile. În ce scop îi ocroteşte – nici chiar acelui om nu-i dă prin minte. Ferească sfântul să te duelezi cu un asemenea om – te va ucide. Să nu joci cărţi cu el – pierzi, oricâţi aşi ai avea ascunşi în mânecă. Ţi-am văzut nimbul când m-ai curăţat la stos şi apoi m-ai obligat să ne tragem la sorţi sinuciderea. Arareori întâlneşti

oameni ca tine. Bunăoară, în detaşamentul nostru, pe când mărşăluiam prin deşertul Turkestanului, aveam un locotenent, Ulici îl chema. Se năpustea în mijlocul luptei, nici că-i păsa – lupta şi rânjea. Mă crezi sau nu, dar odată, lângă Hiva, am văzut cu ochii mei cum gărzile hanului au tras în el o salvă. Nici o zgârietură! Apoi a băut cumâs înăcrit şi basta, l-am înmormântat pe Ulici în nisipul deşertului. De ce îl cruţa Cel de Sus în bătălii? Mister! Aşadar, Erasmus, şi tu faci parte din stirpea asta, poţi să mă crezi. Te-am îndrăgit, te-am îndrăgit din clipa în care ţi-ai dus fără ezitare pistolul la cap şi ai apăsat pe trăgaci. Numai că dragostea mea, frate Fandorin, e un amestec subtil. Pe cel care îmi e inferior nu-l pot iubi, iar pe cel ce îmi e superior îl pizmuiesc de moarte. Pe tine te pizmuiam. Eram gelos pe nimbul tău, pe norocul tău inimaginabil. Vezi doar, şi astăzi ai ieşit uscat din apă. Ha-ha, adică ai ieşit ud, fireşte, dar viu şi fără o zgârietură măcar. Şi dacă se uită omul la tine, ce vede, un băieţandru, un căţelandru, două parale nu dă pe tine.

Până în acel moment, Erast Petrovici îl ascultase cu viu interes şi chiar se împurpurase la faţă de plăcere, o vreme i se oprise şi sughiţul, dar la cuvântul „căţelandru” se îmbufnă şi sughiţă mânios de două ori la rând.

— Ei, nu te supăra, ţi-am spus-o aşa, prieteneşte, adăugă Zurov şi îl bătu pe umăr. Ce mi-am zis atunci: soarta mi l-a trimis. Amalia o să muşte precis din asemenea momeală. O să-l privească

bine şi o să muşte. Şi gata, mă voi mântui o dată pentru totdeauna de toate vrăjitoriile ei satanice. Mă va lăsa în pace, va înceta să mă chinuie, să mă ţină legat de lanţ ca pe urs la iarmaroc. N-are decât să-l stoarcă de puteri cu torturile ei egiptene pe flăcăiandrul ăsta. Aşa că ţi-am dat un fir, ştiam că nu te vei lăsa păgubaş... Pune-ţi pelerina mea şi ia aici, trage un gât din plosca asta. Că o să-ţi dai duhul de-atâta sughiţ.

În vreme ce Fandorin, tot clănţănind din dinţi, trase o duşcă din romul jamaican care plescăia pe fundul recipientului uriaş, Ippolit îi aruncă pe umeri eleganta lui pelerină neagră, căptuşită cu atlas roşu ca sângele, după care dădu conştiincios de-a dura cadavrul lui Pîjov până la parapetul falezei, îl rostogoli peste parapet şi îl îmbrânci în apă. Un singur plescăit surd, şi din păcătosul secretar gubernial rămase doar o mică băltoacă întunecată pe lespedea de piatră.

— Odihneşte, Doamne, sufletul robului Tău nu-ştiu-cum-îl-cheamă, psalmodie cu evlavie-n glas Zurov.

— Pî-pîjov, sughiţă iarăşi Erast Petrovici, dar, mulţumită romului, dinţii nu-i mai clănţăneau. Porfiri Martînovici Pîjov.

— Oricum n-o să ţin minte, ripostă Ippolit zvâcnind nepăsător dintr-un umăr. Mai ducă-se şi dracului. După cât se pare, era o canalie. Să tragi cu pistolul într-un om neînarmat, ptiu! A vrut să te ucidă, Erasmus. Intre noi fie vorba, ţi-am salvat viaţa, ai înţeles treaba asta?

— Am înţeles, am înţeles. Povesteşte mai departe.

— Mai departe, deci. Ţi-am dat adresa Amaliei, dar încă de-a doua zi am căzut într-un marasm teribil, dar în ce hal, ferească sfântul. Am şi băut, am fost şi la târfe, am risipit şi la masa de joc aproape cincizeci de mii de ruble, dar dorul nu mi s-a ostoit. De dormit nu puteam dormi, de mâncat nu puteam mânca. De băut, ce-i drept, puteam. Vedeam întruna în faţa ochilor cum tu şi Amalia vă dezmierdaţi şi vă bateţi joc de mine. Sau mai rău, cum nici măcar nu vă amintiţi de mine. Zece zile am îndurat şi mi-am dat seama că încep să-mi pierd minţile. Îl mai ţii minte pe Jean, lacheul meu? Zace-n spital. Mi s-a vârât în suflet cu poveţele lui, şi atunci i-am smucit nasul din loc şi i-am rupt două coaste. Mi-e ruşine, frate Fandorin. Parcă dădusem în tremurici. Într-a unsprezecea zi am scăpat din laţ. M-am decis, gata: îi omor pe amândoi şi după asta îmi pun şi eu capăt zilelor. Oricum, mai rău ca acum nu poate fi, mi-am zis. Să mă trăsnească Dumnezeu dacă mai ştiu cum am călătorit prin toată Europa. Beam ca o cămilă din Kara-Kum. Pe când traversam Germania, am aruncat doi prusaci din vagon. De fapt, nu ţin minte. Poate doar mi s-a năzărit. M-am dezmeticit abia la Londra. Mai întâi m-am dus la hotel. Acolo – nici ea, nici tu. Şi ce hotel – o cloacă. Amalia de când se ştie n-a tras la asemenea hotel. Şi bestia aia de recepţioner nu ştia o iotă franţuzeşte, iar eu englezeşte ştiu numai *bottul viskey* şi *moov yoor ass* – un miciman m-a

învăţat vorbele astea. Înseamnă: dă-mi o sticlă de tărie, dar mai repede. Îl întreb pe stafiditul ăla de recepţioner englez despre miss Olsen, şi el îmi bolboroseşte ceva pe limba lui, îşi învârte capul şi-mi arată ceva cu degetul în spate. Adică, a plecat, dar încotro – nu se ştie. Atunci îl întreb de tine: „Fandorin, zic, Fandorin, *moov your ass”'.* Şi el – dar să nu te superi – numai ce-l văd că se holbează supărat la mine. Se pare că numele tău de familie nu sună tocmai cuviincios în engleză. Ce mai, nu am ajuns cu recepţionerul la înţelegere reciprocă. Ce era să fac, m-am cazat în păduchernița aia, acolo locuiesc acum. Orarul zilnic era următorul: dimineaţa mă duceam la hotelier, îl întrebam: „Fandorin?” El făcea o plecăciune, răspundea: „Moning, sya”. Adică, n-a venit încă. Treceam strada, intram în cârciumă, acolo era punctul meu de observaţie. Plictiseală de moarte, au ăia acolo nişte mutre întristate, bine măcar că-i aveam de ajutor pe *bottul viskey* şi *moov yoor ass.* La început, cârciumarul făcea ochii mari, dar apoi s-a obişnuit, acum mă primeşte ca pe o rudă apropiată. Din cauza mea i-au crescut afacerile: se adună acolo popor să vadă cum dau eu pe gât tăria cu stacana. Dar le e teamă să se apropie, se uită de departe. Am învăţat cuvinte noi: „djin” – ăsta-i un rachiu de ienupăr, „răm” – ăsta-i rom, „brendi” – ăsta-i un coniac mizerabil. Aş fi tot stat eu la postul meu de observaţie până mi s-ar fi aplecat, dar într-a patra zi, slavă ţie Allah, te-ai prezentat. Când ai venit la hotel arătai ca un fante – caretă lăcuită,

mustăţi. Că veni vorba, păcat că ţi le-ai ras, arătai mai bine cu ele. Ia te uită, mi-am zis, şi-a înfoiat cocoşelul penele. Las' c-o să primeşti tu acum în loc de „miss Olsen” un rahat cu perje. Numai că licheaua aia de recepţioner cu tine a-nceput să cânte altfel decât cu mine, şi atunci am hotărât să rămân ascuns, să aştept până mă duci tu pe urmele ei, şi acolo, cum o cădea cartea. M-am furişat pe străzi după tine ca un copoi. Ptiu! Îmi pierdusem capul cu totul. Am văzut cum te-ai înţeles cu vizitiul, am văzut ce pregătiri ai făcut: ai ales de la grajd un căluţ, i-ai înfăşurat copitele în prosoapele din hotel, să nu li se audă tropăitul. Cecenii fac aşa atunci când pun la cale o năvală. Sigur, nu în sensul că o fac cu prosoapele de la hotel, ci în sensul că le învelesc în nişte cârpe acolo, ai înţeles, nu?

Erast Petrovici îşi aminti ce se petrecuse în urmă cu două nopţi. Într-atât se temuse să nu îl piardă pe Morbid, încât nici prin minte nu-i trecuse să privească în urma sa – când colo, se pare că avusese coadă dublă.

— Când te-ai căţărat la fereastra ei, în mine a început să clocotească un vulcan, nu alta, îşi continuă Ippolit povestea. Mi-am muşcat mâna până la sânge, uite.

Îi vârî lui Fandorin sub nas o mână frumoasă, puternică – într-adevăr, între degetul mare şi cel arătător se zărea semiluna perfectă lăsată de muşcătură.

— Gata, mi-am zis, trei suflete îşi vor lua zborul deolaltă – unul spre cer (ăsta era al tău), şi două direct spre iad... Ai zăbovit o vreme nu ştiu de ce acolo, lângă fereastră, apoi ţi-ai luat impertinenţa-n dinţi şi ai intrat. Aveam o ultimă speranţă: că te va izgoni. Ei nu-i plac asemenea surprize, preferă să fie ea la comandă. Aşteptam, îmi tremurau genunchii. Şi, brusc, se stinge lumina, aud foc de armă şi ţipătul ei! Oh, mi-am zis, a împuşcat-o nedomolitul ăsta de Erasmus. S-a întrecut cu gluma Amalia, şi a dat de belea! Şi, frate Fandorin, m-a năpădit aşa o durere, de parcă eram singur în lumea întreagă şi nu mai aveam pentru ce trăi... Ştiam că n-o s-o termine bine, chiar eu voiam s-o ucid, şi totuşi... Doar m-ai văzut atunci când ai trecut în goană pe lângă mine. Încremenisem locului, paralizasem parcă, nici măcar nu te-am strigat. Parcă intrasem în pâclă... Apoi s-a petrecut însă ceva bizar, şi devenea tot mai bizar pe măsură ce clipele treceau. Mai întâi a reieşit că Amalia trăieşte. Pesemne ai ratat din pricina întunericului. Amalia urla şi-i suduia pe servitori de se cutremurau pereţii. Poruncea ceva pe englezeşte, slugile alergau, se agitau, mişunau prin grădină. Eu m-am pitit în tufişuri. Eram năucit cu totul. Mă simţeam ca imbecilul care rămâne popa-prostul. Toţi pun carte peste carte, numai el rămâne cu mâna plină. A, nu, mi-am zis, nu v-aţi găsit omul. Zurov n-a rămas de când se ştie popa-prostul. Acolo, în grădină, e o gheretă pentru paznic înaltă cât două cuşti de câine, era bătută în scânduri Am

smuls o scândură, mi-am stabilit acolo punctul de observaţie, eram deja obişnuit. Şi mi-am început pânda, ochii-n patru, urechi ciulite. Satir pândind-o pe Psyche. Dar ce tămbălău se pornise acolo la ei! Să juri că era statul major al armatei înaintea inspecţiei imperiale. Servitorii ba intrau, ba ieşeau, Amalia zbiera, poştaşii tot aduceau la telegrame. Şi nu mă dumiream defel – ce grozăvie o fi comis acolo Erasmus al meu? Părea un tânăr cu bună creştere. Ce i-ai făcut, ai? I-ai văzut crinul de pe umăr? N-are nici un crin, nici pe umăr, nici în alte locuri. Ei, hai, spune-mi, nu mă mai fierbe.

Erast Petrovici dădu doar nerăbdător din mână – continuă, adică, n-am timp de prostii.

— Asta e, ai răscolit furnicarul. Răposatul ăsta al tău (Zurov făcu un semn cu capul în direcţia apei unde îşi aflase locul de veci Porfiri Martînovici) a venit de două ori. A doua oară chiar aseară, până-n asfinţit...

— Ce spui, ai stat acolo toată noaptea şi toată ziua următoare? Fără hrană, fără băutură?

— Eh, fără hrană pot rezista vreme lungă dacă am de băut. Iar de băut aveam, zise Zurov şi lovi plosca cu palma. Sigur, am fost nevoit să-mi fixez o raţie. Două gâturi pe oră. A fost greu, dar la asediul de la Mahram am îndurat şi mai şi, o să-ţi povestesc altă dată. Pentru puţină mişcare m-am strecurat de vreo două ori să-mi văd calul. Îl priponisem de gardul unui parc din apropiere. Îi mai adunam nişte iarbă, mai vorbeam cu el, să nu i se urască tot stând acolo, şi – înapoi în gheretă.

Ehei, o iapă fără adăpost ar fi dispărut la noi în doi timpi şi trei mişcări, dar ăştia de aici sunt neam de nătăfleţi, nu se descurcă. Nu le dă prin minte. Seara, calul meu şarg mi-a fost chiar de mare folos. Imediat după ce răposatul (Zurov făcu iar semn din cap în direcţia apei) a venit a doua oară, neprietenii tăi au început să pregătească ofensiva. Imaginea-ză-ţi următorul tablou: înaintea tuturor, ca un veritabil Bonaparte – Amalia în caretă, cu doi zdrahoni pe capră. Urma, într-o droşcă, răposatul. Apoi, într-o trăsură, doi lachei. Şi ceva mai departe, învăluit în bezna nopţii, călare pe sârgul meu – eu, întocmai ca Denis Davîdov[18], închipuie-ţi patru biete prosoape care se vânturau încolo şi-ncoace în întuneric.

Ippolit izbucni în hohote de râs, aruncă o privire spre dunga roşie a răsăritului, aşternută de-a lungul apei.

— Am ajuns într-un soi de gaură de şobolani, de-ai fi zis că eşti la noi în fundătura Ligovka – căsuţe părăduite, magazii, gunoaie. Răposatul s-a urcat în careta Amaliei, pesemne ca să ţină sfat. Eu am legat căluţul sub o boltă de poartă şi am aşteptat să văd ce mai urmează. Răposatul a intrat

---

[18] Denis Davîdov (1784-l839) – scriitor, eseist şi poet militar rus, erou al războiului franco-rus din 1812, iniţiator, înaintea bătăliei de la Borodino, al mişcării de partizani; raidurile detaşamentului său asupra trupelor lui Napoleon erau faimoase, producând mari pierderi inamicului. (N. tr.)

într-o casă cu nu ştiu ce firmă pe ea, a stat acolo ca la vreo jumătate de ceas. În timpul ăsta vremea a început să se strice. Din cer s-a stârnit canonada de tunete, s-a pornit şi ploaia. Eram ud până la piele, dar am aşteptat, devenea interesant. A apărut iar răposatul – ţuşti! în careta Amaliei. Iar a avut loc probabil un consiliu. Şi mie-mi curgea apa pe după guler, şi plosca se golea. Tocmai mă pregăteam să mă înfăţişez dinaintea lor precum Christos în faţa norodului, să spulber şleahta asta interlopă şi să-i cer nişte explicaţii Amaliei, când, deodată, uşiţa caretei s-a deschis larg şi ce-am văzut – păzeşte-mă Doamne!

— O fantomă? întrebă Fandorin. Sclipicioasă?

— Întocmai. Brr-r, m-au trecut toate răcorile. Nu mi-am dat seama pe loc că e Amalia. Devenise iarăşi foarte interesant. Se purta ciudat. La început, s-a dus la aceeaşi uşă, apoi a dispărut sub poarta de alături, apoi iar a intrat pe prima uşă. Lacheii – după ea. În scurt timp au scos de acolo un fel de sac pe picioruşe. Abia mai târziu m-am dumirit că pe tine te înhăţaseră, atunci nu mi-a dat prin minte. După asta, oştirea s-a împărţit în două: Amalia cu răposatul au urcat în caretă, droşca venea în urma lor, iar lacheii cu sacul, cu tine vasăzică, au luat-o cu trăsura în altă direcţie. Bun, mi-am zis, nu am eu treabă cu sacul. Trebuie s-o salvez pe Amalia, a intrat într-o istorie murdară. Am luat-o după caretă şi droşcă. Auzeam copitele tropotind, trap-trap. Nu am mers prea mult şi – stop. Eu am zorit după ei, ţineam şargul de bot, să

nu necheze. Din caretă a coborât răposatul, zice (noaptea era liniştită, vocile li se auzeau până departe): „Nu sufleţelule, mai bine verific. Am eu o nelinişte-n inimă. Că prea e isteţ flăcăul nostru. Dacă ai nevoie de mine, ştii unde mă găseşti”. La început m-am înfuriat: ce „sufleţel” îţi e ea ţie, păstaie scârbavnică! După asta m-a fulgerat gândul: nu cumva e vorba de Erasmus?

Ippolit clătină din cap, se vedea că e foarte mândru de perspicacitatea lui.

— Ei, şi mai departe a fost simplu. Vizitiul s-a mutat din droşcă pe capra caretei. Eu m-am luat după răposat. Am stat, uite, taaman după colţul ăla, voiam să aflu ce festă i-ai jucat individului. Dar vorbeaţi prea încet, nici dracu' n-auzea ce spuneţi. Nu aveam de gând să trag, era şi cam întuneric ca să pot ţinti ca lumea, dar el te-ar fi ucis cu siguranţă – am înţeles asta după cum îşi ţinea spinarea. Am ochi buni, frăţioare, pentru asemenea lucruri. Şi ce lovitură am reuşit! Ia zi, degeaba găureşte Zurov la pitaci? De la patruzeci de paşi, fix în moalele capului, şi ţine cont că şi lumina era cum era.

— Hai să fim sinceri, nu de la patruzeci, rosti distrat Erast Petrovici, cu gândul la altceva.

— Cum nu de la patruzeci? se aprinse Ippolit. Numără-i!

Şi Ippolit chiar începu să numere paşii (mă rog, ceva cam scurtuţi), Fandorin însă îl opri.

— Acum unde te duci?

Zurov se minună:

— Cum unde? Te fac să-ţi recapeţi înfăţişarea de om, tu îmi explici pe-ndelete ce mama dracului se petrece, luăm micul dejun, apoi mă duc la Amalia. O împuşc pe şerpoaica asta, dracu' s-o ia. Sau o răpesc. Tu să-mi spui doar atât: suntem aliaţi sau rivali?

— Aşa, deci, răspunse încruntat Erast Petrovici, frecându-şi obosit ochii. Nu este nevoie să mă ajuţi – asta-i unu. Nu-ţi voi explica nimic – asta-i doi. N-ar fi rău s-o împuşti pe Amalia, numai că s-ar putea să fii tu însuţi împuşcat – asta-i trei. Şi nu-ţi sunt rival de nici un fel, mi se întoarce stomacul pe dos când mă gândesc la ea – asta-i patru.

— Poate ar fi mai bine s-o împuşc totuşi, comentă Zurov, dus pe gânduri. Cu bine, Erasmus. Dacă dă Dumnezeu ne vom revedea.

* * *

După puternicele emoţii nocturne, ziua ce urmă fu atât de plină de evenimente, încât i se păru lui Erast Petrovici cam bezmetică şi alcătuită parcă din fragmente disparate, legate anapoda unul de celălalt. Adică Fandorin a şi chibzuit, a şi luat decizii inteligente, ba chiar a şi acţionat, dar acestea toate s-au petrecut parcă de sine stătător, în afara unui scenariu închegat. Ultima zi a lunii iunie a rămas în amintirea eroului nostru ca un şir de tablouri în culori vii, între care se aşternea vidul.

Iată, bunăoară, dimineaţa: malul Tamisei, zona docurilor. O vreme senină, însorită, aer proaspăt, ca după furtună. Erast Petrovici stă aşezat pe acoperişul de tablă al antrepozitului scund, doar cu indispensabilii pe el. Alături sunt răsfirate veşmintele ude şi cizmele. Carâmbul uneia din cizme este sfârtecat, la soare se usucă paşaportul deschis şi bancnotele. Gândurile celui ieşit din ape se învălmăşesc, se bat cap în cap, dar revin nesmintit pe făgaşul principal.

Ei cred că sunt mort, dar eu sunt viu – asta-i unu. Ei cred că nimeni nu mai ştie despre existenţa lor, dar eu ştiu – asta-i doi. Mapa este pierdută – asta-i trei. Nimeni n-o să mă creadă – asta-i patru. O să fiu trimis la balamuc – asta-i cinci...

Nu, de la capăt. Ei nu ştiu că trăiesc – asta-i unu. N-or să mă mai caute – asta-i doi. Până-l caută pe Pîjov, mai trece ceva vreme – asta-i trei. Acum aş putea face o vizită la ambasadă ca să-i trimit şefului o depeşă cifrată – asta-i patru...

Nu. La ambasadă – nu. Dacă sunt acolo şi alţi Iuda în afară de Pîjov? Află Amalia şi totul o ia de la capăt. De fapt, nu trebuie să spună nimănui istoria asta. Doar şefului. Iar o telegramă nu şi-ar afla rostul. O să creadă că impresiile europene i-au luat minţile lui Fandorin. Să trimită o scrisoare la Moscova? Asta ar fi posibil, dar ar ajunge cu întârziere.

Ce să facă? Ce să facă? Ce să facă?

Astăzi, după calendarul locului, este ultima zi a lunii iunie. Astăzi Amalia va trage linie sub evidenţele ei contabile din luna iunie şi plicul va pleca

spre Petersburg, pe adresa lui Nicholas Croog. Primul va fi ucis consilierul de stat titular, omul acela merituos, tată de copii. Acel om se află tot acolo, la Petersburg, or s-ajungă la el în doi timpi şi trei mişcări. Pe de altă parte, e destul de stupidă situaţia asta – să scrie de la Petersburg la Londra, ca să primească din nou răspunsul la Petersburg. Dar ce vrei, risipă impusă de activitatea conspirativă. E clar, filialele organizaţiei secrete nu ştiu unde se află cartierul lor general. Sau acest cartier general se mută dintr-o ţară în alta? Azi e la Petersburg, peste o lună, cine ştie unde. Sau, poate, nu e vorba de un cartier general, ci de un singur om? Cine-i acest om, Croog? Ar fi mult prea simplu. Oricum însă, acest Croog şi plicul lui trebuie reţinuţi.

Dar cum poate fi oprit plicul?

Nicicum. Imposibil.

Stop. Nu poate fi oprit, dar poate fi depăşit. Câte zile face poşta până la Petersburg?

Următorul act se petrece câteva ore mai târziu, în cabinetul directorului Districtului central-estic al Poştei londoneze. Directorul este flatat – Fandorin s-a prezentat drept prinţ rus – şi i se adresează cu *prince* sau *Your Highness,* pronunţând aceste titulaturi cu vădită satisfacţie. Erast Petrovici poartă o jachetă elegantă şi un baston, fără de care un *prince* pursânge este de neconceput.

— Regret nespus, *prince,* dar veţi pierde acest pariu, îi explică directorul poştei a treia oară deja

acestui rus greu de cap. Ţara domniei voastre este membră a Uniunii Poştale Internaţionale, înfiinţată în urmă cu doi ani şi care reuneşte douăzeci şi două de state cu o populaţie totală de peste trei sute cincizeci de milioane de oameni, în acest spaţiu acţionează regulamente şi tarife unice. Dacă o scrisoare este expediată din Londra astăzi, 30 iunie, cu poşta rapidă, nu puteţi ajunge înaintea ei – exact peste şase zile, în dimineaţa zilei de 6 iulie, scrisoarea va fi la oficiul poştal din Sankt-Petersburg. Fireşte, nu 6, ce dată ar veni potrivit calendarului din ţara dumneavoastră?

— Şi de ce, mă rog, scrisoarea va fi, şi eu nu? nu se poate dumiri „prinţul”. Doar nu zboară până acolo!

Directorul îl lămureşte cu un aer plin de importanţă:

— Vedeţi, înălţimea voastră, expediţiile purtând ştampila „urgent” sunt livrate fără măcar un minut întârziere. Să presupunem că domnia voastră ia de la gara Waterloo acelaşi tren cu care este expediată scrisoarea urgentă. La Dover urcaţi pe acelaşi feribot. Şi la Paris, la Gara de Nord, ajungeţi, să zicem, la fel, simultan.

— Şi atunci, care-i problema?

— Ei bine, exclamă biruitor directorul, problema este că nu există nimic mai rapid decât poşta rapidă. Aţi ajuns, deci, la Paris şi trebuie să luaţi trenul de Berlin. Trebuie să cumpăraţi bilet – căci nu vi l-aţi comandat anticipat. Trebuie să găsiţi o birjă şi să traversaţi tot centrul până la

cealaltă gară. Trebuie să aşteptaţi trenul de Berlin, care pleacă în această direcţie o dată pe zi. Şi acum, să ne întoarcem la scrisoarea noastră urgentă. De la Gara de Nord, ea este dusă cu o drezină poştală specială, pe o cale ferată de centură, la primul tren care pleacă spre est. Acesta poate fi nu neapărat un tren de pasageri, poate fi şi un mărfar prevăzut cu vagon poştal.

— Dar şi eu pot face asta! exclamă excitat Erast Petrovici.

Replica acelui patriot al serviciilor poştale este severă:

— Poate că la dumneavoastră, în Rusia, aşa ceva este posibil, nu însă şi în Europa. Hm, să zicem că francezul încă mai poate fi cumpărat, dar la transbordarea la Berlin vă va fi imposibil una ca asta – funcţionarii poştali şi feroviari din Germania sunt faimoşi prin incoruptibilitatea lor.

— E posibil ca totul să fie pierdut? exclamă ruseşte, într-un final, Fandorin cuprins de deznădejde.

— Pardon?

— Deci dumneata socoteşti că am pierdut pariul? întreabă cu mâhnire „prinţul”, trecând din nou la engleză.

— Dar la ce oră a plecat scrisoarea? De fapt, nu contează. Chiar dacă vă repeziţi de-aici direct la gară, este deja prea târziu.

Cuvintele englezului produc asupra aristocratului rus un efect magic.

— La ce oră? Oh, fireşte! Astăzi este încă luna iunie! Morbid ia scrisorile abia la zece seara! Până le transcrie ea... Şi cifrarea lor? Doar nu le trimite aşa, cu text deschis! Precis le cifrează, cum altfel! Or, asta înseamnă că scrisoarea va pleca abia mâine! Şi va ajunge nu pe şase, ci pe şapte iulie! După calendarul nostru, pe douăzeci şi cinci iunie! Am o zi avans!

— Nu înţeleg nimic, *prince,* spune directorul, desfăcându-şi braţele, dar Fandorin deja nu mai este în cabinet – uşa tocmai s-a trântit.

În urma lui răsună:

— *Your Highness,* bastonul dumneavoastră!.. O, ce ţi-e şi cu aceşti *boyars* ruşi...

Şi, în sfârşit, seara acestei atât de complicate zile, învăluită parcă în ceaţă, dar extrem de importantă. Apele Mării Mânecii. Deasupra mării îşi expune culorile indecente ultimul asfinţit de iunie. Feribotul „The Duke of Gloucester" ţine cursul spre Dunkerque. La prora, în picioare, Fandorin, într-o ţinută britanică get-beget: şapcă, costum în dungi şi mică pelerină scoţiană. Se uită drept înaintea lui spre malul francez, care se apropie chinuitor de lent. Nu aruncă Erast Petrovici nici măcar o privire spre stâncile cretacice ale oraşului Dover. Buzele lui şoptesc:

— Numai să fi aşteptat până mâine cu expediţia... Numai să fi aşteptat...

CAPITOLUL AL TREISPREZECELEA,

în care sunt descrise evenimentele petrecute în ziua de 25 iunie

Soarele de vară îmbelşugat desena pe pardoseala holului Poştei Centrale din Petersburg pătrate aurite. Spre seară, unul dintre ele, transformându-se într-un dreptunghi alungit, ajunse până la ghişeul „Post-restant" şi îi încălzi instantaneu pupitrul. Atmosfera era înăbuşitoare şi somnolentă, o muscă bâzâia împăciuitor, iar slujbaşul de la ghişeu era moleşit de căldură – noroc că afluxul de solicitanţi seca încetul cu încetul. Încă o jumătăţică de oră, şi uşile oficiului poştal se vor închide, apoi mai trebuia doar să predea registrul de evidenţă şi putea să plece acasă. Slujbaşul (că veni vorba, să-i spunem pe nume – Kondrati Kondratievici Ştukin, şaptesprezece ani de slujbă în departamentul poştei, o ascensiune glorioasă de la simplu poştaş la funcţionar cu rang înalt) îi predă un pachet sosit din Revel[19] unei finlandeze grase cu nume de familie caraghios – Pîrvu – şi se uită să vadă dacă englezul acela stă tot acolo.

Englezul stătea, unde era să se ducă. Să vezi, dom'le, ce neam de oameni încăpăţânaţi. Englezul îşi făcuse apariţia dis-de-dimineaţă, nici nu se

---

[19] Fosta denumire a oraşului Tallin, capitala Estoniei. (N. tr.)

deschisese bine oficiul, că se şi aşezase cu un ziar în mână lângă perete, şi-mi şezuse aşa ziua toată, nu băuse, nu mâncase, nici măcar, pardon, la acele nevoi nu fusese. Stană de piatră, nu alta. Îşi dăduse pesemne întâlnire aici cu cineva, şi acel cineva nu venise – păi la noi se-ntâmplă asta tot timpul, britanicului nu-i dă prin minte că se poate şi aşa, ce vreţi, naţie de oameni disciplinaţi, punctuali. Când se apropia vreun solicitant de ghişeu, mai ales dacă aducea a străin, englezul venea pe furişatelea lângă acela, până şi ochelarii albaştri şi-i trăgea pe vârful nasului. Dar nu era cel de care avea el trebuinţă. Să fi fost englezul vreunul de-ai noştri, de mult s-ar fi mâniat, ar fi-nceput să dea din mâini, să se plângă tuturor în jur, pe când ăsta se ascunde după ziarul ăla, „Times”, şi şade.

Sau poate n-avea omul unde se duce. Venise direct de la gară – uite, e-n costum cadrilat de călătorie şi are şi sacul de voiaj cu el – şi-o fi zis că o să-l întâmpine cineva, dar nu s-a-ntâmplat aşa. Ce-i rămăsese, aşadar, de făcut? Pe când se întoarse de la masa de prânz, Kondrati Kondratievici se îndură de fiul Albionului şi îl trimise pe Trifon, portarul, să-l întrebe dacă n-are trebuinţă de ceva, dar cadrilatul doar clătinase enervat din cap şi-i îndesase lui Trifon o monedă de douăzeci de copeici – lasă-mă-n pace, adică. Mă rog, cum ţi-e voia.

Lângă ghişeu răsări un bărbat mărunţel, aducea a birjar după înfăţişare, şi-i vîrî pe ferestruică un paşaport mototolit.

— Ia-n uită-te mata, domnu' dragă, nu-i venit ceva pentru Krug Nikola Mitrofanîci?

— De unde aştepţi scrisoare? îl întrebă sever Kondrati Kondratievici, luându-i paşaportul.

— Din Anglia, din oraşul Londra.

Lucrul cel mai uimitor fu acela că scrisoarea de la Londra chiar se găsi – atâta doar că numele destinatarului începea nu cu chirilicul „K”, ci cu latinescul „C”. Ca să vezi cine-mi era „Mr. Nicholas M. Croog”! Multe ţi-e dat să vezi la ghişeul „Post-restant”!

— Chiar tu eşti ăsta? îl interogă Ştukin, nu atât mânat de suspiciune, cât de curiozitate.

— Nu te-ndoi, io-s, răspunse destul de birjăreşte birjarul, îşi vârî laba în ferestruica ghişeului şi înşfacă plicul galben cu ştampila „urgent”.

Kondrati Kondratievici îi întinse registrul de evidenţă.

— Ştii să te semnezi?

— Nu mai rău ca alţii.

Şi ţopârlanul depuse la rubrica „primit” o mâzgălitură.

După ce îl petrecu pe dezgustătorul solicitant cu o privire nemulţumită, Ştukin trase, din obiş-nuinţă, cu coada ochiului spre englez, dar acela dispăruse. Trebuie că i se urase tot aşteptând.

Erast Petrovici îl aşteptă în stradă pe birjar cu o strângere de inimă. Iacătă-ţi-l pe Nicholas Croog! Cu cât înainta în anchetarea cazului, cu atât lucrurile deveneau mai confuze. Esenţial era însă

că marşul lui forţat de şase zile prin întreaga Europă nu se dovedise zadarnic! Calculase, depăşise, interceptase! Acum va avea ce-i raporta şefului. Numai să nu-l piardă pe Krug ăsta.

Lângă un stâlp moţăia un birjar tocmit pe toată ziua. Era capiu de somn după atâta trândăveală forţată şi îşi făcea mult sânge rău că îi ceruse acelui domnişor caraghios numai cinci ruble – pentru atâta chin de mucenic putea să-i ia şi şase. Văzând că-i apare în sfârşit muşteriul, birjarul arboră o ţinută plină de importanţă şi apucă hăţurile, dar Erast Petrovici nici măcar nu privi în direcţia lui.

Apăru „obiectivul”. Coborî treptele, îşi trase pe cap chipiul albastru şi se îndreptă spre o caretă care aştepta în apropiere. Fandorin porni agale în urma lui. Lângă caretă, „obiectivul” se opri, îşi scoase iarăşi chipiul, se înclină şi întinse plicul galben. Din ferestruică se iţi o mână de bărbat înmănuşată în alb şi luă plicul.

Fandorin iuţi pasul ca să poată vedea chipul necunoscutului. Şi îl văzu.

În caretă, examinând la lumină peceţile de ceară roşie, se afla un domn cu păr roşcovan, cu ochi verzi, pătrunzători, şi cu o puzderie de pistrui pe faţa-i palidă. Erast Petrovici îl recunoscu pe dată – era, bineînţeles, mister Gerald Cunningham în persoană, strălucitul pedagog, prietenul orfanilor şi mâna dreaptă a lui lady Astair.

Aşadar, birjarul picotise acolo de pomană – nu era greu de aflat adresa lui mister Cunningham.

Deocamdată însă Fandorin avea o treabă mai urgentă.

Pe Kondrati Kondratievici îl aştepta o surpriză: englezul se întoarse. Numai că acum era zorit peste măsură. Dădu fuga la ghişeul „Primire-telegrame”, îşi vârî pur şi simplu capul prin ferestruică şi începu să îi dicteze lui Mihail Nikolaici ceva în grabă mare. Iar Mihail Nikolaici prinse şi el a se agita, a se precipita, ceea ce îndeobşte îi stătea prea puţin în fire.

Ştukin deveni curios. Se sculă de la locul lui (noroc că nu mai erau solicitanţi) şi, ca şi cum ar fi trecut şi el întâmplător pe-acolo, o porni spre celălalt colţ al sălii, unde era aparatul de telegraf. Se opri lângă Mihail Nikolaici care lucra concentrat, se răsuci un picuţ şi citi cele scrise la repezeală:

> *Către Departamentul de Criminalistică, Poliţia din Moscova. Extremă urgenţă. Dlui Brilling, consilier de stat. M-am întors. Rog legătură urgent cu mine. Aştept răspuns lângă aparat. Fandorin.*

Aha, asta era deci, acum e limpede. Ştukin îl privi cu alţi ochi pe „englez”. Suntem detectiv, care vasăzică. Îi prindem pe bandiţi. Măi, măi, ca să vezi.

Agentul se vânzoli prin sală zece minute, nu mai mult, şi Mihail Nikolaici, care rămăsese în

aşteptare lângă aparat, îi făcu un semn cu mâna şi trase de panglica cu telegrama de răspuns.

Kondrati Kondratievici atât aştepta – citi direct de pe panglică:

D-LUI FANDORIN. DL. BRILLING SE AFLĂ LA SPB
ADRESA: STR. KATENINSKAIA, CASA SIVERS.
OFIŢER DE SERVICIU LOMEIKO

Din pricini neştiute, această depeşă îl bucură negrăit de mult pe cadrilat. El chiar îşi plesni palmele şi îl întrebă pe Ştukin, care îl cerceta cu interes:

— Unde-i strada asta, Kateninskaia? E departe?

— Nicidecum, răspunse curtenitor Kondrati Kondratievici. E aici, la doi paşi. Luaţi o caretă cu rută fixă, ieşiţi pe Nevskaia colţ cu Liteinaia, apoi...

— Nu contează, am o birjă, îl întrerupse agentul fără să-l asculte până la capăt şi, înşfăcându-şi sacul de voiaj, o luă la fugă spre ieşire.

Strada Kateninskaia îi plăcu nespus lui Erast Petrovici. Arăta exact ca străzile cele mai respectabile din Berlin sau Viena: asfalt, felinare electrice nou-nouţe, case solide cu câteva caturi, într-un cuvânt – Europa.

Casa Sivers, cu cavaleri din piatră pe fronton şi cu intrarea puternic iluminată în pofida serii încă luminoase, era deosebit de frumoasă. De fapt, unde în altă parte să locuiasă un om ca Ivan Franţevici Brilling? Era pur şi simplu imposibil să ţi-l

imaginezi locuind într-o dărăpănătură de căsuţă cu o curte plină de praf şi cu livadă de meri.

Un portar îndatoritor îl linişti pe Erast Petrovici, îl asigură că domnul Brilling este acasă, „tocmai s-a întors de cinci minute”. Totul îi mergea astăzi ca pe roate lui Fandorin, totul îi reuşea.

Sărind câte două trepte odată, ajunse ca-n zbor la primul etaj şi apăsă pe soneria electrică, strălucind ca aurul de bine ce era lustruită.

Deschise uşa Ivan Franţevici în persoană. Nu apucase să se schimbe, îşi scosese doar redingota, dar sub gulerul înalt, scrobit, sclipea în culorile curcubeului emailul unei proaspete Cruci a Sfântului Vladimir.

— Eu sunt, şefule! anunţă cu bucurie Fandorin, savurând efectul cuvintelor sale.

Efect care, de fapt, îi depăşi toate aşteptările.

Ivan Franţevici încremeni pur şi simplu, ba chiar porni să dea din mâini de parcă ar fi vrut să spună: «Ptiu, drace! Piei, satană!»

Erast Petrovici izbucni în râs:

— Ce-i, nu vă aşteptaţi?

— Fandorin! De unde ai apărut? Deja nu mai speram să te văd în viaţă!

— Dar de ce? se interesă călătorul, nu fără o anume undă de cochetărie în glas.

— Cum de ce!... Ai dispărut fără urmă. Ultima oară ai fost văzut la Paris, pe douăzeci şi şase. La Londra n-ai mai apărut. Am cerut să mi se facă legătura cu Pîjov – mi s-a răspuns că a dispărut fără urmă, că-l caută poliţia!

— Am trimis de la Londra o scrisoare cu toate amănuntele pe adresa departamentului nostru din Moscova. Am scris acolo şi despre Pîjov, şi despre tot restul. Azi-mâine va ajunge probabil. Nu ştiam că sunteţi la Petersburg.

Şeful se încruntă a îngrijorare:

— Arăţi îngrozitor. Nu cumva eşti bolnav?

— Ca să fiu sincer, sunt lihnit de foame. Am stat toată ziua de strajă la Oficiul Poştal, firimitură n-am pus în gură.

— Ai stat de strajă la Oficiul Poştal? A, nu, nu, nu-mi povesti. Uite cum facem. Mai întâi îţi dau un ceai şi nişte dulciuri. Ticălosul meu de Semion e de trei zile beat, aşa că mă gospodăresc singur. Mă hrănesc mai ales cu bomboane şi prăjituri de la Filippov. Doar îţi plac dulciurile, nu?

— Grozav îmi plac, confirmă entuziasmat Erast Petrovici.

— Şi mie. Mi se trage de la copilăria de orfan. Nu te superi dacă mâncăm în bucătărie, ca burlacii?

În vreme ce traversau coridorul, Fandorin apucă să observe că apartamentul lui Brilling, deşi nu foarte mare, era mobilat cât se poate de practic şi riguros – exista în el tot ceea ce era necesar, dar nimic de prisos. Tânărului îi atrase în mod deosebit atenţia o cutie lăcuită agăţată pe perete, cu două ţevi metalice negre iţindu-se din ea.

— Este o adevărată minune a ştiinţei moderne, îi explică Ivan Franţevici. Se numeşte „aparatul lui Bell”. Abia mi-a fost adus din America, de la

agentul nostru. Au acolo americanii un inventator genial, un anume mister Bell, mulţumită căruia acum poţi purta o conversaţie de la distanţe apreciabile, de până la câteva verste chiar. Sunetul este transmis prin nişte cabluri precum cele de telegraf. Acesta este un model experimental, producerea lui în serie încă nu a început. În întreaga Europă există doar două linii: una duce de la apartamentul meu la secretariatul Secţiei a treia, a doua linie este instalată la Berlin, între cabinetul Kaizerului şi cancelaria lui Bismarck. Aşa încât suntem în pas cu progresul.

— Extraordinar, exclamă Erast Petrovici cuprins de admiraţie. Şi se aude bine?

— Nu tocmai, dar te poţi descurca. Uneori se aud în receptor nişte pârâituri puternice... Dar n-ai prefera oranjadă în loc de ceai? Nu mă prea pricep la mânuirea samovarului.

— Oho, şi încă cum, îl asigură Erast Petrovici pe şef, iar Brilling, aidoma vrăjitorului cel bun, aşeză în faţa lui, pe masa din bucătărie, o sticlă cu oranjadă şi o tavă pe care se lăfăiau ecleruri, tartine cu cremă, sufleuri cu marţipan şi cornuleţe tăvălite în migdale.

— Tu ospătează-te, spuse Ivan Franţevici, în timpul ăsta te voi pune la curent cu treburile noastre. Apoi va veni rândul tău la spovedanie.

Fandorin dădu aprobator din cap, cu gura plină şi bărbia pudrată cu zahăr.

— Aşadar, începu şeful, după câte îmi amintesc, ai plecat din Petersburg să iei poşta diplomatică pe

douăzeci şi şapte mai, aşa e? Imediat după asta la noi au început să se petreacă nişte evenimente extrem de interesante. Am regretat că te-am lăsat să pleci, contam pe fiecare om. Reuşisem să aflu prin legătura noastră că la Moscova se înfiripase în urmă cu ceva vreme o grupare mică, dar extrem de activă, de revoluţionari radicali, nişte descreieraţi, smintiţi de-a dreptul, în vreme ce teroriştii de rând îşi fixează drept obiectiv stârpirea „mâinilor de sânge-nroşite", vasăzică a înalţilor dregători ai statului, cei despre care vorbim au decis să-i ia la ochi „pe cei ce exultă şi de-a surda se-nfoaie".

— Pe cine, pe cine? întrebă nedumerit Fandorin, care tocmai se delecta cu un prea gingaş ecler.

— Ei, e dintr-o poezie de Nekrasov: „Dintre cei ce exultă şi de-a surda se-nfoaie, dintre cei care mâinile-au roşii de sânge, mă ia şi mă du printre cei care pier întru măreaţa cauză a iubirii". Aşadar, aceşti indivizi „care pier întru măreaţa cauză a iubirii" şi-au repartizat între ei responsabilităţile. Conducerea organizaţiei a revenit celor cu „mâinile de sânge-nroşite" – miniştri, guvernatori, generali. Iar fracţiunea noastră din Moscova a decis să se ocupe de cei care „exultă", de cei „graşi şi-mbuibaţi". După cum am reuşit să aflu printr-un agent infiltrat în grup, fracţiunea asta şi-a luat numele „Azazel" – din nesăbuita semeţie de a-l lua pe Dumnezeu în deşert. Planificaseră un întreg şir de crime în rândul tinerilor de bani gata, al „paraziţilor" şi „destrăbălaţilor". Fracţiunii „Azazel" i s-a

alăturat şi Bejeţkaia, care este, după toate probabilităţile, emisarul acestei organizaţii anarhiste internaţionale. Sinuciderea, de fapt asasinarea lui Piotr Kokorin, pusă la cale de ea, a fost prima acţiune a acestui „Azazel”. În sfârşit, bănuiesc că despre Bejeţkaia îmi vei mai povesti dumneata câte ceva. Următoarea victimă a fost Ahtîrţev, acesta îi interesa pe complotişti mai mult chiar decât Kokorin, pentru că era nepotul cancelarului, prinţul Korceakov. Vezi dumneata, tânărul meu prieten, planul teroriştilor era smintit, dar în acelaşi timp de o iscusinţă diabolică. Ei îşi făcuseră socoteala că e infinit mai uşor să ajungă la odraslele mai marilor zilei decât la aceştia înşişi, iar lovitura dată ierarhiei de stat nu este deloc mai puţin serioasă. Pe prinţul Mihail Aleksandrovici, bunăoară, într-atât l-a zdruncinat moartea nepotului, încât aproape şi-a părăsit slujba şi se gândeşte serios să se retragă definitiv. Şi doar vorbim despre un om cu merite excepţionale, responsabil în mare măsură de imaginea Rusiei moderne.

— Ce mârşăvie, exclamă indignat Erast Petrovici, care chiar îşi împinse deoparte marţipanul neterminat.

— Iar când am reuşit să descopăr că scopul final al acestui „Azazel” este uciderea ţareviciului...

— Nu se poate!

— Din păcate, se poate. Aşadar, când am descoperit asta, am primit ordin să trec la acţiuni decisive. Am fost obligat să mă supun, deşi eu unul

aş fi preferat înainte de toate să văd clar tabloul de ansamblu. Dar, înţelegi şi dumneata, când este pusă în joc viaţa înălţimii Sale Imperiale... Am desfăşurat acţiunile operative, dar nu ne-au reuşit pe deplin. Pentru data de 1 iunie teroriştii aveau planificată adunarea găştii lor într-o vilă din Kuzminki. Ţii minte, ţi-am spus ceva în legătură cu asta. Dumneata, ce-i drept, la vremea aceea erai sedus de propria idee. Şi ce-a ieşit? Ai dat de vreo urmă?

Erast Petrovici mormăi ceva cu gura plină, înghiţi pe nemestecate o bucăţică de tartină cu cremă, dar Brilling se ruşină:

— Bine, bine, îmi spui după. Mănâncă. Deci. Am încercuit vila asta. Am fost nevoit să acţionez numai cu agenţii mei aduşi de la Petersburg, fără să antrenez în acţiunea asta jandarmeria şi poliţia din Moscova – trebuia să evit cu orice preţ scurgerile de informaţii.

Ivan Franţevici oftă mânios:

— A fost vina mea, am fost excesiv de precaut. În principal, din cauza lipsei de oameni, acţiunea de capturare nu a putut fi organizată ca la carte. A început un schimb de focuri. Doi agenţi au fost răniţi, unul a fost ucis. Nu-mi voi ierta asta niciodată... N-am reuşit să prindem nici unul în viaţă, ne-am ales cu patru cadavre. Conform descrierilor, unul dintre ele aducea cu ochi-albi al dumitale. De fapt, ochi ca atare nu mai avea – cunoştinţa dumitale şi-a smuls cu ultimul glonţ jumătate din ţeastă. În subsol au fost descoperite

un laborator pentru producerea de maşinării infernale, câteva hârtii, dar, după cum ţi-am spus, multe din planurile şi legăturile organizaţiei „Azazel” au rămas o enigmă. O enigmă, mă tem, de nedezlegat... Cu toate acestea, suveranul, cancelarul şi şeful corpului de jandarmi au dat o înaltă apreciere operaţiunii noastre de la Moscova. I-am povestit lui Lavrenti Arkadievici şi despre dumneata. E drept, nu ai luat parte la finală, dar ne-ai ajutat totuşi foarte mult pe parcursul anchetei. Dacă nu ai nimic împotrivă, vom lucra şi de aici înainte împreună. Iau soarta dumitale în mâinile mele. Ei, ai mai prins puteri? Acum, povesteşte dumneata. Ce se întâmplă acolo, la Londra? Ai reuşit să iei urma Amaliei? Ce dracu' s-a întâmplat cu Pîjov? A fost ucis? Şi pe rând, în ordine, să nu omiţi nimic.

Cu cât povestirea şefului se apropia de final, cu atât privirea lui Erast Petrovici se încărca de mai multă invidie, iar propriile aventuri, de care fusese atât de mândru cu doar puţin timp în urmă, se veştejeau şi se spălăceau în propriii ochi. Atentat la viaţa ţareviciului! Schimb de focuri! Maşinării infernale! Urât renghi îi jucase soarta lui Fandorin, îl ispitise cu gloria şi îl mutase de pe şoseaua largă pe un drumeag de ţară nenorocit...

Îi povesti totuşi cu de-amănuntul lui Ivan Franţevici epopeea sa. Doar despre împrejurarea în care fusese văduvit de mapa albastră vorbi cam nedesluşit şi chiar îl năpădi o uşoară roşeaţă, fapt care, se pare, nu scăpă atenţiei lui Brilling, care-i

asculta istorisirea într-o tăcere posacă. Pe când se apropie de deznodământ, Erast Petrovici îşi recapătă curajul, se însufleţi şi nu putu rezista tentaţiei de a introduce un efect dramatic:

— Iar eu l-am văzut pe omul acela! exclamă el când ajunse la scena cu Oficiul Poştal din Petersburg. Ştiu în mâinile cui se află şi conţinutul mapei, şi toate firele organizaţiei! „Azazel” trăieşte, Ivan Franţevici, dar e în mâinile noastre!

— Hai, vorbeşte odată, lua-te-ar dracu'! strigă şeful. Nu te mai purta ca un copil! Cine este omul acesta? Unde este?

— Este aici, în Petersburg, răspunse Fandorin, savurându-şi revanşa. Este un anume Gerald Cunningham, principalul asistent chiar al acelei lady Astair, asupra căreia v-am atras atenţia în numeroase rânduri.

Spunând acestea, Erast Petrovicii tuşi uşor, plin de tact.

— Se explică astfel şi testamentul lui Kokorin, continuă el. Acum e limpede de ce Bejeţkaia i-a învârtit şi sucit pe adoratori să accepte tocmai soluţia astairnatelor. Şi ce loc bun şi-a găsit roşcovanul! Ce bună acoperire, aşa e? Nişte mici orfani, filiale în întreaga lume, o patroană altruistă în faţa căreia se deschid toate uşile. Ingenios, nimic de zis.

— Curmingham? repetă şeful tulburat. Gerald Curvningham? Dar îl cunosc bine pe acest domn, frecventăm acelaşi club, spuse Brilling, desfăcându-şi braţele. Este, într-adevăr, un domn

foarte ocupat, şi totuşi nu mi-l pot imagina având legături cu nihiliştii şi asasinând consilieri de stat titulari.

— Dar nu-i asasina, nu-i asasina! exclamă Erast Petrovici. Iniţial, aşa am crezut, că pe liste sunt numele victimelor. Am spus asta doar ca să vă arăt ce direcţie luaseră gândurile mele. Dacă te pripeşti, nu-ţi poţi face o idee despre întreg. Apoi însă, când mă hâţânau trenurile prin întreaga Europă, m-am luminat brusc! Dacă aceea este lista viitoarelor victime, la ce bun sunt trecute şi datele? Or, datele sunt toate depăşite! Nu se leagă! Nu, Ivan Franţevici, aici e vorba de altceva!

Fandorin chiar zvâcni din scaun, într-atât îl excitaseră propriile idei.

— Altceva? Ce altceva? întrebă Brilling, mijindu-şi ochii luminoşi.

— Cred că lista aceea cuprinde membrii unei puternice organizaţii internaţionale. Iar teroriştii dumneavoastră din Moscova sunt doar o minusculă verigă a ei.

Văzând expresia pe care o căpătă chipul şefului la auzul acestor cuvinte, Erast Petrovici simţi o bucurie răutăcioasă care nu-i făcea cinste – sentiment de care se ruşina pe loc.

— Figura centrală a acestei organizaţii, al cărei scop ne este încă necunoscut, continuă el, este Gerald Cunningham. Şi dumneavoastră şi eu l-am văzut, este un domn cu totul deosebit. „Miss Olsen”, al cărei rol îl joacă, începând din luna iunie, Amalia Bejeţkaia, este centrul de în-

registrare al organizaţiei, ceva în genul unei direcţii de personal. Acolo se strâng datele sosite din întreaga lume privind schimbarea statutului social al membrilor organizaţiei. „Miss Olsen” trimite regulat, o dată pe lună, noile date lui Cunningham, care de anul trecut s-a stabilit la Petersburg. V-am spus doar că în dormitorul Amaliei este un seif secret. După toate probabilităţile, acolo se păstrează lista completă a membrilor acestui „Azazel” – se pare că, într-adevăr, acesta este numele organizaţiei. Sau poate este un fel de parolă, ceva în genul unei incantaţii. Am auzit de două ori acest cuvânt, şi de fiecare dată înainte de a se comite o crimă. Totul te trimite cu gândul la o societate masonică, numai că este de neînţeles ce ar căuta la ei un înger căzut. Iar anvergura organizaţiei este cu mult mai amplă decât în cazul organizaţiilor masonice. Vă daţi seama – patruzeci şi cinci de scrisori într-o singură lună! Şi ce oameni – un senator, un ministru, generali!

Şeful îl privea răbdător pe Erast Petrovici, aşteptând continuarea. E limpede că tânărul nu îşi încheiase discursul: cu fruntea încruntată, se gândea concentrat la ceva.

— Ivan Franţevici, mă gândeam la Cunningham… Doar este supus britanic, îmi ziceam că nu se poate năvăli pur şi simplu peste el în casă pentru o percheziţie, aşa e?

— Să zicem că aşa e, îl încurajă şeful. Continuă.

— Iar până primiţi dumneavoastră aprobare, el va ascunde atât de bine plicul, încât noi să nu

putem dovedi nimic. Încă nu se ştie ce legături are în sferele înalte şi cine-i va sări în apărare. N-ar fi mai bine să ne agăţăm mai întâi de lanţul lui rusesc şi să tragem de el, inel după inel, ce ziceţi?

— Şi cum să faci asta? îl întrebă Brilling, animat de cel mai viu interes. Prin supraveghere secretă? Ar fi logic.

— Se poate şi prin supraveghere secretă, dar există, se pare, o metodă mai sigură.

Ivan Franţevici rămase puţin pe gânduri, apoi, predându-se parcă, îşi desfăcu braţele. Măgulit, Fandorin insinuă plin de tact:

— Ce-aţi zice de consilierul de stat titular, promovat în acest rang la 7 iunie curent?

— Să verificăm decretele de promovare date de suveran? înţelese Brilling, plesnindu-se cu palma peste frunte. Să zicem, cele din prima decadă a lunii iunie? Bravo, Fandorin, bravo!

— Bineînţeles, şefule. Nici măcar din întreaga decadă, doar cele date de luni până sâmbătă, din trei până pe opt iunie. Ar fi de mirare ca un proaspăt numit general să întârzie mai mult de-atât cu trâmbiţarea fericitului eveniment. Parcă mulţi consilieri de stat titulari pot apărea într-o săptămână în imperiul nostru?

— Doi sau trei, poate, dacă săptămâna-i mănoasă. De fapt, nu m-am interesat.

— Deci, să-i punem pe toţi aceştia sub observaţie, să le verificăm statele de serviciu, anturajul şi aşa mai departe. Şi-l luăm pe „azazelul” ăsta ca din oală.

— Spui, deci, că toate informaţiile pe care le-ai obţinut au fost trimise prin poştă Departamentului de Criminalistică din Moscova? întrebă Brilling total pe lângă subiect, după cum îi era obiceiul.

— Da, şefule. Azi-mâine plicul ajunge la destinaţie. Dar de ce, bănuiţi pe cineva cu rang înalt din poliţia moscovită? Eu, ca să dau scrisorii mai multă greutate, am scris pe plic: *„A se înmâna înălţimii sale consiler de stat Brilling personal sau, în lipsa acestuia, excelenţei sale domnul şef al poliţiei”.* Aşa că nu vor îndrăzni să o deschidă. Iar domnul şef al poliţiei, dacă o citeşte, ia negreşit legătura cu dumneavoastră.

— Bine gândit, îl aprobă Ivan Franţevici şi păstră apoi o lungă tăcere, privind drept în perete. Chipul îi devenea sumbru, tot mai sumbru.

Erast Petrovici stătea ţinându-şi respiraţia – ştia că şeful cântăreşte toate cele auzite şi îi va comunica imediat ce decizie a luat. Judecând după expresia de pe faţa lui, decizia se lăsa anevoie luată.

Brilling oftă zgomotos, surâzând amar unui gând de-al său.

— E-n regulă, Fandorin, iau totul asupra mea. Există boli care nu pot fi vindecate decât pe cale chirurgicală. Aşa vom proceda şi noi doi. Este o chestiune importantă, este o problemă de stat, iar în situaţii de acest fel avem tot dreptul să ne despovărăm de formalităţi. Îl ridicăm pe Cunningham. Şi asta imediat, laolaltă cu corpul delict, cu plicul, adică. Crezi că mesajul din plic e cifrat?

— Fără îndoială. Conţine informaţii mult prea importante. A fost trimis totuşi prin poşta obişnuită, chiar dacă în regim de urgenţă. Câte nu se pot întâmpla – poate cădea în mâini străine, se poate pierde... Nu, Ivan Franţevici, unor asemenea indivizi nu le place riscul inutil.

— Cu atât mai mult. Deci, Cunningham îl descifrează, îl citeşte, îl transcrie în cartotecă. Doar trebuie să aibă o cartotecă! Mă tem că în scrisoarea de însoţire Bejeţkaia îi raportează şi peripeţiile dumitale, iar Cunningham e om deştept, îşi va da seama pe loc că ai fi putut trimite un raport în Rusia. A, nu, trebuie ridicat urgent, fără întârziere! Şi ar fi interesant de citit şi scrisoarea de însoţire. Nu-mi dă pace gândul la Pîjov. Dacă nu doar el a fost cumpărat? Cu ambasada britanică ne explicăm după. Ba o să ne şi mulţumească. Doar spuneai că pe listă sunt şi supuşi ai reginei Victoria?

— Da, aproape o duzină, încuviinţă din cap Erast Petrovici, privindu-şi cu adoraţie şeful. Sigur, cel mai bine ar fi să-l ridicăm acum pe Cunningham, dar... Dar dacă ajungem acolo şi nu găsim nimic? În veci nu mi-aş putea ierta dacă dumneavoastră, din pricina mea... Vreau să spun, sunt gata să apar în faţa oricărei instanţe…

— Termină cu prostiile, îl întrerupse Brilling, împingându-şi enervat bărbia înainte. Chiar crezi că, în caz de eşec, o să mă ascund după un băieţandru? Am încredere în dumneata, Fandorin. Iar asta îmi e de ajuns.

— Vă mulţumesc, zise Erast Petrovici cu voce scăzută.

Ivan Franţevici se înclină cu un aer sarcastic în faţa lui:

— N-ai pentru ce. Gata, ajunge cu mofturile astea. Să trecem la treabă. Ştiu adresa lui Cunningham, locuieşte pe Insula Aptekarski, într-o aripă a astairnatului din Petersburg. Ai o armă?

— Da, am cumpărat de la Londra un revolver Smith & Wesson. E în sacul de voiaj.

— Arată-mi-l.

Fandorin aduse iute din vestibul un revolver masiv, care îl încântase prin greutatea şi trăinicia lui.

— O mizerie, i-o tăie scurt şeful, cântărind revolverul în palmă. Asta-i pentru „văcarii” americani, să tragă prin crâşme la beţie. Nu e pentru un agent serios. Mai bine ţi-l iau. Vei primi în schimb ceva mai de soi.

Dispăru pentru puţin timp şi se întoarse cu un revolver mic şi plat, care încăpea aproape tot în palma lui.

— Uite, e un Herstal belgian, are încărcător de şapte cartuşe. E model nou, comandă specială. Se poartă la spate, sub redingotă, într-un toc mititel. Este de neînlocuit în meseria noastră. E uşor, nu bate departe şi nici nu are tirul precis, în schimb piedica se ridică automat, ceea ce asigură mânuirea rapidă. Doar n-avem nevoie să nimerim o veveriţă-n ochi, aşa e? Iar în viaţă rămâne de regulă agentul care trage primul şi nu o singură

dată. În loc de cocoş are aici o piedică de siguranţă, uite, butonaşul ăsta. E destul de strâns, ca să nu se declanşeze accidental. Apeşi, uite-aşa, şi poţi trage în rafală toate gloanţele. Clar?

— Clar, răspunse Erast Petrovici, privind cu admiraţie jucăria drăguţă.

— O admiri mai târziu, acum n-avem vreme, spuse Brilling împingându-l spre ieşire.

— Şi îl vom aresta noi doi? îl întrebă Fandorin, cuprins de entuziasm.

— Nu vorbi prostii.

Ivan Franţevici se opri lângă „aparatul lui Bell”, ridică un tub în formă de goarnă, şi-l lipi de ureche şi învârti nu ştiu ce manivelă. Aparatul grohăi, apoi ceva zăngăni în el. Brilling îşi lipi urechea de cealaltă goarnă care se iţea din cutia lăcuită, şi din goarnă chiţcăi ceva. Lui Fandorin i se păru că desluşeşte un glăscior firav pronunţând cuvintele „aghiotant de serviciu” şi „cancelaria”.

— Novgorodţev, dumneata eşti? urlă Brilling în tub. Excelenţa sa e acolo? Nu? Nu te-aud! Nu, nu, nu-i nevoie! Nu-i nevoie, îţi spun!

Brilling îşi adună cât putu de mult aer în piept şi răcni cu putere îndoită:

— Urgent un detaşament pentru arestare! Trimiteţi-l de urgenţă la Insula Aptekarski! Ap-te-kar-ski! Da! Aripa astairnatului! As-tair-nat! Nu contează ce-nseamnă, se descurcă ei! Şi să vină şi un grup de percheziţie! Ce? Da, o să fiu personal acolo! Mai repede maiorule, mai repede!

Puse tubul la locul lui şi îşi şterse fruntea.

— Uf! Sper că mister Bell îşi va perfecţiona invenţia, altfel toţi vecinii mei vor fi la curent cu operaţiunile secrete ale Secţiei a treia.

Erast Petrovici se afla sub imperiul impresiei produse de vrăjitoria ce tocmai se petrecuse sub ochii lui.

— Dar e ca în O *mie şi una de nopţi!* Un adevărat miracol! Şi când te gândeşti că mai există oameni care condamnă progresul!

— Sporovăim pe drum despre progres. Din păcate, am dat drumul caretei, aşa că va trebui acum să caut o birjă. Mai dă-l dracului de sac de voiaj! Fuga marş!

N-au apucat totuşi să sporovăiască despre progres – au călătorit până la Aptekarski într-o tăcere deplină. Erast Petrovici vibra de emoţie şi în câteva rânduri încercă să-l atragă pe Brilling într-o discuţie, zadarnic însă: acesta era într-o dispoziţie mizerabilă – pesemne risca, totuşi, foarte mult punând la cale o operaţiune neavizată.

Înserarea palidă a ţinutului nordic abia se profila peste întinderile Nevei. Fandorin îşi spunea că o noapte luminoasă de vară era exact ce-i trebuia – oricum nu va fi rost de somn în noaptea asta. Nici noaptea trecută, în tren, nu pusese geană peste geană, se tot zbuciumase la gândul că va scăpa plicul... Birjarul îşi gonea iepşoara roşcată, câştigându-şi cinstit rubla promisă, şi ajunseră repede la destinaţie.

Astairnatul din Petersburg, un imobil galben, arătos, care mai înainte aparţinuse Corpului inginerilor, era întrecut de cel din Moscova ca dimensiuni, în schimb era înecat în verdeaţă. Un loc rupt din rai – numai grădini şi vile bogate în jur.

— Of, ce se va întâmpla cu bieţii copii, oftă Fandorin.

— Nu se va întâmpla nimic, răspunse pe un ton agresiv Ivan Franţevici. Milady va numi alt director, şi cu asta basta.

Corpul secundar al astairnatului era o clădire impozantă, în stilul epocii Ekaterinei, a cărei faţadă dădea într-o stradă umbroasă, cu atmosferă intimă. Erast Petrovici zări un ulm carbonizat de un trăsnet întinzându-şi crengile moarte spre ferestrele luminate de la primul cat, foarte înalt. În casă domnea liniştea.

— Excelent, jandarmii n-au ajuns încă, spuse şeful. Nu-i aşteptăm, foarte important este să nu-l speriem pe Cunningham. Îi vorbesc eu, dumneata nu intri în vorbă. Şi fii pregătit pentru orice surpriză.

Erast Petrovici îşi vârî mâna sub pulpana jachetei, simţi răceala liniştitoare a Herstal-ului. Inima i se strânse, dar nu de frică, pentru că n-aveai a te teme cu Ivan Franţevici alături, ci de nerăbdare. Acum, acum se va lămuri totul!

Brilling trase energic de clopoţelul de aramă, se auzi un clinchet melodios. De la o fereastră deschisă aflată la mezanin îi privi capul roşcovan.

— Deschide, Cunningham, vorbi tare şeful. Am de discutat o problemă urgentă cu dumneata.

— Brilling, dumneata eşti? se miră englezul. Ce s-a întâmplat?

— O urgenţă la club. Trebuie să te pun în gardă.

— O clipă, cobor imediat. Azi lacheul are zi liberă.

Şi capul dispăru.

— Aha, şopti Fandorin. Anume i-a dat liber lacheului. Precis stă acolo cu hârtiile lui!

Brilling bătea nervos darabana în uşă cu încheieturile degetelor. Cunningham nu părea să se grăbească.

— Nu cumva o şterge? întrebă cuprins de panică Erast Petrovici. Pe uşa din dos? N-ar trebui să dau ocol casei şi să mă postez de partea cealaltă?

Dar în acel moment, din interior se auziră paşi şi uşa se deschise.

În prag stătea Cunningham, într-un halat de casă lung, împodobit cu brandenburguri. Privirea tăioasă a ochilor lui verzi întârzie preţ de o clipă pe chipul lui Fandorin, iar sprâncenele îi tresăriră abia perceptibil. Îl recunoscuse!

— *What's happening*[20]*?* întrebă circumspect englezul.

— Să mergem în cabinet, îi răspunse Brilling ruseşte. E vorba de ceva foarte important.

Cunningham stătu o secundă în cumpănă, apoi îi invită cu un gest să-l urmeze.

---

[20] Ce se întâmplă? (engl.) (N.tr.)

După ce urcară o scară din lemn de stejar, amfitrionul şi oaspeţii săi ajunseră într-o odaie bogat mobilată, dar evident nu destinată trândăvelii. Pereţii erau pe toată lungimea lor acoperiţi de rafturi cu cărţi şi cu nişte mape, lângă fereastră, alături de masa de scris imensă, din lemn de mesteacăn de Carelia, se înălţa un suport cu nişte cutii, fiecare din ele având lipită pe ea câte o mică etichetă aurie.

Pe Erast Petrovici însă acele cutiuţe nu îl interesau câtuşi de puţin (doar nu era prost Cunningham să îşi ţină la vedere documentele secrete), îl interesau hârtiile aflate pe masă şi acoperite în grabă de gazdă cu ultimul număr din „Ştirile bursiere”.

Ivan Franţevici, se vede treaba, gândea cam la fel: traversă cabinetul şi se postă în picioare lângă masă, cu spatele la fereastra deschisă, cu pervaz scund. Briza serii vălurea uşor perdeaua de tul.

Înţelegând perfect manevra şefului, Fandorin rămase lângă uşă. Acum, Cunningham nu avea pe unde să scape.

Păru că englezul începe să suspecteze ceva necurat.

— Te porţi ciudat, Brilling, spuse el într-o limbă rusă corectă. Şi ce caută omul acesta aici? L-am mai văzut, e poliţist.

Ivan Franţevici îl privi pe Cunningham pe sub sprâncene, ţinându-şi mâinile în buzunarele redingotei sale largi.

— Da, este poliţist. Şi peste un minut-două vor fi aici mulţi poliţişti, aşa că nu am timp de explicaţii.

Mâna dreaptă a şefului ieşi din buzunar şi Fandorin văzu revolverul său Smith & Wesson, dar nu stătu să se minuneze, căci îşi scoase şi el revolverul – iată deci, începe!

— *Don't*[21]*...*! dădu să strige englezul şi îşi ridică rapid un braţ, dar în aceeaşi secundă răsună focul de armă.

Cunningham se prăvăli pe spate. Erast Petrovici, încremenit locului, văzu ochii verzi încă vii, larg deschişi, şi o gaură neagră bine conturată în mijlocul frunţii.

— Doamne, Dumnezeule, şefule?! De ce?

Se îndreptă spre fereastră. Gura neagră a ţevii îl privea drept în faţă.

— Dumneata l-ai dat gata, rosti pe un ton nefiresc Brilling. Eşti un detectiv prea bun. De aceea, tânărul meu prieten, va trebui să te ucid, lucru pe care îl regret sincer.

---

[21] Nu (face asta)...! (engl.). (N.tr.)

CAPITOLUL AL PAISPREZECELEA,

în care povestirea ia cu totul alt curs

Bietul Erast Petrovici, totalmente descumpănit, înainta câţiva paşi.

— Stai! se răsti înverşunat şeful. Şi nu-ţi mai agita pistolaşul ăla, nu-i încărcat. Măcar să te fi uitat în butoiaş! Nu se poate să fii atât de credul, dracu' să te ia! Nu poţi avea încredere decât în tine însuţi!

Brilling scoase din buzunarul stâng un Herstal aidoma şi aruncă pe podea, chiar la picioarele lui Fandorin, revolverul Smith & Wesson încă fumegând.

— Uite, al meu e încărcat până la refuz, lucru de care te vei convinge imediat, începu să vorbească febril Ivan Franţevici, înfierbântân-du-se mai tare cu fiecare cuvânt rostit. Îl voi pune în mâna acestui nefericit Cunningham şi se va ajunge la concluzia că v-aţi împuşcat reciproc într-un schimb de focuri. Ai garantate funeralii cu onoruri şi discursuri pline de simţire. Ştiu doar că asta contează mult pentru dumneata. Şi nu te mai uita aşa la mine, ţângău blestemat!

Fandorin realiză cu groază că şeful e absolut iresponsabil şi, în încercarea disperată de a-i trezi aceluia judecata întunecată brusc, strigă:

— Şefule, sunt eu, Fandorin! Ivan Franţevici! Domnule consilier de stat!

— Consilier de stat titular! zâmbi strâmb Brilling. Eşti depăşit de realitate, Fandorin. Am fost înălţat în rang prin decretul suveranului din data de 7 iunie. Pentru succesul operaţiunii de neutralizare a organizaţiei teroriste „Azazel”. Aşa încât îmi poţi spune „excelenţa voastră”.

Silueta întunecată a lui Brilling pe fondul ferestrei era parcă decupată cu foarfecele şi lipită pe o coală cenuşie. Crengile moarte ale ulmului din spatele lui se răşchirau în toate direcţiile aidoma unui păianjen sinistru. Lui Fandorin îi fulgeră un gând: „E un păianjen, un păianjen veninos, şi-a ţesut pânza şi eu am căzut în ea”.

Chipul lui Brilling se schimonosi dureros şi Erast Petrovici înţelese că şeful a atins un grad de furie destul de mare pentru ca în clipa următoare să tragă. De nu se ştie de unde îi veni iute în minte un gând, care se risipi instantaneu într-un şirag de gânduri mărunte-mărunţele: la Herstal trebuie scoasă piedica de siguranţă, altfel nu poţi trage, piedica e bine fixată, asta-ţi ia o jumătate sau un sfert de secundă, n-apuci să...

Urlând disperat cât îl ţinea gura şi strângându-şi pleoapele, Erast Petrovici se năpusti înainte, ţintind cu capul bărbia şefului. Nu-i despărţeau mai mult de cinci paşi. Fandorin nu auzi ţăcănitul piedicii, dar împuşcătura bubui în tavan, pentru că amândoi, şi Brilling, şi Erast Petrovici, zburară

peste pervazul scund şi se prăvăliră pe fereastră afară.

În elanul zborului, Fandorin se lovi cu pieptul de trunchiul ulmului uscat şi, rupând în cădere crengile, zgâriindu-se pe faţă, lunecă cu zgomot la pământ. De pe urma buşiturii zdravene era cât pe ce să-şi piardă cunoştinţa, dar instinctul acut de supravieţuire nu îi îngăduia aşa ceva. Erast Petrovici se ridică în patru labe, privind năuc în jur.

Şeful nu se zărea nicăieri. în schimb, lângă zid era aruncat micuţul lui Herstal negru. Fandorin sări asupra lui ca o pisică, direct din poziţia patru-labe, îl apucă zdravăn şi începu să îşi învârtă capul în toate direcţiile.

Dar Brilling dispăruse.

Lui Erast Petrovici nu îi trecu prin minte să se uite în sus decât atunci când auzi un horcăit ciudat.

Ivan Franţevici spânzura deasupra pământului într-o poziţie incomodă, nefirească. Pantofii săi lustruiţi se mişcau convulsiv, puţin deasupra capului lui Fandorin. De sub Crucea Sf. Vladimir, în locul unde se întindea o pată purpurie pe cămaşa scrobită, se iţea un ciot ascuţit, care îl străpunsese dintr-o parte în alta pe proaspătul general. Mai înfricoşător era faptul că privirea ochilor lui luminoşi era aţintită drept asupra lui Fandorin.

— Ce mizerie, pronunţă distinct şeful, schimonosindu-se fie de durere, fie de scârbă. Ce mizerie...

Şi, cu o voce şuierătoare, de nerecunoscut, suspină:

— A-za-zel...

Fandorin fu străbătut de un fior de gheaţă, iar Brilling mai horcăi vreo jumătate de minut, apoi amuţi.

De parcă ar fi aşteptat momentul, de după colţ se auzi tropot de copite, huruit de roţi. Soseau trăsurile cu jandarmi.

* * *

General-aghiotantul Lavrenti Arkadievici Mizinov, şeful Secţiei a treia şi comandantul Corpului de jandarmi, îşi şterse ochii roşii de oboseală. Eghileţii aurii de pe uniforma de gală zornăiră înăbuşit. În ultimele douăzeci şi patru de ore nu avusese timp să se schimbe, iar să doarmă – nici atât. Aseară, un curier special îl smulsese pe Lavrenti Arkadievici din toiul balului dat cu prilejul onomasticii marelui cneaz Serghei Aleksandrovici. Şi începuse nebunia...

Generalul îl privi nemulţumit pe băietanul care şedea alături, zburlit şi cu nasul zgâriat rău vârât în hârţoage. Uită-te la el, e nedormit de două nopţi şi arată proaspăt ca un castravecior de Iaroslavl. Şi se poartă de-ai zice că toată viaţa şi-a petrecut-o în cabinete de înalţi dregători. Mă rog, n-are decât să-şi vadă de vrăjile lui acolo. Dar Brilling! Mintea lui refuza pur şi simplu să înţeleagă asta!

— Cum e, Fandorin, mai durează mult? Sau iar ţi-a abătut gândurile vreo „idee”? îl întrebă aspru generalul, care simţea că, după noaptea nedormită şi ziua extenuantă, lui personal nu-i mai pot veni idei de nici un fel.

— Imediat, excelenţa voastră, imediat, mormăi imberbul. Au mai rămas cinci înscrisuri. V-am prevenit doar că lista ar putea fi cifrată. Vedeţi ce cifru ingenios, nu au putut fi identificate jumătate din litere, şi nici eu nu-i ţin minte pe toţi cei care erau pe listă... Aha, ăsta-i un director de oficiu poştal din Danemarca, da, ăsta e. Bun, dar ăsta cine-i? Prima literă nu-i cifrată – e o cruciuliţă, a doua, tot o cruciuliţă, a treia şi a patra – doi de „m”, apoi iar o cruciuliţă, apoi „n”, apoi „d” cu semnul întrebării, iar ultimele două sunt iar sărite. Iese aşa: ++MM+ND(?)++.

— Ce bazaconie, oftă Lavrenti Arkadievici. Brilling ar fi descifrat-o în doi timpi şi trei mişcări. Deci, dumneata eşti încredinţat că n-a fost un acces de nebunie? Mi-e peste putinţă să-mi imaginez...

— Sunt absolut încredinţat, excelenţa voastră, îi spuse deja pentru a doua oară Erast Petrovici. Şi l-am auzit foarte clar pronunţând „Azazel”. Stop! Mi-am amintit! Bejeţkaia avea pe lista ei un anume *commander.* El trebuie să fie.

— *Commander* este un grad în flota britanică şi în cea americană, îl lămuri generalul. Corespunde, la noi, gradului de căpitan de rangul doi.

Mizinov începu să măsoare încăperea în lung şi-n lat.

— Azazel, Azazel, ce-o fi căzut Azazel ăsta pe capul nostru! Păi, reiese că noi nu ştim nimicuţa despre organizaţia asta! Toată ancheta dusă de Brilling la Moscova nu face două parale! Poftim, totul a fost o neghiobie, o invenţie, baliverne – şi teroriştii, şi atentatul la viaţa ţareviciului! Şi-a ascuns urmele, vasăzică! Ne-a vârât sub nas nişte cadavre. Sau ne-a livrat, într-adevăr, nişte nihilişti mai amărâţi? Te puteai aştepta la orice din partea lui, era un om foarte, foarte capabil… Dar ce fac blestemaţii ăştia de nu mai vin cu rezultatul percheziţiei? De o zi şi o noapte tot scotocesc!

Uşa se întredeschise uşurel şi în crăpătura ei se vârî o faţă posomorâtă şi sfrijită, cu ochelari în rame de aur.

— Căpitanul Belozerov, excelenţa voastră.

— În sfârşit! Vorbeşti de lup, şi lupul la uşă! Să intre.

Mijindu-şi obosit ochii, în cabinet intră un ofiţer de jandarmi nu tocmai tânăr, pe care Erast Petrovici îl văzuse în ajun în casa lui Cunningham.

— S-a găsit, excelenţa voastră, s-a găsit, raportă el cu voce scăzută. Am împărţit toată casa şi grădina în pătrate, am săpat în tot locul, am pieptănat totul – nimic. Atunci, locotenentul Ailenson, un detectiv cu un fler extraordinar, a avut ideea să ciocănească pereţii din pivniţa astairnatului. Şi ce credeţi, Lavrenti Arkadievici? S-a descoperit un compartiment secret, cam ca un

laborator fotografic, şi înăuntru – douăzeci de casete, şi-n fiecare casetă – cam două sute de fişe. Sunt codate cu un cifru curios, parcă ar fi nişte hieroglife, e cu totul alt cifru decât cel din scrisoare. Am dat ordin să fie aduse aici toate casetele. Am ridicat în picioare toată secţia de criptografie, se apucă imediat de lucru.

— Bravo, Belozerov, bună treabă, îl lăudă generalul, îmbunat. Iar pe ăsta cu flerul propune-l pentru decoraţie. Bun, hai să trecem pe la camera cifrului. Să mergem, Fandorin, doar te interesează şi pe dumneata. Termini mai târziu, acum nu mai e nici o grabă.

Urcară două etaje şi o porniră în pas rapid pe coridorul nesfârşit. Cotiră după un colţ. Le gonea în întâmpinare un funcţionar care-şi agita braţele:

— Nenorocire, excelenţa voastră, nenorocire! Cerneala se albeşte văzând cu ochii, nu ştim ce se întâmplă!

Mizinov o porni înainte în trap mărunt, mişcare care nu cadra defel cu silueta lui masivă; franjurii auriţi de pe epoleţi fâlfâiau ca nişte aripioare de fluture. Belozerov şi Fandorin îşi depăşiră în chip ireverenţios superiorul şi se năpustiră primii pe uşile albe, înalte.

În vasta încăpere ocupată pe de-a-ntregul de mese domnea panica. Vreo zece funcţionari se zbuciumau deasupra unor mormane de fişe albe, ordonat aşezate în teancuri pe mese. Erast Petrovici înşfacă una dintre ele, zări pe ea o scriere abia lizibilă, aducând cu nişte caractere chinezeşti.

Chiar sub ochii lui semnele dispărură şi fişa deveni complet albă.

— Ce drăcie mai e şi asta! exclamă gâfâind generalul. Ceva cerneală simpatică?

— Mă tem, excelenţa voastră, că totul stă mult mai rău, vorbi un domn cu aer de profesor, examinând una din fişe la lumină. Căpitane, ai spus că această cartotecă se păstra într-o ascunzătoare aducând a cabină fotografică?

— Întocmai, confirmă respectuos Belozerov.

— Şi nu-ţi aminteşti în ce fel era luminată? Nu cumva cu o lampă roşie?

— Aveţi perfectă dreptate, era chiar o lampă electrică roşie.

— Aşa-mi ziceam şi eu. Din păcate, Lavrenti Arkadievici, cartotecă este pierdută şi recondiţionarea ei este cu neputinţă.

— Cum aşa?! se înfierbântă generalul. Nu se poate. Domnule consilier de colegiu, inventează ceva. Eşti un maestru în profesia dumitale, un corifeu în domeniu...

— Dar nu sunt vrăjitor, excelenţa voastră. Fişele au fost, se pare, tratate cu o soluţie specială şi se poate lucra cu ele numai la lumină roşie. Acum, stratul pe care au fost aşternute literele a fost expus la lumină albă. Ingenios procedeu, nimic de zis. Mă confrunt pentru prima oară cu aşa ceva.

Generalul îşi mişcă sprâncenele stufoase şi începu să fornăie ameninţător. În încăpere se aşternu liniştea – se apropia furtuna. Şi totuşi tunetul nu urmă.

— Să mergem, Fandorin, rosti cu voce stinsă şeful Secţiei a treia. Trebuie să-ţi termini treaba.

Fandorin nu reuşi nicicum să descifreze ultimele două însemnări – erau dintre cele sosite în ultima zi, 30 iunie, şi Fandorin nu le putea identifica. Venise timpul să se tragă concluziile.

Ostenit, generalul Mizinov se preumbla prin cabinet, gândind cu voce tare:

— Aşadar, să adunăm puţinul de care dispunem. Există o organizaţie internaţională purtând numele convenţional „Azazel”. Judecând după numărul fişelor, pe care în veci nu vom izbuti să le citim, din ea fac parte trei mii opt sute cincizeci şi patru de membri. Despre patruzeci şi şapte dintre ei – adică, despre patruzeci şi cinci, întrucât două informaţii nu au fost descifrate – ştim câte ceva. Totuşi, foarte puţin – doar naţionalitatea şi poziţia socială ocupată. Nici nume, nici vârstă, nici adresă. Ce mai ştim? Numele a doi membri morţi ai organizaţiei – Cunningham şi Brilling. Şi în plus, în Anglia, pe al Amaliei Bejeţkaia. Asta, dacă Zurov al dumitale încă nu a ucis-o, dacă femeia este încă în Anglia şi dacă o cheamă într-adevăr aşa… „Azazel” acţionează agresiv, nu ezită să comită crime, e clar că urmăreşte un ţel global. Dar care? Nu sunt masoni, eu însumi fac parte dintr-o lojă masonică, şi nu dintre cele de rând… Hm… Ia seama, Fandorin, n-ai auzit asta.

Erast Petrovici îşi lăsă plin de smerenie privirea în pământ.

— Şi nu-i Internaţionala Socialistă, continuă Mizinov, pentru că pe domnii comunişti nu-i ţin curelele pentru asemenea treburi. Iar Brilling nu putea fi revoluţionar – asta-i exclus. Indiferent ce afaceri secrete învârtea el, scumpul meu asistent îi vâna la modul cel mai serios pe nihilişti, şi chiar cu mult succes. Ce vrea, atunci, acest „Azazel”? E lucrul cel mai important pe care trebuie să-l aflăm! Şi nu avem nici un cârlig de care să ne agăţăm. Cunningham e mort. Brilling e mort. Nikolai Krug e un simplu executant, un pion. Ticălosul de Pîjov e mort. Toate verigile sunt rupte...

Lavrenti Arkadievici îşi desfăcu braţele într-un gest de indignare:

— Nu, hotărât lucru, nu înţeleg nimic! Îl cunoşteam pe Brilling de peste zece ani. Eu însumi l-am scos în lume! Eu însumi l-am descoperit! Judecă şi dumneata, Fandorin. Pe când eram general-guvernator la Harkov am organizat toate concursurile posibile în rândul liceenilor şi studenţilor, ca să încurajez sentimentele patriotice şi dorinţa de reforme utile în sufletul tinerei generaţii. Mi-a fost prezentat un tânăr jigărit şi neîndemânatic, era în ultima clasă de liceu şi scrisese o compunere foarte judicioasă şi pătimaşă pe tema „Viitorul Rusiei”. Crede-mă, prin spirit şi biografie era un veritabil Lomonosov – un necunoscut, fără neam şi fără ţară, orfan de ambii părinţi, îşi plătea studiile adunând bănuţ cu bănuţ, dăduse examenele şi intrase direct în clasa a şaptea de liceu. Diamant pur! L-am luat sub

oblăduirea mea, i-am stabilit o bursă, l-am înscris la Universitatea din Petersburg, apoi l-am luat în departamentul meu, şi niciodată nu am regretat asta. Era cel mai bun dintre asistenţii mei, era omul meu de încredere! A făcut o carieră strălucită, toate drumurile îi erau deschise! Ce minte sclipitoare, ce judecată originală, cât spirit de iniţiativă, câtă eficienţă! Dumnezeule, eram pe cale să i-o dau pe fiică-mea de nevastă! zise generalul şi se luă cu mâinile de cap.

Din respect faţă de simţămintele înaltului demnitar, Erast Petrovici păstră o pauză plină de tact, apoi tuşi:

— Excelenţa voastră, tocmai mă gândeam că... Sigur, avem puţine indicii, dar avem totuşi câte ceva.

Generalul scutură din cap, alungându-şi parcă amintirile de prisos, şi se aşeză la birou.

— Te ascult. Vorbeşte, Fandorin, vorbeşte. Nimeni altul nu cunoaşte ca dumneata toată istoria asta.

— De fapt, uitaţi despre ce e vorba..., începu Fandorin, apoi privi lista, subliniind ceva cu creionul. Avem aici patruzeci şi patru de persoane, pentru că pe două nu le-am identificat, iar pe consilierul de stat titular, adică pe Ivan Franţevici, nu-l mai punem deja la socoteală. Dintre ceilalţi, pe cel puţin opt nu-i chiar atât de greu să-i identificăm. Gândiţi-vă numai, excelenţa voastră, câţi şefi ai pazei personale poate avea împăratul brazilian? Sau numărul 47F – un director de

departament din Belgia, informaţie expediată pe 11 iunie, primită pe 15. Se poate stabili cu uşurinţă despre cine e vorba. Aştia-s deja doi. Al treilea: numărul 549 F – viceamiral al flotei franceze, expediată pe 15 iunie, primită pe 17. Al patrulea: numărul 1007F – un englez proaspăt ridicat la rangul de baronet, expediată la 9 iunie, primită pe 10. Al cincilea: numărul 694F – ministru portughez, expediată la 29 mai, primită pe 7 iunie.

— Ăsta nu se pune, îl întrerupse generalul, care îl asculta cu cea mai mare atenţie. În Portugalia s-a schimbat guvernul în luna mai, aşa încât toţi miniştrii cabinetului sunt noi.

— Da? făcu mâhnit Erast Petrovici. Bun, înseamnă că avem şapte, nu opt. Atunci, al cincilea e americanul: numărul 852F – un vicepreşedinte de comitet senatorial, expediată pe 10 iunie, primită pe 28, chiar când eram acolo. Al şaselea: numărul 1042F, secretarul personal al prinţului Abdul-Hamid, expediată la 1 iunie, sosită pe 20.

Această ultimă informaţie trezi în mod deosebit interesul lui Lavrenti Arkadievici.

— Într-adevăr? O, dar asta e foarte important. Expediată chiar pe 1 iunie? Aşa, deci. La 30 mai, în Turcia a avut loc o lovitură de stat, sultanul Abdul-Aziz a fost răsturnat, şi noul mare vizir, Midhat-Paşa, l-a urcat pe tron pe Murad V. Şi chiar a doua zi, l-a numit secretar pe Abdul-Hamid, fratele mai mic al lui Murad. Să vezi câtă grabă! Asta este o ştire foarte importantă. Nu cumva Midhat-Paşa plănuieşte să scape de Murad şi să-l urce pe tron

pe Abdul-Hamid? E-he-he… Bun, Fandorin, asta nu-i problema ta. Pe secretarul ăsta îl aflăm cât ai zice peşte. Chiar acum iau legătura telegrafic cu Nikolai Pavlovici Gnatiev, ambasadorul nostru la Constantinopol, suntem vechi amici. Continuă.

— Şi ultimul, al şaptelea: numărul 1508F, Elveţia, prefect de poliţie cantonală, expediată la 25 mai, sosită pe 1 iunie. Pe ceilalţi va fi mult mai greu să-i identificăm, pe unii va fi chiar imposibil. Dar dacă măcar pe cei şapte îi identificăm şi îi punem sub supraveghere secretă…

— Dă-ncoace lista, spuse generalul, întinzând mâna. Voi da neîntârziat ordin să fie trimise mesaje cifrate la ambasadele respective. Se pare că va trebui să colaborăm cu serviciile speciale din toate aceste ţări. Mai puţin cu cele din Turcia, unde avem o excelentă reţea proprie… Vezi dumneata, Erast Petrovici, am fost aspru cu dumneata, dar să nu te superi. Îţi apreciez foarte mult contribuţia şi toate celelalte… Dar era pur şi simplu dureros… Din pricina lui Brilling… În sfârşit, înţelegi dumneata.

— Înţeleg, excelenţa voastră. Şi eu, într-un anume sens, ca şi domnia voastră…

— Bun, perfect. Vei lucra la mine. Ca să studiezi cazul „Azazel”. Voi înfiinţa un grup special, voi numi acolo oamenii cei mai experimentaţi. Descâlcim noi iţele astea, neapărat le descâlcim.

— Excelenţa voastră, eu ar trebui să fac o călătorie la Moscova…

— De ce?

— Aş vrea să stau puţin de vorbă cu lady Astair. Domnia sa personal, fiind o creatură mai mult celestă decât pământeană (Fandorin zâmbi rostind aceste cuvinte), e puţin probabil să fi avut cunoştinţă despre natura adevăratei activităţi a lui Cunningham, dar îl cunoştea pe domnul acesta din copilărie şi ne-ar putea dezvălui unele lucruri folositoare. Şi nu s-ar cădea s-o abordăm pe domnia sa pe căi oficiale, prin intermediul jandarmeriei, nu-i aşa? Am cinstea de a o cunoaşte întru câtva pe milady, de mine nu s-ar speria, şi-apoi eu vorbesc engleza. Dacă descoperim cumva un nou indiciu? Poate, prin trecutul lui Cunningham, să ajungem undeva?

— Ei da, ar fi ceva. Du-te. Dar pentru o singură zi, nu mai mult. Acum, mergi să te culci, aghiotantul meu te va instala într-un apartament. Iar mâine seară, iei trenul spre Moscova. Poate avem noroc şi primim până atunci primele telegrame cifrate de la ambasade. În dimineaţa lui 28 eşti la Moscova, discuţi cu lady Astair, seara binevoieşte să te-ntorci şi – direct la mine cu raportul. La orice oră, e clar?

— Clar, luminăţia voastră.

* * *

Pe culoarul vagonului de clasa întâi al trenului „Sankt-Petersburg – Moscova”, un domn vârstnic, foarte impozant, cu nişte mustăţi răsucite de invidiat, cu un ac de cravată cu briliant, fuma o

ţigară privind cu o curiozitate nedisimulată uşa închisă a cupeului numărul unu.

— Hei, drăguţă, strigă el, făcând semn cu degetul grăsuliu unui conductor apărut taman la vreme.

Acesta zbură într-o clipită spre pasagerul cel impozant şi făcu o plecăciune:

— Poruncă, domnule!

Boierul îl apucă de guler cu două degete şi îl întrebă cu voce surdă, baritonală:

— Ce-i cu tinerelul ăsta care merge cu clasa-ntâi? Ştii cine e? Că-i prea tânăr.

— Şi mie mi-a fost a mirare, raportă în şoaptă conductorul. În primul rând, e lucru ştiut că locurile la clasa-ntâi sunt rezervate numai pentru persoane deosebite, nici măcar orice general nu poate obţine loc. Numai dacă e vorba de o chestiune de stat importantă şi urgentă.

— Ştiu, răspunse boierul şi slobozi un fuior de fum. Am călătorit şi eu odată aşa în Novorossia, pentru o inspecţie secretă. Dar ăsta-i de-a dreptul băieţaş. O fi fiind odrasla cuiva? Unul din băieţii ăia de bani gata.

— Nicidecum, domnule, pe odrasle nu le lasă la clasa-ntâi, e regulă strictă. Poate numai dacă ar fi vorba de-un copil de mare cneaz. Şi eu am fost curios să aflu cine-i, şi mi-am aruncat o privire pe lista călătorilor de-o avea domnul şef de tren, spuse slujbaşul, coborându-şi şi mai mult vocea.

— Şi? îl zori domnul, intrigat.

Anticipând un bacşiş gras, conductorul îşi duse degetul la buze:

— Este de la Secţia a treia. Anchetator pentru cazuri de importanţă specială.

— Înţeleg şi eu că-i „specială”, că numai pentru „importantă” nu-ţi dă loc la clasa-ntâi, zise boierul şi păstră o pauză semnificativă. Şi ce face acolo?

— Păi, s-a încuiat în cupeu şi nici c-a mai ieşit de-acolo, domnule. I-am oferit de două ori ceai – da' de unde. S-a vârât dumnealui în ceva hârţoage şi şade acolo, nici capul nu-şi ridică. Ţineţi minte că s-a întârziat plecarea din Piter? Din pricina dumnealui, domnule. L-au aşteptat să vină.

— Oho! icni pasagerul. Aşa ceva, totuşi, nu s-a mai auzit!

— Se mai întâmplă, domnule, dar foarte rar.

— Şi numele nu-i era trecut pe lista călătorilor?

— Nicidecum, domnule. Nici numele, nici rangul.

În vremea asta, Erast Petrovici era adâncit cu totul în lectura rândurilor zgârcite în informaţii ale rapoartelor şi îşi răvăşea nervos părul. Simţea urcându-i-se în gât o spaimă mistică.

Chiar înainte de a pleca la gară, în apartamentul aflat în proprietatea statului, în care Fandorin dormise somn greu aproape douăzeci şi patru de ore, îşi făcuse apariţia aghiotantul lui Mizinov, care-i ordonase să aştepte, pentru că sosiseră primele trei depeşe de la ambasade şi tocmai erau decriptate şi urmau să-i fie apoi aduse. Aşteptarea

se prelungise aproape o oră, şi Erast Petrovici se temea că va întârzia la tren, dar aghiotantul îl liniştise.

Abia intrat în cupeul imens, tapiţat în catifea verde, mobilat cu o masă de scris, canapea moale şi două scaune din lemn de nuc cu picioarele fixate în podea, Fandorin deschisese plicul şi se adâncise în lectură.

Sosiseră trei depeşe: de la Washington, Paris şi Constantinopol. Toate aveau scris pe plic: „Urgent. Excelenţei sale Lavrenti Arkadievici Mizinov, ca răspuns la depeşa ref. No 13476-8 din 26 iunie 1876”. Rapoartele erau semnate de ambasadorii înşişi. Aici însă asemănările luau sfârşit. Iar textele erau următoarele:

27 *iunie (9 iulie) 1876, 12.15.*
Washington.

Persoana care vă interesează este John Pratt Dobbs, ales la 9 iulie a.c. vicepreşedinte al Comisiei senatoriale pentru buget. Este o persoană foarte cunoscută în America, este unul dintre acei milionari cărora aici li se spune „self made man“. Vârsta – 44 de ani. Perioada primei tinereţi, locul naşterii şi obârşia nu ne sunt cunoscute. Este de presupus că s-a îmbogăţit în perioada febrei aurului din California. Este considerat un geniu antreprenorial. În timpul războiului civil

dintre Nord şi Sud a fost consilierul preşedintelui Lincoln pe probleme financiare. Circulă opinia potrivit căreia tocmai mulţumită strădaniilor lui Dobbs, şi nicidecum vitejiei generalilor federali, Nordul capitalist a obţinut victoria asupra Sudului conservator. În 1872 a fost ales senator din partea statului Pennsylvania. Surse bine informate spun că Dobbs este avut în vedere pentru portofoliul finanţelor.

„9 iulie (27 iunie) 1876. 16.45.
Paris.

De la Ministerul de Război am reuşit să aflăm, prin agentul Coco, pe care îl cunoaşteţi, că la 15 iunie contraamiralul Jean Intrepide, numit recent comandant al Escadrilei Siameze, a fost promovat la gradul de viceamiral. Este una din figurile legendare ale flotei franceze. Cu douăzeci de ani în urmă, o fregată franceză a găsit în largul mării, lângă coastele insulei Tortuga, o barcă în care se afla un adolescent, care se salvase, pare-se, dintr-un naufragiu. Din pricina şocului, adolescentul îşi pierduse cu desăvârşire memoria, nu şi-a putut aminti nici numele, nici măcar naţionalitatea. A fost luat pe vas ca mus şi a primit ca nume de familie numele fregatei care îl găsise. A făcut o carieră strălucită. A luat parte la

multe expediţii şi războaie coloniale. S-a evidenţiat în mod deosebit în timpul Războiului Mexican. Anul trecut, Jean Intrepide a produs o adevărată senzaţie la Paris, căsătorindu-se cu fiica mai mare a ducelui de Rohan. Voi trimite în următorul raport amănunte referitoare la statele de serviciu ale persoanei care vă interesează.

27 *iunie 1876, ora două a după-amiezii. Constantinopol.*

Dragul meu Lavrenti, cererea ta m-a mirat peste măsură. Problema este că Anvar-efendi, faţă de care tu manifeşti un interes expres, face de câtăva vreme şi obiectul deosebitei mele atenţii. Anvar-efendi, care este un apropiat al lui Midhat-Paşa şi al lui Abdul-Hamid, este, potrivit datelor de care dispun, una din figurile centrale ale conspiraţiei care se ţese acum la palat. Este de aşteptat o iminentă răsturnare de pe tron a actualului sultan şi înscăunarea lui Abdul-Hamid. Într-o asemenea situaţie, Anvar-efendi va deveni negreşit o figură extrem de influentă. Este foarte deştept, are educaţie europeană, cunoaşte o mulţime de limbi orientale şi occidentale. Din păcate, nu dispunem de date biografice amănunţite cu privire la acest interesant personaj. Se ştie că nu are

mai mult de 35 de ani, că s-a născut fie în Serbia, fie în Bosnia. Obârşia îi este obscură şi nu are rude, ceea ce ar aduce Turciei un mare beneficiu în cazul în care Anvar ar deveni cândva vizir. Închipuie-ţi doar – un vizir fără o liotă de rubedenii nesăţioase! Aşa ceva pur şi simplu nu se întâmplă. Anvar este un fel de „eminenţă cenuşie” a lui Midhat-Paşa, este membru activ al partidului „Junilor turci”. Ţi-am satisfăcut curiozitatea? Acum, satisfă-mi-o şi tu pe a mea. Ce nevoie ai de Anvar-efendi al meu? Ce ştii tu despre el? Dă-mi neîntârziat de ştire, s-ar putea dovedi important.

Erast Petrovici, care citise deja a nu ştiu câta oară depeşele, subliniase în prima: *Perioada primei tinereţi, locul naşterii şi obârşia nu ne sunt cunoscute;* în a doua: *nu şi-a putut aminti nici numele, nici măcar naţionalitatea;* într-a treia: *obârşia îi este obscură, nu are rude.* Devenea întrucâtva sinistru. Reieşea că toţi trei apăruseră pur şi simplu de niciunde! Se iviseră brusc din neant la un moment dat şi porniseră pe dată să se caţăre pe scara ierarhică cu o perseverenţă supraomenească. Ce-i cu indivizii ăştia, sunt cumva membri ai vreunei secte secrete? Doamne, dar dacă nici măcar nu sunt oameni, ci nişte creaturi venite dintr-o altă lume? Să zicem, mesageri sosiţi de pe Marte? Sau, mai rău, emisari de-ai Satanei?

Fandorin se zgribuli un pic, amintindu-şi cum făcuse cunoştinţă noaptea cu „stafia Amaliei”. Bejeţkaia însăşi era o persoană cu obârşie necunoscută. Şi mai era şi incantaţia aceea diavolească – „Azazel”. Oh, afacerea asta duhneşte a praf de puşcă...

Cineva bătu slugarnic la uşă şi Erast Petrovici îşi duse tresărind mâna la spate, la tocul secret, şi pipăi mânerul zimţat al Herstal-ului.

În crăpătura uşii apăru chipul servil al conductorului.

— Excelenţa voastră, ne apropiem de staţie. Nu v-ar fi pe plac să vă dezmorţiţi picioarele? Au şi bufet în gară.

La auzul acelui „excelenţa voastră”, Erast Petrovici arboră un aer plin de importanţă şi trase hoţeşte cu coada ochiului în oglindă. Chiar poate fi luat drept general? Mă rog, n-ar strica să-şi „dezmorţească picioarele”, şi apoi, în timp ce va merge gândurile ar putea să i se limpezească. I se tot învârtea tulbure prin cap o mică idee care îi scăpa mereu, nu se lăsa prinsă, dar îl încuraja: mai sapă, zicea, mai sapă.

— Fie. Cât stăm?

— Douăzeci de minute. Dar binevoiţi să nu vă faceţi griji, plimbaţi-vă în voie. Fără domnia voastră oricum nu pleacă, chicoti conductorul.

Erast Petrovici sări de pe scăriţă pe peronul înţesat de lămpi care ardeau. Pe ici pe colo luminile din cupeuri erau deja stinse – se vede treaba că unii călători se cufundaseră în somn. Fandorin

se întinse cu desfătare şi îşi duse mâinile la spate, pregătindu-se de o mică plimbare pe jos, menită să stimuleze o mai bună activitate a minţii. Din acelaşi vagon coborî însă un domn impozant şi mustăcios, cu ţilindru pe cap. Acesta aruncă în direcţia tânărului o privire mustind de curiozitate şi întinse mâna tinerei sale însoţitoare. La vederea obrăjorului fermecător şi proaspăt al aceleia, Erast Petrovici înlemni, în vreme ce domnişoara se lumină la faţă şi exclamă:

— Papa, el este, el este domnul acela de la poliţie! Ţii minte, ţi-am povestit! Cum care, domnul care ne-a *interogat* pe mine şi pe fräulein Pfühl!

Cuvântul „interogat” fusese rostit cu vădită plăcere, iar ochii ei cenuşii, luminoşi îl priveau pe Fandorin cu un interes nedisimulat. Trebuie să recunoaştem, evenimentele ameţitoare din ultimele săptămâni îi voalaseră întru câtva amintirile despre aceea pe care, în sinea lui, Erast Petrovici o numea exclusiv „Lizanka”, iar uneori, în momentele dedicate cu deosebire visării, chiar „înger duios”. Şi totuşi, la vederea acestei dragi făpturi, flăcăruia care pârlise cândva inima bietului registrator de colegiu porni brusc să ardă vâlvătaie şi îi pârjoli plămânii cu scânteile-i de foc.

— De fapt, nu sunt de la poliţie, îngăimă Fandorin împurpurându-se. Fandorin, ofiţer cu însărcinări speciale pe lângă...

— Ştiu totul, *je vous le dis tout cru*[22], spuse mustăciosul cu un aer misterios, iar din briliantul

[22] Ţi-o spun verde-n faţă (fr.). (N.tr.)

din cravată ţâşni un sclipăt. Este o problemă de stat, nu-i nevoie să intri în amănunte. *Entre nous sois dit*[23], prin natura activităţii mele am avut nu o dată şi eu prilejul să fac asta, spuse el şi îşi săltă puţin ţilindrul. Dă-mi voie, totuşi, să mă prezint. Consilier titular privat Aleksandr Apollodorovici Evert-Kolokolţev, preşedintele Curţii de Apel din Moscova. Fiica mea, Liza.

— Dar să-mi spuneţi „Lizzie”. „Liza” nu-mi place, aduce cu „miza”, îl rugă domnişoara şi mărturisi cu naivitate: Mi-am amintit adesea de dumneata. I-ai plăcut Emmei. Ţin minte şi cum te cheamă – Erast Petrovici. Frumos nume, Erast.

Lui Fandorin i se părea că a adormit şi are un vis minunat. E important în acest caz să nu te mişti cumva, altfel, ferească Dumnezeu, te trezeşti.

[23] Între noi fie vorba (fr.). (N.tr.)

CAPITOLUL AL CINCISPREZECELEA,

în care se demonstrează în chipul cel mai convingător cu putinţă importanţa unei respiraţii corecte

În compania Lizankăi (Lizzie nu se putea nicicum lipi de Erast Petrovici) era în egală măsură plăcut să vorbeşti şi să taci.

Vagonul se legăna ritmic, trenul, a cărui sirenă urla la răstimpuri, străbătea cu viteză ameţitoare pădurile somnolente ale ţinutului Valdai învăluite în pâcla dinaintea zorilor, iar Lizanka şi Erast Petrovici şedeau în cupeul numărul unu pe banchetele moi şi tăceau. În cea mai mare parte a timpului se uitau pe fereastră, dar când şi când se priveau unul pe altul, iar dacă întâmplător privirile li se încrucişau, asta nu îi făcea câtuşi de puţin să se ruşineze, dimpotrivă, făcea atmosfera mai veselă şi mai agreabilă. Fandorin se străduia deja să-şi întoarcă anume privirea cât mai rapid de la fereastră, şi de fiecare dată când reuşea să prindă privirea Lizankăi, aceasta pufnea uşurel în râs.

Nu se cuvenea să vorbească pentru că îl puteau trezi pe domnul baron, care moţăia liniştit pe canapea. Nu cu mult timp în urmă, Aleksandr Apollodorovici se angajase într-o discuţie animată cu Erast Petrovici pe tema crizei balcanice, dar aproape la jumătatea vorbei domnul baron trăsese

brusc un sforăit şi îşi lăsase capul în piept. Acum capul i se legăna confortabil în ritm cu ţăcănitul roţilor de tren: tu-dum, tu-dum (te duc-te-aduc, te duc-te-aduc); tu-dum, tu-dum (te duc-te-aduc, te duc-te-aduc).

Lizanka începu să râdă pe-nfundate unor gânduri de-ale ei, iar când Fandorin o privi întrebător, îi explică:

— Ştii, eşti atât de deştept! Uite, i-ai explicat lui papa şi despre Midhat-Paşa, şi despre Abdul-Hamid. Iar eu sunt atât de proastă, nici nu-ţi închipui.

— Dumneata nu poţi fi proastă, şopti cu profundă convingere Fandorin.

— Eu ţi-aş povesti ceva, dar mi-e ruşine... De fapt, o să-ţi povestesc. Nu ştiu de ce, dar cred că dumneata n-o să râzi de mine. Adică, o să râzi laolaltă cu mine, dar nu fără mine. Aşa e?

— Aşa e! exclamă Erast Petrovici. Baronul îşi mişcă sprâncenele în somn, iar tânărul trecu din nou la şoaptă: niciodată nu voi râde de dumneata.

— Fii atent, ai promis. După vizita dumitale de atunci, mi-am imaginat câte cele... Şi cât erau toate de frumoase! Numai că toate erau foarte triste şi sfârşitul era neapărat tragic. Asta mi se trage de la „Sărmana Liza” a lui Karamzin. Ţii minte, sunt în roman Liza şi Erast. Întotdeauna mi-a plăcut îngrozitor de mult numele ăsta –Erast. Uite cum mă imaginam: zăceam în sicriu, frumoasă şi palidă, împresurată toată de trandafiri albi – fie mă înecasem, fie murisem de tuberculoză, şi dumneata

plângeai în hohote, mama şi tata plângeau în hohote, Emma îşi sufla nasul. E caraghios, nu?

— Da, e caraghios, confirmă Fandorin.

— E de-a dreptul un miracol că ne-am întâlnit în gară. Am fost în vizită la *ma tante* şi trebuia să ne întoarcem încă de aseară, dar papa a fost reţinut cu treburi la minister şi am schimbat biletele. Spune, nu-i ăsta un miracol?

— De ce miracol? se miră Erast Petrovici. Este mâna destinului.

Cerul care se zărea pe fereastră era straniu – negru tot, cu o bordură purpurie în lungul orizontului. Pe masă albeau melancolic depeşele date uitării.

* * *

Birjarul îl purtă pe Fandorin prin Moscova matinală de la Gara Nikolaevski până în Hamovniki. Ziua era senină şi radioasă, iar în urechile lui Erast Petrovici încă nu se stinsese ecoul exclamaţiei de rămas-bun a Lizankăi:

— Deci, astăzi vii negreşit! Promiţi?

În ce priveşte organizarea timpului avut la dispoziţie, plănuise totul perfect. Acum se duce la astairnat, la milady. La comandamentul jandarmeriei e mai bine să meargă după această vizită; o să stea de vorbă cu comandantul, iar dacă va izbuti să afle ceva important de la lady Astair, o să-i trimită şi o telegramă lui Lavrenti Arkadievici. Însă, pe de altă parte, în timpul nopţii ar fi putut

sosi depeşele de la celelalte ambasade... Fandorin scoase din portţigaretul de argint nou-nouţ o ţigară şi-o aprinse destul de stângaci.

N-ar fi totuşi mai bine să treacă mai întâi pe la jandarmerie? Dar bidiviul gonea deja pe Ostojenka şi ar fi fost o prostie să se întoarcă din drum. Aşadar, la milady, apoi la comandament, apoi acasă – să-şi adune lucrurile şi să se mute într-un hotel decent, apoi să se schimbe, să cumpere flori şi, la ora şase, să fie pe Malaia Nikitskaia, la Evert-Kolokolţevi. Erast Petrovici zâmbi potopit de beatitudine şi fredona un cântecel: „Consilier titular el era, ea fiică de general îmi era, sfielnic el dragoste îi declara, dar ne-ndurătoare ea îl gonea”.

Iată şi cunoscutul imobil cu porţile lui din fontă, şi portarul în gheroc albastru, lângă ghereta vopsită în dungi.

— Unde o pot găsi pe lady Astair? strigă Fandorin, aplecându-se în afară de pe bancheta birjei. În astairnat, sau la dumneaei?

— La astă vreme, obişnuieşte să fie la dumneaei, raportă energic portarul, şi trăsura îşi continuă huruind drumul până pe străduţa cea liniştită.

Lângă căsuţa cu un cat a direcţiei, Fandorin îi porunci birjarului să aştepte, avertizându-l că aşteptarea s-ar putea prelungi.

Acelaşi portar ţâfnos, căruia milady îi spunea „Timofai”, tăia frunză la câini lângă uşă. Acum însă nu se mai încălzea la soare ca data trecută, se

mutase la umbră, căci alta este dogoarea soarelui de iunie faţă de aceea din mai.

De această dată, „Timofai” se comportă cu totul altfel, demonstrând un talent psihologic de excepţie: îşi scoase chipiul, făcu o plecăciune şi întrebă cu voce mieroasă pe cine să anunţe. Se vede treaba că se schimbase câte ceva în ţinuta lui Erast Petrovici în luna care trecuse de nu mai trezea în casta portarilor instinctul de a-l înhăţa şi de a-i interzice accesul.

— Nu anunţi nimic, mă duc chiar eu.

„Timofai” se încovoie ca un arc şi deschise smerit uşa, lăsând cale liberă oaspetelui în vestibulul tapiţat în damasc, de unde, traversând coridorul scăldat în lumina strălucitoare a soarelui, Erast Petrovici ajunse la uşa cunoscută, cu alb şi auriu. Uşa se deschise şi în întâmpinarea lui ieşi un ins înveşmântat într-o livrea albastră aidoma celei a lui „Timofai” şi cu ciorapi la fel, albi, care îl pironi cu o privire întrebătoare pe nou-sosit.

— Inspector Fandorin, de la Secţia a treia, într-o chestiune urgentă, vorbi aspru Erast Petrovici, dar expresia cabalină a lacheului rămase de nepătruns, încât Fandorin se văzu nevoit să-i explice în engleză:

— *State police, inspector Fandorin, on urgent official business.*

Şi iarăşi, nici un muşchi nu tresări pe chipul cioplit în piatră, dar sensul celor spuse ajunse totuşi la el: lacheul îşi înclină cu morgă capul şi

dispăru în spatele uşii, trăgând bine canaturile după el.

După jumătate de minut, acestea se redeschiseră. În prag se afla lady Astair în persoană. La vederea mai vechii ei cunoştinţe, zâmbi bucuroasă:

— O, dumneata erai, băiete dragă. Andrew mi-a spus că a venit nu ştiu ce domn important de la poliţia secretă. Intră, intră. Ce mai faci? De ce ai o mină atât de obosită?

— Abia am coborât din trenul de Petersburg, milady, începu să-i explice Fandorin, intrând în cabinet. De la gară am venit direct la domnia voastră, cazul este foarte urgent.

— O, da, aprobă din cap baroneasa făcându-se comodă într-un fotoliu şi invitându-şi printr-un gest oaspetele să ia loc în faţa ei. Vrei, fără îndoială, să discuţi cu mine despre dragul de Gerald Cunningham. Este un coşmar, nu înţeleg nimic... Andrew, ia pălăria domnului poliţist... Andrew este un vechi slujitor de-al meu, abia a sosit din Anglia. Drăguţul de Andrew, mi-a fost dor de el. Du-te, Andrew, du-te, prietene, deocamdată nu este nevoie de dumneata.

Ciolănosul Andrew, care lui Erast Petrovici nu-i păruse defel „drăguţ”, se îndepărtă cu o plecăciune, iar Fandorin începu să se foiască în fotoliul său, încercând să stea cât mai comod – convorbirea promitea să dureze destul de mult.

— Milady, mă întristează nespus cele petrecute, şi totuşi, domnul Cunningham, care de mulţi ani vă

era ajutorul cel mai apropiat, s-a dovedit a fi fost implicat într-o foarte serioasă conspiraţie criminală.

— Şi acum îmi veţi închide astairnatele din Rusia? întrebă încet milady. Doamne, ce se va întâmpla cu micuţii... Abia începuseră să deprindă viaţa normală. Şi câte talente se află printre ei! Mă voi adresa însuşi împăratului, poate mi se va îngădui să-mi duc protejaţii în străinătate.

— Nu este cazul să vă faceţi griji, vorbi cu blândeţe Erast Petrovici. Astairnatele dumnea-voastră nu vor avea de suferit. La urma urmei, asta ar fi de-a dreptul o crimă. Eu vreau doar să vă pun câteva întrebări în legătură cu Gerald Cunningham.

— Fireşte! Tot ce doreşti. Sărmanul Gerald... Vezi dumneata, el se trăgea dintr-o familie foarte bună, era nepotul unui baronet, dar părinţii lui au pierit într-un naufragiu pe când se întorceau din Indii, şi băiatul a rămas orfan la vârsta de unsprezece ani. La noi în Anglia, legile referitoare la moştenire sunt foarte dure: totul revine fiului mai mare – şi titlul, şi averea, în vreme ce fraţilor mai mici nu le revine adesea nici o leţcaie. Gerald era, ca să spun aşa, mezinul mezinului, nu avea mijloace materiale, nu avea casă, rudele nu s-au interesat de soarta lui... Uite, tocmai compuneam o scrisoare de condoleanţe adresată unchiului său, altminteri, un om de nimic, căruia puţin i-a păsat de Gerald. Dar ce vrei, noi, englezii, acordăm o mare atenţie chestiunilor formale...

Lady Astair îi arătă o hârtiuţă aşternută cu un scris mare, de modă veche, cu înflorituri şi buclişoare complicate.

— Pe scurt, am luat copilul la mine. Am descoperit că Gerald avea aptitudini excepţionale în domeniul matematicii, îmi ziceam că va deveni profesor, dar vioiciunea minţii şi ambiţia nu prea fac casă bună cu o carieră ştiinţifică. Am remarcat curând că băiatul se bucură de autoritate în faţa celorlalţi copii, că îi place să comande. Era înzestrat cu un autentic talent de lider: o neobişnuită putere a voinţei, spirit de disciplină, ştiinţa de a descoperi în fiecare om trăsăturile puternice şi pe cele slabe. La astairnatul din Manchester a fost ales monitor al aşezământului. Mă aşteptam ca Gerald să dorească să acceadă într-o slujbă administrativă sau să se ocupe de politică – ar fi ieşit din el un excelent administrator în colonii, cu timpul ar fi ajuns chiar general-guvernator. Mare mi-a fost mirarea când şi-a exprimat dorinţa de a rămâne la mine şi de a se dedica activităţii pedagogice!

— Dar bineînţeles, zise Fandorin clătinând din cap. În acest fel avea posibilitatea să influenţeze minţile încă necoapte ale copiilor şi apoi să menţină contactul cu absolvenţii...

Erast Petrovici nu îşi încheie fraza, izbit de o bănuială neaşteptată. Doamne, cât este totul de simplu! Extraordinar, cum de nu înţelesese asta mai înainte!

— Foarte curând, Gerald a devenit ajutorul meu de neînlocuit, continuă milady, fără să observe schimbarea petrecută pe expresia interlocutorului. Muncea cu atâta abnegaţie, era neobosit! Era înzestrat cu un talent lingvistic excepţional – fără el mi-ar fi fost de-a dreptul imposibil să urmăresc activitatea filialelor din atâtea ţări. Ştii, duşmanul lui dintotdeauna a fost ambiţia sa nemăsurată. Era o reacţie la trauma psihică suferită în copilărie, era dorinţa de a le demonstra rudelor că va obţine totul şi fără ajutorul lor. Simţeam, simţeam această stranie discordanţă – cu aptitudinile lui, cu ambiţiile lui, nu ar fi trebuit nicidecum să se mulţumească doar cu rolul modest de pedagog, chiar dacă foarte convenabil remunerat.

Erast Petrovici însă nu mai asculta. În cap i se aprinsese parcă un bec electric, luminând tot ceea ce mai înainte fusese cufundat în beznă. Totul îşi găsea acum locul! Senatorul Dobbs apărut nu se ştie de unde, amiralul francez care îşi „pierduse memoria”, acel efendi turc cu obârşie necunoscută, ba chiar şi răposatul Brilling – da, da, şi el! Fiinţe din alte lumi? Marţieni? Vizitatori din lumea de apoi? Vezi să nu! Toţi erau orfani din astairnate, asta erau! Erau copii abandonaţi, dar abandonaţi nu la porţile orfelinatelor, din contră, din orfelinate erau aruncaţi în societate. Fiecare din ei era pregătit în chip corespunzător, fiecare era înzestrat cu un talent nativ, identificat cu iscusinţă şi scrupulos cultivat! Nu degeaba Jean Intrepide fusese abandonat tocmai în calea fregatei franceze

– adolescentul era, desigur, înzestrat cu un talent marinăresc ieşit din comun. Numai că, nu se ştie de ce, trebuia tăinuit cum de se brodise să aibă asemenea talent. Deşi e clar de ce! Dacă întreaga lume ar fi aflat câte cariere strălucite îşi au obârşia în pepinierele lui lady Astair, s-ar fi alertat inevitabil. Pe când aşa, totul părea că se petrece la modul cel mai firesc. Un ghiont în direcţia necesară – şi talentul va ieşi obligatoriu la iveală. Iată de ce fiecare membru al cohortei de „orfani” realiza succese răsunătoare în carieră! Iată de ce era atât de important pentru ei să-i raporteze lui Cunningham felul în care avansează – confirmau în acest fel valabilitatea, justeţea alegerii făcute!

Şi, de fapt, este cât se poate de firesc ca toate aceste genii să fie devotate doar comunităţii lor – este singura lor familie, familia care îi apărase de cruzimea acestei lumi, îi crescuse, îi dezvăluise fiecăruia irepetabilul său „eu”. Şi ce familie – formată din aproape patru mii de genii răspândite în întreaga lume! Poftim de vezi cine-mi era acest Cunningham, ce era cu „talentul de lider”! Deşi, stop...

— Milady, dar câţi ani avea Cunningham? întrebă, încruntându-se, Erast Petrovici.

— Treizeci şi trei, răspunse prompt lady Astair. Pe 16 octombrie ar fi împlinit treizeci şi patru. Întotdeauna Gerald organiza de ziua lui o serbare pentru copii, dar nu el era cel care primea daruri, el era cel care le dăruia tuturor câte ceva. Cred că-şi cheltuia aproape întreaga leafă pentru asta...

— Nu, nu se potriveşte! strigă Fandorin cuprins de disperare.

— Ce nu se potriveşte, băiete dragă? întrebă mirată milady.

— Intrepide a fost găsit în apele mării cu douăzeci de ani în urmă! Pe atunci Cunningham avea doar treisprezece ani. Dobbs s-a îmbogăţit în urmă cu un sfert de secol. Cunningham încă nici nu era orfan la vremea aceea! Nu, nu e el!

— Ce tot spui acolo? întrebă englezoaica clipind perplexă din ochii ei albaştri, luminoşi, în încercarea de a pătrunde sensul spuselor lui.

Erast Petrovici o fixă însă în tăcere cu privirea, răpus de cumplita bănuială.

— Aşadar, nu a fost Cunningham..., şopti el. Domnia voastră a făcut toate astea... Domnia voastră personal! Căci domnia voastră exista şi acum douăzeci, şi acum douăzeci şi cinci, şi acum patruzeci de ani! Dar bineînţeles, cine altul! Iar Cunningham a fost, într-adevăr, doar mâna dumneavoastră dreaptă! Patru mii de discipoli, în fond, copii de-ai dumneavoastră! Pentru fiecare eraţi ca o mamă! Deci Morbid şi Franz despre dumneavoastră vorbeau, nicidecum despre Amalia! Le-aţi dat fiecăruia un scop în viaţă, le-aţi „arătat calea”! Bine, dar asta este înfricoşător, înfricoşător! exclamă Erast Petrovici, gemând ca de-o durere. De la bun început aţi avut de gând să puneţi această teorie pedagogică în slujba fondării unei conspiraţii mondiale.

— Ei, nu chiar de la bun început, ripostă calm lady Astair.

În purtarea ei se produse o anume schimbare abia perceptibilă, totuşi cât se poate de evidentă. Nu mai avea aerul unei bătrânele paşnice şi agreabile, ochii ei prinseră a sclipi de inteligenţă, autoritate şi forţă inflexibilă.

— La început, voiam pur şi simplu să-i salvez pe copiii săraci, pe aceşti dezmoşteniţi ai soartei. Voiam să-i fac fericiţi – pe atâţia câţi îmi stătea în putere. Fie şi o sută, fie şi o mie. Dar strădaniile mele erau ca un fir de nisip în deşert. Salvam un copilaş, dar ferocele Moloh al societăţii măcina în timpul ăsta o mie, un milion de omuleţi, şi în fiecare din ei ardea scânteia divină. Am înţeles că truda mi-e în zadar. Nu poţi seca marea cu linguriţa.

Vocea lui lady Astair prinse putere, umerii căzuţi i se îndreptară.

— Am înţeles că Dumnezeu mi-a dat puterea de a face mai mult. Că pot salva nu doar o mână de orfani, pot salva omenirea. Poate nu în timpul vieţii mele, poate la douăzeci, treizeci, cincizeci de ani după moartea mea. Este vocaţia mea, este misiunea mea. Fiecare din copiii mei este un giuvaier, este o cunună a creaţiei, este un cavaler al noii omeniri. Fiecare din ei îşi va aduce obolul nepreţuit, va schimba în mai bine lumea prin propria sa viaţă. Ei vor scrie legi mai înţelepte, vor desluşi tainele naturii, vor crea capodopere. Şi de la un an la altul vor fi tot mai mulţi, iar cu timpul

vor transforma lumea aceasta mârşavă, nedreaptă şi criminală!

— Care taine ale naturii, care capodopere? întrebă cu amărăciune Fandorin. Pe dumneavoastră vă interesează doar puterea. Doar am văzut, cei de pe listă sunt toţi până la unul generali şi viitori miniştri.

Milady zâmbi dispreţuitor:

— Prietenul meu Cunningham mi-i avea în grijă doar pe cei din categoria „F” – o categorie foarte importantă, dar nici pe departe singura. „F” înseamnă *„Force”,* adică tot ceea ce are legătură cu mecanismul puterii nemijlocite: politica, aparatul de stat, forţele armate, poliţia şi aşa mai departe. Există şi categoria *„S” – „Science”,* categoria *„A” – „Art”,* categoria „B” – *„Business”.* Mai sunt şi altele. În patruzeci de ani de activitate pedagogică, şaisprezece mii opt sute nouăzeci şi trei de oameni au urmat calea pe care le-am arătat-o. Chiar nu vezi ce avânt au luat în ultimele decenii ştiinţa, tehnologia, arta, legislaţia, industria? Chiar nu vezi că, începând de la jumătatea acestui secol al nouăsprezecelea, lumea a devenit dintr-odată mai frumoasă? Are loc o adevărată revoluţie paşnică. Şi este absolut necesară, altminteri alcătuirea nedreaptă a societăţii va duce la un alt fel de revoluţie, una sângeroasă, care va arunca omenirea cu câteva secole în urmă. Copiii mei salvează zilnic omenirea. Şi stai să vezi ce va urma în anii care vor veni. Îmi amintesc că m-ai întrebat de ce nu iau şi fetiţe. Recunosc, te-am minţit

atunci. Iau fetiţe. Foarte puţine, dar iau. Am în Elveţia un astairnat special unde sunt educate scumpele mele fetiţe. Ele reprezintă un material absolut special, poate chiar mai preţios decât fiii mei. Pare-mi-se, pe una din copilele mele chiar o cunoşti, spuse milady cu un surâs perfid. Deocamdată, ce-i drept, are o purtare cam nechibzuită şi pentru o vreme şi-a uitat datoria. Se mai întâmplă în cazul tinerelor fete. Dar se va întoarce negreşit la mine, îmi cunosc fetele.

Din aceste cuvinte Erast Petrovici înţelese că Ippolit nu o ucisese, totuşi, pe Amalia, ci o dusese pesemne undeva, dar amintirea acesteia îi zgândări răni mai vechi şi îndulci întrucâtva impresia (să recunoaştem, destul de puternică) pe care comentariile baronesei o produseseră asupra tânărului.

— Un ţel nobil este, fără îndoială, un lucru remarcabil! exclamă el vehement. Dar cum rămâne cu mijloacele? Căci voi ucideţi un om aşa cum ai strivi un ţânţar.

— Nu-i adevărat! obiectă milady cu înflăcărare. Regret sincer fiece viaţă pierdută. Dar nu poţi curăţa grajdurile lui Augias fără să te murdăreşti. O viaţă de om salvează mii, milioane de alte vieţi omeneşti.

— Şi ce viaţă a salvat Kokorin? se interesă sarcastic Erast Petrovici.

— Pe banii acestui om de nimic, acestui depravat, eu educ pentru Rusia şi pentru lumea întreagă mii de minţi luminate. N-ai ce face, băiete

dragă, nu eu am alcătuit această lume crudă, în care pentru orice trebuie plătit un preţ. După părerea mea, în cazul dat preţul a fost cât se poate de rezonabil.

— Dar moartea lui Ahtîrţev?

— În primul rând, a trăncănit prea mult. În al doilea rând, prea o sâcâia pe Amalia. Iar în al treilea rând, este vorba chiar de ceea ce i-ai spus dumneata însuţi lui Ivan Brilling: petrolul din Baku. Nimeni nu va putea ataca testamentul scris de Ahtîrţev, el a rămas în vigoare.

— Şi riscul unei anchete a poliţiei?

— Fleacuri, făcu ridicând din umeri milady. Ştiam că dragul de Ivan va aranja totul. Încă din copilărie s-a evidenţiat printr-un strălucit spirit analitic şi talent organizatoric. Mare tragedie că nu mai e printre noi... Brilling ar fi aranjat totul perfect, dacă nu ar fi existat un tânăr gentleman peste măsură de perseverent. Am fost cu toţii foarte, foarte ghinionişti.

— Staţi puţin, milady, spuse Erast Petrovici, căruia începu, în sfârşit, să-i sune clopoţelul de alarmă. De ce sunteţi atât de sinceră cu mine? Nu cumva speraţi să mă atrageţi în tabăra dumneavoastră? Dacă nu ar fi sângele vărsat, aş fi întru totul de partea dumneavoastră, însă metodele…

Lady Astair îl întrerupse, zâmbind netulburată:

— Nu, prietene, nu sper să te conving. Din păcate, ne-am cunoscut prea târziu – mintea ta, caracterul tău, sistemul tău de valori morale au apucat deja să se formeze, şi acum sunt imposibil

de schimbat. Şi sunt sinceră cu dumneata din trei motive. În primul rând, pentru că eşti un tânăr foarte isteţ şi îmi inspiri o sinceră simpatie. De aceea nu vreau să mă consideri un monstru. În al doilea rând, pentru că ai făcut o mare greşeală venind de la gară direct aici, fără să-ţi înştiinţezi şefii în legătură cu asta. Iar în al treilea rând, pentru că nu degeaba te-am invitat să iei loc în acest fotoliu extrem de incomod, cu un spătar atât de curios curbat.

Lady Astair făcu o mişcare imperceptibilă cu mâna şi din braţele înalte ale fotoliului amintit ţâşniră două benzi de oţel, care îl fixară strâns pe Fandorin de spătar. Încă neînţelegând ce se petrece, el se smuci, încercând să se ridice, dar nu izbuti nici măcar să se mişte, picioarele fotoliului erau parcă plantate în podea.

Milady sună din clopoţel şi în aceeaşi secundă, ca şi când ar fi ascultat la uşă, intră Andrew.

— Drăguţul meu Andrew, adu-l, te rog, cât mai repede pe profesorul Blank, porunci lady Astair. Explică-i pe drum care-i situaţia. A, da, şi să nu uite cloroformul. Iar lui Timofai dă-i-l în grijă pe birjar, mai spuse baroneasa şi oftă: În ce-l priveşte, nu e nimic de făcut.

Andrew făcu în tăcere o plecăciune şi ieşi. În cabinet domnea tăcerea. Erast Petrovici gâfâia, zvârcolindu-se în capcana de oţel şi încercând să se sucească în aşa fel, încât să poată scoate de la spate Herstal-ul salvator, însă blestematele acelea de cercuri ca de butoi îl încingeau atât de strâns,

încât se văzu nevoit să renunţe la idee. Milady urmărea cu îngăduinţă contorsionările tânărului, clătinând la răstimpuri din cap.

Destul de curând se auziră paşi repezi pe coridor şi intrară doi inşi: profesorul Blank, geniul fizicii, şi taciturnul Andrew.

Privind prizonierul în treacăt, profesorul întrebă în engleză:

— Este ceva serios, milady?

— Da, destul de serios, spuse ea oftând. Dar remediabil. Sigur, vom avea ceva bătaie de cap. Nu vreau să recurgem la metode extreme dacă nu este absolut necesar. Şi mi-am amintit că dumneata, băiete dragă, visezi de mult la un experiment pe material uman. Se pare că ţi s-a ivit prilejul.

— Nu sunt, totuşi, pe deplin pregătit să lucrez pe creierul uman, spuse Blank cu voce şovăielnică, privindu-l pe Fandorin, care se potolise. Pe de altă parte, ar fi mare păcat să pierd o asemenea şansă...

— De adormit trebuie adormit oricum, observă baroneasa. Ai adus cloroformul?

— Da, da, imediat.

Profesorul scoase din buzunaru-i încăpător un flacon şi îşi muie din belşug batista cu conţinutul lui. Erast Petrovici simţi miros înţepător de medicament şi se pregăti să protesteze vehement, dar din două salturi Andrew se află lângă el şi îl prinse cu incredibilă forţă de gât.

— Adio, sărmanul meu băiat, spuse milady şi se întoarse cu spatele.

Blank scoase din buzunarul vestei un ceas de aur, îl privi pe deasupra ochelarilor şi apăsă pe faţa lui Fandorin cârpa aceea albă cu miros înţepător. Iată şi împrejurarea în care lui Erast Petrovici se dovedi a-i fi de folos ştiinţa salvatoare a incomparabilului Chandra Johnson! Tânărul nu începu să inspire aroma trădătoare care, e clar, nu conţinea *prana.* Era momentul să treacă la practicarea exerciţiului de reţinere a respiraţiei.

— Un minut va fi mai mult decât suficient, anunţă învăţatul, apăsând energic batista peste gura şi nasul condamnatului.

„Şi-i opt, şi-i nouă, şi-i zece”, număra mental Erast Petrovici, fără a uita să caşte gura spasmodic, să-şi holbeze ochii şi să mimeze convulsiile. De altfel, şi dacă ar fi vrut să inspire, treaba asta ar fi fost destul de anevoioasă, pentru că Andrew îi cuprinsese gâtul ca într-un cleşte de fier.

Numărătoarea trecuse de optzeci, plămânii îşi aruncaseră ultimele puteri în lupta cu setea de aer, şi odioasa cârpă îi răcea în continuare cu umezeala ei faţa congestionată. Opcinci, opşase, opşapte – Fandorin trecuse şmechereşte la numărătoarea rapidă, încercând, cu ultimele puteri, să păcălească secundarul insuportabil de lent. Brusc, îşi dădu seama că ar trebui să nu se mai contorsioneze, că de mult era timpul să-şi piardă cunoştinţa, şi se lăsă moale, încetă orice mişcare şi, pentru a fi mai convingător, lăsă să-i cadă şi falca de jos. Când numărătoarea ajunse la nouăzeci şi trei, Blank îşi luă mâna de pe faţa lui.

— Şi totuşi, ce capacitate de rezistenţă a organismului. Aproape şaptezeci şi cinci de secunde.

„Inconştientul” îşi lăsă capul într-o parte, prefăcându-se că respiră regulat şi profund, deşi gura ahtiată după oxigen îşi dorea cumplit să hăpăie aerul.

— Gata, milady, o înştiinţă profesorul. Putem începe experimentul.

CAPITOLUL AL ŞAISPREZECELEA,

în care electricităţii i se prevede un mare viitor

— Duceţi-l în laborator, spuse milady. Dar trebuie să vă grăbiţi. Peste douăsprezece minute începe recreaţia. Copiii nu trebuie să vadă asta.

Cineva bătu la uşă.

— Timofai, dumneata eşti? întrebă baroneasa ruseşte. *Come in!*

Erast Petrovici nu se hotăra să tragă cu ochiul nici măcar printre gene – dacă observă careva, e pierdut. Auzi paşii grei ai portarului şi vocea lui puternică, adresându-se parcă unor surzi:

— Totu-i cum e mai bine, luminăţia voastră. Oll rait. Am chemat birjaru' să-i dau ceai. Ceai! Ti! Drinc! S-a nimerit să fie rezistent al dracului. Tot bea, bea, nimic. Drinc, drinc, nasing. Da-n urmă tot a mierlit-o. Şi trăsurica am dus-o în dosul casei. Bihaind de haus a noastră. În curte, zic. Să stea acolo până una-alta, după aia o aranjez eu, binevoiţi să n-aveţi grijă.

Blank îi traduse baronesei spusele portarului.

— *Fine,* răspunse ea şi adăugă cu jumătate de voce: *Andrew, just make sure that he doesn't try to make a profit selling the horse and the carriage.*[24]

---

[24] „Andrew, fii atent să nu încerce să facă bani vânzând calul şi birja” (engl.). (N.tr.)

Fandorin nu auzi răspunsul aceluia, probabil taciturnul Andrew încuviinţase din cap.

„Hai odată, nemernicilor, descătărămaţi-mă, îi zorea în sinea lui Erast Petrovici. Las' că-ncepe acuş-acuş recreaţia. Vă arăt eu experiment. Numai să nu uit de piedica de siguranţă.”

Pe Fandorin îl aştepta însă o mare deziluzie – nimeni nu se apucă să îl descătărămeze. Auzi chiar lângă ureche o fornăială şi simţi miros de ceapă (ăsta-i „Timofai”, stabili fără greş captivul), apoi ceva scrâşni uşurel o dată, de două ori, de trei ori, de patru ori.

— Gata, l-am deşurubat, raportă portarul. Apucă-l, Andriuha, hai să-l ducem.

Îl ridicară pe Erast Petrovici laolaltă cu fotoliul şi îl cărară pe sus. Cu unul din ochi abia-abia întredeschis, el zări galeria şi ferestrele olandeze scăldate în soare. Era clar: îl vor duce în corpul principal al clădirii, în laborator.

Atunci când, străduindu-se să nu facă zgomot, hamalii lui intrară în sala de recreaţie, Erast Petrovici se gândi la modul serios dacă nu ar fi cazul să-şi „revină” şi să tulbure procesul educativ prin nişte urlete disperate. Să vadă copiii cu ce treburi se ocupă buna lor milady. Dar din clase răzbăteau sunete atât de paşnice şi molcome – vocea măsurată, baritonală a unui profesor, explozia de râs a unor copii, un cântecel intonat de un cor – încât lui Fandorin i se înmuie inima. Nu-i nimic, încă n-a venit vremea să dăm cărţile pe faţă, îşi justifică el slăbiciunea.

Iar mai târziu deja nu mai putu face asta – larma specifică şcolii rămase în urmă. Erast Petrovici observă printre gene că e purtat în sus pe o scară, apoi auzi scârţâind o uşă, răsucindu-se o cheie.

Chiar prin pleoapele închise văzu izbucnirea strălucitoare a luminii electrice. Mijindu-şi un ochi, Fandorin cercetă rapid cu privirea mediul ambiant. Izbuti să zărească nişte dispozitive din porţelan, cabluri, bobine metalice. Toate acestea nu îi plăcură chiar deloc. De departe se auzi sunet de clopoţel – deci ora se terminase – şi aproape imediat răzbătu zvon de voci limpezi.

— Sper că totul se va termina cu bine, oftă lady Astair. Mi-ar părea rău să se prăpădească tânărul acesta.

— Şi eu sper, milady, răspunse profesorul evident emoţionat, zornăind din ceva metalic. Dar, din păcate, ştiinţă fără sacrificiu nu se poate. Fiecare mic pas pe calea cunoaşterii se plăteşte scump. Înaintând centimetru cu centimetru, nu ajungi departe. Dar dacă tânărul acesta vă e atât de drag, ursul dumneavoastră nu trebuia să-l otrăvească pe birjar, trebuia să-i pună-n ceai doar un soporific. Şi aş fi început cu birjarul, iar pe tânăr l-aş fi lăsat pe mai târziu. În acest fel, ar fi avut o şansă în plus.

— Ai dreptate prietene, ai perfectă dreptate. Am făcut o greşeală de neiertat, recunoscu lady Astair, şi din vocea ei răzbătea o mâhnire sinceră. Şi totuşi, dă-ţi toată silinţa. Mai explică-mi o dată ce anume intenţionezi să faci.

Erast Petrovici ciuli urechile – problema asta îl interesa şi pe el în cel mai înalt grad.

— Doar vă este cunoscută ideea mea genială, vorbi Blank, încetând chiar şi cu zornăitul acela metalic. Eu consider că supunerea forţei electricităţii este cheia spre secolul care vine. Da, da, milady! Ne despart douăzeci şi patru de ani de secolul viitor, asta nu-i chiar aşa de mult. În noul secol lumea se va transforma, devenind de nerecunoscut, şi această transformare se va produce graţie electricităţii. Electricitatea nu este doar o sursă de iluminat, cum îşi închipuie profanii. Ea este capabilă să înfăptuiască minuni – şi în structurile macro, şi în cele micro. Imaginaţi-vă o caretă fără cai, deplasându-se cu ajutorul unui electromotor! Imaginaţi-vă un tren fără locomotivă – rapid, curat, silenţios! Dar tunurile puternice, care pot doborî inamicul prin descărcarea direcţionată a unui fulger! Dar diligenta fără tracţiune cabalină!

— Mi-ai spus asta în repetate rânduri, îl întrerupse cu blândeţe baroneasa pe entuziast. Vorbeşte-mi despre aplicaţiile electricităţii în medicină.

— Oh, acesta este domeniul cel mai interesant, continuă încă mai aprins profesorul. Este chiar acea sferă a ştiinţei electricităţii căreia intenţionez să-mi dedic viaţa. Macroelectricitatea – turbinele, motoarele, dinamurile puternice – va schimba lumea înconjurătoare, dar microelectricitatea va schimba omul însuşi, va corecta imperfecţiunile

construcţiei naturale a lui *homo sapiens.* Electrofiziologia şi electroterapia – iată domeniile care vor salva omenirea, şi nicidecum isteţii domniei voastre care se joacă de-a marii politicieni sau, m-apucă şi râsul, smângălesc acolo la tablouaşe.

— Greşeşti, băiete dragă. Şi ei fac un lucru foarte important şi necesar. Dar continuă.

— Vă voi da posibilitatea să faceţi dintr-un om, din orice om, o fiinţă ideală, să-l izbăviţi de imperfecţiuni. Toate defectele care determină un anumit comportament al omului sunt localizate uitaţi aici, în subcortexul encefalului.

Un deget rigid îl ciocăni dureros pe Erast Petrovici în tâmplă.

— Ca să explic în termeni mai simpli, în creier există anumite zone care controlează logica, plă-cerile, spaima, cruzimea, apetitul sexual şi aşa mai departe. Omul poate fi o personalitate armonioasă doar dacă toate aceste zone funcţionează cu aceeaşi intensitate, dar asta nu se întâmplă aproape niciodată. La câte unul este dezvoltată peste măsură zona răspunzătoare de instinctul de conservare, şi atunci acel om este un fricos patologic. La un altul nu este destul de dezvoltată zona logicii – şi atunci acel om este un imbecil irecuperabil. Potrivit teoriei mele, cu ajutorul electroforezei, adică al unei descărcări electrice bine direcţionate şi strict dozate, pot fi stimulate unele zone ale creierului şi pot fi suprimate cele nedorite.

— Este foarte, foarte interesant, spuse baroneasa. Ştii prea bine, dragul meu Gebhardt, că până acum nu ţi-am limitat finanţarea, dar de ce eşti atât de sigur că o asemenea corecţie psihică este posibilă?

— Este posibilă! Nu am nici cea mai mică îndoială în această privinţă! Ştiţi oare, milady, că în necropolele incaşilor au fost descoperite cranii având, uitaţi aici, nişte orificii identice?

Degetul ciocăni iarăşi, de două ori, capul lui Erast Petrovici.

— Aici se află zona care controlează frica. Incaşii ştiau asta şi, cu ajutorul instrumentelor lor primitive, înlăturau teama din creierul băieţilor care făceau parte din casta războinicilor, şi astfel aveau soldaţi neînfricaţi. Dar şoricelul? Mai ţineţi minte?

— Da, m-a impresionat acel „şoricel neînfricat” al dumitale care s-a năpustit asupra pisicii.

— O, şi ăsta-i doar începutul. Imaginaţi-vă o societate fără infractori! După arestare, criminalul feroce, maniacul, hoţul nu va mai fi condamnat la moarte sau trimis la ocnă – i se va face doar o mică operaţie, şi nefericitul acela, vindecat pe vecie de cruzimea lui patologică, de senzualitatea excesivă sau de lăcomia fără margini, va deveni un membru util al societăţii! Şi închipuiţi-vă cum ar fi dacă unul dintre băieţeii dumneavoastră, oricum foarte talentaţi, ar fi supus electroforezei mele, sporindu-i-se astfel harul!

— A, nu, pe băieţii mei n-o să ţi-i dau, i-o tăie baroneasa. Ar putea să-şi piardă şi minţile de atâta talent. Mai bine fă-ţi experimentele pe infractori. Dar ce înseamnă „om neîntinat”?

— În acest caz, este vorba de o operaţie relativ simplă. Cred să sunt aproape pregătit să o fac. Se poate aplica un şoc în zona în care se acumulează memoria, caz în care creierul omului devine un fel de coală albă de pe care ai şters pur şi simplu totul cu radiera. Se păstrează întreaga capacitate intelectuală, dar dispar toate deprinderile şi cunoştinţele dobândite. Veţi avea un om neprihănit ca un prunc nou-născut. Mai ţineţi minte experimentul cu broscuţa? După operaţie nu mai ştia să sară, dar nu-şi pierduse reflexele motorii. Nu mai ştia să prindă gâze, dar îşi păstrase reflexul de a înghiţi. Teoretic vorbind, putea fi reînvăţată să facă toate astea. Să luăm acum pacientul nostru... Hei, voi doi, ce vă holbaţi? Luaţi-l şi puneţi-l pe masă! *Macht schnell!*[25]

Ei, acum e momentul! Fandorin se pregăti de acţiune. Însă nemernicul de Andrew îl prinse de umeri cu atâta vigoare, încât nici gând să-şi poată duce mâna la revolver. „Timofai” făcu să ţăcăne ceva, şi cercurile de oţel care strângeau pieptul prizonierului se dădură la o parte.

— Un-doi, şi! comandă „Timofai”, apucându-l de picioare pe Erast Petrovici, în vreme ce Andrew, strângând la fel de zdravăn umerii prizonierului, îl săltă cu uşurinţă din fotoliu.

---

[25] Mai repede! (germ.). (N.tr.)

„Cobaiul” fu mutat pe masă şi culcat pe spate, Andrew însă îl ţinea în continuare de coate, iar portarul – de glezne. Lui Fandorin i se înfipsese dureros tocul armei în şale. Se auzi iarăşi zvon de clopoţel – se terminase recreaţia.

— După ce voi prelucra sincron, printr-o descărcare electrică, două zone ale creierului, pacientul se va „curăţa” definitiv de experienţa de viaţă anterioară şi, ca să spun aşa, se va transforma într-un bebeluş. Va trebui reînvăţat totul – să umble, să mănânce, să folosească closetul, iar mai târziu, să citească, să scrie şi aşa mai departe. Presupun că asta îi va interesa pe pedagogii dumneavoastră, cu atât mai mult cu cât se pare că aveţi deja o oarecare idee despre înclinaţiile acestui individ.

— O, da. Se distinge printr-o excelentă viteză de reacţie, este curajos, este înzestrat cu o gândire logică foarte bine dezvoltată şi cu o intuiţie unicat. Sper că toate acestea vor putea fi reconstituite.

În orice altă împrejurare, Erast Petrovici s-ar fi simţit flatat de o atât de măgulitoare caracterizare, acum se crispa însă de groază – se imagină culcat într-un landou roz, cu suzeta-n gură, gângurind fără noimă şi, plecată asupra lui, lady Astair, spunându-i dojenitor: „U-u-u, ce copilaş rău avem aici, iar suntem uduţi”. A, nu, mai bine moartea!

— Are convulsii, sir, deschise Andrew gura pentru prima oară. Nu cumva să se trezească.

— Imposibil, îl repezi profesorul. Anestezicul ăsta ţine minimum două ore. Unele mărunte

mişcări convulsive reprezintă o reacţie normală. De un singur lucru mă tem, milady. Nu am avut destul timp pentru a calcula cu exactitate puterea şocului necesar. Dacă e prea puternic, va ucide pacientul sau îl va transforma pe veci în idiot. Dacă e prea slab, în subcortex se vor păstra unele figuri vagi, reziduale, care, sub influenţa unor stimuli externi, pot căpăta la un moment dat forma unei anumite amintiri.

După un moment de tăcere, baroneasa spuse cu vădită părere de rău:

— Nu putem risca. Administrează-i un şoc mai puternic.

Se auzi un zumzet ciudat, apoi un trosnet, care îi stârniră fiori reci lui Fandorin.

— Andrew, tunde două cerculeţe, uite, aici şi aici, spuse Blank, atingând părul celui culcat. Trebuie să leg aici electrozii.

— Nu, să se ocupe Timofai de asta, porunci ferm lady Astair. Eu plec. Nu vreau să văd asta, altfel nu mai dorm la noapte. Andrew, tu vii cu mine. Trebuie să scriu câteva depeşe, le vei duce la telegraf. Trebuie să ne luăm măsuri de precauţie, doar vor începe foarte curând să-l caute pe prietenul nostru.

— Da, da, milady, domnia voastră doar m-ar încurca, răspunse distrat profesorul, ocupat cu preparativele lui. Vă voi aduce fără întârziere la cunoştinţă rezultatul.

Cleştii de fier care imobilizau coatele lui Erast Petrovici se desfăcură în sfârşit.

Abia se stinse în spatele uşii zgomotul paşilor îndepărtându-se, şi Fandorin deschise ochii, îşi eliberă dintr-o mişcare picioarele şi, după ce îşi adună genunchii, şi-i dezdoi rapid şi îl îmbrânci pe „Timofai” cu picioarele în piept cu atâta putere, încât acela zbură până într-un colţ al încăperii. În secunda următoare, Erast Petrovici sărea deja de pe masă pe podea şi, cu ochii mijiţi din cauza luminii, îşi smulgea de sub pulpana hainei mult râvnitul Herstal.

— Nici o mişcare sau trag! şuieră a răzbunare cel revenit la viaţă, şi în clipa aceea chiar îşi dorea cu adevărat să îi împuşte pe amândoi – şi pe „Timofai”, care clipea nătâng fără să priceapă nimic, şi pe profesorul acela smintit, care încremenise descumpănit cu două andrele de oţel în mâini. De la andrele porneau nişte cabluri subţiri spre o maşinărie complicată, pe care clipea o mulţime de luminiţe. În laborator erau o sumedenie de aparate ciudate, dar nu avea vreme să le cerceteze.

Portarul nu încerca să se ridice de la podea, doar îşi făcea cruci mărunte, în ce îl priveşte însă pe Blank, se pare că lucrurile nu stăteau tocmai bine. Lui Erast Petrovici i se păru că profesorul nu se speriase deloc, era doar furios pe acest obstacol neaşteptat care îi putea zădărnici experimentul. Lui Fandorin îi trecu fulgerător prin cap: în clipa asta se năpusteşte la mine! Şi dorinţa de a-l ucide se făcu mică, se mistui fără urmă.

— Fără prostii! Stai pe loc! strigă Fandorin cu uşor tremur în glas.

În aceeaşi secundă, Blank răcni:

— *Mistkerl! Du hast alles verdorben!*[26] – şi se repezi înainte, lovindu-se cu coapsa de marginea mesei.

Erast Petrovici apăsă pe trăgaci. Nimic. Piedica de siguranţă! Trase butonul. Apăsă pe trăgaci de două ori la rând. Du-dum! – un dublu bubuit, şi profesorul căzu cu faţa la pământ, cu capul chiar la picioarele lui Fandorin.

Temându-se de un atac pe la spate, Fandorin se răsuci brusc, gata să mai tragă o dată, dar „Timofai” se lipise cu spatele de perete şi îngăima întruna, cu voce lăcrămoasă:

— Nu mă omorâţi, înălţimea voastră! N-a fost cu voia mea! Pentru numele lui Christos! Înălţimea voastră!

— Ridică-te, nemernicule! urlă Erast Petrovici, pe jumătate asurzit, ca un sălbatic. Înainte! Marş!

Împungându-l pe portar cu ţeava armei în spinare, îl fugări pe coridor, apoi pe scară în jos. „Timofai” tropăia mărunt, văicărindu-se de câte ori ţeava revolverului îi atingea şira spinării.

Traversară rapid sala de recreaţie şi Fandorin se strădui să nu privească spre uşile deschise ale sălilor de clasă, de unde priveau afară profesorii şi, buluciţi în spatele lor, copiii tăcuţi, în micuţele lor uniforme albastre.

---

[26] „Porcule! Ai stricat totul!” (germ.). (N.tr.)

— Poliţia! răcni Erast Petrovici. Domnilor profesori, nu lăsaţi copiii să iasă din clase! Şi nici voi nu ieşiţi!

După ce străbătură galeria aceea lungă, ajunseră la fel, când la pas, când la galop, în corpul secundar al clădirii. Odată opriţi lângă uşa alb-aurie, Erast Petrovici îl îmbrânci din răsputeri pe „Timofai”, şi portarul deschise canaturile cu fruntea, abia reuşind să rămână pe picioare. Nimeni. Pustiu!

— Marş înainte! Deschide toate uşile! îi ordonă Fandorin. Şi fii atent: dacă te prind cu prostii, te omor ca pe un câine!

Portarul doar plesni din palme şi o porni iar la galop pe coridor. În cinci minute cercetară toate încăperile de la parter. Ţipenie de om – doar în bucătărie, prăbuşit greoi cu pieptul peste masă şi cu faţa de mort întoarsă într-o parte, îşi dormea somnul de veci bietul birjar. Erast Petrovici văzu doar în treacăt firicelele de zahăr din barbă şi băltoaca mică formată de ceaiul vărsat, şi îi porunci lui „Timofai” să mişte mai departe.

La primul etaj se aflau două dormitoare, odaia-garderobă şi biblioteca. Baroneasa şi lacheul nu erau nici acolo. Atunci, unde puteau fi? Auziseră împuşcăturile şi se ascunseseră pe undeva prin astairnat? Ori scăpaseră cu fuga?

Furios, Fandorin îşi smuci brusc mâna în care ţinea revolverul, şi răsună din senin o împuşcătură. Glonţul ricoşa cu sunet strident din perete în fereastră, lăsând în geam o steluţă perfectă din

care porneau mulţime de raze mici. La dracu', e trasă piedica de siguranţă, iar trăgaciul e slab, îşi aminti Fandorin şi scutură din cap ca să scape de sunetul care îi persista în urechi.

Focul neaşteptat de armă produse asupra lui „Timofai” un efect magic – portarul căzu în genunchi şi porni să se jeluiască:

— Înăl... înălţimea voastră... Nu-mi luaţi viaţa! Mi-a smintit necuratul minţile! Mă jur, mă jur cu mâna pe inimă! Că am copilaşi, nevasta mi-e bolnavă! Vă arăt! Pe Dumnezeul meu că v-arăt! Îs în pivniţă, în beciul secret! V-arăt, numai viaţa nu mi-o luaţi!

— În ce beci? îl întrebă ameninţător Erast Petrovici şi ridică revolverul, ca şi când ar fi avut într-adevăr de gând să împartă pe loc dreptatea.

— Veniţi după mine, aveţi bunătatea, după mine.

Portarul sări în picioare şi, privind fără încetare în jur, îl conduse pe Fandorin din nou la parter, în cabinetul baronesei.

— Mi-am aruncat odată privirea din întâmplare... Că dumnealor nu mă lăsau aici. N-aveau încredere în mine. Cum altfel – io-s rus, suflet pravoslavnic, n-am sânge inglezesc, zise „Timofai”, închinându-se. Numai Andrei ăla avea intrare acolo, io – ninci-ninci.

Dădu fuga în spatele biroului, întoarse acolo un mâner şi biroul se dădu brusc într-o parte, descoperind o uşiţă de aramă.

— Deschide-o! porunci Erast Petrovici.

„Timofai” se mai închină de trei ori şi împinse uşiţa. Aceasta se deschise fără zgomot şi descoperi o scăriţă care cobora în întuneric.

Fandorin începu să coboare precaut, tot împungându-l pe portar în spate. Scăriţa se sfârşea într-un zid, dar de după un colţ, în dreapta, pornea un coridor scund.

— Mergi, mergi, îl ţistuia Erast Petrovici pe „Timofai”, care cam pregeta.

Cotiră după colţ şi se pomeniră într-o beznă de nepătruns. Trebuia să iau o lumânare, îşi zise Fandorin, şi mâna stângă îi porni spre buzunar după chibrituri, dar în faţa lui ţâşni brusc un fulger şi izbucni un tunet. Portarul scoase un vaiet şi se lăsă la pământ, în vreme ce Erast Petrovici întinse mâna cu Herstal-ul şi apăsă pe trăgaci până ce percutorul ţăcăni în gol în tuburile pentru cartuşe. Se lăsă o linişte încărcată de ecou. Fandorin scoase cu degete tremurânde cutia, hârşâi un chibrit. „Timofai” stătea aşezat lângă perete ca un morman diform şi nu se mişca. Făcând câţiva paşi înainte, Erast Petrovici îl văzu pe Andrew prăvălit pe spate. Lumina tremurătoare a flăcăruii jucă puţin în ochii sticloşi şi se stinse.

Odată rămas în beznă, ne învaţă marele Fouché, trebuie să-ţi strângi pleoapele, să numeri până la treizeci ca să ţi se îngusteze pupilele, şi atunci privirea poate distinge şi cea mai firavă sursă de lumină. Erast Petrovici, pentru mai multă siguranţă, numără până la patruzeci, deschise ochii şi – chiar aşa: de undeva se strecura o fâşiuţă de

lumină. Intinzându-şi mâna în care ţinea Herstal-ul inutil, făcu un pas, doi, trei şi zări în faţa lui o uşă uşor întredeschisă, prin crăpătura căreia se strecura lumina aceea palidă. Doar acolo se putea afla baroneasa. Fandorin se îndreptă hotărât spre dunga luminoasă şi împinse uşa cu putere.

Ochii lui descoperiră o cămăruţă mică, cu pereţi acoperiţi de rafturi. În mijlocul odăii se afla o masă, pe masă ardea o lumânare într-un sfeşnic de bronz, luminând chipul brăzdat de umbre al baronesei.

— Intră, băiete dragă, vorbi ea calm. Te aşteptam.

Erast Petrovici păşi peste prag, şi uşa se trânti brusc în spatele lui. El tresări, se întoarse şi văzu că uşa nu are nici balamale, nici clanţă.

— Apropie-te, îi ceru milady cu voce scăzută. Vreau să-ţi privesc mai bine chipul, căci chipul tău este chipul destinului meu. Eşti pietricica ieşită în calea mea. Pietricica măruntă de care-mi era sortit să mă împiedic.

Cu amorul propriu rănit de asemenea comparaţie, Fandorin se apropie de masă şi văzu aşezată pe ea, în faţa baronesei, o casetă metalică lustruită.

— Ce-i asta? întrebă el.

— Despre asta vorbim puţin mai târziu. Ce-ai făcut cu Gebhardt?

— E mort. E numai vina lui, nu l-a pus nimeni să se arunce în faţa glonţului, răspunse cam grosolan

Erast Petrovici, încercând să nu se gândească la faptul că în doar câteva minute ucisese doi oameni.

— Este o mare pierdere pentru omenire, băiete dragă. Era un om ciudat, era un obsedat, dar era un mare savant. Avem un Azazel mai puţin...

— Ce este cu acest „Azazel”? întrebă Fandorin, străbătut de un fior. Ce legătură are acest demon cu orfanii?

— Azazel nu este un demon, băiete dragă. Este măreţul simbol al salvatorului şi al civilizatorului omenirii. Dumnezeu a creat această lume, a creat oamenii şi i-a lăsat de capul lor. Dar oamenii sunt atât de slabi, atât de orbi, ei au transformat lumea lui Dumnezeu într-un iad.

Omenirea ar fi pierit de mult dacă printre oameni nu ar fi apărut din când în când nişte personalităţi aparte. Ei nu sunt demoni şi nu sunt dumnezei, eu îi numesc *héros civilisateurs.* Graţie fiecăruia dintre ei omenirea a făcut câte un salt înainte. Prometeu ne-a dăruit focul. Moise ne-a dăruit conceptul de lege. Christos ne-a dăruit pivotul moral. Dar cel mai valoros între aceşti eroi este Azazel iudeul, care i-a insuflat omului sentimentul propriei demnităţi. Se spune în Cartea lui Enoh: „El s-a pătruns de iubire faţă de oameni şi le-a dezvăluit taine pe care le aflase în ceruri”. El i-a dăruit omului oglinda, pentru ca omul să vadă ce se află în spatele lui, adică să aibă memorie şi să îşi înţeleagă trecutul. Graţie lui Azazel bărbatul poate practica meşteşugurile şi-şi poate apăra casa. Graţie lui Azazel femeia s-a transformat dintr-o

femelă supusă născătoare de prunci într-o fiinţă umană egală în drepturi, având libertatea de a alege – să fie frumoasă sau slută, să fie mamă sau amazoană, să trăiască pentru propria familie sau pentru întreaga omenire. Dumnezeu i-a dat omului doar pachetul de cărţi, Azazel însă ne învaţă cum să le jucăm pentru a câştiga. Fiecare din protejaţii mei este un Azazel, chiar dacă nu toţi ştiu asta.

— Cum „nu toţi”?

— Puţini sunt cei iniţiaţi în menirea noastră secretă, doar cei mai fideli şi mai inflexibili, îl lămuri milady. Ei sunt şi cei care iau asupră-le treburile murdare, pentru ca ceilalţi să rămână neprihăniţi. „Azazel” este detaşamentul meu de avangardă, cel care trebuie treptat, încetul cu încetul, să acapareze guvernarea acestei lumi. Oh, cât va fi de prosperă planeta noastră atunci când va fi condusă de Azazelii mei! Şi asta s-ar putea întâmpla atât de curând, peste vreo douăzeci de ani... Ceilalţi elevi ai astairnatelor, neiniţiaţi în taina lui Azazel, îşi urmează pur şi simplu propria cale în viaţă, aducând omenirii nepreţuit prinos. Iar eu doar le urmăresc succesele, mă bucur pentru înfăptuirile lor şi ştiu că la nevoie nici unul nu va refuza să îşi ajute mama. Ah, ce se vor face fără mine? Ce se va întâmpla cu întreaga omenire?... Dar nu-i nimic, „Azazel” trăieşte, el îmi va duce misiunea la bun sfârşit.

Erast Petrovici interveni indignat:

— I-am văzut eu pe Azazelii dumneavoastră, pe cei „fideli şi inflexibili”! Morbid şi Franz, Andrew şi

cel cu ochi ca de peşte, cel care l-a ucis pe Ahtîrţev! Ei sunt avangarda dumneavoastră, milady? Ei sunt cei mai vrednici?

— Nu doar ei. Dar şi ei. Mai ţii minte, prietene, ţi-am spus că nu toţi copiii mei izbutesc să-şi afle calea în lumea de azi, pentru că talentul lor a rămas în trecutul îndepărtat sau va fi necesar în viitorul îndepărtat? Tocmai aceşti elevi devin cei mai fideli şi devotaţi executanţi. Unii dintre copiii mei reprezintă creierul, alţii braţul. Iar cel care l-a eliminat pe Ahtîrţev nu se numără printre copiii mei. Este doar un aliat temporar.

Degetele baronesei mângâiară absent suprafaţa lustruită a casetei şi apăsară ca în treacăt un mic buton rotund.

— Asta-i tot, tinere dragă. Ne-au rămas două minute, mie şi dumitale. Vom părăsi viaţa împreună. Din păcate, nu te pot lăsa în viaţă. Le-ai face rău copiilor mei.

— Ce-i asta? strigă Fandorin înşfăcând caseta, care se dovedi a fi destul de grea. O bombă?

— Da, răspunse lady Astair zâmbind compătimitor. Un mecanism cu ceas. Invenţia unuia din băieţii mei talentaţi. Există casete de acest fel fixate la treizeci de secunde, la două ore, chiar şi la douăsprezece ore. Nu pot fi deschise pentru a li se opri mecanismul. Mina aceasta este fixată la o sută douăzeci de secunde. Voi pieri laolaltă cu arhiva mea. Viaţa mea s-a sfârşit, dar am apucat să fac destule în timpul ei. Misiunea mea va fi continuată, iar lumea mă va mai pomeni de bine.

Erast Petrovici încercă să agate butonul cu unghiile, dar nu ieşi nimic. Atunci se năpusti spre uşă şi începu s-o pipăie cu degetele, s-o izbească cu pumnii. Sângele îi pulsa în urechi, numărând trecerea secundelor.

— Lizanka! gemu disperat Fandorin în pragul morţii. Milady! Nu vreau să mor! Sunt tânăr! Sunt îndrăgostit!

Lady Astair îl privi cu milă. Era limpede că înăuntrul ei se ducea o luptă.

— Promite-mi că vânarea copiilor mei nu va deveni scopul vieţii dumitale, vorbi ea cu voce scăzută, privindu-l pe Erast Petrovici drept în ochi.

— Jur! exclamă el, gata în clipa aceea să promită orice.

După o pauză chinuitoare, infinit de lungă, milady îi adresă un zâmbet blând, matern:

— Bine, trăieşte deci, băiete dragă. Grăbeşte-te însă, ai patruzeci de secunde.

Ea îşi duse mâna sub masă, şi uşa de aramă se deschise scrâşnind spre înăuntru.

Aruncând o ultimă privire femeii cărunte, nemişcate, şi flăcării pâlpâitoare a lumânării, Fandorin o luă la goană, în salturi uriaşe, pe coridorul întunecat. Se lovi în goana lui de perete, se caţără în patru labe pe scăriţă, se ridică în picioare şi din alte două salturi traversă cabinetul.

Zece secunde mai târziu, uşile de stejar ale corpului secundar al casei aproape zburară din ţâţâni în urma unei lovituri puternice, iar pe ve-

randa din faţa imobilului zbură dându-se de-a rostogolul un tânăr cu faţa crispată. Goni pe străduţa liniştită şi umbroasă până la colţ, şi abia acolo se opri, gâfâind din greu. Cuprinse strada cu privirea, încremeni.

Secundele treceau şi nu se întâmpla nimic. Soarele aurea blând coroanele plopilor, pe o bancă moţăia un pisoi roşcat, nişte găini cotcodăceau undeva, într-o curte.

Erast Petrovici îşi duse mâna la inima care îi bătea bezmetic. L-a înşelat! L-a tras pe sfoară ca pe-un ţânc! Şi a fugit pe uşa din dos!

Începu să urle de furie neputincioasă şi, parcă răspunzându-i, corpul secundar al casei urlă aidoma. Zidurile se cutremurară, acoperişul se clătină abia perceptibil, şi de undeva, din pântecele pământului, răzbătu bubuitul înfundat al exploziei.

Ultimul capitol,

în care eroul
îşi ia rămas-bun de la tinereţe

Întrebaţi orice locuitor al Moscovei, străvechiul nostru oraş de scaun, care este cea mai potrivită vreme să închei o căsătorie legitimă, şi veţi auzi negreşit drept răspuns că un om chibzut şi serios, care doreşte să îşi aşeze de la bun început viaţa de familie pe un fundament solid, neapărat se cunună religios doar la sfârşit de septembrie, căci această vreme a anului este ideală în cel mai înalt grad spre a porni în larg, în plăcuta şi lunga călătorie pe valurile vieţii de familie. Septembrie la Moscova este sătul şi leneş, împodobit cu brocart auriu şi rumenit de sângeriul arţarilor, ca o precupeaţă gătită din Zamoskvorecie. Dacă te cununi în ultima duminică, cerul va fi negreşit senin şi azuriu, iar soarele va străluci cumpătat şi delicat – mirele nu va asuda din pricina gulerului scrobit, strâns pe gât şi a fracului negru bine mulat pe trup, în timp ce mireasa nu va îngheţa în veşmântu-i miraculos, vaporos, diafan, pentru care nici cuvinte nu-s să-i dea un nume.

Alegerea bisericii pentru săvârşirea ceremoniei este o întreagă ştiinţă. Şi ai de unde alege, slavă Domnului, în acest oraş-cu-turle-de-aur, dar tocmai de aceea greutatea deciziei este cu atât mai mare. Un moscovit neaoş ştie că este bine să te cununi pe

Sretenka, la Biserica Adormirea din Peceatniki: soţii vor trăi mult şi vor muri în aceeaşi zi. Dacă vrei să ai parte de progenituri numeroase, cea mai indicată este Biserica Marea Cruce a Sfântului Nikol, care s-a întins în Kitai-gorod pe lărgimea unui cvartal întreg. Cei care preţuiesc mai mult ca toate tihna şi traiul domestic, să aleagă Biserica lui Pimen cel Mare din Starîe Vorotniki. Dacă mirele e militar, dar doreşte să-şi sfârşească zilele nu pe câmpul de luptă, ci în căminul familial, înconjurat de toţi ai casei, cu căţel, cu purcel, cel mai înţelept este să facă legământ de cununie la Biserica Sf. Gheorghe, de pe Vspolie. Şi, de bună seamă, nici o mamă iubitoare nu îi va îngădui fiicei sale să-şi pună pirostriile pe Varvarka, în Biserica Marii Muceniţe Varvara – biata copilă şi-ar trece viaţa toată în chin şi suferinţă.

Dar notabilităţile şi cei cu rang înalt nu prea au libertate de alegere, pentru ei biserica trebuie să fie maiestuoasă şi spaţioasă, altminteri n-ai cum cuprinde în ea toţi acei oaspeţi reprezentând crema societăţii moscovite. Iar la cununia religioasă care se oficia la spaţioasa şi maiestuoasa Biserică Zlatouspenkaia se adunase „Moscova toată”. Mulţimea de gură-cască bulucită la intrare, de unde se întindea un alai lung de echipaje, arăta spre caleaşca în care se afla însuşi prinţul Vladimir Andreevici Dolgoruki, general-guvernator, asta însemna deci că această cununie se desfăşura după ceremonialul cel mai ales.

În biserică se putuse intra numai cu invitaţie specială, dar chiar şi aşa se adunaseră acolo aproape două sute de invitaţi. Vedeai mulţime de uniforme strălucitoare, şi militare, şi civile, multe doamne cu umeri dezgoliţi şi coafuri înalte, multe panglici, stele, diamante. Erau aprinse toate candelabrele şi lumânările, ceremonia începuse de multişor, invitaţii obosiseră. Toate femeile, indiferent de vârstă şi stare civilă, erau emoţionate şi înduioşate, bărbaţii însă se plictiseau în mod vădit şi conversau cu jumătate de gură despre ale lor – pe cei doi miri îi judecaseră deja. Pe tatăl miresei, consilierul titular privat Aleksandr Apollodorovici von Evert-Kolokolţev, îl cunoştea întreaga Moscovă, pe frumuşica Elizaveta Aleksandrovna o văzuseră nu o dată – începuse să iasă la baluri încă de anul trecut, de aceea mirele, Erast Petrovici Fandorin, era cel care le stârnea curiozitatea. Despre el se ştiau prea puţine: un tânăr din capitală, vine adesea în călătorii-fulger la Moscova în misiuni de mare importanţă, carierist, şi-a croit drum până chiar în sanctuarul puterii de stat. Deocamdată, ce-i drept, nu are rang prea mare, dar este încă foarte tânăr, iar ascensiunea spre culmi îi merge rapid. Ce, e de colea – să ai la anii lui Crucea Sf. Vladimir la petliţă! Om prevăzător, Aleksandr Apollodorovici, ţinteşte departe în viitor.

În ceea ce le priveşte pe femei, acestea erau cu deosebire mişcate de tinereţea şi frumuseţea mirilor. Mirele era înduioşător de emoţionat, ba roşea, ba pălea, încurca vorbele legământului,

Doamne, era frumos ca o cadra. Iar mireasa, Lizanka Evert-Kolokolţeva, părea de-a dreptul o creatură nepământeană, o priveai şi ţi se oprea inima-n loc, nu alta. Şi rochia albă, vaporoasă ca un nor, şi voalul de mireasă diafan, şi cununiţa din roze de Saxonia – totul era exact aşa cum se cuvenea. Când mirii băuseră din cupa cu vin roşu şi se sărutaseră, mireasa nu se fâstâcise câtuşi de puţin, dimpotrivă, zâmbise cu veselie şi îi şoptise mirelui ceva care îl făcuse şi pe el să zâmbească.

Auziţi ce îi şoptise Lizanka lui Erast Petrovici:

— „Sărmana Liza" şi-a schimbat gândul, nu se mai îneacă, se mărită.

Întreaga zi, pe Erast Petrovici îl chinuise faptul că fusese în centrul atenţiei tuturor şi că depinsese în întregime de cei care îl înconjurau. Îşi făcuseră apariţia o mulţime de foşti colegi de gimnaziu şi de „vechi camarazi" ai tatălui său (care, în ultimul an parcă intraseră toţi în pământ şi acum ieşiseră cu toţii la lumină). La început, Fandorin fusese dus la un mic dejun „între burlaci" într-o tavernă de pe Arbat, numită „Praga", unde îl tot împungeau în coaste, îi făceau cu ochiul şi, nu se ştie de ce, îi transmiteau condoleanţe, îl duseseră apoi din nou la hotel, venise frizerul Pierre, care îl trăsese dureros de păr, înfoindu-i-l într-un moţ înfoiat. Pe Lizanka nu se cuvenea să o vadă până la biserică, şi asta fusese la fel de chinuitor. De trei zile, de când sosise de la Sankt-Petersburg, unde mirele îşi avea acum slujba, nu îşi văzuse aproape deloc

mireasa – Lizanka era ocupată cu pregătirile de nuntă care îşi aveau importanţa lor.

Apoi, cu faţa congestionată în urma micului dejun „între burlaci”, Ksaveri Feofilaktovici Gruşin, în frac şi cu panglică albă de cavaler de onoare, îl instalase pe mire într-un echipaj deschis şi îl dusese la biserică. Erast Petrovici stătuse pe trepte şi aşteptase mireasa, din mulţime i se striga ceva, o domnişoară aruncase în el cu un trandafir care îi înţepase obrazul. În sfârşit, fusese adusă Lizanka, pe care aproape nici n-o zăreai sub valurile de voal transparent. Stătuseră umăr la umăr în faţa stranei, corul cânta, preotul spusese: „Căci milostiv şi iubitor de oameni e Domnul Dumnezeul nostru” şi încă ceva, schimbaseră inelele, se ridicaseră în picioare pe covoraş, apoi Lizanka îi spusese ce-i spusese şi, nu ştiu cum, Erast Petrovici se liniştise dintr-odată, privise în jur, văzuse chipuri, văzuse cupola înaltă a bisericii, şi se simţise bine.

Se simţise bine şi după aceea, pe când toţi se apropiau de ei şi îi felicitau sincer şi din toată inima. Îi plăcuse cu deosebire general-guvernatorul Vladimir Andreevici Dolgoruki – un om rotofei, blând, cu faţă rotundă şi mustăţi pe oală. Acela îi spusese că a auzit multe lucruri măgulitoare despre Erast Petrovici şi îi urase casă de piatră.

Ieşiseră în piaţă, toţi în jur strigau, dar nu se vedea bine din cauza luminii strălucitoare a soarelui.

Se aşezase împreună cu Lizanka în trăsura descoperită, mirosea a flori.

Lizanka îşi scosese una din mănuşile lungi, albe şi strânsese cu putere mâna lui Erast Petrovici. El îşi apropiase hoţeşte faţa de voalul ei şi inspirase iute mireasma părului, a parfumului, a pielii ei. În secunda aceea (tocmai treceau pe lângă Nikitskie Vorota), privirea lui Fandorin căzuse întâmplător pe pridvorul Bisericii Voznesenskaia – şi parcă o mână de gheaţă îi prinse inima în strânsoarea ei.

Fandorin văzuse doi băieţaşi de vreo opt-nouă anişori, în micuţe uniforme albastre zdrenţăroase. Stăteau acolo, pierduţi printre oamenii sărmani, şi cântau cu voci subţirele ceva tânguitor. Micii cerşetori, sucindu-şi gâtul, urmăreau curioşi din priviri fastuosul alai nupţial.

— Dar ce-i cu tine, dragostea mea? întrebase speriată Lizanka, văzând în ce hal pălise chipul soţului ei.

Fandorin nu-i răspunsese.

Percheziţia pivniţei secrete din corpul secundar al clădirii astairnatului nu dusese la nici un rezultat. O bombă de construcţie necunoscută produsese o explozie puternică şi compactă, fără a produce aproape deloc stricăciuni clădirii, dar distrugând aproape în întregime subsolul. Din arhivă nu rămăsese nimic. Nici din lady Astair – dacă nu punem la socoteală un petic din rochia ei de mătase.

Rămas fără administrator şi fără surse de finanţare, sistemul internaţional de astairnate se destrămase. În unele ţări, aşezămintele trecuseră

sub oblăduirea statului sau a unor societăţi de binefacere, dar cele mai multe îşi încetaseră pur şi simplu activitatea. În orice caz, ambele astairnate din Rusia fuseseră închise printr-un ordin al Ministerului Instrucţiei Publice, ca focare de propagare a ateismului şi a ideilor nocive. Profesorii se împrăştiaseră, iar cei mai mulţi dintre copii fugiseră care-ncotro.

Datorită listelor capturate de la Cunningham s-a reuşit identificarea a optsprezece absolvenţi ai astairnatelor, asta însă nu însemna mare lucru, pentru că era imposibil să stabileşti care dintre ei era implicat în activitatea organizaţiei „Azazel” şi care nu. Totuşi, cinci dintre ei (printre care şi ministrul portughez) îşi dăduseră demisia, doi îşi puseseră capăt zilelor, iar unul (şeful gărzii braziliene) fusese chiar supus torturii. În urma unei ample anchete interguvernamentale fuseseră descoperite numeroase persoane notabile şi onorabile care absolviseră, la vremea lor, diverse astairnate. Mulţi nici măcar nu ascundeau asta, mândrindu-se cu educaţia primită acolo. Ce-i drept, unii dintre „copiii lui lady Astair” preferaseră să se ascundă, să scape astfel de supărătoarea atenţie pe care le-o acordau poliţia şi serviciile secrete, cei mai mulţi însă rămăseseră în poziţiile ocupate până atunci, pentru că nu aveai ce vină să le aduci. Însă calea spre înaltele demnităţi de stat le fusese de atunci interzisă, iar la numirea în posturi înalte începuse să se acorde din nou, ca în vremea feudalismului, atenţie obârşiei şi genealogiei – nu

cumva, ferească sfântul, să avanseze vreun „lepădat” (acesta era numele dat în cercurile competente protejaţilor lui lady Astair). De altfel, publicul larg nu a remarcat epurarea asta, căci fuseseră luate măsuri de precauţie şi confidenţialitate coordonate scrupulos de guvernele diferitelor ţări. O vreme, circulaseră unele zvonuri despre o conspiraţie mondială – fie masonică, fie evreiască, fie şi una şi alta luate la un loc, şi fusese menţionat şi numele domnului Disraeli, apoi însă totul se stinsese, cu atât mai mult cu cât în Balcani se cocea o criză gravă, care dădea frisoane întregii Europe.

Prin obligaţiile de serviciu, Fandorin fusese nevoit să participe la investigaţiile din „Cazul Azazel”, dar manifesta atât de puţin zel în descâlcirea cazului, încât generalul Mizinov soco-tise mai înţelept să-i dea tânărului său asistent o altă misiune, de care Erast Petrovici se ocupă cu infinit mai multă râvnă. Simţea că în istoria legată de „Azazel” cugetul nu-i era tocmai curat, iar rolul pe care îl jucase fusese destul de ambiguu. Jurământul dat baronesei (şi călcat fără voie) îi întunecase în mare măsură fericitele săptămâni dinaintea căsătoriei.

Şi iată, trebuia ca tocmai în cea mai fericită zi a vieţii, ziua căsătoriei, să-i cadă lui Erast Petrovici sub ochi victimele „abnegaţiei, spiritului de sacrificiu şi zelului lăudabil” (astfel glăsuia decretul imperial care însoţise decoraţia) de care el dăduse dovadă.

Pe Fandorin îl cuprinse deprimarea, se posomori, dar, odată ajunşi în casa părintească de pe Malaia Nikitskaia, Lizanka apucă ferm frâiele situaţiei în propriile mâini: se retrase împreună cu soţul ei deprimat în odaia-garderobă, aflată lângă vestibul, şi interzise cu severitate accesul altora fără să fie chemaţi – noroc că ai casei aveau destule pe cap cu pregătirile pentru primirea oaspeţilor, şi asta urma să îi ţină ocupaţi până va începe banchetul. Dinspre bucătărie pluteau arome ameţitoare, bucătarii aduşi special de la „Slavianski Bazar” roboteau fără preget încă din zori; în spatele uşilor bine închise ale sălii de bal orchestra repeta pentru ultima oară valsurile vieneze – în general, totul mergea conform planului. Mai rămăsese doar să facă ordine în sufletul soţului demoralizat.

După ce se încredinţă că pricina neaşteptatei melancolii nu era despărţirea de cine ştie ce persoană de care îşi amintise la momentul nepotrivit, tânăra nevastă se linişti pe deplin şi porni încrezătoare la acţiune. La întrebările puse direct, Erast Petrovici răspundea cu nişte mormăieli şi tot încerca să îşi întoarcă faţa, aşa încât Lizanka se văzu nevoită să schimbe tactica. Îşi mângâie mirele pe obraz, îl sărută mai întâi pe frunte, apoi pe buze, apoi pe ochi, şi mirele se înmuie, se dezgheţă, deveni iarăşi cât se poate de maleabil. Şi totuşi, tinerii nu se grăbeau să se alăture oaspeţilor. Baronul ieşise în câteva rânduri până în

vestibul şi se apropiase de uşa închisă, chiar tuşise încet, cu tact, dar nu se hotărâse să bată la uşă.

Şi totuşi, la un moment dat fusese nevoit să o facă.

— Erast! îl strigase Aleksandr Apollodorovici care, din această zi, începuse să îşi tutuiască ginerele. Iartă-mă, prietene, dar te caută un curier special de la Petersburg. Într-o problemă urgentă!

Baronul îl privi pe ofiţerul tinerel, cu panaş la chipiu, înlemnit smirnă lângă uşă. Curierul ţinea sub braţ un pacheţel pătrat, învelit într-o hârtie cenuşie, cazonă, cu peceţi din ceară roşie închipuind nişte vulturi.

— Pe mine mă cauţi, locotenent?

— Domnul Fandorin? Erast Petrovici? se informă ofiţerul cu o voce limpede, cu modulaţii specifice ofiţerilor din corpul de gardă.

— Da, eu sunt.

— Aveţi un colet secret urgent de la Secţia a treia. Unde porunciţi să-l pun?

— Fie şi aici, spuse Erast Petrovici şi se dădu la o parte. Iertaţi-mă, Aleksandr Apollodorovici (încă nu se obişnuise să i se adreseze mai familiar socrului).

— Înţeleg. Munca e muncă, spuse socrul cu o înclinare a capului, închise uşa în urma curierului şi rămase afară, ca nu cumva, Doamne fereşte, să intre vreun străin.

Locotenentul puse coletul pe masă şi scoase de după reverul hainei o hârtiuţă.

— Vă rog să semnaţi de primire.

— Ce este în colet? întrebă Fandorin în vreme ce semna.

Lizanka privea curioasă coletul, fără a manifesta nici cea mai mică dorinţă de a-şi lăsa soţul singur cu curierul.

— Nu am ştiinţă, răspunse ofiţerul, ridicând din umeri. Cântăreşte patru funţi. Serbaţi astăzi un fericit eveniment? Poate este ceva în legătură cu asta. În orice caz, primiţi felicitările mele. Mai aveţi aici şi o scrisoare, care în mod sigur vă va explica totul.

Scoase din manşetă un plic micuţ, nesemnat.

— Permiteţi să plec?

Erast Petrovici dădu afirmativ din cap în vreme ce verifica ştampila de pe plic.

După ce salută milităreşte, curierul se răsuci voiniceşte pe călcâie şi ieşi.

În odaia adumbrită era destul de întuneric şi Fandorin, deschizând din mers plicul, se apropie de fereastra care dădea spre Malaia Nikitskaia.

Lizanka îşi cuprinse soţul pe după umeri, îi respiră în ureche.

— Ei, ce-i acolo? O felicitare? întrebă ea nerăbdătoare şi, zărind cartonaşul lucios cu două ineluşe aurite zugrăvite pe el, exclamă: Chiar aşa! Vai, ce drăguţ!

În clipa aceea, Fandorin, căruia îi atrăsese atenţia o mişcare rapidă care se petrecea afară, îşi ridică privirea şi îl văzu pe curier, care se comporta oarecum ciudat. O luase la goană pe scări în

jos, sărise la fel, din goană, într-o trăsură care îl aştepta, şi îi strigase vizitiului:

— Dă-i drumul! Nouă! Opt! Şapte!

Vizitiul îşi agită brusc biciul, privi preţ de o clipă în jur. Vizitiu ca toţi vizitiii: pălărie cu calotă înaltă, barbă sură, doar ochii îi erau cumva aparte – foarte luminoşi, aproape albi.

— Stai! strigă cuprins de turbare Erast Petrovici şi, fără să mai stea pe gânduri, sări peste pervaz.

Vizitiul pocni din bici, şi perechea de bidivii negri pana corbului porni direct la trap.

— Stai! Stai că trag! striga din răsputeri Fandorin în timp ce fugea, cu toate că nu avea cu ce trage – cu ocazia nunţii, credinciosul său Herstal rămăsese la hotel.

— Erast! Încotro?

Erast privi din goană îndărăt. Lizanka stătea aplecată peste pervaz, pe obrăjorul ei era zugrăvită cea mai adâncă uimire. În următoarea clipă, din fereastră irupse foc şi fum, geamurile se sparseră, iar Erast Petrovici se pomeni trântit la pământ.

Un timp se înstăpâni liniştea, întunericul şi pacea, apoi însă o lumină strălucitoare îi izbi ochii, în urechi i se stârni un zumzet înăbuşit, şi Fandorin înţelese că trăieşte. Văzu pietrele din caldarâm, dar nu înţelegea de ce acestea erau chiar în faţa ochilor lui. Îl dezgusta vederea acelor pietre cenuşii, aşa că îşi întoarse capul. Mai rău: acolo zăcea un cocoloş de baligă de cal şi, alături, ceva dezagreabil de alb pe care sclipeau scânteietor

două ineluşe aurite. Erast Petrovici se săltă puţin şi citi rândul scris cu o caligrafie de modă veche, cu înflorituri şi buclişoare complicate:

My Sweet Boy, This is a Truly Glorious Day![27]

Sensul cuvintelor nu pătrunse în mintea lui înceţoşată, mai ales că atenţia îi fu atrasă de un alt obiect, aruncat chiar în mijlocul drumului şi scăldat în sclipiri vesele.

În primul moment, Erast Petrovici nu înţelese despre ce e vorba. Se gândi doar că *acesta* nu are deloc ce căuta pe pământ. Apoi înţelese: pe inelarul unei mâini delicate de fată smulse din cot sclipea un inel de aur.

* * *

Pe Bulevardul Tverskoi umbla în pas rapid, şovăielnic, fără să vadă pe nimeni în jur, un tânăr în straie foarte elegante, dar într-o cumplită dezordine: frac scump, mototolit, cravată albă murdară, o garoafă albă, prăfuită, la butonieră. Trecătorii se trăgeau la o parte din calea lui şi îl petreceau pe tânărul acela ciudat cu priviri curioase. Şi nu atât din pricina palorii cadaverice a filfizonului – câţi ofticoşi nu-s pe lume! – şi nici chiar pentru că era cu siguranţă beat-mort (se clătina trecând dintr-o parte în cealaltă a străzii) –

---

[27] Scumpul meu băiat, e într-adevăr o zi măreaţă (eng.). (N.tr.)

mare scofală! Nu, atenţia trecătorilor, şi mai cu seamă a doamnelor, era atrasă de un amănunt neobişnuit al fizionomiei lui: în pofida tinereţii evidente, tâmplele dezmăţatului erau complet albe, ca pudrate de promoroacă.

Cuprins

CAPITOLUL ÎNTÂI,
în care este descrisă o faptă de o cinică extravaganţă.. 5
CAPITOLUL AL DOILEA,
care nu cuprinde nimic altceva decât conversaţii 29
CAPITOLUL AL TREILEA,
în care apare„ştudentul zgârbov”........................... 39
CAPITOLUL AL PATRULEA,
în care se vorbeşte despre puterea nefastă a frumuseţii... 53
CAPITOLUL AL CINCILEA,
în care pe erou îl ameninţă serioase neplăceri 75
CAPITOLUL AL ŞASELEA,
în care apare omul viitorului................................. 91
CAPITOLUL AL ŞAPTELEA,
în care se afirmă că pedagogia este cea mai importantă dintre ştiinţe 109
CAPITOLUL AL OPTULEA,
în care iese inoportun

din pachetul de cărţi valetul de pică 127
CAPITOLUL AL NOUĂLEA,
în care lui Fandorin i se deschid
frumoase perspective în carieră 140
CAPITOLUL AL ZECELEA,
în care apare o mapă albastră 157
CAPITOLUL AL UNSPREZECELEA,
în care este descrisă
o noapte foarte lungă 177
CAPITOLUL AL DOISPREZECELEA,
în care eroul află că are un nimb
în jurul capului 209
CAPITOLUL AL TREISPREZECELEA,
în care sunt descrise evenimentele
petrecute în ziua de 25 iunie.................................. 229
CAPITOLUL AL PAISPREZECELEA,
în care povestirea ia cu totul alt curs...................... 255
CAPITOLUL AL CINCISPREZECELEA,
în care se demonstrează în chipul
cel mai convingător cu putinţă
importanţa unei respiraţii corecte.......................... 277
CAPITOLUL AL ŞAISPREZECELEA,
în care electricităţiii se prevede

un mare viitor 295
ULTIMUL CAPITOL,
în care eroul îşi ia rămas-bun de la tinereţe..............315